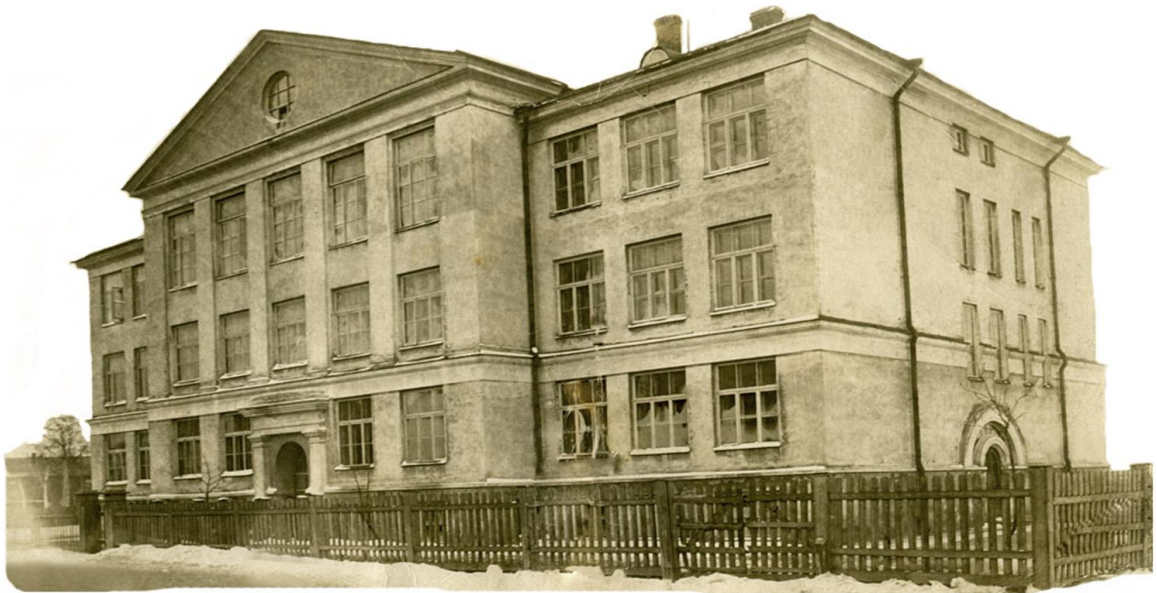

Fabriku tänava koolimaja kroonika

1915 - 1965

Lisa 1

SISUKORD

LISA 1

Sissejuhatus	3
Koolimaja kroonika valmimise lugu	4
Saatesõna 18. Kooli lendude kroonikale	13
18. Keskkooli I lennu kroonika	14
18. Keskkooli II lennu kroonika	57
18. Keskkooli III lennu kroonika	80
18. Keskkooli IV lennu kroonika	117
18. Keskkooli V lennu kroonika	162
18. Keskkooli VI lennu kroonika	188
18. Keskkool I põhikooli lennu kroonika	218
18. Keskkool II põhikooli lennu kroonika	243
18. Keskkool III lennu kroonika	313
18. Põhikooli I lennu kroonika	327

SISSEJUHATUS

2015. aasta suvel sai koostatud Vabriku tänava koolimaja kroonika. Nagu kroonika saatesõnas on kirjas pidi kroonikale järgnema lisad, mis oli kavas välja anda kroonikast eraldi. Neid kroonika lisasid tuli kaks.

Esimene lisa sisaldab koolimaja kroonika valmimise lugu, kuue keskkooli lennu ja nelja põhikooli lennu kroonikaid. Need sisaldavad ka nende lendude õpilaste ja õpetajate meenutusi sellel ajal koolimajas toimunud.

Lisa 2 sisaldab:

Saatesõna ühe lõpetamata lennu kroonikale

15. Mittetäieliku Keskkooli ühe lõpetamata lennu kroonika

Saatesõna koolimajas õpetanud õpetajate fotodele

Koolimajas 1915 – 1960 õpetanud õpetajate fotod ja nimed

Saatesõna meenutustele aastatest 1921 - 1950

Õpetaja Jaan Sihver

Õpilane Asta Jürgenson Leets

Õpetaja Maimu Tungla Elur

Õpetaja Hilja Päll

Õpetaja Hilja Lõhmus

Õpilane Einar Hiiemäe

Õpilane Feliks Kark

Õpilane Silvia Kütt Aasa

Õpilane Malju Tori Sisask

Õpilane Paul Pärn

Õpilane Maire Paomees Semper

Õpilane Eve Paju Tõeväli

Eakamate vilistlaste kokkusaamine koolimaja saalis koolimaja juubeli puhul

Loodan, et koolimaja ajaloo huvilised leiavad nendes kahes lisas palju uut ja huvitavat koolielu kohta Vabriku tänava koolimajas.

Head lugemist!

Kroonika koostaja Raigo Piilberg

Detsember 2018

KOOLIMAJA KROONIKA JA SELLE LISADE VALMIMISE LUGU

Koolimaja kroonika valmimise lool on ka oma eellugu, mis on seotud minu põhikooli klassi kokkutulekuga.

Alustasin oma kooliteed 1955. aastal Vabriku tänaval asuvas Tallinna 18. Keskkoolis. 1963. aastal lõppes minu koolitee selles, minule nii südamelähedases koolimajas. Siin koolimajas olid õppinud nii minu isa kui ka vend. Minu onu, kes hiljem oli siin koolimajas käsitöö õpetaja, oli samuti selles koolimajas tarkusi talletanud. Seega, see koolimaja on minule väga armas ja alati kui ma sellest koolimajast möödun, tuleb mulle sisse selline soe tunne.

Olime klassikaaslastega koos olnud mitmetel klassi kokkutulekutel. 2011. aastal toimunud kokkutulekul leppisime omavahel kokku, et 2013. aastal teeme ühe suurejoonelisema kokkutuleku, sest siis möödub meil 50. aastat selles koolimajas põhikooli lõpetamisest (selles koolimajas puudus meil võimalus jätkata õpinguid, sest koolimaja oli 1962. aastal muudetud põhikooliks).

2012. aastal sain mõnede oma klassikaaslastega kokku ning meil tekkis idee koostada selleks tähtpäevaks ka trükis, mis pidi kandma pealkirja „Tallinna 18. põhikooli II lennu almanahh“. See pidi olema nimelt mitte ainult meie klassi, vaid kogu meie lennu almanahh.

Millist eesmärki pidi see almanahh täitma? Arvasime, et ta peaks olema mälestusraamat, mis meile, kui vilistlastele, tuletaks meelde meie ilusat kooliaega. Lootsime, et sellest almanahhist saaksid kasu ka lennud, kes koos meiega sellel ajal koolimajas õppisid. Meil on nendega palju ühist meid õpetanud õpetajate näol ning kogu sellel ajal koolis valitsenud olustik oli meil ka sama. Arvasime, et huvi võiks ta pakkuda järgmistele põlvvedele kui ka neile, kes kunagi hakkavad tegelema koolimaja ajaloo kokkukirjutamisega. Kuna nii koolimajas kui ka arhiivides puudusid andmed meie lennu klassides õppinud õpilaste kohta, siis nende õpilaste tuvastamiseks pidi almanahh sisaldama kõigi meie lennu klasside fotosid koos nendes klassides õppinud õpilaste nimedega. Arvasime, et ta võiks sisaldada ka meenutusi nii kooliajast kui ka peale kooli toimunud kokkutulekust. Samuti pidi seal olema võimalikult palju fotosid koolimajast, meist ja meie õpetajatest. Almanahhi kokkukirjutamine langes minu õlgadele.

Kogusime aja jooksul paraleelklasside fotod I - VIII. klassini. Proovisime meelde tuletada nendel fotodel olevate klassiõdede ja -vendade nimed. Paraku osutus see küllalt raskeks pähkliks, sest 50. aastat on pikk aeg ja väga palju oli jõudnud ununeda. Töö käigus ilmnis tõsiasi, et vaid A klass oli korrapäraselt kokkutulekuid korraldanud ja omavahel tihedalt suhelnud. Paraleelklassid olid väga harva klassi kokkutulekuid korraldanud ning seetõttu ei suhelnud nende klasside õpilased ka omavahel. Et saada kokku kõikide klasside fotod ja identifitseerida kõik fotodel olevad õpilased, läks vaja enam kui ühe selles klassis õppinud õpilase „mälupanka“. Aga kahte või enamat õpilast kõigest paraleelklassidest ei olnud algul võimalik üles leida. Selletõttu tekkis meil algul kahtlus, et kas saamegi teha korraliku lennu almanahhi. Lõpuks saime siiski ühendust enam kui ühe B, C ja D klassi õpilasega ning nendega koos alustasime selle mälestusraamatu koostamist.

Meenutused kooliajast ja ka pärast kooliaja lõppu sai koostatud kahjuks põhiliselt küll A klassi õpilaste meenutustest, sest paraleelklassidest neid ei olnud saada.

Tundsin, et meie almanahhis võiks olla lühidalt kirjas ka koolimaja ajaloo see osa,

mis eelnes meie kooliajale. Kuna teadsin meie koolimaja eelnevast ajaloost suhteliselt vähe, siis pidin uurima Tallinna Linnaarhiivist ja Pedagoogika Arhiivmuuseumist materjale meie koolimaja varajaste aastate kohta. Kohtusin ka mõne selles koolimajas varem õppinud vilistlasega, kes aitasid mul saada ettekujutust sellest, mis oli selles koolimajas eelnevate aastate jooksul toimunud. Enesele aru andmata olin alustanud sellega hoopis uut ja palju mahukamat uurimustööd - koolimaja vanema osa ajaloo uurimist. Tänu meie klassiõe Sirje Ahi (Määrits) abile, sai meie lennu almanahh lõpuks ka ilusa vormi.

Juubeli kokkutulek toimus meil, tänu kooli direktori Marko Rööpsoni nõusolekule, oma armsas koolimajas. Ta tegi meie kokkutulnud lennule ka koolimajas ekskursiooni.

Sellel kokkutulekul tekkis mul idee, ilmselt seoses juba tehtud tööga, et võiks sügavamalt uurida meie koolimaja ajalugu. Tulemas oli ka koolimaja 100 aastane juubel. Olin arhiivides käimisega teada saanud, et mingid materjalid meie koolimajast on arhiivides olemas. Kohtumistel vilistlastega mõistsin, et vilistlaste huvi selle kohta, mis koolimajas eelneva aja jooksul on juhtunud, on olemas.

Võtsin endale kohustuseks kokku panna 2015. aasta suveks koolimaja esimese 50. aasta kroonika, mis oleks hõlmanud aastaid 1915 – 1965. Asudes koolimaja kroonikat kokku kirjutama andsin endale aru, et see saab olema keerukas ülesanne. Mõtisklesin pikalt selle üle, mida peaks see kroonika sisaldama, et lugeja sellega rahul oleks. Eelneva uurimise käigus olin teada saanud, et koolimaja algusaastatel toimunu ei olnud kuskil trükisena ilmunud. Kuna tegemist oli mitteprestiižse algkooliga, pärast põhikooli ja hiljem lühikest aega ka keskkooliga, siis ei olnud keegi vaevaks võtnud seda koolimaja ajalugu uurida ja kirja panna. Olid teada vaid üksikud faktid eelnevast kooli ajaloost, mida kooliajaloo tutvustamisel ka sageli kasutati. Põhikooli lennu almanahhi koostamisel oli selgunud, et arhiivides ja koolimajas puuduvad andmed aastatel 1948 – 1955 koolimajas õpetanud õpetajate ja aastatel 1948 – 1965 koolis õppinud õpilaste, sealhulgas ka vilistlaste kohta. Andsin endale aru, et kui tahta saada ülevaadet koolimajas neil aastatel õpetanud õpetajate ja õpilaste kohta, siis tuleb hakata sellega ka kohe esimesena tegelema, sest aastad on teinud ja teevad oma töö. Need vilistlased, kes olid koolimajaga seotud sõja ajal ja vahetult peale sõda, olid juba piisavalt eakad. Arvasin, et saab olema küllalt raske, seoses nende vilistlaste kõrgest eest tingitud kehvapoolse tervisega, saada neilt vajalikku informatsiooni. Õnneks ma eksisin, sest paljud vilistlased, vaatamata oma kõrgele eale, olid väga vitaalsed. Nad olid väga abivalmis omi mälestusi jagama. Ainsa võimalusena neid nimesid teada saada oli püüda klassifotode abil vilistlaste abiga, ja võib olla ka mõne meie hulgas viibiva õpetaja abiga, selle välja selgitada. Seega pidin minema sama teed, mida olime kasutanud oma põhikooli almanahhi koostamisel. Arhiivimaterjalidega põhjalikuma tutvumisega nii kiire ei olnud, sest aeg ei mänginud siin erilist rolli. Nagu eelnevalt märgitud mõtisklesin palju selle üle, mida kõike peaks koolimaja kroonika sisaldama. Soovisin, et koolimaja kroonika köidaks nii hariduselu uurijaid kui ka selles koolimajas õpetanud õpetajaid, õppinud õpilasi ja ka nende järeltulijaid. Pidasin silmas, et kui selles koolimajas õppinud õpilaste ja õpetajate järglased tulevikus otsivad meie koolimaja algaastate kohta materjali, siis võiksid nad seda koolimaja kroonikast leida. Andsin endale muidugi aru, et väga raske on täita kõiki neid nõudeid. Selle mahuka kirjutise tegemiseks puudus mul vastav haridus ja ka kogemus. Oli vaid kohusetunne selles koolimajas õppinud õpilaste ja õpetajate ees. Olin ja olen veendunud, et oli viimane aeg kirja panna meie koolimaja noorusaastate loo.

Ka mitteprofessionaali poolt kirjutatud koolilugu on ikka parem kui mitte midagi. Seadsin koolimaja kroonika koostamisel järgmised põhieesmärgid:

- Jäädvustada meie koolimajas esimesel poolsajandil toimunu nii täpselt, kui võimalik.
- Saada teada nii palju, kui võimalik selles koolimajas õpetanud õpetajate - ja selles koolimajas õppinud õpilaste nimed.
- Koguda võimalikult palju meenutusi ja mälestusi, koolimajas õppinud õpilastelt ja õpetajatelt, koolimajas oldud aastate kohta

Vilistlaste abiga sai välja uuritud hulga selles koolimajas õppinud õpilaste ja selles koolimajas õpetanud õpetajate telefoninumbreid. Sain teada üle 80 telefoninumbri. Võtsin nende kõikidega ühendust ja tutvustasin neid plaaniga panna kokku koolimaja kroonika. Kõige vanem vilistlane, kellega algul ühendust sain, oli Lilian Einre (Trees). Ta lõpetas kooli 1946. aastal. Liliani ema Lydia Trees oli olnud koolimajas õpetaja kuni 1958. aastani. Sain tema käest ka teada, et Liliani isa õde Irmgard Trees oli olnud samuti koolimajas õpetaja. Ta õpetas vene keelt ja laulmist. Sain Lilianiga kokku Solarise kohvikus 2013. aasta detsembris ja seal tegin temast ka foto, mille hiljem paigutasin koolimaja kroonikasse. Hiljem sain kokku veel paljude koolimaja vilistlastega. Kõige vanem vilistlane oli Asta Jürgenson (Leets). Ta lõpetas kooli 1933. aastal. Tänu vilistlastele on koolimaja kroonika varustatud paljude fotode ja meenutustega. Sõja algul kooli alustanud vilistlaste Einar Hiimäe'ga ja Feliks Kark'iga olin kokku puutunud juba põhikooli almanahhi koostamise käigus. Nad mõlemad saatsid mulle huvitavaid meenutusi oma kooliajast. Käivitasin ka meenutuste osa kogumise, mis olid seotud põhiliselt koolimajas juhtunuga. Andsin meenutuste koostajatele vabad käed selle vormistamisel. Lootsin, et ehk õnnestub pärast käsikirja toimetamise käigus viia nad kõik ühe nimetaja alla. Seda siiski paraku ei õnnestunud teha. Väike osa memuaare sai kogutud juba meie lennu koostamise käigus, kuid suurem osa memuaare ja klasside fotosid koos nimedega oli vaja veel saada. Paraleelselt jätkasin tööd arhiivides. Rahvusarhiivist, Tallinna Linnaarhiivis ja Eesti Pedagoogika Arhiivmuuseumist leitud materjalid Vabriku tänava koolimaja kohta aitasid ehitada vundamendi koolimaja kroonikale. Tallinna Linnaarhiivis leidis koolimaja kohta andmeid fond 528. ja -526s, kus olid kooli pedagoogikanõukogu protokolliraamatud, hoolekogu protokolliraamatud, kirjavahetus, õpilaste nimestikud ja eksamite hinnetelehed. Veel leidis vajalikku materjali Eesti Riigiarhiivist, Tallinna Linnaplaneerimise Ametist, Tallinna Kultuuriväärtuste Ametist ja Eesti Pedagoogika Arhiivmuuseumist, kus tänu Marga Lvovale sain palju vajalikku materjali. Palju informatsiooni leidsin ka raamatust „Tallinna hariduselu 1918 – 2010“. Märjamaa Vallavalitsuse haridusnõunik Tõnu Mesila saatis mulle õpetaja Jaan Sihveri meenutused Vabriku tänava koolimajast aastatel 1921 – 1950. Nimelt oli Märjamaa Keskkoolil sõbralikud sidemed Jaan Sihveriga ja neil oli härra Sihveri käsikiri tema meenutustest õpetajana. See käsikiri kandis pealkirja „Kilde ühe koolipapa elust“. Koopia sellest käsikirjast võib leida ka Eesti Pedagoogika Arhiivmuuseumist. 2013. aasta oktoobris koolimajas toimunud kooli vilistlaste kokkutulekule kutsusin kokku õpilasi ja õpetajaid, kes olid seotud uuritava ajavahemikul kooliga. Kogunetud sai ühte klassiruumi, kus kokkutulnutele sai ekraanil näidata juba kogutud materjali. Sama materjali olin trükkkinud ka paberikandjale. Pärast ettekannet arutasid vilistlased omavahel aktiivselt veel materjali üle, nagu allpool olevatel fotodel on näha.

Kogutud oli palju fotosid, kuid suurel osal fotodel puudusid seal olevate õpilaste ja õpetajate nimed. Lisaks oli minul küsimusi ja ettepanekuid vilistlastega edaspidise koostöö asjus. Tegin ettepaneku, et iga lend valiks enda hulgast aktiivi, kes paneks siis kokku oma lennu kroonika. Need puudutasid aastaid 1948 – 1965. Eelneva ajavahemiku uurimise, kuni aastani 1948, oleksin võtnud siis enda peale. Selgus, et oldi lahkelt küll abistama, kuid andmete kogumist ja kokkukirjutamist nõudvat tööd ei oldud enamalt nõus enda peale võtma. Mõistsin, et kui tahta jõuda kroonikat valmis 2015. aasta kevadeks või suveks, siis peab lootma enamasti vaid iseenda peale.

Sellel vilistlaste kokkutulekul enamik kokkutulnuid olid pärit keskkooli lendudest, aga oli vilistlasi ka 1948, 1949. ja 1950. aasta põhikooli lendudest. Kokkutulekul viibis ka õpetaja Linda Lõhmus, kes oli olnud koolimajas õpetaja aastatel 1947 – 1950. Vaatamata sellele, et koolimaja kroonika kokkukirjutamise protsessis ei soovitud osaleda, oldi nõus abistama ja osalema oma lennu kroonika koostamises. Koostamise protsessis osalemise nõusolek oli väga tähtis selleks, et koolimaja kroonika õigeaks ajaks valmis saaks.

Järgmisel, 2014. aasta vilistlaste päeval, oli koolimajas eakamaid vilistlasi juba üle 50, aga vaatama oli tulnud tehtud tööd ka õpetajad ja nooremad vilistlased.

Selleks ajaks olin ühenduses olnud juba enam kui 90 õpilase ja õpetajaga. Vilistlased olid viinud mind kokku üha uute koolimajas õppinud õpilaste ja õpetajatega. Põhiosa kavandatavast materjalist oli koos ja materjal oli ka ajalisel süstematiseeritud. Näitasin ekraanil kogunenud seltkonnale kogutud materjali.

Oli tekkinud lootus, et koolimaja juubeliks saaks trükisena anda välja mingi osa kogutud materjalist. Kuna materjali oli kogunenud koolimaja juubeli väljaande tarvis liiga palju, siis tuli teha kogutud materjalist mingi valik. Otsustasin, et juubeli kroonika peab sisaldama peaaegu täielikult kogutud materjali aastatest 1915 – 1955. Välja jääksid vaid selle ajavahemiku kohta avaldatud meenutused ja 1951. aastal kooli lõpetama pidanud klasside kroonika.

Ajavahemiku 1955 – 1965 kohta tuli avaldada vaid põhiline informatsioon ja lõpuklasside fotod koos nimedega. Avaldada oli vaja ka esimesel 50. aastal lõpetanud vilistlaste nimed ning sellel ajavahemikul õpetanud õpetajate nimed.

Edaspidi väljaantud kroonika lisades oleks siis olnud kogu ülejäänud kogutud materjal, mis juubeli väljaandes avaldamata jäi.

Õpilased ja õpetajad klassiruumis, kus näitasin kogutud materjali

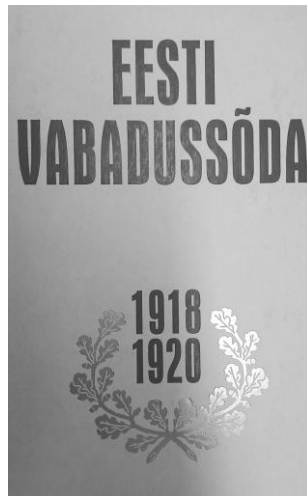
Nii ka läks. Koolimajja andsin 2014. aasta vilistlaste päeval 11. kaustas materjal, milles oli peaaegu kogu trükis avaldamisele kuuluv materjal ja ka lisas avaldamisele tulev materjal. Lisaks sai antud koolimajja mälu pulgal ka osaliselt juba süstematiseeritud materjal juubeli trükiseks.

Vilistlaste päeval avaldatud kroonika sai sütikuks ühele sündmusele. Kroonikas oli foto Tallinna IX Algkooli õpetajatest, kes olid osalenud Vabadussõjas. Foto all oli kiri:

Tallinna IX Algkooli õpetajad Tallinna kaitsepataljoni kooliõpetajate roodus

Foto on pärit raamatust

Kui leidsin foto sellest raamatust, siis tekkis mul tõsine huvi välja selgitada, kes olid need õpetajad. Tänu GAG ajaloomuuseumi juhataja Helda Venderströmi abile sai välja selgitatud nende õpetajate nimed IX algkooli õpetajate seast, kes olid osalenud Vabadussõjas Tallinna 1. Kaitsepataljoni 5. roodus. Kui nimed olid teada, siis tuli välja selgitada, kes fotol on kes?

Selle ülesande lahendamise aitas kaasa fakt, et osadel Vabadussõjast osavõtnud õpetajate sugulased on avalikusele tuntud isikud Ene Hion ja Mihkel Mutt. Nende abiga sai fotol ära tuntud Georg Hioni ja Vassili Mutti. Säilinud fotode abil sai identifitseerida fotol ära ka Hans Utso, August Univer ja Vassili Peet. Kuid kaks fotol olevat õpetajat ei õnnestunud identifitseerida. Koolimaja juubeliks välja antud trükises „Vabriku tänava koolimaja kroonika 1915 – 2015“ trükises puudusid selletõttu fotol kahe õpetaja nimed. Minu klassiõele Feja Räim (Feklistova) tuli mõte seda fotot vilistlaste päeval vaadata, et tore oleks, kui 23. veebruaril 2015. aastal saaks koolimajja paigutada bareljeef Vabadussõjas osa võtnud õpetajate nimedega. Tänu Feja organisatorsetele võimetele ja kooli direktori nõusolekule sai see mõte ka teoks, nagu allpool oleval fotol näha on.

Bareljeefi avamise päevaks ei olnud veel saanud välja selgitada nende kahe õpetaja nimed, kes olid fotol. Need selgusid natuke hiljem. Nendeks osutusid õpetajad Mihkel Auman ja August Birk. Hiljem selgus, et Vabadussõjast oli osa võtnud ka õpetaja Johann Prikk, kuid teda sellel avaldatud fotol ei olnud.

Peale vilistlaste päeva hakkasin kogutud materjali hulgast valima välja materjali, mis pidi minema koolimaja kroonika trükisesse. Keskkooli I lennu vilistlane Helle Veetõusme (Tiisväli) oli nõus toimetama kroonika trükise osa. Keskkooli põhikooli I lennu ja põhikooli III lennu osa klasside vilistlastega ei õnnestunud koostöö kõige paremini. Muret tekitas mulle tõik, et osadel lennu kroonika fotodel puudusid foto all fotol olevate õpilaste ja õpetaja nimed. Püüdsin veel leida kontakti nende klasside õpilastega. Soovisin, et nad nimed fotodele alla kirjutaksid ja meenutusi oma kooliajast ka saadaksid, kuid enamalt jaolt jäi kahjuks see „hüüdjaks hääleks kõrbes“. Õnneks õnnestus saada koolimaja kroonika juubeli trükise jaoks kõikide lendude lõpuklasside fotodele suuremalt jaolt nimed alla.

Tallinna Haabersti Vene Gümnaasiumi muuseumi juhatajalt sain materjali, mis puudutas venekeelsete klasside fotosid ja õpetajate nimesid. Koolimaja algaastate fotode kohta sain infot vilistlase Lembe Talts (Käärmann) käest. Suurem osa fotodel olevate õpetajate nimedest on saadud õpilaste käest, osa õpetajaid on fotol tundnud ära mõni nende sugulane.

Edaspidi kohendasin veel kroonika juubeli trükise käsikirja ja andsin selle Helle Tiisväljale toimetamiseks. 2015. aasta suvel oli vajalik materjal juubeli trükiseks koolile digitaalselt üle antud nii doc kui ka pdf laiendiga. Meeldivaks uudiseks oli see, et vilistlased Maris Jõks ja Marion Ründal olid jõudnud koostada koolimaja kroonika ajavahemikust 1965 – 1996. Kalamaja Põhikool andis koolimaja juubelil 2015. aasta sügisel trükisena välja nii koolimaja kroonika aastatest 1915 – 1965 kui ka koolimaja kroonika aastatest 1965 – 1996.

16. oktoobril pühitseti pidulikult koolimaja 100. sünnipäeva. Pidulik aktus viidi läbi õhtul Salme Kultuurikeskuses. Eakamad vilistlased soovisid koolimaja sünnipäeva pidada oma armsas koolimajas päevasel ajal, sest pimedal ajal ei tahtnud neist enamik väljas liikuda.

Tänu vilistlase Helle Tiisväljale sai koolimaja saali toodud lauad ja toolid, kus siis eakamad vilistlased said omavahel koos olla ja mälestusi heietada. Seal sai tellida ka koolimaja kroonika juubeli mõlemad trükised, mille mõned näidiseksemplaarid oli koolimaja juhtkond juubelipäevaks koolimaja saali näidiseks ülesse pannud. Koolimaja saali oli kogunenud pea 100 kunagist õpilast ja õpetajat. Sellest päevast jäi mulle meelde ka üks huvitav seik. Minu juurde tuli sel päeval üks härra. Ta küsis minu käest puhtas eesti keeles, et kas 5 Keskkooli venekeelsete klasside lõpetajaid ka siin on. Pidin ta ees vabandama, et mul puudus nendega side ja selletõttu pole siin neist kedagi. Andsin talle Haabersti Vene Gümnaasiumi muuseumi juhataja Miroslava Zubkova telefoni numbri. Härra rääkis, et nad olid mõned aastad tagasi pidanud oma venekeelse lennu juubeli pidu Tallinnas. Kokku oli tulnud palju selle lennu lõpetajaid ja neid oli tulnud kohale 15. eri riigist. Nende lõpetajate hulgast oli kaks Vene Föderatsiooni akadeemikut ja muid kõrgeid riigi ametnikke, sealhulgas ka palju Tallinnat külastanud selleaegne Venemaa Raudteede President Vladimir Jakunin (Vikipeedia andmetel on Jakunin elanud ja õppinud Pärnus ja lõpetanud on ta keskkooli Leningraadis). Mulle oli uudiseks, et 5. Keskkoolist on välja tulnud nii palju tuntud inimesi.

Hetk vanemate vilistlaste koosviibimisest koolimaja juubelil koolimaja saalis

Peale koolimaja juubeli tähistamist ootasid mind muud tööd, mis olid tiheda kroonika kirjutamise tõttu tegemata jäänud ja selletõttu viibis ka kroonika lisade koostamine. Mul on olnud kogu see aeg väga piinlik nende õpilaste ja õpetajate ees, kes on palju vaeva näinud, et fotosid otsida ja meenutusi kirjutada ning neil ei ole olnud võimalust neid lisasid paber kandjal lugeda. Kahjuks ei ole olnud mul oidu, et leida sellest materjalist huvitatud kirjastajat.

Lisan kroonika valmimisloo lõppu nende koolimaja õppinud õpilaste ja õpetajate nimed, kellede abiga on saanud Vabriku tänava koolimaja kroonika üldse sündida ja kelledele olen ma abi eest väga tänulik.

Õpilased kes õppisid koolimajas aastatel 1940 – 1950:

Milvi Arand, Einar Hiimäe, Vaike Jässi, Feliks Kark, Silvia Kütt, Mari Liis Mendelmann, Aase Mõik, Eve Paju, Maire Paomees, Paul Pärn, Sven Rondik, Kuuno Ruul, Einar Saar, Harri Saaret, Lilian Trees.

Õpilased, kes õppisid keskkooli lendude klassides aastatel 1948 – 1964:

Maie Aavik, Mare Aavik, Henno Adrikorn, Nurmi Avasild, Ave Alavainu, Mai Alev, Laine Alvee, Anne Avik, Anne Blekte, Sirje Erik, Jüri Erm, Malle Fischer, Toivo Hallika, Anne Malle Heinloo, Mai Anne Hugen, Rein Innos, Helgi Järv, Ene Kiin, Evi Kask, Maila Kiil, Maie Leesi, Tõnu Lembit, Raivo Lill, Eve Lindre, Malle Leetmaa, Tiina Mandel, Erik Maasik, Evi Markson, Signe Mandre, Lea Maasik, Mai Mänd, Mihkel Mandri, Kai Mai Olbri, Saima Pilvet, Aarne Reap, Tiia Rehepap, Tiit Rehepap, Krista Reštšinski, Malle Roomet, Tõivo Sarmet, Linda Sass, Elvi Sumeri, Saima Sumeri, Anu Telgma, Aleksander Tšernov, Ülle Uus, Reet Usar, Evi Vaikma, Vello Valm, Rein Valm, Helle Veetõusme, Eneken Virgo, Mari Virtal, Tõnu Vollmann.

Õpilased, kes lõpetasid põhikooli aastatel 1962 – 1965:

Katrin Aavik, Sirje Abel, Toomas Aguraiuja, Sirje Ahi, Jüri Annist, Maia Demin, Hellen Gleser, Tiiu Kasemets, Anne Kadak, Ene Karro, Hilja Kruusi, Lembe Käärman, Õime Laaneoks, Reet Loddes, Anu Loot, Milvi Luik, Ivi Marran, Koidu Meil, Tõnu Metsis, Paul Nagel, Aare Puuström, Tiia Raidma, Reet Randmaa, Toivo Randrüüt, Ene Reiljan, Jaan Rello, Elvi Rink, Eda Ruut, Aili Rätsep, Jüri Sõmer, Katrin Tarkpea, Anne Tšernova, Juta Värv.

Minu vabandused kõigi nende kaasõpilaste ees, keda ma olen sellest nimekirjast kogemata välja jätnud.

Koolimajas õpetanud õpetajad, kellede abi kroonika valmimisele on olnud suur:

Maimu Tungla, Linda Lõhmus, Lea Matsi, Asta Leetmaa, Herman Mäemets, Reti Mikk, Merike Pitk, Säde Nigul, Hilja Päll, Õili Kauküla.
Suured tänud Olga Šilovale ja Miroslava Zubkovale, kes andsid palju vajalikku informatsiooni.

Otsustasin, et kroonikast väljajäänud kaks lisa lasen välja printida ja koos pdf formaadis failiga annan need Tallinna Linnararhiivi. Olen kindel, et koolimaja ajaloo huvilised leiavad selle materjali soovi korral sealt üles.

Ehk saan nõusse ka mõne printimisfirma, kes oleks valmis soovijatele printima välja need kaks koolimaja kroonika lisa.

Raigo Piilberg
Detsember 2018

PS Kaks kroonika lisa pdf formaadis failiga annan jaanuaris 2019 Eesti Pedagoogika Arhiivmuuseumi.

Saatesõna lendude kroonikale

Selles lendude kroonikas on Tallinna 18. Keskkooli kuue keskkooli lennu kroonika, Tallinna 18. Keskkooli kolme põhikooli lennu kroonika ja Tallinna 18. 8-klassilise kooli I lennu kroonika. Koolimaja 100. aastases ajaloos oli selles koolimajas vaid kuus päevase õppevormiga eestikeelset keskkooli lendu. Tallinna 5. Keskkoolis lõpetas küll venekeelseid keskkooli lende ja hiljem koolimajas asunud Tallinna Kaugõppe Keskkoolis oli ka eestikeelseid keskkooli lende, kuid päevase õppevormiga eestikeelseid keskkooli lende oli koolimaja saja aastases ajaloos vaid kuus. Tähelepanuväärne on fakt, et VI keskkooli lennu lõpetas ka 17 õpilast, kes ainukestena selle koolimaja pikas ajaloos on selles koolimajas käinud läbi kõik 11 klassi.

Lendude kroonikad on koostaja püüdnud võimalikult täpselt teha sellepärast, et tulevikus oleks võimalik kooli ajaloo uurijatel teada ka mingis klassis õppinud õpilaste nimed. Samuti on püütud meenutuste abil luua pilt selleaegsetest koolis juhtunust. Kahjuks ei ole õnnestunud saada nõusse saada kõikide nende lendude vilistlasi, et nad identifitseeriks klassifotodel olevaid õpilasi ja kirjutaksid ka meenutusi kooliajast. Sellest on kahju, kuid enamik lende on seda siiski teinud.

18. KESKKOOLI I LEND

1948/49 - 1950/51 õa

1955/56 - 1958/59 õa

SISUKORD

SAATEKS	16
I C klass	18
II C klass	19
III C klass.....	20
I B klass	21
II B klass	22
III B klass	23
III B klassi lõpufoto	24
HELLE meenutused.....	27
VIII A klass.....	32
VIII B klass.....	33
VIII C klass.....	34
IX A klass.....	35
X A klass.....	36
XI A klass.....	37
XI A klassi pidulik lõpufoto	38
HURMI meenutused.....	39
IX B klass	43
X B klass.....	44
XI B klass.....	45
XI B klassi pidulik lõpufoto.....	46
HELLE meenutused.....	47
Esimese lennu parimad lõpetajad.....	55
18. Keskkooli esimese keskkooli lennu ühisfoto.....	56

SAATEKS

1948. aasta sügisel võeti Tallinna 15. Mittetäielikku Keskkooli vastu kaks klassikomplekti esimese klassi õpilasi. Kooli traditsioonide järgi olid A klassid olnud poisteklassid, B klassid tüdrukuteklassid ja C klassid tavaliselt segaklassid. 1948/49. õppeaastal tuli tüdrukuid kooli palju rohkem kui poisse. Seetõttu avati üks tüdrukute klass (B) ja üks segaklass (C) ja A klass jäigi seekord avamata. Kõik need klassid said Vabriku tänava koolis õppida kolm esimest aastat, misjärel nad viidi üle Gustav Adolfi Gümnaasiumisse (tollane Tallinna I Keskkool).

I B – III B klassijuhataja oli õpetaja Maimu Tungla. I C klassijuhataja oli õppeaasta algul õpetaja Hilja Päll. Alates oktoobrist sai I C klassi uueks klassijuhatajaks õpetaja Kiira Lõhmus. 1950/51. õppeaasta algul lahkus temagi koolist ja III C klassi juhatajaks sai Alvine Katharina Rummo.

1950. aasta sügisel lõpetas koolimajas eksisteerimise Tallinna 15. Mittetäielik Keskkool. Kool nimetati ümber Tallinna 5. Keskkooliks, oli valdavalt vene õppekeelega ja eestikeelset haridust anti esimesel õppeaastal kuni neljanda klassini, järgmisest õppeaastast aga vaid esimesest kuni kolmanda klassini. Õpilased pidid seejärel minema teistesse koolidesse. Nii jäigi eesti õppekeelega kool Vabriku tänaval mitmeks aastaks vaid kolmeklassiliseks. 1955. aasta sügisel valmis Kalamaja tänaval uus koolimaja ja 5. Keskkooli venekeelne õpilaspere kolis sinna.

1955. aasta sügisest asus Vabriku tänava koolimajja eestikeelne Tallinna 18. Keskkool, mille keskkooliosa alustas 8-ndate klassidega, kes siis 1959. aastal lõpetasid kooli esimese keskkooli lennuna. Osa tollaseid kaheksandasse tulijaid olid alustanud kooliteed siin, kuid palju tulijaid oli teistest koolidest. Need aga, kes olid 1955. aastaks jõudnud lõpetada kolmanda klassi, said siin rahulikult oma kooliteed jätkata.

TLA.R-3.3.176 järgi oli 1955/56. õppeaastal kolm kaheksandat klassi: A, B ja C. VIII A klassijuhataja oli õpetaja Astrid Kadak, VIII B klassijuhatajaks õpetaja Amanda Leinvald ja VIII C klassijuhataja oli õpetaja Ada Leesment. Kõik klassid olid segaklassid.

TLA.R-3.3.176 järgi alustas kaheksandates kokku 103 õpilast, neist lõpetas, klasside lõpufotodel olevate õpilaste arvu järgi, vaid 76 õpilast. See arv ei pea olema täpne. Võis ju juhtuda, et pildistamise päeval keegi puudus, ka ei tähenda koolist välja langemine alati halba õppeedukust. Veel andis end tunda sõjajärgne raske majanduslik olukord, mistõttu lahkuti koolist, et minna tööle või kutset õppima, ka kehtis veel esimesel õppeaastal keskkoolis õppemaks, mis võis mõnelegi perele ülejõu käia. Kooli arhiiv nende aastate kohta on kaotsi läinud, kas mitmete kolimiste, lohakuse või lihtsalt ükskõikse suhtumise tõttu. Seepärast ongi järgneva käsitluse aluseks juhuslikult säilinud fotod, klassitunnistused ja isiklikud mälestused. Ka ei ole suudetud mälu järgi tuvastada kõikide toonaste klassikaaslaste nimesid ning võib esineda ka vigu nimedes.

1956/57. õppeaastal moodustati õpilaste vähesuse tõttu vaid kaks üheksandat klassi. Neis alustas 60 õpilast ja klassi lõpetas 58 õpilast. IX A klassi klassijuhatajaks sai inglise keele õpetaja Amanda Leinvald, IX B klassi klassi juhatajaks aga vene keele õpetaja Ada Leesment.

1957/58. õppeaastal alustas X klassis 52 õpilast ja lõpetas 51 õpilast. X A klassi klassijuhatajad olid Amanda Leinvald (X A) ja ajalooõpetaja Leida Tarand (X B).

1958/59. õppeaastal alustas kahes üheksandas kokku 47 õpilast ja kõik nad jõudsid ka edukalt küpsustunnistuseni. Klassijuhatajateks olid neil lõpuni õpetajad Amanda Leinvald ja Leida Tarand.

See lend oli Vabriku tänava koolimaja eestikeelse keskkooli esimene lend.

Helle Veetõusme

18. Keskkooli esimese keskkooli lennu vilistlane

Tallinna 15. Mittetäielik Keskkool
1948/1949. õa, 1949/1950. õa, 1950/1951. õa

1948/49. õppeaasta
I C klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Tarass Timtšenko, Enn Lee, Elvi Kivila(o?), Mare Melzas, LembitLind, Enn Laar;
- 2. rida:** Oleg Semjonov, Tiiu Süld(või Pilvi Saare), Urve Murro, Silvi Vabasalu, Helju Metsaroos, klassijuhataja Kiira Lõhmus, Helgi Järv, Tiiu Kütt, Valve Kaljuste, Tatjana Spiridonova, Anne-Mari Berg;
- 3. rida:** Udo Suits, Asta Suuroja, Ester Läll, Laine Baikov, Malle (Mare?) Rattas, Elbe Roosimägi, Viive Liivak, Helju Kerme, Silvi Gussov (Kussov?);
- 4. rida:** Valdo Loddes, Tõnu Lembit, Karl Toomet, Raivo Keinast, Rein Tali, Udo Servet, Tõnis Adamson, Vello Rooni, Lembit Linnupõld, Ants (Rein?) Mutso.

1949/50. õppeaasta
II C klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Rein Tali, Lembit Linnupõld, Mare Melzas, Enn Kesa, Tõnu Lembit, Karl Toomet, Enn Lee;
- 2. rida:** Koidula Migasto, Elvi Kivila(o?), direktor Edgar Ilves, klassijuhataja Kiira Lõhmus, õppealajuhataja Jaan Sihver, Viive Liivak, Anne-Mari Berg;
- 3. rida:** Silvi Vabasalu, Valve Kaljuste, Helju Kerme, Elle Lehola, Elbe Roosimägi, Märt Kastein, Tõnis Adamson, Oleg Semjonov;
- 4. rida:** Helgi Järv, Maie Aavik, Juta Johannes, Tiiu Kütt, Tatjana Spiridonova, Helju Metsaroos, Silvi Gussov(Kussov?), Anu Melles, Asta Suuroja;
- 5. rida:** Pertti Virkunen, Raivo Keinast, Valdo Loddes, Enn Laar, Ants(Rein?) Mutso, Taras Timtšenko, Lembit Lind, Vello Rooni, Olev Vendla.

1951/52. õppeaasta
III C klass

Vasakult paremale

1. rida: Juta Johannes, Koidula Migasto, Mare Melzas, Helgi Kaljurand;

2. rida: Tiiu Ojasild, Helje Schmidt, Helju Kerme, Anne-Mari Berg, Helju Metsaroos, õpetaja Ester Jüris, klassijuhataja Alvine Katharina Rummo, õpetaja Ljubov Heinmets, Silvi Vabasalu, Maimu Koppel, Elle Lehola, Ester Läll, Inge Mühlberg;

3. rida: Asta Suuroja, Kalmet, Rein Läll, Tõnis Adamson, Udo Servet, Ants(Rein?) Mutso, Tõnu Muna, Tõnu Lembit, Märt Kastein, Oleg Semjonov, Milvi Viires;

4. rida: Raivo Keinast, Lembit Linnupõld, Olev Vendla, Pertti Virkunen, Lembit Lind, Enn Laar, Enn Kaarma,, Valdo Loddes.

2015. aastaks on C klassi tüdrukud-poisid juba suureks kasvanud.

1948/49. õppeaasta
I B klass

Vasakult paremale

1. rida: Imbi Vaikla, Lembi Viikman, Anne Saarep, Tiiu Haljand, Ženni Umov, Elvi R Emmelgas, klassijuhataja Maimu Tungla, Aili Vodi, Malle Lill, Mare Kingsep, Vaike Viin, Aimi Mägi, Eha Väljari;

2. rida: Maie Leesi, Vaike Laanoja, Helle Kaing, Luule Pilpak, Aasa Ormus, Valentina Šimanskaja, Helle Veetõusme, Asta Valmet, Aili Treier, Anneliis Käevart, Liia Rooni, Tiiu Veel, Heli Kiil;

3. rida: Maie Reinlo, Maaja Valme, Mare Tint, Anne Meldeste, Linda Pius, Helle Salm, Mall Vellart, Piia Loorand, Tiina Mandel, Virve Ots, Tiiu Auväärt, Viiu Turgan, Svea Mooser.

1948 /49. õppeaasta

II B klass

Vasakult paremale

1. rida: Malle Lill, Urve Eeting, Tiiu Auväärt, Elvi Rimmelgas, Helle Salm, Ženni Umov, Linda Pius;

2. rida: Asta, Tiina Mandel, direktor Edgar Ilves, Elle Meeru, klassijuhataja Maimu Tungla, Aili Vodi, õppealajuhataja Jaan Sihver, Anneliis Käevart, Mare Kingsep;

3. rida: Maie Leesi, Laine?Tamm, Mall Vellart, Tiiu Veel, Aasa Ormus, Helbe Roosimägi, Aili Treier, Valentina Šimanskaja, Asta Valmet, Helle Veetõusme;

4. rida: Maaja Valme, Helle Kaing, Anne Meldeste, Liia Rooni, Imbi Vaikla, Piia Loorand, Aimi Mägi, Anne Saarep, Aet Turu, Viiu Turgan;

5. rida: Tiiu Haljand, Eva Einson, Vaike Viin, Svea Mooser, Maie Reinlo, Eha Väljari, Heli Kiil, Virve Ots, Imbi Vaikla, Mare Tint.

1950/51. õppeaasta
III B klass

Vasakult paremale

1. rida: Svea Mooser, Eva Einson, Malle Lill, Elvi Remmelgas, Anne Saarep, Heli Kiil, Aili Vodi, klassijuhataja Maimu Tungla, Aet Turu, Mare Tint, Elvi Kivila, Eha Väljari, Mare Kingsep, Ženni Umov, Imbi Vaikla;

2. rida: Anneliis Käevart, Luule Pilpak, Tiiu Veel, Helbe Roosimägi, Maie Leesi, Liia Rooni, Elsa Virkunen, Aili Treier, Urve Elsting, Helle Veetõusme, Asta Valmet;

3. rida: Aimi Mägi, Helle Kaing, Mall Vellart, Virve Ots, Viiu Turgan, Tiiu Auväärt, Anne Meldeste, Viive Liivak, Tiina Mandel, Maaja Valme, Maie Reinlo, Linda Pius.

**III B klassi pidulik lõpufoto 1951. aasta kevadel
koolimaja aias**

Teises reas keskel klassijuhataja Maimu Tungla, õpetaja Ljubov Heinmets, õpetaja Eugenie Madalik.

1948-1951. aastal õppinud B klassi tüdrukud oma õpetajaga 1951. aastal.

Vasakult: Viiu Turgan, Aili Vodi, õpetaja Tungla, Mare Tint, Helle Veetõusme;
Ees istub Tiina Mandel.

1948-1951. aastal õppinud B klassi tüdrukud 2003. aastal koolimajas.

Vasakult paremale

1. rida: Tiina Mandel, Tiiu Veel, Malle Lill, õpetaja Maimu Tungla, Mall Vellart, Maie Leesi;

2. rida: Viiv Turgan, Tiiu Auväärt, Anneliis Käevart, Aili Vodi, Mare Tint, Maie Reinlo, Anne Meldeste, Svea Mooser.

Tüdrukud istumas oma armsas klassis.

B klassi tüdrukud 2014. aastal kokkutulekul Pääskülas.

Vasakult:

Seisavad: Vaike Laanoja, Tiina Mandel, Linda Pius, Heli Kiil, Helle Veetõusme,
Anne Meldeste,

Istuvad: Aili Vodi, Mare Tint, Anneliis Käevart, Maie Leesi, Svea Mooser, Aet Turu,
Liia Rooni.

Meenutab Helle Veetõusme Tiisväli

Olen üks neist, kes astus Vabriku tänava kooli kahel korral: 1948. aastal ja 1955. aastal, nii et ühtekokku olen siin õppinud seitse aastat. Vahepeal on tulnud käia mitmes koolis, kuid päris oma kooliks olen ikka pidanud vaid seda ühte.

Võtan appi vanad klassipildid ja püüan kirja panna mõned mälestused üpris kaugete aegade tagant. Kindlasti väga subjektiivsed, kindlasti ajahambast puretud ja kindlasti nostalgiahõngulised nagu lapseõlvelood ikka.

Esimest koolipäeva ei mäleta ma peaaegu üldse. Oli saalitäis inimesi, kõik puha võõrad, ja üks mees (tegelikult helilooja Blumberg, nagu hiljem teada sain) õpetas meile oma uut laulu timurlastest, kes vanemaid inimesi aitavad. No nii hästi õpetas, et nii viis kui sõnad siiani meeles, iseasi, kas ma tol hetkel neist aru sain. Aili meenutas, et teda oli esimeskorda klassi minnes vallanud nii suur hirm, et ta ei julenud kuidagi ema käest lahti lasta.

Hoopis rohkem mäletan mina seda päeva, kui käisime emaga mind kooli nimekirja panemas. Ma tõesti tahtsin väga kooli minna, sest soovisin olla nagu mu vanem õde, kes tegelikult hakkas juba kooli lõpetama. Oli imeilus päikeseline päev. Me läksime koolimajja sisse esiuksest ja pikka kõrget pidulikku treppi mööda. See taevani ulatuv trepp on jäänud vist meelde just sellepärast, et järgmise kolme aasta jooksul ma sellele ei sattunudki. Järgnenud kooliaastatel kasutasime meie, õpilased, ainult väikest hoovipoolset tagaust, mille kaudu pääses otse keldrikorrusel asunud garderoobi.

Läksime emaga kooli kantseleisse ja meile tuli vastu kena naerunäoga naine, kes ütles, et tema on õpetaja Hella Jõerand, teretas meid kättpidi ja pakkus emale istet. Kui emaga jutud aetud, küsis ta minult, kas ma lugeda oskan ja numbreid tunnen. Ja siis, et kas ma ehk tean mõnda laulu või luuletust. Laulda ma parajasti ei tahtnud, aga luuletuse lugesin küll. Mu õde oli just õppinud üht Sandör Petöfi luuletust, mille ma tema kõrval olin meelde jätnud. Selle siis lugesingi – armastusest ja vabadusest ja ohverdamisest, millest ma muidugi mitte midagi ei jaganud. See võis küll päris ootamatu ja naljakas olla, aga õpetaja kuulas väga hoolega, silitas mul pead ja ütles, et olen tubli. Palju aastaid hiljem (olin siis juba ülikooli lõpetanud), juhusin mingil kooli juubeliaktusel istuma presiidiumis õpetaja Jõeranna kõrval. Ütlesin talle tasahilju, et tema oli see, kes mind kunagi kooli vastu võttis. Ta pani käe minu käe peale ja sosistas: “Ma mäletan sind ka.” Tema soe naeratus sel 1948. aasta imelisel augustipäeval on jäänud mind saatma läbi aja.

Mul tõesti vedas, sattusin õppima B klassi, see oli tüdrukuteklass ja meie klassijuhataja oli õpetaja Maimu Tungla. Meid oli klassis 42 õpilast, kõik oma 7-8 lühikese eluaasta jooksul nii või teisiti üle elanud sõja rasked ajad ja hirmud. Paljudel olid isad jäänud sõtta, emadki pommitamiste ajal hukkunud, kasvasid vanavanemate, onude-tädide või kasuvanemate hoole all. Söögigagi oli nii nagu parajasti oli. Aga me olime siiski väga hoitud lapsed. Ja koduse pai puudumise korvas õpetaja lahke sõna või kallistus, mis meid koolis ootas. Olen tagasi mõeldes imestanud, et kust võttis meie õpetaja Tungla selle tohutu hulga emalikkust soojust ja kannatust, meid niiviisi hellitada. Ei mäleta, et ta oleks kunagi klassis häält tõstnud, olles ometi nõulik ja rangegi kui vaja. Ta õpetas meid tööd tegema, õpetas puhtust ja korda.

Ja meiega koos rõõmustada oskas ta ka, ja meie muresid kuulas alati ära. No ja muidugi oli ta väga ilus, nagu vist enamus esimeste klasside õpetajaid oma õpilastele,

aga selle vahega, et MEIE ÕPETAJA oli KÕIGE ILUSAM. Tal olid toredad punakad ja hästi kohevad juuksed, mis alati olid kenasti soengusse seatud, ja tema kleite me mäletame tänaseni. Võtsime ta kohe omaks ja Mare pihtis mulle aastaid hiljem, et tema tahtis esimesest koolipäevast peale saada just samasuguseks õpetajaks. Õpetajaks ta saigi.

Meil oli koolis väga tore olla. Klassis oli üsna palju lapsi, kes oskasid juba lugeda. Et neil igav ei hakkaks sel ajal, kui kaaslased tähti õppisid ja neid kokku veerisid, pani õpetaja need "oskajad" tähtedele nägusid ette joonistama, mõnda salmi pähe õppima või siis kõigile vahelduseks jutukesi ette lugema.

Esimeseks nääripeoks õppisime näidendi, milles osales kogu klass, peale tekstiga tegelaste oli seal palju lumehelbekesi, komme ja piparkooke ja kõik olid ühtviisi tähtsust täis. Selle looga oli siiski tükk tegemist, sest meile polnud selge, et mis need näärid siis on. Koolisaalis oli ilus suur kuusk, ehted ja küünlad küljes, nagu meil kõikidel kodudeski. Aga kodus oli jõulupuu. Miks siis koolis oli nääripuu? Ja nääriivanagi oli täpselt jõuluvanaga sarnane – habe ja kingikott, ja vitsakimpki vöö vahel. Näidendis oli mitu laulu. Üks, päris alguses, algas nii:

„Nääripees uksele koputab, kas ta sisse ka tulla saab...“

Meie kippusime ikka laulma, et Jõulumees uksele koputab... See poleks koolipeol tol ajal kohe kuidagi sobinud ja õpetajalegi pahanduse kaela toonud. Lõppes lugu sellega, et laulu alguses ütles õpetaja, kes meid klaveril saatis, ise esimese sõna veidi kõvema häälega, et Nääripees... Nii see lugu meil lõpuks õnnestuski.

Aga õpetaja Tungla pani meid ka rahvatantsu tantsima, luuletusi lugema, laulma ja mõned oskajad ka klaverimänguga esinema.

Kevadeti käisime alati matkamas. Esimesel korral pidasime piknikku Glehni pargis, kord käisime Kadriorus ja Hundikuristikus, viimane oli sel ajal veel päris metsik linnaserv. Kolmanda klassi lõpul sõitsime rongiga Aegviitu. See oli ikka tõeline elamus. Mõned lapsevanemad olid ka kaasas. Aili mäletab, et ta oli oma põlved täiesti puruks kukkunud. Mõllamine käis täie hooga, mängisime, tegime ringmänge, laulsime nii et mets kajas. Aga see oli ka natuke kurb sõit, sest me juba teadsime, et järgmisel sügisel peame lahkuma oma koolist kui ka õpetajast.

Meil oli klassis mitu tüdrukut, kes oskasid väga ilusti joonistada. Urve, Svea ja Aeti joonistused olid alati teistele eeskujuks ja õpetaja seletas nende töid näidates alati, miks just see või teine pilt hästi oli välja tulnud, olid siis värvid hästi valitud, mõni loom, lind või inimene kenasti välja tulnud või perspektiiv õigesti paigas. Ja siis leidis ta neid esiletoodud asju kohe ka teiste laste töödest.

Esimene kooliraamat oli „Esimesed vaod“. Kui hiljuti koos Tiinaga lastekirjanduse keskust külastasime, leidsime väljapanekust ka meie esimese aabitsa. Hing kippus hellaks.

Alguses kirjutasime muidugi joonelistesse vihikutesse trükitähti ja see oli jube tüütu tegevus. Aga asja tegi keeruliseks see, et kirjutada tuli väga väga korralikult. Ja nii kaua tuli neid kriipsukesti ja kõverikke maalida, kuni hästi välja tuli. Hullemaks läks asi siis, kui päevakorrale tulid kirjatähed, tint ja kaldjoontega vihikud. Ja tindiplekid! Praegu vaieldakse kirjatehnika õpetamise üle, et ei tea, kas on üldse vaja. Mulle tundub, et hea kirjutamiseõpetus on ühtlasi tõhus tööõpetus, püsivuse, keskendumise ja korra õpetus. Õpetajal endal oli väga ilus käekiri, ja me tõesti tahtsime samamoodi kirjutada. Hiljem on ta meile rääkinud, et paljud meie vihikud olevat olnud kevadeti õpilastööde näitusel Õpetajate Majas.

Esimeses kolmes klassis oli meil peaaegu kõiges üksainus õpetaja. Vaid võimlemist andis õpetaja Linda Lõhmus. Teises klassis tuli juurde vene keel ja seda õpetas õpetaja Eugenie Madalik. Ka tema oli väga meeldiv, südamlük ja intelligentne inimene. Ta õpetas meile palju lihtsaid venekeelseid laulukeid ja selgitas sõnarõhkude ning susisevate häälikute olulisust. „Lapsed, ärge kunagi ajage segamini z ja s häälikut,“ selgitas ta. „Kui tahate ütelda vene keeles sõna *aed*, siis öelge kindlasti *sad*, sest kui ütlete *zad*, siis see tähendab hoopis *tagumik*. Ja sõna *kirjutama* on ikka *pisa'tj*, aga *pi'satj* tähendab hoopis *pissima*.“ Meil oli lõbus ja meelde jäi ka.

Spordiga me sel ajal veel eriti ei tegelenud, aga tol ajal oli mitmeid kultuurihooneid, kus tegutsesid ka lasteringid (tasuta!) ja mitmed meie tüdrukud, Aili ja Anne kindlasti, käisid neis tantsuringides. Igal aastal toimusid ülelinnalised koolinoorte isetegevuse olümpiaadid ja sinnagi oli meil asja. Küll tantsimise, küll sõnakunstiga.

Meil oli suurmood pidada salmikuid, kuhu me siis üksteisele kirjutasime „igaveseks mälestuseks“ salmikesi ja joonistasime lilli ja linnukeid. Ühel meie hiljutisel kokkutulekul oli Aili oma salmikud kaasa võtnud. Tegelikult võttis silma mõnigi kord märjaks, eriti kui toonast kirjutajat enam siinilmas pole. Kahjuks on enamikel meist, kes me aastate jooksul oleme nii palju elukohti vahetanud ja palju kolima pidanud, see väärtuslik kraam kaduma läinud.

Tervis oli sõjajärgsetel aastatel suur mureprobleem ja üks me olime tihti haiged ka. Koolimaja ja ka kodud oli sageli halvasti köetud, sest kütet lihtsalt polnud. Lisaks levisid igasugused nakkushaigused ja kardeti tuberkuloosi. Arstlik kontroll oli väga sagedane, tehti kõikvõimalikke kaitsepookimisi. Me olime nendega üpris harjunud, aga meie Ženni puged alati laua alla ja tegi pöörast kisa, kui arst klassi ilmus. Kindlasti oli hädavajalik ka tüütuna näiv igapäevane puhtusekontroll (hommikul klassi minnes tuli käed ette näidata samuti kael ning pluusikrae) ja ka sage täikontroll, mis paljudele tundus alandav. Aga osa lapsi elas tõesti üsna halvades tingimustes, keldrikorterites ja niisketes ülerahvastatud toauberikes.

Koolivormi meil loomulikult polnud. Seda poleks saanudki nõuda, sest selleks poleks enamusel jätkunud raha. Aga meie emad ja vanaemad olid meistrid meile oma sõjaeelse garderoobi varudest toredaid seelikuid ja pluusikesi õmblema, talveks aga igasugustest lõngajuppidestki kampsuneid, veste, sokke ja karupükse kuduma. Tähtis oli, et kõik, mis seljas, oleks puhas ja korras, sukakannad nõelutud ja kraed triigitud. Koolimütsid – sinised baretid kollase kitsa paelaga kolmnurk küljel, meil muidugi olid, aga sellised mütsid olid kõikide Eesti koolide algklasside õpilastel, mitte ainult meie koolil. Ei mäleta, et kedagi oleks riiete pärast narritud ning üldse ei tea ma tollest ajast sellist sõna nagu koolikiusamine.

Veel on neist esimestest kooliaastatest meelde jäänud meie õppealajuhataja Jaan Sihver, lühikest kasvu, prillidega ja suure kongus ninaga mees. Ta oli meie koolis töötanud juba enne sõda ja tegelikult tundis end selle maja tõelise peremehena. Tema ju asutas 20-ndate aastate lõpul ka selle meie kuulsa kooliaia, mis oli tuntud kogu Eestis, sõja ajal suuri kahjusid üle elas, tänaseks aga hoopis kadunud on. Käisime meiega seal taimedega tutvust tegemas ja peenraid rohimas. Mäletan, et ükskord viskas keegi naaberklassi poiss meie poole vihmaussi ja Linda minestas. Aga Sihver oli väga valju häälega mees, kelle sõna kõik pidid kuulama. Ta nõudis täielikku distsipliini vahetundidel: jalutama pidi koridorides ringiratast, joosta ei tohtinud sugugi ja korruste vahel liikumine oli keelatud. Aga tegelikult polnud ta sugugi halb inimene. Ta oli vana-kooli mees, ajast, kus lihtsalt pidi koolis kord majas olema.

Direktor Ilves on meeles vaikse mehena, keda me väga harva kohtasime, kuigi ta elas koolimajas ja tema korter asus meie klassi vastas asuva õpetajatetoa kõrval.

Aga üks väga meelde jääv inimene oli meie vana kooliteenija, keda me teadsime kui tädi Juulit. Tema avas hommikuti garderoobe ja lukustas neid. Tema väike lauake asus esimese korruse nurgas, seinarva juures meie klassi vastas. Tädi Juuli oli ka see, kes helistas kella, kui tund algas või lõppes. Kell oli vasest ja üsna raske, aga meie suureks rõõmuks lubas tädi Juuli meil seda vahel helistada. Huvitav, kas see kell on veel alles? Tädi Juulit pole kindlasti enam, kuigi koolis oli ta veel siis, kui me keskkooli lõpetasime. Aga meie oleme praegu juba palju vanemad, kui tema siis.

Ja veel on meelde jäänud kooli kojamees, kes ühtlasi oli ka kütja. Ta olevat olnud kuldsete kätega ja väga abivalmis inimene. Sellest on kooli kroonikaski juttu. Aga meie saime temalt alatasa riielda, kui tulime õuest jalanõusid lumest ja porist puhastamata. Pealegi oli ta nägu sageli kivisöetolmust kriim – pidi ta ju kütet kogu aeg käruga üle hoovi koolimajja vedama. Aga meie kartsime teda.

Me olime koolis vist päris head ja tublid lapsed, vähemalt kinnitab seda tagantjärele meie õpetaja, aga eks selleski meenutuses on omajagu nostalgiat. Kuid koolitundidesse meie tembud ei jõudnud. Seda kirevamad on mälestused koduteelt, kus küll mingid eakohased lollused tegemata ei jäänud.

Keldrikorrusel asus ka kooli söökla. Ma elasin Kungla tänaval üsna kooli lähedal ja neli koolitundi ei teinud kõhtu tühjaks, kodus oli emal alati lõunasöök valmis. Koolisööklas sõid kaugemal elavad lapsed ja seal said vähemalt sel ajal tasuta süüa need, kellel kodus olid väga rasked olud.

Olime esimesse klassi tulnud Tallinna 15. Mittetäielikku Keskkooli, mis oli 7-klassiline eestikeelne kool. Paar aastat hiljem olime korraga 5. Keskkooli õpilased, vanemad eesti õppekeelega klassid viidi teise kooli, meie olime oma algklassidega jäänud vene kooli rüppe. Mingeid vastuolusid vene lastega ei mäleta – rahvusküsimus alles voolas meist mööda. Võibolla käisime nendega eri vahetustes, võibolla oskasid õpetajad asjad vaikselt moel paika panna, võibolla olid korrused jaotatud nii, et me õieti kokku ei puutunudki. Ja lõpeks olime me ka ju liiga väikesed igasuguste probleemide tekitamiseks. Kolm ilusat kooliaastat on meisse igatahes jätnud ainult häid mälestusi.

Tänavu saab siis 67 aastat meie esimesest koolipäevast aastast 1948. Meid oli üle neljakümne tüdrukut, umbes neljandik on lahkunud igavestele jahimaadele, umbes pooltest ülejäänutest ei tea me midagi. Aga juba parkümmend aastat saab 14-15 meist kokku ja meil on väga lõbus vanu aegu meenutada. Kevadeti teeme väikese sõidu, olgu siis Vormsile või Narva kanti või Viljandimaale või Peipsi äärde või kuhu tahes. Suve lõpul oleme kohtunud Maie koduaias. Sügisel aga...

Meie suur rõõm on, et meie kallid klassijuhataja on veel meie seas ja me käime teda tema sünnipäeval tervitamas. Ta on ikka sama rõõmsameelne ja kallistab „oma kalleid tüdrukuid“ nii hellalt, nagu ainult tema oskab. Ta mäletab kõiki ja pärib nende kohta, keda parajasti kohal pole. Ja meie tunneme end tema juures tõesti nende omaaegsete plikatirtsudena, olgugi meil endal kodus lapselapsed või koguni lapselapselapsed.

Õpetaja Maimu Tungla Elur saab tänavu, 2015. aasta 1. novembril, 94 aastaseks. Me loodame, et meil seisab temaga ees veel palju kohtumisi. Meie tänud talle. ja suur aitäh ilusate kooliaastate eest Vabriku tänava koolile!

TALLINNA 18. KESKKOOL

1955/56. õppeaasta
VIII A klass

Vasakult paremale

1. rida: Kulla Kleštšinski, Silvia Post, Milvi Saks, õpetaja Ada Leesment, direktor Arnold Masing, õpetaja Amanda Leinvald, klassijuhataja Astrid Kadak, Valentina Lipp, Sofia Melnikova;

2. rida: Malle Roomet, Eve Väljas, Helga Jõesaar, Viive Källo, Maie Reinik, Lehte Kõmper, Urve Piire, Elle Raidma, Helle Toots, Reet Rootare, Malle Kurg;

3. rida: Enn Loo, Rain Õunmaa, Vello Malter, Vello Siimann, Evald Veltman, Ants Võsu, Kalju Poljakov, Tooma Kiisel, Harri Lamo, Mati Takel.

1955/56. õppeaasta
VIII B klass

Vasakult paremale

1. rida: Els Uusväli, Helvi Raidmaa, Raja Reinberg, õpetaja Amanda Leinvald, direktor Arnold Masing, klassijuhataja Astrid Kadak, Laine Sock, Helgi Kulliste;

2. rida: M. Pärnapuu, Maie Kressel, Mai Päre, Tiiu Toel, Epp Turulinn, Leida Neiman, Elle Kraut, Hurmi Agasild, H. Kõomägi;

3. rida: Toivo Hein, Rein Eenmaa, Enn Sams, Riho Tint, Anti Õunapuu, A. Luide, Madis Rõõm, Henno Adrikorn, Olev Söödi.

Fotolt puudub Tõnis Toms.

1955/ 56. õppeaasta
VIII C klass

Vasakult paremale

1. rida: Tiiu Lumi, Helvi Raidmaa,, Vello Sarapuu, Helgi Järv, Vilve Käsk, Mare Korol;

2. rida:, õppealajuhataja Maanu Saari, õpetaja Gustav Peets, direktor Arnold Masing, klassijuhataja Ada Leesment, õpetaja Astrid Kadak, Tiiu Ehastu;

3. rida: Anne Kübarsepp, Pöldre, Helbe Kääramees, Helle Veetõusme, Angeliina Sau, Lila Lahesalu, Mai Päre, Kirsti Plaks, Maie Aavik, Tiina Mandel;

4. rida: Ants Kruuse, Veiko Talts, Peeter Paisoots, Heidi Härma,, Arne Reap, Rein Rikka, Torop, Heidi Eeltee.

1956/57. õppeaasta
IX A klass

Vasakult paremale

1. rida: Laine Sokk, Helle Toots, Malle Kurg, õpetaja ,
direktor Arnold Masing, Milvi Saks, Sofia Melnikova, Helle Kõomägi;

2. rida: Malle Roomet, Eve Väljas, Epp Turulinn, Maie Kressel,
Elle Kraut, Hurmi Agasild, Viive Källo, Maie Reinik, Lehte Kõmper, Elle Raidma,
Els Uusväli;

3. rida: Enn Loo, Rein Eenmaa, Rain Õunmaa, Rekkaro, Tõnis Toms,
Mati Raudsepp, Vello Siiman, Harri Lanno, Henno Adrikorn.

Fotolt puuduvad: Riho Tint, Enn Sams, Reet Rootare.

1957/58. õppeaasta
X A klass

Vasakult paremale

1. rida: Malle Kurg, Laine Sock, õpetaja Ada Leesment, õppealajuhataja Adele Varganova, direktor Arnold Masing, klassijuhataja Amanda Leinvall, õpetaja Gustav Peets, Milvi Saks, Helle Uustalu;

2. rida: Malle Roomet, Eve Väljas, Elle Raidma, Helle Toots, Inge Roosman, Maie Kressel, Maie Reinik, Hurmi Agasild, Reet Rootare, Elle Kraut, Viive Källo;

3. rida: Enn Loo, Rein Eenmaa, Rain Õunmaa, Enn Sams, Toomas Kiisel, Mati Raudsepp, Harri Lanno, Vello Siiman, Riho Tint, Tõnis Toms, Jüri Rist.

1958/59. õppeaasta
XI A klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Helle Uustalu, Milvi Saks, Malle Kurg, Helle Toots, Laine Sock;
2. rida: õpetaja Leida Tarand, õpetaja Raul Uulman, õpetaja Richard Piilberg, õppealajuhataja Adele Varganova, direktor Arnold Masing, klassijuhataja Amanda Leinvall, õpetaja Erich Kärner, õpetaja Gustav Peets;
3. rida: Malle Roomet, Eve Väljas, Maie Kressel, Elle Kraut, Maie Reinik, Viive Källo, Elle Raidma, Hurmi Agasild, Reet Rootare, Inge Roosman;
4. rida: Enn Sams, Enn Loo, Rein Eenmaa, Riho Tint, Rain Õunmaa, Tõnis Toms.

1958/59. õppeaasta
XI A klassi pidulik lõpufoto

Vasakult paremale

1. rida: õpetaja Arnold Salk, õpetaja Raul Uulman, õpetaja Ada Leesment, õpetaja Gerta Reinhold, õppealajuhataja Adele Varganova, direktor Arnold Masing, õpetaja Karl Mihkla, õpetaja Gustav Peets, õpetaja Erich Kärner;

2. rida: Maie Reinik, Elle Raidma, Helle Toots, Hurmi Agasild, Reet Rootare, Malle Roomet, Milvi Saks, Elle Kraut, Inge Roosman, Viive Källo, Eve Väljas;

3. rida: Rain Õunmaa, Helle Uustalu, Malle Kurg, Tõnis Toms, Riho Tint, Maie Kressel, Enn Loo, Rein Eenmaa, Laine Sock, Enn Sams.

Hurmi Agasild Juurikas meenutab

Lõpetas meid, XI A klassi, 21 õpilast -- 15 tüdrukut ja 6 poissi. Täna on nendest veel alles 15: 3 poissi ja 12 tüdrukut. Kokkutulekutel on neist järelejäänutest käinud 13.

Astusime Tallinna 18. Keskkooli 1955. aastal, kusjuures võeti vastu kolm paralleelklassi: A, B ja C.

Kui palju meid arvuliselt oli, seda kahjuks enam ei mäleta. Mina alustasin VIII B klassis, meid oli umbes 25 õpilast, kellest lõpetas 1959. aastal minu mäletamist mööda kaheksa.

Kuna väljalangevus meie klassist oli esimese aasta lõpuks väga suur ja ilmselt langes õpilasi välja ka teistest kaheksandatest, siis alates 9. klassist, jäi alles kaks paralleelklassi A ja B. Üks klass jaotati ära kahe ülejäänu vahel. Mina sattusin IX A-sse. Meid oli seal 26 või 27 õpilast.

Põhiliselt koosnes meie klass endistest Harjumaa koolide ja Kopli kooli õpilastest, aga oli ka teiste Tallinna koolide 7-ndate klasside lõpetanuid.

Meie klassi lõpetas 1959. aastal 19 õpilast, kellest kaks tüdrukut tuli meie klassi X-s klassis. Kümnes klassis lahkusid poole õppeaasta pealt nn "Kopli poisid", neil oli kooliga mingi konflikt, mis täpselt, seda ma ei tea. Kooli juhtkonna arusaamisel olid nad mingid „pätid poisid”, minu mäletamist mööda olid nad koolis küll väga meeldivad klassivennad, ei mingid „pätid”.

Kooli direktoriks oli kogu aeg A. Masing. Klassijuhatajaks oli VIII B klassis minu mäletamist mööda õpetaja A. Leinvald, aga osa klassikaaslastest väidavad, et oli eesti keele õpetaja Kadak, kes kahjuks lahkus siit ilmast enne meie klassi lõpetamist. See juhtus 1958. a sügisel; ta oli pärit Karksi-Nuiast, kuhu ta ka mulda sängitati. Õpetaja Leinvald oli inglise keele õpetaja ja klassijuhataja kuni meie lõpetamiseni. Ta oli tõesti väga hea, Inglismaal õppinud daam. Matemaatikat andis õpetaja Kärner, füüsikat õpetaja G. Peets, keemia õpetajad minu mäletamist mööda vaheldusid, XI klassis oli keemia õpetajaks õpetaja Palo. Direktor A. Masing andis meile geograafiat, see aine lõppes vist IX-s või X-s klassis ära. Hinne läks lõputunnistusele. Direktor Masing oli vist elanud ja kasvanud Baškiirias, sest peaaegu igas tunnis võis kuulda repliiki "meil Baškiirias" ja seetõttu hüüti teda „Baškiiriks”. Ajalugu andis meile õpetaja L. Tarand (Andres Tarandi ema), oli selline range ja asjalik õpetaja ja üks õppimine käis vastavalt ettenähtud programmile. Mis mulle veel meenub praegu ja ajab muigama, oli see, et tüdrukutele ei olnud käsitööõppeks mitte õmblemine, toidu valmistamine jm selline, vaid me pidime treipingil metallitöid tegema. Mina isiklikult kartsin igasuguseid masinaid ja mäletan, et pidin mingil tööpingil valmistama surnuaiareha ja -labidat. Ma ei mäleta enam selle käsitööõpetaja nime, aga tean, et sain riielda, kuna ei vaadanud ise selle masina poolegi, kui seal pidin midagi treima. Vene keele õpetajaks oli õpetaja A. Leesment, kes ei osanud sõnagi eesti keelt, aga oli inimesena väga südamlis ja abivalmis. Mäletan, et lõpueksamil närveeris tema vist rohkem kui õpilased, et kuidas me teeme ära ümberjutustuse vene keeles. Minule isiklikult oli see küll õudusunenägu, sest olin tulnud maakoolist, kus ei olnud õiget vene keele õpetajat (ta õppis ilmselt ise enne tüki selgeks, kui tundi tuli, aga kui aega ei olnud, siis õppis koos õpilastega seda lugema). Kuna õpetaja Leesment oli ise umbkeelne ja vist liiga heatahtlik, siis oskasin ma kooli lõpetades küll paremini passivset inglise keelt kui vene keelt. Kusjuures ka inglise keele tase oli minu 7-klassilises koolis

olnud nõrk või hoopis teistsuguse hääldega õpetatud, nii et õpetaja Leinvald oli lastevanemate koosolekul kevadel, kui lapsevanemad kurtsid, et lastele on esitatud liiga kõrged nõudmised, maininud, et ärge tulge rääkima, et siin on midagi üle mõistuse rasket, et Hurmi inglise keele tase oli algul väga nõrk ja et panin talle kolme sellepärast, et nägin, et laps on valesti õppinud, aga nüüd on ta mul puhas viieline. Nii et õpetaja oskusest oma ainet anda oleneb ikka väga palju.

Mäletan veel, et kooli juures oli väga ilus ja mingite haruldaste põõsaste ja puudega aed, mida me suvel käisime harimas ja tegime seal oma ettenähtud töötunde. Kahjuks ei ole nüüd seda aeda enam olemas. Kahju!

Nüüd natuke ka tolleaaja majanduslikust olukorrast ja nõuetest, kuidas peale keskkooli lõpetamist oli võimalik edasi tegutseda. Minu ja ka teiste klassikaaslaste mäletamist mööda oli 1955. aastal, kui keskkooli astusime, ette nähtud õppemaks. Kui palju, ei mäleta, sest ilmselt mina ja paljud teised ka seda ei tasunud: maksust said vabastuse õpilased, kelle vanematest keegi oli hukkunud või invaliidistunud Suures Isamaasõjas, samuti sõltus see õpilase perekonna sissetulekust. 9. klassis seda maksu vist enam ei olnud.

Keskkooli lõpetamisel võis mingi 5% edukatest õpilastest kohe jätkata kõrgkoolis (oli vist vaja kooli soovitus), ülejäänutel oli kõrgkooli astumisel boonuseks, kui oli töötanud kaks aastat kusagil tööstuses (vabrikus) töölisena. Selleks anti ka koolist suunamised. Meie klassist läksid kaks tüdrukut tööle vabrikusse „Punane Koit”. Tean, et olid veel suunamised Laevaremonditehasesse, Pöögelmani Tehasesse ja veel kuhugi. Ma ei teagi, kui paljud nendesse tööle läksid. Mäletan, et see oli päris sunduslik asi ja et mina isiklikult loobusin otse kõrgkooli minekust (kodune majanduslik olukord, minu tolleaaja arusaamal, ei võimaldanud seda) ja mind suunati algul Laevaremonditehasesse, aga nagu ma eelpool mainisin, kartsin ma igasuguseid mürinat ja kiiresti tegutsevaid masinaid, siis suunati mind Pöögelmanni-nimelisse Elektrotehasesse (see alles avati), aga kuna seal oli töö kolmes vahetuses, siis pääsesin ka sealt, sest ma ei elanud Tallinnas, vaid Saku lähedal maal ja mul ei olnud sealt võimalik sel moel tööl käia. Nii pääsesin sellest töölise sundajast. TPI-sse läksin mitu aastat hiljem. Nii, et see oli see aeg, mil tööline oli kõige tähtsam.

Vanuseliseltselt mahtus meie lõpetanute hulka õpilasi, kes olid sündinud aastatel 1938 – 1941. Ilmselt oli selles süüdi sõda ja sellejärgne segane aeg.

Klassidest A ja B oli minu mäletamist mööda kuidagi rohkem positiivse tähelepanu all B klass, erilist suhtlemist ma kahe klassi vahel ei mäleta, ainuke koosolemine oligi vist XI klassi lõpupidu. Osa meie klassi õpilasi küll suhtles B klassiga, põhiliselt need, kes olid alustanud koos kaheksandas klassis. Meil ei olnud eriti ühtne klass, olid sellised väljakujunenud seltskonnad. Aga samas suutsime me korraldada enne lõpetamist kaks pidu maa-rahvamajades, ise õhtu sisustada, ja teenisime sellega lõpuekskursiooni raha. Kahjuks ei mäleta enam keegi, millega me seal esinesime.

Eksameid pidime me tegema igal aastal, enam ei mäleta, mis eksamid mingis klassis. Olid, aga lõpueksameid oli ikka terve hulk: eesti keeles küpsuskirjand, inglise keeles suuline, vene keeles ümberjutustus, matemaatikas eraldi algebra ja stereomeetria+trigonomeetria, ajalugu, keemia, füüsika. Ei mäletagi enam, võib-olla oli mõni veel.

XI A koolitunnis

XI A klassi tüdrukud koolimaja ees

XI A staadionil

A klassi 2009 aasta kokkutulek Nõmmel, Helle Uustalu koduaias

- 1. reas:** Helle Uustalu istub maas;
- 2. reas** vasakult paremale: Viive Krällo, Maire Kressel, Helle Toots, Milvi Saks;
- 3. reas** paremalt vasakule: Elle Kraut, Helle Raidma, Riho Tint, Tõnis Toms, Hurmi Agasild, Eve Väljas, Malle Roomet, Maie Reinik.

1956/57. õppeaasta
IX B klass

Vasakult paremale

1. rida: Urve Lepp, Jaan Metsküla, Tiiu Aus;

2. rida: Veiko Talts, Anu Lauk, Helgi Järv, õppealajuhataja Maanu Saari, õpetaja Ada Leesment, direktor Arnold Masing, õpetaja Gustav Peets, õpetaja Erich Kärner, Ants Kruuse;

3. rida: Maris Ellermaa, Helle Veetõusme, Angeliina Sau, Mai Päre, Helgi Kulliste, Tiiu Lumi, Anne Kübarsepp, Raja Reinberg, Tiiu Ehastu, Heidi Eeltee, Helvi Kaskmaa, Helvi Raidmaa;

4. rida: Peeter Paisoots, Mats Jürima, Vilve Kask, Leida Neiman, Tiina Mandel, Kirsti Plaks, Maie Aavik, Vello Sarapuu, Arne Reap, Ülo Paloveer.

1957/58. õppeaasta
X B klass

Vasakult paremale

1. rida: Helvi Raidmaa, Raja Reinberg, Tiiu Lumi, õppealajuhataja Adele Varganova, õpetaja Gustav Peets, direktor Arnold Masing, klassijuhataja Leida Tarand, Helvi Kaskmaa, Tiiu Ehastu;

2. rida: Anu Lauk, Vilve Kask, Helle Veetõusme, Angeliina Sau, Maie Aavik, Kirsti Plaks, Maris Ellermaa, Leida Neiman, Tiina Mandel, Helgi Järv, Anne Kübarsepp, Heidi Eeltee;

3. rida: Hiido Saks, Peeter Paisoots, Veiko Talts, Jaan Metsküla, Mati Jürima, Tõnu Lembit, Ülo Paloveer, Arne Reap.

1958/59. õppeaasta
XI B klass

Vasakult paremale

1. rida: Veiko Talts, õpetaja Amanda Leinvald, õpetaja Heljo Randmäe, õpetaja Karl Mihkla, klassijuhataja Leida Tarand, direktor Arnold Masing, õpetaja Erika Podelski, õpetaja Gustav Peets, Jaan Metsküla;

2. rida: Tõnu Lembit, Mati Jürima, Helle Veetõusme, Angeliina Sau, Anu Lauk, Maris Ellermaa, Helgi Järv, Tiina Mandel, Maie Aavik, Leida Neiman, Kirsti Plaks, Arne Reap;

3. rida: Ülo Paloveer, Anne Kübarsepp, Helvi Kaskmaa, Tiiu Ehastu, Tiiu Lumi, Heidi Eeltee, Raja Reinberg, Helvi Raidmaa, Hiido-Mart Saks.

1958/59. õppeaasta
XI B klassi pidulik foto

Vasakult paremale

1. rida: õpetaja Raul Uulman, õpetaja Karl Mihkla, õpetaja Ada Leesment, õpetaja Leida Tarand, õppealajuhataja Adele Varganova, direktor Arnold Masing, õpetaja Gustav Peets, õpetaja Erich Kärner;

2. rida: Angelina Sau, Maris Ellerma, Vilve Käsk, Anne Kübarsepp, Helle Veetõusme, Tiiu Ehastu, Helvi Kaskmaa, Tiiu Lumi, Heidi Eeltee;

3. rida: Helgi Järv, Tiina Mandel, Anu Lauk, Tiiu Aus, Maie Aavik, Kirsti Plaks, Leida Neiman, Helvi Raidma, Raja Reinberg;

4. rida: Mati Jürima, Jaan Metsküla, Ülo Paloveer, Arne Reap, Hiido-Mart Saks, Tõnu Lembit, Veiko Talts, Peeter Paisoots.

Meenutab Helle Veetõusme Tiisväli

Niisiis oli aasta 1955 ja meie kool jälle uue nimega: seekord siis Tallinna 18. Keskkool ja otsast lõpuni eestikeelne. Need, kes olid selleks ajaks jõudnud kolmanda klassi lõpetamiseni, said nüüd rahulikult siinsamas oma kooliteed jätkata. Kindlasti tuli neljandatest kuni seitsmendate klassideni tagasi palju endisi õpilasi, kes elasid ümbruskonnas. Kaheksas klass oli sel ajal esimene keskkooliklass. Neisse tuli endisi õpilasi tagasi vähe, oldi juba jõutud koduneda senistes koolides. Meid, tagasitulijaid, oli viis: Maie Aavik, Helgi Järv ja Tõnu Lembit ning Tiina Mandel ja mina (Helle Veetõusme). Me sattusime kõik ühte klassi ning olime koos kuni kooli lõpetamiseni. Pärast segadusi ja ümberkorraldamisi (kolmest kaheksandast sai kaks üheksandat), jätkasime meie viis IX B klassis. Ja selle klassi tegemised on ka järgneva loo meenutuste pidepunktideks.

Meid oli kokku 28 (10 poissi ja 18 tüdrukut), paar poissi langes hiljem välja. Ülejäänud (26) jõudsid edukalt lõputunnistusesni. Tänaseks on üheksa meist pilvepiiri taga, kolme kaaslaste kohta puuduvad andmed. Nendega, kes olemas, saame aastas korra või paar kokku, ja nagu elu näitab – mida aeg edasi, seda sagedamini. See, kui vahvad klassikaaslased meil olid, on paljuski selgunud nüüd aastaid hiljem, mil oskame üksteist läbi elukogemuste paremini mõista ja hinnata. Klassivennad ja klassiõed tunduvad päris oma vendade ja õdedena. Kui kohtume, pole suuremat rõõmu, kui et me ikka veel olemas oleme.

Meil oli täitsa tore klass. Tegime üsna üksmeelselt tempe ja õppisime päris hoolega. Selle viimase väite kinnituseks on ehk seegi, et pärast kooli lõpetamist läks meist kõrgkoolidesse edasi 13. Mitmed jätkasid eriala õppimist tollastes tehnikumides, aga oli neidki, kes läksid tööle ja õige pea ka mehele. Tublid olid nemadki.

Üldiselt olime rahutu rahvas. Kolme aasta jooksul korraldasime koolipidusid, aga et neid lubati teha vaid koos eeskavaga, siis ei jäänud meil miski tegemata. Raha meil polnud ja bändid polnud veel väga päevakorras. Poisid hoolitsesid makimuusika eest ja tantsuks sobis seegi. Vahel tegid nad ka ise muusikat ja minu meelest löid siis kaasa ka paralleelklassi poisid. Eeskavad sai kokku pandud deklamatsioonidest, ansamblite lauludest (oli tütarlaste ansambel ja ka poiste oma), paaril korral õnnestus isegi meie poisid panna rahvatantsu tegema. Ja mõnikord esitasime ka näidendeid.

Vist IX klassi ajal mängisime „Libahunti“, kaasa tegi vanaema rollis ka õpetaja Astrid Kadak. Väikest Tiinat mängis Els Uusväli (hiljem Himma) paralleelist, Tiinat mängisin mina, Margus oli „laenatud“ VIII klassist, see oli teine hilisem laulukuulsus Rein Tuus. Teisi osalisi kahjuks ei mäleta.

Ansambliga käisime ka ülelinnalistel ülevaatustel (juhendajad olid Erika Podelski või Venno Laul). Meil oli paar imelise häälega tüdrukut Angeliina, Tiiu (Ehastu), aga eriti Vilve, keda me kõik imetlesime. Kahju, et ta ei läinud muusikat õppima.

Sporti tegime sel ajal juba päris tublisti. Siin oli esinumbriks kindlasti Kirsti, kes noppis esikohti koolinoorte kergejõustikuvõistlustelt. Tema käis ka püsivalt tennis Harry Aumere juures. Mati tegi samuti kergejõustikku. Poisid mängisid korvi, nemadki käisid võistlemas väljaspool kooli. Käisime tüdrukutega ujumistennis tollases Dünamo basseinis (ehk vannis) Aia tänaval – praegu on selle koha peal kaubamaja. Ja talveti möödusid õhtud sageli liuväljal, kas siis Šnelli tiigil, Spartaki staadionil või Harjumäe tenniseväljku liuväljal. Uisutamine oli sel ajal pop. Suusad olid küll nirud, aga sõita kannatasid ja neid sai koolist laenutada.

Koolile oli antud võimalus kasutada Tööjõureservide staadionit Toompea veerel, teatud tundidel viibis seal ka meie kehalise kasvatusõpetaja Raul Uulman, kes juhendas. Meie klassist käis seal üsna palju rahvast, kes ei pürganud suurde sporti, vaid lihtsalt soovisid end veidi liigutada. Tõnu käis juba siis purjetamas, Raja Pioneeride ja koolinoorte palees balletti õppimas – ta esines soolotantsuga ka meie lõpupeol. Mina veetsin viimase klassi ajal iga vaba hetke Draamateatri noortesuudios. Maie käis Kunstiinstituudis joonistamiskursustel. Tiina käis „Kaleva“ kooris laulmas. Ega ei teagi, kus kõik veel käisid. Muidugi oli meil ka paar sellist tüdrukut, kes kunagi milleski kaasa ei löönud, aga võibolla neil olid selleks omad põhjused, tõrjutuid meil igatahes polnud.

Õppimine oli nagu õppimine ikka ja sellest on raske midagi pikemalt kirjutada – vahel läks hästi, vahel halvemini. Lausa kahemehi meil ei olnud.

Kui kokku saame, meenutame sageli oma õpetajaid. Naljakas küll, aga tagantjärele on kõige hinnatumad just need, kes omal ajal tundusid kõige tüütumad oma nõudmistega. Näiteks matemaatikaõpetaja Erich Kärner. Ta oli õudselt nõudlik ja järjekindel, aga seletas ainet hästi põhjalikult. Ma olin matemaatikas üsna tugev, aga ükskord juhtus, vist VIII klassis, et ta korjas ära vihikud, kuhu olime just äsja teinud tunnikontrolli. Järgmisel päeval saime vihikud tagasi. Mul polnud ühtegi viga, aga töö all oli hinne 2. Ma polnud elus veel ühtegi kahte saanud ja läksin siis küsima, et miks selline hinne. Ta vaatas mulle otsa ja küsis, et kas mulle ei tundu, et midagi on puudu. No jah, vihikulehtedel polnud tõmmatud äärejooni. Selge, et need *pidid* seal olema. „Ja matemaatika on kord selline aine, et kõik peab olema just nii, nagu peab,“ oli tema lühike kommentaar. Küsisin kodus isa käest nõu, aga tema kuulas mu ära ja ütles, et no siis on ju asi selge. Noh, mu isa oli lõpeks tippfinantsist, täielik Kärneri seisukoha jagaja. Ma usun küll, et vaevalt õpetaja seda „kahte“ mu viitereas arvestas, kuid ta andis mulle korraliku õppetunni.

VIII ja IX klassis oli meie klassijuhatajaks vene keele õpetaja Ada Leesment. Ta oli pärit vanast Peterburi intelligentide perekonnast, lõpetanud äsja Gorki (nüüd Nižnii Novgorod) Pedagoogilise Instituudi, abiellunud eestlasega ja asunud koos temaga Tallinnasse elama. Oli õbluke, lahke ja meid alati kõiges toetav inimene, kes kunagi häält ei tõstnud. Tõsi, ta rääkis meiega vaid vene keeles ja oli üldine teadmine, et ta ei oskavat sõnagi eesti keelt, isegi ei saavat aru. Ometi me ju rääkisime temaga nii eesti kui vene keeles ja ta sai ju aru. Hiljem sain teada tõe. Ta elas perega Faehlmanni tänaval ja ma kohtasin teda mõnikord telemajja tööle minnes. Siis ta enam koolis ei töötanud, vaid toimetas mingis filmiagentuuris sisukokkuvõtteid. Eesti (!) ja vene keeles. Ja minuga rääkis ta vigadeta, ainult väikese aktsendiga eesti keelt. Küsisin siis kord, et kuidas ta nii kenasti on eesti keele selgeks saanud, et meie ajal... Ta puhkes naerma. Seletas siis, et ta meie kooliajal tõepoolest veel väga hästi meie keelt ei osanud, kuid rääkis põhimõtteliselt vene keele sellepärast, et meie paremini seda omandaksime, kodus aga rääkinud ta oma mehe ja pojaga alati eesti keelt, et ise õppida. Nii et tegelikult sai ta kogu meie jutust aru. Olevat kunagi meie paralleelklassis tunnis olnud, tervis olnud veidi vilets ja ta hoidnud suurt salli ümber õlgade. Kaks esimeses pingis istunud poissi arutanud omavahel. Üks: „Kuule, ta on vist haige ja tal on külm.“ Teine: „No sa mine ja soojenda teda natuke.“ Muidugi õpetaja kuulis. Olevat hirmus raske olnud tõsist ja mitte midagi taipavat ilmet säilitada.

Kui lõpetasime VIII-nda kutsus ta kogu klassi endale Leningradi külla. Ta vanemad olid sõitnud puhkusele ja jätnud oma kaks tuba (ühiskorteris, Nevski prospekti

lähedal) meie käsutusse. Kogu klass ei sõitnud, aga paras kamp oli meid küll. Ja me elasime seal peaaegu terve nädala. Kas oleks midagi sellist võinud kusagil mujal juhtuda.

Hiljem oli meie klassijuhatajaks ajalooõpetaja Leida Tarand, väga asjalik ja tark inimene. Ta polnud just väga seltskondlik, kuid X klassi lõppedes võttis ta meid kokku ja viis jalgsimatkaale Neerutisse. Ja kui oli vaja, aitas ta meid alati hädast välja. Üks lemmikuid oli füüsikaõpetaja Gustav Peets, kes muide alles hiljaaegu oli naasnud Venemaalt (vist Taimõrilt) vangilaagrist. Kuulsime temalt üht-teist sealsest elust. 1956. aasta Ungari sündmustega viis ta meid hommikuti kurssi enne, kui füüsika juurde asusime. Oli põnev ja täiesti enesestmõistetav, usalduslik. Pärast ränki läbielamisi ta vist ei kartnud enam midagi. Ta tantsis väga hästi ja pidude ajal oli ta kõikide tüdrukute jaoks oodatuid tantsupartner. Hiljem töötas ta Polütehnilises Instituudis õppejõuna.

Õpetaja Astrid Kadak andis meile eesti keelt ja kirjandust. Oli lõpetanud Tartu Ülikooli ja kindlasti rohkem kirjanduse kui keele inimene. Kirjanduse programmi võttis ta igatahes läbi nii, et meil kordagi ei läinud vaja õpikuid, mis muidugi olid meil olemas. Ja kuigi sel ajal ei olnud meil veel kavas ei Underit, Gailitit, Suitsu ega teisi Eestist sõja ajal emigreerunud tippautoreid, jutustas ta meile neist ja luges ette nende loomingut, tegemata nägu, et ärge sellest kellelegi rääkige. Anule ja mulle oli kirjandus omaette hobi. Vist esitasime talle liiga palju küsimusi, nii et ta kutsus meid mitmel korral enda juurde koju, kus siis võisime lugeda kõike, mida sel ajal polnud kätte saada ei kauplustest ega raamatukogudest. Tal oli üks suur tuba raamaturiieid nii täis, et vabad olid vaid akna- ja ukseavad. Ka armastas ja tundis ta hästi muusikat. Kui olime taemaga ühel kevadel oma tööpäevi tegemas Raasikul, laulis ta meile kõõgis kartuleid koorides ette pea terve Tšaikovski „Padaemanda“. Tal oli päris hea huumorisoon, õpetas meile, et tütarlapsed ei pea naerma nii et suu laiali, vaid tuleb ainult veidi huuli lehvitada: „Hm-hm, hm“. No me siis „lehvitasime“, kui viimase tunni lõppedes tema kannul trepist alla läksime, ise ümisedes. Ta oli tegelikult väga halva tervisega, millest meil polnud aimugi, pödes raskelt hüpertooniat, millesse meie abituuriumi ajal surigi. Ehk oleksime mõne lolluse tema arvel tegemata võinud jätta. Vist X klassis juhtus, et tema tunni ajal jõudis minu pingi alla kellegi süss, no lihtsalt nii, et seda lükati ühe pingi alt teisele. Anu istus esimeses, mina tema selja taga teises pingis. Küsisin Anult, et kuhu selle süssi võiks edasi saata. Õpetaja laual seisis parajasti Kadaku ridikül, nii kutsuvalt lahti. Anu arvas, et paneme sinna, võttis süssi (ei tea, kelle oma), ja torkaski õpetaja kotti. Muidugi ta nägi, kuid välja ei teinud. Tunni lõppedes klõpsas koti kinni ja läks klassist välja. Meil oli vesi ahjus, et mis nüüd saab. Järgnesime talle õpetajate toani, siis hüppasime talle teele ette. „Õpetaja, palun oodake, teil on üks vale asi kotis“. „Mis te nüüd, tüdrukud. Minu kotis pole ühtegi võõrast asja.“ Palusime härdalt, et vaadaku ikka järele. Ta avas koti ja lausus naeratades: „No sa vaata, ongi!“ Saime siis süssi tema käest kätte. Aga miks ma seda meenutan? Sest meie õpetajad olid väga head pedagoogid, kes said lastest ja nende tempudest aru ilma skandaalide ja tigetsemiseta.

Kõikidest õpetajatest ei jõuagi siinkohal kirjutada, kuid me mäletame neid kõiki ja ikka hea sõnaga. Kahjuks pole enamust neist tänaseks enam meie seas. Aga loodame, et nad ei pidanud meie pärast liiga sageli punastama.

Veel tahaks siiski meenutada direktor Arnold Masingut. Ta oli tõepoolest üles kasvanud Baškiirias, kuid ilmselt eesti perekonnas, kus räägiti mingi murdeala keelt. Ta rääkis eesti keelt täitsa hästi, küll kerge aktsendiga, aga diftongid olid ta häälduses

teistsugused. Professor Ariste oleks kohe öelnud, kust ta esivanemad pärit olid. Aga Baškiiriks me teda omavahel tõesti hüüdsime. Juhtus selline lugu, et meie poisid olid ühele koolipeole kaasa võtnud pudeli veini. Masing sattus riiehoius peale enne, kui pudel jõuti avada. Ta võttis pudeli ära ja ütles „Et see oleks viimane kord. Ma kirjutan pudelisildile tänase kuupäeva ja panen oma seiffi. Kui kooli lõpetate, saate kätte.“ Kogu lugu. Nii tegigi. Ning kui meil oli lõpupidu, andis ta poistele selle pudeli tagasi. Ja ega meil koolis küll teadaolevalt alkoholi pruukimist polnud. Masing andis meile majandusgeograafiat. Geograafiat andis hiljem õpetaja Lea Matsi, kes oli nii väike ja ilus, et poisid panid talle nimeks Nukuke. Oli tore õpetaja. Ega me tema õiget nime teadnudki.

Koolisõrmuseid ja -lõpumärke meil teha ei lubatud. Raske öelda, miks just. Aga me muidugi tegime. Hõbedast, lillakassinise plaadiga, millel number 18. Millegipärast tulemus meile ei meeldinud ja me lasksime sõrmused ümber teha. Uus plaat oli kolme diagonaaltriibuga: lilla, roheline ja valge (ilmselt kaudselt meenutamaks kunagist trikoloori).

Õppealajuhataja Adele Varganova meile õnneks tunde ei andnud. Ta polnud just eriti populaarne ei õpilaste ega ka õpetajate seas. Meeles on, et lõpuaktusel meile hüvastijätusõnu öeldes nimetas ta meid mitte vilistlasteks, vaid vilistajateks (kindlasti mitte meelega, vaid halva keeleoskuse tõttu. Nii ta meile meelde jäigi.

Oli see kooliaeg, mis ta oli, aga igav ei olnud meil küll ilmaski, ka ilma arvutite ja nutikateta. Iga kooliaasta lõppes paljude eksamitega ja siis tuli kogu läbivõetud materjal üle õppida. Ehk oli sellest siiski ka kasu. Me lugesime palju, käisime tihti kinos, tegime sporti ja tantsisime. Ja suhtlesime palju. See viimane on tänapäeval samuti tehnikasse suubunud, aga see pole ikka see.

Kord või paar aastat saame kokku, väiksemate gruppidega sagedaminigi. Meil on kokkusaamistel alati väga lõbus, sest on mida meenutada.

X B klass koolitunnis.

X klassi õpilased spordipäeval. Puhkehetk staadionil.

Vasaskult: Helle Veetõusme, Mati Jürima, Vilve Kask, Eve Väljas, Tiina Mandel.

X B klassi tüdrukud Tiina ja Leida Nõukogude armee leitnandiga

Õppealajuhataja Varganova organiseeris aktiivselt tüdrukutele sõprusõhtuid sõjaväelastega, püsivaid sõprussidemeid ometi ei tekkinud.

X B klassi tüdrukud Leida Neiman, Tiina Mandel ja Tiiu Aus.

XI B klassi tüdrukud 2014. aastal üht kokkusaamist lõpetamas.

Vasakult: Helvi Raidmaa, Tiina Mandel, Maie Aavik.

Vasakult: Helle Veetõusme, Veiko Talts, Arne Reap.

XI B klassi õpilased 2014. aastal vanu aegu meenutamas.

Vasakult: Helvi Raidmaa, Vilve Kask, Angeliina Sau, Helgi Järv, Maie Aavik, Kirsti Plaks.

Vasakult: Helle Veetõusme, Veiko Talts, Jaan Metsküla.

I lennu parimad lõpetajad

1. rida: Milvi Saks, Maie Reinik, Tõnu Lembit, Tiiu Aus, Helle Veetõusme (hõbemedaliga);

2. rida: Inge Roosman, Malle Roomet, Tiina Mandel, Helgi Järv (hõbemedaliga).

I lennu ühispilt 1959. aasta kevadel

Vasakult paremale

1. rida: õpetaja Raul Uulman, õpetaja Karl Mihkla, õpetaja Gerta Reinhold, õpetaja Heljo Randmäe, õpetaja Ada Leesment, õpetaja Leida Tarand, direktor Arnold Masing, õppealajuhataja Adele Varganova, õpetaja Helin Aavik, õpetaja Gustav Peets, õpetaja Erich Kärner, õpetaja Arnold Salk, Jaan Metsküla;

2. rida: Reet Rootare, Maie Reinik, Anne Kübarsepp, Helle Veetõusme, Maris Ellermaa, Angeliina Sau, Tiiu Lumi, Heidi Eeltee, Maie Aavik, Kirsti Plaks, Tiiu Aus, Anu Lauk, Helgi Järv, Tiina Mandel, Laine Sokk, Rain Õunmaa, Riho Tint, Veiko Talts;

3. rida: Malle Roomet, Eve Väljas, Viive Källo, Helle Uustalu, Elle Kraut, Inge Roosman, Vilve Kask, Tiiu Ehastu, Helvi Kaskmaa, Linda Neiman, Helvi Raidmaa, Raja Reinberg, Peeter Paisoots, Mati Jürima, Enn Sams;

4. rida: Milvi Saks, Helle Toots, Hurmi Agasild, Malle Kurg, Tõnis Toms, Elle Raidma, Maie Kressel, Ülo Paloveer, Arne Reap, Hiido-Mart Saks, Tõnu Lembit, Enn Loo, Rein Eenmaa.

18. KESKKOOLI II LEND

1949/50 - 1951/52 õa

1956/57 - 1959/60 õa

SISUKORD

SAATEKS	59
VII A klass	61
VIII A klass	62
IX A klass.....	63
X A klass foto puudub	64
XI A klass	65
XI A klassi pidulik lõpufoto	66
I B klass	67
II B klass	68
III B klassi.....	69
VII B klass.....	70
VIII B klass.....	71
IX B klass.....	72
X B klass.....	73
XI B klass.....	74
I C klass.....	75
II C klass	76
III C klass	77
VII C klass.....	78
Keskkooli teise keskkooli lennu ühisfoto.....	79

SAATEKS

1949. aasta sügisel võeti Tallinna 15. Mittetäielikku Keskkooli vastu kaks klassikomplekti esimese klassi õpilasi. Kooli traditsioonide järgi olid A klassid olnud poisteklassid, B klassid tüdrukuteklassid ja C klassid tavaliselt segaklassid. 1949/50. õppeaastal tuli tüdrukuid kooli palju rohkem kui poisse. Seekord avati aga kaks segaklassi; üks (B) ja üks (C) klass. A klass jäi seekord avamata. Kõik need klassid said Vabriku tänava koolis õppida kolm esimest aastat, misjärel nad viidi üle enamasti Gustav Adolfi Gümnaasiumisse (tollane Tallinna I Keskkool).

I B – III B klassijuhataja oli õpetaja Ljubov Heinmets.

I C – III C klassijuhataja oli Ester Jüris.

1950. aasta sügisel lõpetas koolimajas eksisteerimise Tallinna 15. Mittetäielik Keskkool.

Kool nimetati ümber Tallinna 5. Keskkooliks, mis oli valdavalt vene õppekeele ja eestikeelset haridust anti esimesel õppeaastal kuni neljanda klassini. 1955 aasta sügisest asus koolimajja eestikeelne Tallinna 18. Keskkool. See sai toimuda seetõttu, et 1955. aasta sügisel valmis Kalamaja tänaval uus koolimaja ja 5. Keskkooli venekeelne õpilaspere kolis sinna. Osa selles koolimajas 1952. aastal lahkunud õpilastest tulid oma kooliteed jätkama vanasse koolimajja. Nad asusid õppima VII klassi. Teised VII klassi õppima asunud õpilased jätkasid oma kooliteed aga teistes koolides.

Osa tollaseid seitsmendase tulijaid olid alustanud kooliteed siin koolimajas, kuid teine osa tulijaid olid oma kooliteed alustanud teistes koolides.

Järgnevad II lennu klasside arvulised andmed on saadud Tallinna Linnaarhiivis säilinud Tallinna Linna 18. Keskkooli passist. Klassijuhatajate nimed ja õpilaste nimed on aga saadud II keskkooli lennu klassifotodelt ning need on tõestamist leidnud lennu vilistlaste poolt. Väga palju on abistanud fotode ja nimede äratundmisega ka õpilased, kes küll ei lõpetanud keskkooli selles lennus aga õppisid nendes klassides erinevatel aegadel.

1955/56. õppeaastal oli äsja avatud Tallinna 18. Keskkoolis kaks seitsmendat klassi: A ja B. VII A klassijuhataja oli õpetaja Erich Kärner, VIII B klassijuhatajaks õpetaja Õie Laidre. Kahes klassis kokku oli 63 õpilast.

1956/57. õppeaastal oli kaheksandaid klasse kokku 3 ja õpilasi 113. VIII A klassi klassijuhatajaks oli Erich Kärner, VIII B klassi klassijuhatajaks oli Õie Laidre ja VIII C klassi klassijuhatajaks oli Gustav Peets.

1957/58. õppeaastal oli jälle vaid kaks üheksandat klassi. IX A klassi klassijuhatajaks oli Erich Kärner ja IX B klassi klassijuhatajaks oli Gustav Peets. Õpilasi oli kahe klassi peale kokku 83. Veel andis end tunda sõjajärgne raske majanduslik olukord, mistõttu lahkuti koolist, et minna tööle või kutset õppima.

1958/59. õppeaasta algul oli kahes kümnendas klassis õpilasi alles jäänud vaid 54. A ja B klassi klassijuhatajatena jätkasid endiselt õpetajad Kärner ja Peets.

1959/60. õppeaastal oli kahes üheteistkümnendas klassis kokku 48 õpilast.

Tallinna 18. Keskkooli II lennu lõpetas lõpufoto järgi aga 39 õpilast. Osa kooli lõpetanutest võibolla ei saanud erinevatel põhjustel pildistamisele tulla. Aga kui palju õpilasi selles lennus 11 klassi ei lõpetanud, on kahjuks teadmata.

Eelneva uurimuse aluseks on juhuslikult säilinud klasside fotod, klassitunnistused ja isiklikud mälestused. Mälu järgi on tuvastatud fotode järgi toonaste klassikaaslaste nimed ning seetõttu võib esineda ka vigu nimedes. X A klassi fotot ei õnnestunudki leida, osadel fotodel on õpilaste nimesid puudu ning VIII B ja C klassi fotol puuduvad need sootuks.

See lend oli Vabriku tänava koolimaja eestikeelse keskkooli teine lend.

Tallinna 18. Keskkool

1955/56. õppeaasta

VII A klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** M. Hugen, Eve Lindre, Malle Leetma, Lia Anijärv, Malle Raidma;
2. rida: Kersti Soosalu, Hillar Hintsov, õpetaja Gustav Peets, õpetaja Lydia Trees, direktor Arnold Masing, klassijuhataja Erich Kärner, Vello Uustalu, Maili Jurtom;
3. rida: Vaike Ojamäe, Helle Kaing, Maie Metsla, Evi Murd, Maie Hagur, Reet Paimre, Linda Šustova, Malle Kaasik, Laine Kraav, Asta Aasla;
4. rida: Aavo Tõnne, Harald Jaani, Toomas Alu, Mati Kuusepalu, Tiit Laansoo, Toivo Koppelmann, Ants Kohv, Juhan Konga, Tõnu Vollmann.

1956/57. õppeaasta
VIII A klass

Vasakult paremale

1. rida: Rain Korsen, Georg Andre, Leo Maasik, Hillar Hintsov;

2. rida: Asta Aasla, Kersti Soosalu, Lia Anijärv, Malle Raidma, klassijuhataja
Erich Kärner, õpetaja Astrid Kadak, Malle Leetma, Saima Pilvet, Eha Rotka;

3. rida: Taimi Uudam, Reet Paimre, Maie Metsla, Laine Reinaste, Anne Kurist,
Helle Kaing, Kulla Kleštšinsky, Malle Kaasik, Evi Murd, Tiiu Mahon, Ija Ratkovski;

4. rida: Aavo Tönne, Toivo Hein, Mati Kuusepalu, Rein Helisalu, Rein Härmäsoo,
Ants Kohv, Peeter Lauton,, Tõnu Vollman,

1957/58. õppeaasta
IX A klass

Vasakult paremale

1. rida: Linda Seil, Heldi Rain, Malle Leetma, direktor Arnold Masing, õppealajuhataja Adele Varganova, õpetaja Heinrich Kärner, Helgi Kulliste, Asta Aasla, Saima Pilvet, Malle Fischer;

2. rida: Evi Kask, Maie Metsla, Sirje Viirsalu, Laine Reinaste, Ene Kiin, Anne-Malle Heinloo, Eevi Murd, Ia Radkovskaja, Malle Raidma, Tiiu Mahon, Eha Rotka, Krista Linnas, Helle Heinla;

3. rida: Toivo Hein, Valdo Eek, Ants Kohv, Peep Talvet, Rein Härmassoo, Valdur Sepp, Hillar Hintsov, Andre , Leo Maasik, Peeter Tammeorg, Rain Korsen.

1958/ 59. õppeaasta

X A klassi foto puudub

1959/60. õppeaasta
XI A klass

Vasakult paremale

1. rida: Eve Lindre, Malle Leetma, õpetaja Leida Tarand, klassijuhataja Erich Kärner, õppealajuhataja Adele Varganova, direktor Einar Vapper, õpetaja Ingrid Maidre, Saima Pilvet, Malle Fischer;

2. rida: Helgi Kulliste, Malle Raidma, Ene Kiin, Maie Metsla, Eevi Kask, Sirje Viirsalu, Laine Heinaste, Anne-Malle Heinlo, Tiiu Mahon;

3. rida: Mati Mäe, Leo Maasik, Rein Härmasoo, Peep Talvet, Rain Korsen, Ants Kohv.

Fotolt puuduvad: Valdur Sepp, Hille Hintsov, Krista Linnas

XI A klass pidulikul lõpetamisel

Vasakult paremale

1. rida: Anne-Malle Heinlo, Eve Lindre, Maie Raidma, direktor Einar Vapper, õppealajuhataja Adele Varganova, klassijuhataja Erich Kärner, Sirje Viirsalu, Maie Metsla, Eevi Kask;

2 rida: Valdur Sepp, Hillar Hintsov, Laine Reinaste, Tiiu Mahon, Krista Linnas Saima Pilvet, Malle Leetma, Ants Kohv, Rein Härmasoo;

3 rida: Leo Maasik, Peep Talvet, Rain Korsen.

Fotolt puuduvad: Malle Fischer, Ene Kiin, Mati Mäe, Helgi Kulliste

Tallinna 15. Mittetäielik Keskool

1949/50. õppeaasta

I B klass

Vasakult paremale

1. rida: Vaike Kirsipuu, Ann Kõlli, Anne Hing, Aime Paalman, Toomas Alu, Juhan Konga, Tiina Mühlberg, Liia Rogov;

2. rida:, Tiiu Alu, Saima Nigol, Reet Tori, klassijuhataja Ljubov Heinmets, direktor Edgar Ilves, Silvi Vilmansen, Peeter Laur, Liivia Valdas, Tiiu Roosipuu;

3. rida: Krista Jalakas, Valve Kuri, Signe Veldre, Marje Koiksaar, Õie Õunman, Merike Muhel, Liidia Edu, Veronika Nirk, Helgi Elu, Anne Kotk, Maie Leinfeld, Riina Tarkpea;

4. rida: Tiiu Kiil, Maie Mets, Epp Jürna, Mare Aavik, Eike Pilt, Peet Kasthein, Priit Lumi, Anne Koka, Aino Laur, Helle Vahter, Eve Tilling, Lilja Säkki.

Tallinna 5. Keskkool

1950/51. õppeaasta

II B klass

Vasakult paremale

1. rida: Vaike Kirsipuu, Reet Tori, Ann Kõlli, Liidia Edu, Maie Mets, Evi Erm, klassijuhataja Ljubov Heinmets, õpetaja Alvine Rummo, Krista Jalakas, Liivia Valdas, Õie Õunmann, Silvi Vilmansen, Tiiu Kiil;

2. rida: Tiiu Roosipuu, Aime Paalman, Saima Nigol, Vaike Oja, Reet Paimre,, Peeter Laur,, Tiina Mühlberg,, Juta Pilt,

3. rida: Riina Tarkpea, Liia Rogov, Liidia Lepik, Eike Pilt, Maie Leinfelt, Priit Lumi, Eve Tilling, Helle Vahter, Tiiu Alu, Veronika Nirk, Helgi Elu, Aino Laur;

4. rida: Anne Koka, Valve Kuri, Peet Kastein, Toomas Alu, Juhan Konga, Mati Liivamees, Epp Jürna, Marje Koiksaar.

1951/52. õppeaasta
III B klass

Vasakult paremale

1. rida: Juta Pilt, Valve Kuri, Hilja Põldroos, Tiiu Kiil, Epp Jürna, Marje Koiksaar, Liidia Edu, Anne Koka, Aino Laur, Tiiu Kütt;

2. rida: Eve Tilling, Krista Jalakas, Ann Kõlli, Eike Pilt, Evgenia Madarik, Ljubov Heinmets, Ester Jüris, Helle Vahter, Reet Paimre, Liivia Valdas, Liia Rogov;

3. rida: Silvi Vilmansen, Maie Leinfeldt, Liidia Lepik, Tiina Mühlberg, Saima Nigol, Peeter Laur,, Maie Mets, Tiiu Roosipuu, Tiiu Alu, Vaike Oja, Aime Paalman;

4. rida: Riina Tarkpea, Evi Erm, Peet Kastein, Priit Lumi, Kalle Kütt, Toomas Alu, Juhan Konga, Veronika Nirk, Õie Õunmann, Helgi Elu.

Tallinna 18. keskkool

1955/56. õppeaasta
VII B klass

Vasakult paremale

1. rida: Tiiu Silberg, Ivi Vaikma, Helle Heinla, Mare Tamme, Süde Pirker;

2. rida: Heino Arusoo, Jaan Laur, Mati Muna, õpetaja Mauno Saari,
klassijuhataja Õie Laidre, Jüri Erm, ? Suurkask, Heldur Tetlov;

3. rida: Rein Tuus,, Helle Nõmmik, Alba, Kaja,
Iris Uuk, Inda Seil, Evi Velt, Eevi Kiivit,,

4. rida: A. Valtna, Allan Ahi, Ardi Kalmend, Rein Valge, Ivo Truber,
Riho Piilberg, Peep Talvet, Anatoli Stserbitski, Rebane.

1956/57. õppeaasta
VIII B klass

1957/58. õppeaasta
IX B klass

Vasakult paremale

1. rida: Helja Ploompuu, Aime Kerman, Elma Bataskova, Malle Tamme, klassijuhataja Gustav Peets, Lea Kull, Mare Tamme, Tiina Kisand, Mai Mänd, Ivi Vaikma;

2. rida: Viivi Kressel, Juta Loo, Niit, Therese Vilson, Eda Kandima, Ene Koplimes, , , , Naima Aer, ;

3. rida: Jüri Erm, Ants Võsu, Henno Adrikorn, Tõnu Kudeviita, Juhan Konga, Rõõm, Torop, Vello Sinivee, Enno Lösser, Vello Krohn.

1958/59. õppeaasta
X B klass

Vasakult paremale

1. rida: Tiina Kisand, Jüri Erm, Aleksis Brückel, klassijuhataja Gustav Peets, Enno Lösser, Juhan Konga, Mai Mänd;

2. rida: Viivi Kressel, Juta Loo, Therese Vilson, Eda Kandima, Ene Koplimes, Elja Ploompuu, Aime Kerman, E Bataskova, Lea Kull, Maie Päri;

3. rida: Niit, Inda Seil, Ivi Vaikma, Naima Aer, Mare Tamme.

1959/60. õppeaasta
XI B klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Mai Mänd, Tiina Kisand, Ivi Vaikma, eelmine direktor Arnold Masing, direktor Einar Vapper, õppealajuhataja Adele Varganova, klassijuhataja Gustav Peets, Viivi Kressel, Marje Koiksaar, Aime Kerman;
- 2. rida:** Naima Aer, Maie Päre, Helju Kohv, Inda Seil, Ene Koplimes, Veronika Nirk, Eda Kandima, Elja Ploompuu, Therese Vilson, Lea Kull;
- 3. rida:** Enno Lösner, Henno Adrikorn, Jüri Erm, Juhan Konga, Aleksis Prükkel.

Tallinna 15. Mittetäielik Keskkool

1949/50. õppeaasta

I C klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Tiiu Kirsipuu, Kulla Jaanus, Maia Käsper, Helle Protsin,,
Tiiu Raudla, Lidia Lepik, Saima Muna
- 2. rida:**, Tamara Volar, Aasa Tormi, Tiiu Rein, direktor Edgar Ilves,
klassijuhataja Ester Jüris, Karin Tikamäe, Mari Virtaal, Tiiu Luige, Tiiu-Mai Paulus;
- 3. rida:** Ene Reinsalu,, Hilja Kuulbas,,,
....., Tiiu Roo, Jüri Veerits, Helju Schmidt, Eha-Mai Kadarpik,
Anne Koni,, Maie Vahesaar, Juta Pilt;
- 4. rida:**, Leo Miller, Raimond Uba,, Maie Lepik,
Tiiu Järve, Ilse Bert,, Enn Läll,,
Malle Kleesmann.

Tallinna 5. Keskkool

1950/51. õppeaasta
II C klass

Vasakult paremale

1. rida:, Rein Tali, Enn Läll, Jüri Veerits, Mutso;

2. rida: Ilse Bert, Maie Vahesaar,, Anne Siniväli, klassijuhataja
Ester Jüris, Tiiu Rein, Anne Koni, Eha-Mai Kadarfik, Hilja Luulba,
....., Maie Lepik;

3. rida:, Karin Tikamäe,, Tiiu Järve,,
Tiiu-Mai Paulus, Helgi Kuusemäe, Malle Kleesmann, Aasa Tormi, Tamara Volar,
Ilse Bert,

4. rida: Malle Papp,, Tiiu Raudla, Merike Muhel, Ene Reinsalu,
Kulla Jaanus, Signe Veldre, Tiiu Kirsipuu, Helle Protsin, Ingrid Laaneoks,
Maria Käsper, Saima Muna.

1951/52. õppeaasta
III C klass

Vasakult paremale

- 1. rida:**, Leo Miller, Mati Kuusepalu,, Rein Tali
.....,, Anne Siniväli;
- 2. rida:** Ene Reinsalu, Eha-Mai Kadarvik, Anne Koni, direktor Kozõrevskaja,
õppealajuhataja Galina Aleksejevna (Sergejevna), klassijuhataja Ester Jüris,
õpetaja Evgenia Madarik, õpetaja Ljubov Heinmets, Helle Protsin, Signe Veldre,
Merike Muhel;
- 3. rida:** Aasa Tormi,, Tamara Volar,,,
Karin Tikamäe,, Tiiu Poom, Helgi Kuusemäe, Malle Kleesmann,
Tiiu Järve;
- 4. rida:** Ingrid Laaneoks, Helju Schmidt, Hilja Kuulbas, Tiiu Roo,,
Maie Lepik, Maia Käsper, Tiiu Raudla, Ilse Bert, Mare Kingsepp, Maie Vahesaar,
Karin Tikamäe.

Tallinna 18. Keskkool

1956/57. õppeaasta
VIII C klass

II lennu pidulik lõpufoto

Vasakult paremale

1. rida:, Malle Raidma, Eve Lindre, Gustav Peets, direktor Einar Vapper, õppealajuhataja Adele Varganova, endine direktor Arnold Masing, Erich Kärner, Sirje Viirsalu, Maie Metsla;

2. rida:,,,,,,,,,, Laine Reinaste, Tiiu Mahon, Ann Malle Heinlo, Eevi Kask;

3. rida: ? B klassi tüdrukud, lõpus Krista Linnas, Malle Leetma, Saime Pilvet;

4. rida: Rain Korsen, Jüri Erm, Valdur Sepp, Peep Talvet, Tõnu Vallman, Leo Maasik, Aleksis Brükkel, Ants Kohv, Vello Kroon,Lösser, Hillar Hintsov, Rein Härmäsoo.

18. KESKKOOLI

III LEND

1950/51 - 1952/53 õa

1955/56 - 1960/61 õa

SISUKORD

SAATEKS	82
I A klass	83
II A klass	84
III A klass	85
VI A klass	86
VII A klass	87
VIII A klass	88
IX A klass	89
X A klass	90
XI A klass	91
I B klass	92
II B klass	93
III B klass	94
VI B klass	95
VII B klass	96
VIII B klass	97
IX B klass	98
X B klass	99
XI B klass	100
I C klass	101
II C klass	102
III C klass	103
VI C klass	104
VII C klass	105
VI D klass	106
Meenutused	107

SAATEKS

1950. aasta sügisel võeti Tallinna 5. Keskkooli vastu 3 klassikomplekti eesti õppekeelega esimese klassi õpilasi. Nendest moodustati A, B ja C klass. A klassi klassijuhatajaks olid I A klassis Eugenie Madalik ja II A ning III A klassis Alide Dreving, B klassi klassijuhatajaks oli Lilian Randna ja C klassi klassijuhataja oli Eugenie Madalik. 1953 aasta sügisel jagati õpilased IV klassi teistesse koolidesse.

1955 aasta sügisest asus koolimajja eestikeelne Tallinna 18. Kool. Osa selles koolimajas 1953. aastal lahkunud õpilastest tulid oma kooliteed jätkama vanasse koolimajja. Nad asusid õppima VI klassi. Teised VI klassi õppima asunud õpilased olid alustanud oma kooliteed teistes koolides.

1955/56. õppeaastal oli koolis kuuendaid klasse 4 klassikomplekti: A, B, C ja D klass. Alustas VI klassi 128 õpilast. Õppeaasta lõpetas edukalt 90 õpilast. A klassijuhataja oli Helene Aer, B klassijuhataja oli Sonja Kaupmees, C klassijuhataja oli Lydia Trees ja D klassijuhataja oli Lydia Trees.

1956/57. õppeaastal oli seismendaid klasse 3 klassikomplekti. VII-s klassis oli 116 õpilast. Õppeaasta lõpetas nendest edukalt 103 õpilast. A klassijuhataja oli Kiira Kübarsepp, B klassijuhataja oli Sonja Kaupmees, C klassijuhataja oli Lydia Trees.

1957/58. õppeaastal alustas kahes VIII klassis 83 õpilast. Õppeaasta lõpetas edukalt 67 õpilast. A klassijuhataja oli Kiira Kübarsepp ja B klassijuhataja oli Säde Nigul.

1958/59. alustas IX klassis 66 õpilast. Õppeaasta lõpetas edukalt 51 õpilast. A klassi klassijuhataja oli Kiira Kübarsepp, ja B klassi klassijuhataja oli Säde Nigul.

1959/60. õppeaastal alustas X klassi 55 õpilast ja lõpetas edukalt klassi 50 õpilast. A klassi klassijuhataja oli Kiira Kübarsepp, ja B klassijuhataja asetäitjaks oli Adele Varganova, kuna Säde Nigul oli dekreet puhkusel.

1960/61. õppeaastal alustas XI klassi 48 õpilast ja lõpetas edukalt klassi 42 õpilast. A klassi klassijuhataja oli Kiira Kübarsepp, ja B klassi klassijuhataja oli Säde Nigul.

Märkus: Õppeaastat alustanud õpilaste arv on saadud „Tallinna Linna 18. Keskkool. Pass. 1956-1960“ ja „Tallinna 18. Keskkool. Pass. 1960-1966“ andmetest.

Klassi edukalt lõpetanud õpilaste arv on saadud klassifotol olevate õpilaste loendamise tulemusel.

Selles lisas on esitatud vaid nende 18. Keskkooli kolmanda lennu klassiastmete fotod, kelle õppetöö toimus Vabriku tänava koolimajas.

Tallinna 5. Keskkool

1950/51. õppeaasta

I A klass

Vasakult paremale

1 rida: Mare Ulst, Vaike Aasmaa, Luik, Liia Kaibald, Reet Vaik,
..... , , Aime Tallmeister;

2 rida: Heidi Laanemäe, Elle Kull, Virve Veanes, Anne Kaing,
klassijuhataja Eugenie Madalik, Eneken Virgo, Maila Kiil, ,
..... ;

3 rida: A. Roosa, Mati? Driba, Toivo Hinno, , Jaan Kuri,
Mait?Loddes, Toivo Miller, , Vello Meiusi;

4 rida: A. Roosa, , Enn? Kesa, Toivo Tammiste, Mati Tomker,
Heino Tammiku, Tiit Rehepap, Mati Elbing.

1951/52. õppeaasta
II A klass

Vasakult paremale.

1. rida: A. Roosa, Arvi Köst, Mati Driba, Virve Veanes, Vaike Aasmaa, Eneken Virgo,, Aadu Luht;

2. rida: Mare Ulst, Aime Tallmeister, Kangro, Liia Kaibald, Kull, klassijuhataja Alide Dreving,; Anne Kaing, Luik, Malle? Tager;

3. rida: Heino Tammiku, Tiit Rehepap, Toivo Hinno, Jaan Kuri, Molok, Rein? Paulus, Mati Elbing, Mait? Loddes, Mutso, A. Roosa;

4. rida: Mati Tomker,, Miller, Kaljulaid,, Vello Meusi, Toivo Tammiste, Enn? Kesa;

A. ja A. Roosad on kaksikud Aadu ja Ants

1952/53. õppeaasta
III A klass

Vasakult paremale

1. rida: Eneken Virgo, Maila Kiil, Virve Veanes, Aime Tallmeister, Anne Kaing, klassijuhataja Alide Dreving, Vaike Aasmaa; Nurk, Malle?Tager, Mare Ulst,Luik;

2. rida: Mati Tomker, Mati Driba, Toivo Hinno, Jaan? Kuri, Molok, Toivo Miller, Mati Elbing, Rande, Tiit Rehepap;

3. rida: Rein? Paulus, Toivo Tammiste, Mait? Loddes, Mutso, Enn? Kesa, Heino Tammiku, Kaljulaid, Vello Meiusi, Aado Luht;

4. rida: Heidi Laanemäe, Mets, Reet Vaik, Aarne Vaik, Kastein;Kull, Kull, Kangro.

Tallinna 18. Keskkool

1955/56. õppeaasta
VI A klass

Vasakult paremale

1 rida: Evald Johanson, Kersti Mukk, Anne Kaing, Eneken Virgo, Urmas Sillandi;

2 rida: Rein Adamson, Erik Metus, õpetaja Maanu Saari, õpetaja Sonja Kaupmees, klassijuhataja Helene Aer, direktor Arnold Masing, Rein Läll, Mati Koppel;

3 rida: Mari Virtaal, Malle Vammus, Seström, Merike Muhel, Riina Kotkas, Nelli Kull, Helgi Detlov, Tiiu Roo, Urve Lillepea;

4 rida: Taivo Vain, Aarne Sikk, Enn Läll, Toivo Hinno, Rein Johanson, Mati Rits, Mihkel Mandri, Toivo Hallika.

1956/57. õppeaasta
VII A klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Vello Ott, Evald Johanson, Kersti Mukk, Eneken Virgo, Anne Kaing, Urmas Sillandi,Jakobi;
- 2. rida:** Helgi Detlov, Tiiu Roo, , klassijuhataja Kiira Kübarsepp, H. Mitt, Nelli Kull, Maret? Suie, Urve Lillepea;
- 3. rida:** , Helgi Rohtmets, Mari Virtaal, Mare Stokeby, , Malle Vammus, Kadri Tamm, Merike Muhel, Riina Kotkas, Anu Priimägi;
- 4. rida:** Arne Sikk, Taivo Vain, Toomas Raigma, Erik Metus, Mart Raigo, Mati Rits, Mihkel Mandri, Udo Hein, Tõnis Sau, Mati Koppel, Toivo Hinno, Enn Läll.

1957/58. õppeaasta
VIII A klass

Vasakult paremale

1. rida: Anne Kaing, Maila Kiil, Eha Kull, Nelli Kull;

2. rida: Eneken Virgo, Kersti Mukk, Helle Milt, klassijuhataja Kiira Kübarsepp, direktor Arnold Masing, õppealajuhataja Adele Varganova, Mare Suie, Tiiu Rao, Helgi Detlov;

3. rida: Laine Allvee, Mari Virtaal, Mare Stokeby, Maie Nagel, Pille Puhm, Malle Randmaa, Kadri Tamm, Anu Priikask, Riina Kotkas, Tiiu Soosalu, T. Silberg;

4. rida: Mati Kuusepalu, Kalle Maide, Rein Helisalu, Raivo Hallik, Tõnu Vollmann, Viljar Grünberg, Mihkel Mandri, Tõnis Sau, Evald Johanson.

1958/59. õppeaasta
IX A klass

Vasakult paremale

1. rida: Peeter Tammeorg, Helle Milt, Nelli Kull, Evald Johanson;

2. rida: Eneken Virgo, Anne Kaing, õppealajuhataja Adele Varganova, direktor Arnold Masing, klassijuhataja Kiira Kübarsepp, õpetaja Erich Kärner, Maila Kiil, Eha Kull;

3. rida: Laine Allvee, Mari Virtaal, Mare Stokeby, Pille Puhm, Anu Priikask, Malle Raudmaa, Riina Kotkas, Helgi Detlov, Merike Muhel, Tiiu Soosalu, Mare Suie;

4. rida: Mati Kuusepalu, Tõnu Kerge, Kalle Maide, Tõnu Kudeviita, Tõnu Vollman, Rein Helisalu, Viljar Grünberg, Tõnis Sau.

1959/60. õppeaasta
X A klass

Vasakult paremale

1. rida: Anne Kaing, Mare Suie, Maila Kiil, klassijuhataja Kiira Kübarsepp, direktor Einar Vapper, õppealajuhataja Adele Varganova, Nelli Kull, Svea Pillau, Eha Kull;

2. rida: Helle Milt, Anu Priikask, Pille Puhm, Mare Stokeby, Laine Allvee, Mari Virtaal, Merike Muhel, Riina Kotkas, Helgi Detlov, Kersti Mukk, Eneken Virgo;

3. rida: Evald Johanson, Viljar Grünberg, Tõnis Sau, Tõnu Kerge, Mati Kuusepalu, Kalle Maide, Tõnu Kudeviita, Tõnu Vollman, Peeter Tammeorg.

1960/61. õppeaasta
XI A klass

Vasakult paremale

1. rida: Mare Suie, Nelli Kull, Svea Pillau, õpetaja Gustav Peets, õpetaja Kiira Kübarsepp, direktor Einar Vapper, õpetaja Leida Tarand, Anne Kaing, Eha Kull, Maila Kiil;

2. rida: Elle Mitt, Eneken Virgo, Kersti Mukk, Laine Allvee, Mare Sokeby, Mari Virtaal, Pille Puhm, Anu Priikask, Riina Kotkas, Malle Randmaa, Helgi Detlov;

3. rida: Evald Johanson, Tõnis Sau, Tõnu Kerge, Tõnu Kudeviita, Viljar Krünberg.

Fotolt puudub Tõnu Vollman

Tallinna 5. Keskkool

1950/51. õppeaasta
I B klass

1951/52. õppeaasta
II B klass

Vasakult paremale.

1. rida: Maie Vahesaar, Juta Pilt,, Kulla Jaanus, Eha Ahas,
Kersti Mirka, Anne Koni,

2. rida: Jadviga, Tiiu Randla,,
klassijuhataja Lilian Randna,, Silvi Kaljussaar,
....., Riina Kotkas;

3. rida: Jaak Mälk,, Arne Ild, Enn Roo, Ants Avila, Ülo Tõnov,
Mari Virtaal, Helgi Detlov;

4. rida: Mihkel Mandri, Guido Lõhmus, Rein Valm, Hubert Liljentan, Juhan Sillaste,
..... Teet Kallas, Raimond Uba ?.

1952/53. õppeaasta
III B klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Juta Pilt, Mare Vahesaar, Kulla Jaanus, , ;
2. rida: , Anne Koni, Urve Lillepea, Teet Kallas,
õpetaja Ljubov Heinmets, klassijuhataja Lilian Randna, , Ene Ahas,
..... ;
3. rida: Riina Kotkas, , Merike Muhel, Silvi Kaljussaar, ,
Jadviga , Mari Virtaal, Kiil? ;
4. rida: Juhan Sillaste, Hubert Lillental, , , Ants Avila,
Jaak Mälk, Ülo Tõnov; ;
5. rida: Enn Roo, Guido Lõhmus , , Mihkel Mandri, Arne Ild, Rein
Valm, Mati Rits.

Tallinna 18. Keskkool

1955/56 õppeaasta
VI B klass

Vasakult paremale

1. rida: Milvi Laul, Kiil, , Kull;

2. rida: Raivo Hiemäe, Vello Meusi, õpetaja Leida Tarand, direktor Viktor Masing, klassijuhataja Sonja Kaupmees, õpetaja Õie Laidre, Odamus, viies on Kull? ;

3. rida: Maie Nagel, , , , , ,
..... Saarlaid, , , , , ,
..... ;

4. rida: Peeter Maaker , Rein Valm, , Kalle Maide, Tõnu Kerge,
Raivo Hallik, Peeter Kõrgmäe, ,

1956/57. õppeaasta
VII B klass

Vasakult paremale

1. rida: Rein Männik, Raivo Hiiemäe, Toivo Štšerbitski, Kaarel Odamus, Enn Hallikmaa, Ants Siim;

2. rida: Milvi Laul, Riina Lupanova, Helle Kurismaa, klassijuhataja Sonja Kaupmees,, Maila Kiil, Eha Kull, Eha Joalaid;

3. rida: Maie Nagel, Pille Puhm, Maie Mets, Malle Randmaa, Tiia Liim , Eha Prens,Saarlaid, Anne Lillemann, Riina Rasva,, Mai Hugen, Riina Sõber;

4. rida: Peeter Maaker, Vambola Rahamägi, Rein Valm, Kalle Maide, Rein Innos, Jüri Liim, Tõnu Kerge, Vello Meusi, Raivo Hallik, Peeter Kõrgmäe, Allan Ahi, Enn Rooni.

1957/58. õppeaasta
VIII B klass

Vasakult paremale

1. rida: Raivo Hiemäe, Liivo Savi, Enn Hallikmaa, Rein Raidmaa, Rein Mändsoo;

2. rida: Valdo Jeser,Kallas, Marianne Väljas, Õie Luuk, Vaike Oja,
klassijuhataja Säde Nigul, Sirje Leesi, Pille Laasik, Eha Prems, Heli Niit,
Rein Valm;

3. rida: Rein Innos, Anu Telgma, Arma Rist, Leili , Helle Kõgel, Malle
Kretsman, Aino Poola, Asta Rasva, Raja Leontjeva, Mare Aavik, Tiina Männik;

4. rida: Toomas Raid, Pille Mäetam, Anne Kivistik, Anne Sinilaid, Piret Sikkil,
Viivi Ader, , Mai Hugen, Milvi Laul, Kai-Mai Olbrei, Anne Voog.

1958/59. õppeaasta
IX B klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Õie Luuk, Raja Leontjeva, õppealajuhataja Adele Varganova, direktor Arnold Masing, klassijuhataja Säde Nigul, Mai Hugen, Viivi Ader;
2. rida: Anu Telgma, Arma Rist, Mare Aavik, Eha Prems, Helle Kõgel, Sirje Leesi, Aino Poola, Heli Niit, Anne Kivistik, Marianne Väljas;
3. rida: Henn Allikmaa, Erki Laanemäe, Rein Innos, Pille Mäetam, Anne Sinilaid, Piret Sikkil, Milvi Laul, Rein Raidma, Arusoo, Liivo Savi.

1959/60. õppeaasta
X B klass

Vasakult paremale

1. rida: Mai Hugen, Õie Luuk, Marianne Väljas, Piret Sikkell,
õppealajuhataja Adele Varganova, direktor Einar Vapper, Viivi Ader, Eha Prems,
Pille Laasik, Raja Leontjeva;

2. rida: Anne Voog, Sirje Leesi, Anne Kivistik, Ann Kõlli, Valdo Eek, Helle Kõgel,
Ave Alavainu, Heli Niit, Vaike Oja, Kai-Mai Olbri;

3. rida: Anu Telgma, Enn Hallikmaa, Rein Innos, Harri Ventsel, Liivo Savi,
Arma Rist.

Fotolt puuduvad: Tiina Männik, Mare Aavik, Rein Raidma

1960/61. õppeaasta
XI B klass

Vasakult paremale

1. rida: Piret Sikkil, Marianne Väljas, Õie Luuk, Anne Kivistik,
klassijuhataja Sāde Nigul, Helle Kōgel, Raja Leontjeva, Anu Telgma, Heli Niit;
2. rida: Pille Laasik, Anne Voog, Sirje Leesi, Eha Prens, Rein Raidma, Arma Rist,
Rein Innos, Viivi Ader, Mai Hugen, Mare Aavik, Ann Kōlli, Kai-Mai Olbri.

Tallinna 5. Keskkool

1950/51. õppeaasta I C klass

Vasakult paremale

1. rida: Elle Einson, Elle Teesalu, Luule Kaldmaa, Helgi Rae, Anne Kotk, Valve Raidna, A.Plinte;

2. rida: Tiia Trahhov, Ene Pikand, õpetaja Maimu Tungla, klassijuhataja Eugenie Madalik, õpetaja Ester Jüris, Mare Beilman, Helle Suuroja, Kai-Mai Olbri, Urmas Sillandi;

3. rida: Toivo Hallika, Enn Luide, Tiiu Veerits, Tiiu Luik, Jaak Kurbel, Raivo Hiimäe, Heldur Potter;

4. rida: Mati Taal, Ants Teiste, Kalle Maide, Tõnu Kerge, Rein Mändsoo, Arma Rist, Tiiu Klaus, Anne Agurauja, Malle Korp, Lembit R Emmelgas, Valdo Subka.

1951/52. õppeaasta
II C klass

Vasakult paremale

1. rida: Raivo Hiiemäe, Valve Raidna, Kai-Mai Olbri, Elle Teesalu, Helle Suuroja, Anne Kotk, Malle Korp, Mare Beilman, Jalakas, Toivo Maiste;

2. rida: Kalle Maide, Heldur Potter, Tõnu Kerge, Luule Kaldmaa, klassijuhataja Eugenie Madalik, Ene Pikand, Elle Einson, Rein Mändsoo, Harald, Helgi Rae;

3. rida: Tiia Trahhov, Arma Rist, Tiiu Luik, Anne Agurauja, Anne Vaarma, Tiiu Veerits, Tiiu Klaus, Luik, Räim;

4. rida: Toivo Hallika, Enn Luide, Kostja? Koolta?, Valdo Eero, Valdo Subka, Mati Taal, Urmas Sillandi, Ants Teiste, Toivo Lill, Ants Siim, Lembit Rimmelgas.

1952/53. õppeaasta
III C klass

Vasakult paremale

1. rida: Luule Kaldmaa, Arma Rist, Tiia Trahhov, Elle Teesalu, Mare Beilman, klassijuhataja Eugenie Madalik, Tõnu Kerge, Raivo Allik, Õie Luuk, Ene Pikand, Kai-Mai Olbri, Malle Korp;

2. rida: Urmas Sillandi, Enn Luide, Toivo Hallika, Harald Mirt, Ants Teiste, Toivo Maiste, Heldur Potter, Lembit R Emmelgas , Valdo Eero, Raivo Hiiemäe;

3. rida: Tiiu Klaus, Elle Einson, Anne Vaarma, Tiiu Veerits, Helle Suuroja, Räim, Valve Raidna, Mati Taal, Valdo Subka;

4. rida: Anne Aguraiuja, , , Tiiu Luik, Helgi Rae, , Rein Mändsoo,

Tallinna 18. Keskkool

1955/56. õppeaasta
VI C klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Anne Sinilaid, Anne Kivistik, Viiu Kitsel, Tiiu Loitmets, Arvi Kõst, Asta Laanemäe, Kai-Mai Olbri, Malle Papp;
2. rida: Rein Anvelt, Pille Mäetam, Ann Kitsel, õpetaja Lydia Trees, direktor Arnold Masing, ei tea nime, Piret Sikkil, Rein Rannik;
3. rida: Elina Aleksandrova, Vaike Oja, Aino Poola, Anne Voog, Mare Aavik, Arma Rist, Helle Karu, Anu Telgma, Õie Luuk, Hans Mirt;
4. rida: Valdo Lodes,Sakala, V.Ristkok, Kalle Zastrov, Hans Lindsalu, Vello Karu, T. Soosalu, Tiit Amisepp, T.Uibokand, Mati Kruusimäe.

1956/57. õppeaasta
VII C klass

Vasakult paremale

1. rida: Tiit Aamisepp, Arvi Kõst, Viuu Kitsel,Loitmets, Anne Kivistik, Hans Mirt;

2. rida: Rein Anvelt, , Ann Kitsel, Pille Laasik, Piret Sikkil, klassijuhataja Anastasia Lebedeva, Helle Karu, Asta Laanemäe, ;

3. rida: Elena Alaksandrova, Arma Rist, Aino Poola, Anne Voog, Sirje Leesi, Anu Telgma, Vaike Oja, Mare Aavik, Pille Mäetam, Õie Luuk, Marianne Väljas, Malle Paap, Anne Sinilaid;

4. rida: Tiit Laansoo, Valdo Loddess, Rein Raidmets, Vello Karu, Mati Kruusimäe, Hans Lindsalu, Rein Raidma, T. Uibokand,Küüti.

1955/56. õppeaasta
VI D klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Anne Sinilaid, Anne Kivistik, Viiu Kitsel, Tiiu Loitmets, Arvi Köst, Asta Laanemäe, Kai-Mai Olbri, Malle Papp;
2. rida: Rein Anvelt, Pille Mäetam, Ann Kitsel, klassijuhataja Lydia Trees, direktor Arnold Masing,, Piret Sikkil, Rein Rannik;
3. rida: Elina Aleksandrova, Vaike Oja, Aino Poola, Anne Voog, Mare Aavik, Arma Rist, Helle Karu, Anu Telgma, Õie Luuk, Hans Mirt;
4. rida: Valdo Lodes,Sakala, V. Ristkok, Kalle Zastrov, Hans Lindsalu, Vello Karu, T. Soosalu, Tiit Amisepp, T. Uibokand, Mati Kruusimäe.

Meenutused

MARE

Põgus meenutus 18. Keskkooli 3 lennu 11B-st

1955-56. õppeaastal VI D klassis alustanud õpilastest lõpetasid 3.lennuga 8, kes olid asunud õppima Kalamaja -ja Tallinna erinevatest koolidest, olles Kalamaja lapsed, nagu Anne Kivistik, Kai-Mai Olbrei, Piret Sikkel, Mare Aavik, Anne Voog, Anu Telgma, Õie Luuk, Arma Rist. Klassijuhatajaks oli vene keele õpetaja Lydia Trees. Klass oli üksmeelne ja sõbralik. Armastati sportida ja eriti meeldejäävateks on osutunud talvised uisutamised tolle aja kohta hästi valgustatud liuväljadel nagu Shnelli tiik, Spartak, Kalev jt., kus uisutamine muusika saatel oli otsekui kohustuslik ja samas tujuküllane nauding. Olid ju kasutusel ka esimesed uisud nn.pantsid ja neid laenutati üksteiselt, sest mõiste POP oli juba siis oluline. On meenutatud Vaike Oja ja Piret Sikkeli(nätleja Evi Raueri tütar) ettevõtmisel loodud väikest teatritruppi millisel oli luba proove teha õhtuti kooli pööningul mingites ruumides, kus praegu paikneb kooli raamatukogu. Kahjuks ei jõutud selle trupiga lavale, kuid lõbu ja indu oli laialt kuna koosseisu kuulunud asutajaliikmed ja Pille Mäetam, Mare Aavik jt. käisid eriti uuel aastal laste nääripidudel Kalamajas paiknenud tehastes laulmas, tantsimas.

Kingituseks saadud maiustused olid need mis meid innustasid. Pille tähelend Tombi kultuuripalees Aino Pihlamägi käe all tegutsenud näiteringis peaosalisena A.Kitsbergi näidendis Kuri Kuningatütar, koos printsi rollis olnud Evald Hermakülaga, innustas kogu truppi. Teatripisik paljudes meis on säilinud tänaseni, mil oleme aktiivsed teatrikülastajad.

Kool oli meile, õpilastele, ka erinevate lõbusate juhtumite paigaks. Nii meenutatakse rõkkava naeru saatel matemaatika õpetajat Sonja Kaupmeest, sest tema koomiliselt kaasakiskuv kehakeel, kui ta kontrollitöö ajal püüdis madalast koolipingist välja kangutada mõnda põlvedele asetatud spikrist mahakirjutajat ja meelest ei lähe, kui Malle Papp sõnasõjas õpetajaga avaldas arvamust, etta peab edaspidi kooli vihmavarju kaasa võtma, oli meile eriline maiuspala juba siis.

Õpetaja Laidre tutvustas meile suure innukusega kooli parkaeda kus kasvas suur hulk erinevaid puuliike ja käidi linnalähedastel niitudel ja metsaradadel. Arusaamatu on, kuidas ta selleks kõigeaks aega leidis. Kodulähedane kasvav keskkool motiveeris vanemaid ja vaba aja veetmine kodu lähedal oli sobiv lastele. Kopli tänava Lembitu kino oli suurepärase võimalus olla kursis tol ajal linastuvate nn. trofeefilmidega, millistest lemmikumad olid muidugi „Tarzan „, Marika Röki muusikafilmid ja palju muid Ameerika filme. Meenutatud on mingit filmi, mida vaatama pääses 16. aastaselt, kuid üks meie tüdrukutest sai kontrollist läbi ja teine, kes oli ka pileti ostnud, ei pääsenud filmi vaatama. Suurest kadedusest ütles too siis kontrollile hästi kõva häälega, et tema ju sai ja pole ka 16. No muidugi tagasi teda ei kutsutud, kuid koduteel kohtas see õnnetu endast kasvult lühemat, kellel ema siidisukad lopendamas ümber sääрте, jalad kotsakingadesse surutud, hõikas talle, et kui mina ei saanud kinno, ei saa sina ammu mitte, kuid kadedus tasub kätte ja kotsakingades tüdruk sai siiski filmi vaatama. Meenutame alati oma esimest inglise keele õpetajat Ingrid Sotterit, ajalooõpetajat Aino Rebast ja muidugi ei unustata käsitööõpetajat Salme Villemit, kelle juures kodus käisid tüdrukud valmistamas kauneid nukke ja erinevatest materjalidest roose, mis oli eriti põnev. Mitmetel on alles hoitud tikitud, heegeldatud

või pilutatud linik. Olime õppinud aastaga üksteist tundma ja jõudnud omavahel sõbruneda. Poistel oli muidugi oma energia väljaelamiseks spordiga tegelemine, milleks oli võimalus Tööjõureservide staadionil Shnelli tiigi ääres Toompea nõlva all ja koduhoovis palliplatsil. 1955-st aastast tuli Kalamaja kooli tööõpetuse õpetajaks Richard Piilberg, kes õpetas meid huvituma metallitööst. Nii valmistasid nii poisid kui tüdrukud majapidamiseks vajalikke esemeid: riive, kühvleid, erinevate otstega kalmistul kasutatavaid reha-labidaid ja ka puidutöö ei jäänud meil proovimata. Olid ju lõikelauad põletatud kirjaga „Emale“ sobiv kingitus emadepäevaks. Meie emad kasutasid usinalt laste poolt meisterdatud esemeid.

1956-57. õppeaastal jätkas VII C veidi muudetud klassikoosseisus, kuna nelja klassi asemel jäi kolm klassi. Klassijuhatajaks vene keele õpetaja Anastasia Lebedeva, kelle keeleõpetamise meetodika pani meie vene keelele tugeva põhja. Klassi tuli 3 uut õpilast Sirje Leesi, Pille Laasik ja Venemaal jõudis Eestisse Rein Raidma. Sel aastal õppisime kuidas keegi jõudis, sest enamusel vanematest oli sooviks, et lapsed jätkavad keskkoolis. Kuid alustasime käimist ka oma koolis toimuvatel tantsupidudel. Pidusi peeti vanemate klasside õpilaste organiseerimisel ning õpetajate ja lastevanemate nõukogu valvsa pilgu all. Pidudel olid ka piletid, mille müügist saadud raha eest tasuta kutsutud orkestritele. Koolis esinesid erinevatel aastatel näiteks Tarbeklaasi orkester solistiks Toivo Sooster, mitmel korral esines ka Uno Loop, kes mängis tantsuks kitarril ja laulis. Esinesid Mikid, laulis ja rokkis koos Juta Salleriga Rein Tuus mitmel korral. Ilmselt erinevate tunnustatud orkestrite, ansamblite ja solistide esinemine sai võimalikuks eesti keele õpetajana koolis töötava võrratult kauni Erika Podelski, kes oli ansambli Laine liige, toel ja ilmselt oli erinevate tuntud ansamblite esinemisel osa ka Els Himmal, kes koolis lühiajaliselt õppis.

1957-58. õppeaastal jätkati 18. keskkooli VIII B-s. Klassijuhatajaks vene keele õpetaja Säde Nigul. Noor õpetaja oli meie poolt võrdlemisi kiirelt aktsepteeritud. Olime noored, oma subjektiivse vaimsuse ja hoiakuga. Enamus meist oli saanud ka töökogemuse peale 7. ndat klassi suvevaheajal, kes töötas Tallinnas, kes maal, tehes normipäevi kolhoosis. Olime ju enamuses kindlat elukutset omavate vanemate lapsed ja tööharjumust juurutati meis küll varakult. Ei mäleta, et keegi oleks eriti hiilanud taskurahaga, seda tuli juba varakult ise teenida. Vajadustel olid piirid peal. Keskkoolis algas meie jaoks hoopis erinev elu. Võisime hakata käima tantsupidudel ka teistes Tallinna koolides, kanda hoopis julgemalt erksamaid värvitoone riietuses ja valida omale sobivaid kooliväliseid harrastusi.

Koolitunde ergastasid oma isiksusega eriala professionaalselt valdavad õpetajad, füüsika õpetaja Gustav Peets, eesti keele õpetaja Kiira Kübarsepp, ajaloo õpetaja Leida Tarand, on meie meenutustes legendaarsed, sest nende tark ja aus suhtumine oma õppeainete edastamisesse aitas mõista ümbritsevat olukorda milles kasvasime kõrvuti üha suureneva arvu erinevaid keeli rääkivate eestimaalastega. Tänu just sellistele õpetajatele ei olnud meile traditsioonide ja usu mõistmisel-hoidmisel lahkarvamusi kodudega, sest villaste aknakardinate tagant ei paistnud ju tänavale ja hoovi kuusepuul küünalde süütamine aasta kaunima õhtu tähistamisel. Need märgid, mida edastati meile koolis õpetajate ja kodus vanemate poolt aitasid meie vaimsust hoida kasvuaas rikkumata. Olime eneste teadmata õnnelikud lapsed, sest meile hariduse andmiseks olid kooli kogunenud head, oma eriala tundvad õpetajad.

Geograafiaõpetaja Lea Matsi nukulik välimus ja rõõmus meel kehastasid ideaalõpetajat. Keemia õpetaja Aide Kubo tekitas huvi keemia kui aine vastu ja oli määravaks hilisemal eriala valikul mitmele õpilasele. Peets oli sarkastiliselt humoorikas, veerandi esimestes füüsika tundides võisid Männik ja Aavik demonstreerida kuni keskkooli lõpuni üpris sageli oma andekust füüsika kui õppeaine mittevõlendamisel. On meenutatud kuidas Peets luges kontrolltöö ajal ajalehte, mille sees ärksamad olid märganud väikseid augukesti, millest ta jälgis õpilaste tegutsemist ja ilmselt olid ka hinded nähtule vastavad. Mäetam ja Oja istusid otse Peetsu laua vastas esimeses pingis. Mäetam püüab anda Ojale, kes vastab, laua alt mingit vajalikku märku, astudes Ojale korduvalt jala peale, kuid Oja ei tee väljagi, Peets ütleb: “ Mäetam, millal te lõpetate minu jalgade peal tallamise?” Kuid ühes Peets eksis, ta nimelt ütles korduvalt, et tüdrukud ei õpi isegi autojuhtmist ära, nad lihtsalt lähevad mehele ja ega seda koolitarkust eriti vaja ei ole.

Kuid meie tüdrukud kinnitasid tulevikus vastupidist. Ehk oli see Peetsu üks õpetamise meetodeid, et väida vastupidist siis saad tulemuse.

1958-59.õ.a. jätkati IX B-s.

Õppetegevus jätkus koos klassijuhataja Säde Niguliga. Kooli direktoriks oli viimast aastat Arnold Masing. Liivo Savi tulek kooli tõi meist paljudele võimaluse näha Estonia teatris erinevaid etendusi. Õppis Liivo ju Tallinna Balletikoolis. Unustamatu oli teatri lava kohalt vaadata balletti Bolero Ülle Ulla ja Endrik Kerge esituses. Olime Liivo külalised tõelises kunstitaevas. Elamus kogu eluks.

1959-60.õ.a. jätkati IX B-s. Koolis oli uus direktor Einar Vapper. Koolist olid lahkunud Aino Poola, Erki Laanemäe, Milvi Laul, Pille Mäetam, Arusoo, Anne Sinilaid. X B-sse olid tulnud juurde Ave Alavainu, Ann Kõlli, Valdo Eek, Harri Ventsel. Meil tekkis huvi võtta ette reis kooli lõpetamise tähistamiseks. Kuid selleks oli vaja raha, mida enamuses meie vanematest ei oleks saanud võimaldada. Asusime tegutsema omapäi ja korraldasime linnalähistel tantsuõhtuid, millest kool muidugi ei teadnud midagi. Samuti pidasime klassõhtuid ka väljaspool kooli õpetajata. Kahjuks ei tulnud reisust midagi välja.

1960-61.õ.a. alustas ja õppis XI B-s 24 õpilast, neist ei lõpetanud Keskkooli Savi Liivo. Lõpuklassis oli kõigil palju tegemist, kes valmistasid kohe edasiõppimiseks, kes ei olnud veel kindlat valikut teinud. Alates 1961 aastast püüdsime oma hinded korda saada. Õppeainetest olid eesti keel, inglise keel, vene keel, ajalugu, füüsika, stereomeetria, keemia, joonestamine, astronoomia, konstitutsioon, laulmine, kehaline-kasvatus, käsitöö ja igal laupäeval peale 5-ndat tundi, milleks oli füüsika, oli klassijuhataja tund.

Meelde jääv oli meie koolisõrmuste lugu. Sõrmused tehti Pärnu mnt. Meenete ja märkide verimise töökojas. Kavand oli Eesti vapi kujutis sini-must valge hõbesõrmus. Üritusest sai teada õpetaja Peets, kes isiklikult sekkus olukorda hea tahtega, hoida meid eemal õrnal pinnal tegutsemisest. Lõpuks jäi värvitooniks mahe lilla vapi kujutisel.

Meelde jäävad on kõik lõpukella ja viimase koolipäevaga seonduvad üritused, nutsime ja olime väga, väga õnnelikud.

Lõpupäeval olime kooliga Raekoja platsil, koos kõikide Tallinna koolidega, kus laulsime ja tantsisime, ning läksime läbi linna Piritale ja kuni lauluväljakuni tantsisime merepiiril oleval paemüüri tinnat, oli vahva. Õhtul oli koolis kaetud väike maiustuste laud, kus enamus meist osales.

XI B-st on mitmetel TPI haridus, osadel Tallinna Pedagoogilise Instituudi, Tartu Ülikooli, Tallinna Polütehnikumi, Tallinna Kunstiinstituudi ja muu eriharidus. Kuni siiani lävime omavahel ja klassijuhataja Säde Niguliga oleme hoidnud sidet.

Meie XI B algatas 2010 aastal Ann Kõlli Mikiveri idee elluviimist Anu Telgma ja Mare Aavik Männiku kaasabil Kalamaja Põhikooli hoonele 95.a. Juubeliks koolihoone projekteerinud arhitekt Georg Hellati mälestustahvli paigaldamist koostöös Kultuuriväärtuste Ametiga. Annetused hakkasid laekuma peale kuulutuse avaldamist Eesti Päevalehes 25.jaanuaril. Annetajateks olid: Sarevet Sirje, Lösner Enno, Sau Tõnis, Mai Anne Huguen Talvik, Viivi Hiiekivi, Vollmann Tõnu, Järv Valdur, Anne Voog Dorving, Põld Maie, Jüri Erm, Laine Lättekivi, Anne Kivistik, Vahe Tiit, Maila Mikk, Milvi Jõeveer, Ave Alavainu, Mikiver Ann, Neemelai Mare, Mare Suie, Viljar Krünberg, Evald Johanson, Sirje Erik Liiv, Ideon Pille-Kai, Ivi Maade, Veronika Nirk, Eha Tauts, Malle Ausmees Kasterpalu, Eerika Ahun, Erik Maasik, Anne Vahher-Tamme, Aguraiuja Toomas, Telgma Anu, Kutshkova Marika, Mare Aavik Männik, Kirsti Plaks Laanemaa, Õime Laaneoks Hiioväin, Maie Aavik Jasko, Aet Raudla Jõgi, Marika Villberg Apri.

Täname kõiki annetajaid ja loodame, et kooli hüveks võiks jätkata põnevate ettevõtmiste algatamist ühisel jõul. Ilmselgelt on kooli 100 aastane juubel 2015. aastal selleks sobiv aeg.

ÕPETAJA SÄDE NIGUL

18. Keskkool oli minu esimene töökoht pärast instituudi lõpetamist.

Kollegide hulgas oli huvitavaid ja meeldejäävaid inimesi. Lauluõpetajana töötas lühikest aega Venno Laul. Rõõmus taaskohtumine oli oma armsa emakeeleõpetaja Vanda Habichtiga, kes oli minu õpetajaks 8nda klassini 10. Keskkoolis. Direktor Arnold Masing oli 10. Keskkooli direktori Paul Masingu vend. Nad olid erinevad, aga heatahtlikud olid nad mõlemad. Väga huvitav oli tutvuda eestiaegse kooliga ajalooõpetaja Leida Tarandiga, kes leidis vajaliku olevat õpilastele selgitada võõrsõnade tähendust ja kasutamist, et korvata lünka eesti keele õpetamises. Minu suurepärane kehalise kasvatus õpetaja instituudi päevil osutus minu klassi õpilase Marianne Väljase emaks. Üsna pea tuli õppealajuhatajaks jälle 10. Keskkoolist väga ideeline Varganova, kes kohe asus jätkama võitlust nõukogude õpetaja kõrge moraalse palge eest.

Olin kooli tulles noor ja kogenematu, vast ainult 8-9 aastat vanem oma klassi õpilastest. Kuigi olin abielus ja väikese poja ema, ei olnud minu välimuses ja olekus ilmselt piisavalt õpetajalikku soliidsust. See põhjustas rea naljakaid seiku. Algul, kui kõik õpetajad mind veel ei tundnud, aeti mind vahetunnil korrapidaja õpetaja poolt klassist välja. Hiljem juhtus keskkooli osas minu oma klassis paar lõbusat lugu. Meile tuli külla Viljandist üks klass. Olime koridori lõpus, grupp minu klassi tüdrukuid ja mõned külalisklassi poisid. Viimased seletasi õhinal, kuidas nad kavatsevad eksamil tehnilisi vahendeid kasutades väga nutikalt spikerdada. Ma eemaldusin, et mitte naerma hakata. Tüdrukud pahvatasid naerma ja paljastasid minu isiku. Poisid ei tahtnud uskuda enne, kui nägid mind järgmisel päeval õpetajana klassi ees seismas.

Ühel sügisel saadeti meid maale maale kolhoosi abistama. Ööbisime koolimajas. Meid võttis vastu noor meesõpetaja, kes pöördus otsekohe minu klassi tütarlapse Helle Kõgeli (III lend B klass) poole, pidades teda õpetajaks. Andsin silmadega

märku, et las olla.

Neiu mängis oma rolli suurepäraselt mõnda aega. Aga ühel päeval oli vaja üks dokument allkirjastada. Õpilane tuli küsima, kelle allkirja peab ta andma. Läksin muidugi ise. Vabandamist ja lõbusat naeru jätkus mitmeks päevaks. Mul hakkas sellest noorest mehest üsna kahju.

Ega kõik polnud lust ja lillepidu. Tuli ette arusaamatusi nii klassis kui ka õpetajate toas. Kohati olid sunnitud tobedaid nõudmisi täitma, kuigi püüdsid neist võimalusel mööda hiilida. Vahel said kiita teenimatult ja hurjutada täiesti süütult. Head ja meeldivat oli siiski palju rohkem kui halba.

Minu esimene keskkooli klass oli keskkooli III lennu B klass. See oli vist IX klassis, kui klassijuhatajad pidid kahe õpilasega hilisõhtuni graafiku järgi patrullima kooli mikrorajooni pimedatel tänavatel. Minu kaaslasteks olid Rein Raidma ja Enn Hallikmaa, keda kuulata oli väga huvitav. Nad olid palju lugenud ja laia silmaringiga. Aeg möödus lennates. Õnneks pätte ei kohanud ja vallatuid õpilasi koju juhutama ka ei pidanud. Ühel päeval tuli kõrgemalt poolt käsk koostada nimestik õpilaspaaridest, kes pidid õhurünnaku puhul kogunema määratud kohta ja vajadusel vastavalt tegutsema. Mõned lapsevanemad olid väga häiritud ja mures. Paberile see ettevõtmine õnneks ka jäigi.

Alalõpmata oli jama mai- ja novembri demonstratsioonidega. Marssimist harjutati kooli hoovis. Minu lõpuklassi poistel polnud vormimütse. Direktor Masing nõudis märkuste kirjutamist. Võtsin noormeeste päevikud ja käskisin pärast tunde neile järele tulla. Märkusi ma ei kavatsenudki kirjutada. Istusin õpetajate toas ja kartsin, et nad ei tule. Nad siiski tulid, kaks sõpra, väga viisakad ja hästi kasvatatud noormeehed (endised patrullikaaslased). Rein oli väga erutatud ja minus pettunud. Ennul õnnestus „vahutavat“ pinginaabrit käisest sikutades maha jahutada. Suutsin vaevu naeru kinni hoida. Nagu üks sulgus, kostis kõva naerulagin. Poisid tulid vabandama. Naersime pisarateni. Aga mütsid said nad pähe. Need olid küll nii väikesed, et peas püsimiseks tuli poistel päid viltu hoida. Kahju, et fotoaparaati polnud. Direktor ütles: „Noh vaadake, millega nad on nüüd hakkama saanud“ ja pööras näo kõrvale.

Väga meeldiv, et minu esimese lennu (kooli 3 keskkooli lennu) õpilased pole mind unustanud ja aeg-ajalt kutsuvad oma kogunemistele

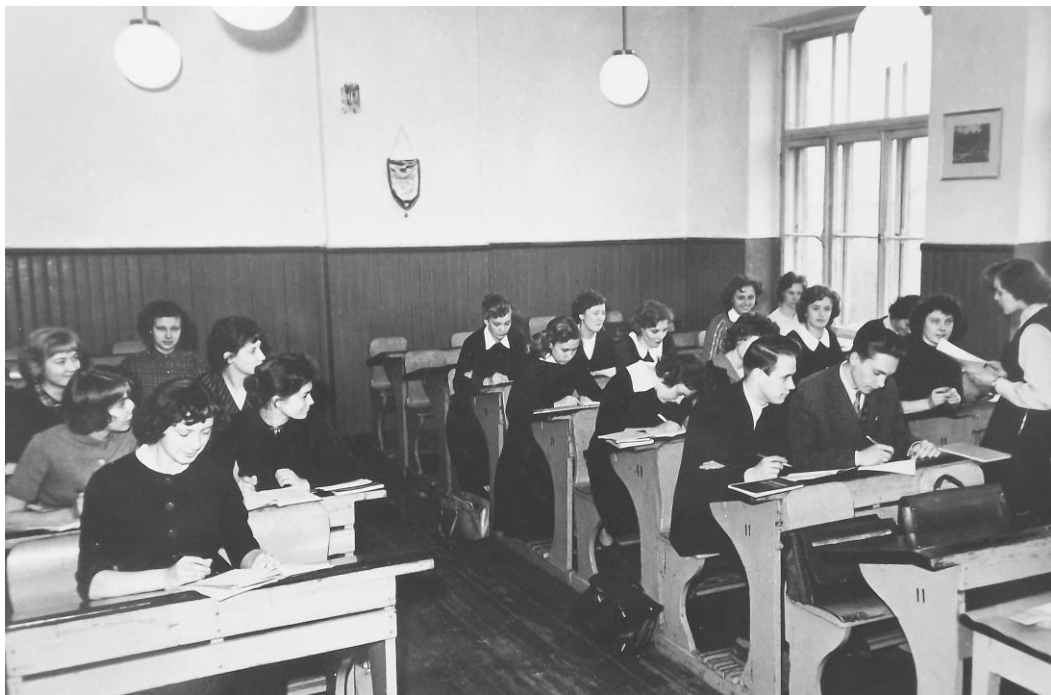
Maila

Veidi mälestusi õpetaja Kiira Kübarsepast

Mul oli temaga keeruline suhe. Olin üks õigust õiglust taga nõudev neiuhakatis. Kuna olin klassiorganisator, siis neid vastuolusid ikka tekkis. Suur konflikt oli VIII klassis, kus õpetaja oli võtnud suuna, et kõik me peaks komsomoli astuma. Minule oli see põhimõtteliselt vastuvõetamatu ka seetõttu, et sunniti. Ma ei olnud ka pioneer olnud. Sellest tõusis suur pahandus. Minult nõuti, et peaksin olema eeskujuks jne. Asi lõppes direktori kabinetis. Direktoriks oli siis Masing. Aktsendiga eesti keelt rääkiv, aga muidu muhe mees. Tema kabinetis kahekesi siis arutasime minu ideoloogilist ebaküpsust. Nii ma muide põhjendasingi, et ma ei ole küps komsomoli astuma. Tema rääkis siis mulle, et kuigi tema on kommunist, siis tema ema on hoopis usklik ja et igal inimesel on õigus jääda oma arvamuse juurde. Mina küll ei olnud usklikust perest ega olnud ka ise usklik, aga ta tõi sellise huvitava näite. Igatahes sellega minu komsomoli sundimine lõppes aga mitte minu vastuolu klassijuhatajaga. Ega ma naljalt üle 4 hinnet ei saanud isegi siis, kuilausa klass hakkas sumisema. Ja see maksis mulle kooli lõpetamisel medali. Küll ainult hõbedase.

Fotod kooliajast

III lennu kooli lõpusõrmus

18. KESKKOOLI

IV LEND

1951/52 - 1953/54 õa

1955/56 - 1961/62 õa

SISUKORD

SAATEKS	119
I klass	120
II klass	121
III klass	122
V A klass	123
VI A klass	124
VII A klass	125
VIII A klass	126
IX A klass	127
X A klass	128
XI A klass	129
V B klass	130
VI B klass	131
VII B klass	132
VIII B klass	133
IX B klass	134
X B klass	135
XI B klass	136
V C klass	137
VI C klass	138
VII C klass	139
V D klass	140
IV lennu pidulik ühisfoto	141
Meenutused ja fotod kooliajast	142

SAATEKS

1951. aasta sügisel võeti Tallinna 5. Keskkooli vastu üks klassikomplekt eesti õppekeelega esimese klassi õpilasi. Nad õppisid I A – III A klassis. Klassijuhatajaks oli Maimu Tungla. 1954. aastal jagati õpilased teistesse koolidesse laiali.

1955 aasta sügisest asus koolimajja eestikeelne Tallinna 18. Keskkool. Osa selles koolimajas 1954. aastal lahkunud õpilastest tulid oma kooliteed jätkama vanasse koolimajja. Nad asusid õppima V-sse klassi. Teised V klassi õppima asunud õpilased olid alustanud oma kooliteed teistes koolides.

1955/56. õppeaastal oli koolis neli klassikomplekti V klassi õpilasi: A, B, C ja D klass. Alustas V klassi 114 õpilast. Õppeaasta lõpetas edukalt 107 õpilast. A klassijuhataja oli Arnold Salk, B klassijuhataja oli Aimi Lukk, C klassijuhataja oli Aimi Lukk, D klassijuhataja oli Lea Matsi.

1956/57. õppeaastal oli koolis 3 klassikomplekti VI klassi õpilasi: A, B ja C klass. Alustas VI klassi 110 õpilast. Õppeaasta lõpetas edukalt 94 õpilast. A klassijuhataja oli Arnold Salk, B klassijuhataja oli Lea Matsi, C klassijuhataja oli Aimi Lukk.

1957/58. õppeaastal oli koolis 3 klassikomplekti VII klasside õpilasi. Alustas VII klassi 109 õpilast. Õppeaasta lõpetas edukalt 95 õpilast. A klassijuhataja oli Helene Aer,

B klassijuhataja oli Lea Matsi, C klassijuhataja oli Aimi Lukk.

1958/59. õppeaastal oli VIII A ja VIII B klass. Alustas VIII klassi 79 õpilast. Õppeaasta lõpetas edukalt 63 õpilast. A klassijuhataja oli Aimi Lukk, B klassijuhataja oli Lea Matsi.

1959/60. õppeaastal oli kaks IX klassikomplekti. Alustas IX klassi 57 õpilast ja lõpetas edukalt klassi 44 õpilast. A klassijuhataja oli Lehti Jalasto, B klassijuhataja oli Leida Tarand.

1960/61. õppeaastal oli kaks X klassikomplekti. Alustas X klassi 44 õpilast ja lõpetas edukalt klassi 40 õpilast. A klassijuhataja oli Aimi Lukk, B klassijuhataja oli Leida Tarand.

1961/62. õppeaastal oli kaks XI klassikomplekti. Alustas XI klassi 44 õpilast ja lõpetas edukalt klassi 41 õpilast. A klassijuhataja oli Säde Nigul, B klassijuhataja oli Leida Tarand.

Märkus: Õppeaastat alustanud õpilaste arv on saadud „Tallinna Linna 18. Keskkool. Pass. 1956-1960“ ja „Tallinna 18. Keskkool. Pass. 1960-1966“ andmetest.

Klassi edukalt lõpetanud õpilaste arv on saadud klassifotol olevate õpilaste loendamise tulemusel.

Selles lisas on esitatud vaid nende 18. Keskkooli neljanda lennu klassiastmete fotod, kelle õppetöö toimus Vabriku tänava koolimajas.

Tallinna 5. Keskkool

1951/52 õppeaasta

I klass

Vasakult paremale

1. rida:, Anne Arula, Maila Kiil,, Ille Nurm, Maria Stepulov;

2. rida: Virgo, Juta Brandt,, Anne Soomre, õpetaja Maimu Tunгла, Ingrid Erkas, Hille Karm,, ;

3. rida: Ain Kuutan, Endel Luu, Enn Silla, Enn Rohumaa,, Egon Truve, Enn Toona, Jüri Ojasoo, Jüri Brandt,, ;

4. rida: Vello Sepp, Raivo Lill, Kalev, Mati Laaneoks,, Toomas Vahar,, Ain Eero, Toivo Samarüütel.

1952/53. õppeaasta
II klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Tiiu, Marje, Maila Kiil, Anne Arula, Anne Soomre, õpetaja Maimu Tungla, Enn Silla, Helle(Virgo)....., Eevi....., Maria Stepulov, Helgi (Imbi) Vägi
- 2. rida:** Jüri Ojasoo, Vello Sepp, Ille Nurm, Helle..., Kersti..., Viive, Ingrid Erkas, Juta Brandt, Anu, Lii
- 3. rida:** Lembit Nuut, Rein Brandt, Ain Eero, Ants Roosa, Madis, Adu Roosa, Tõnu, Kalev, Harri, Toomas Vahar;
- 4. rida:** Ain Kuutan, Egon Truve, Ülo Ormus, Raivo Lill, Enn Toona, Enn Luu, Toivo Samarüütel, Mati Laaneoks.

Tallinna 18. Keskkool

1955/56. õppeaasta
V A klass

Vasakult paremale

1. rida: Jaan Oidekivi, Eerika Luur, direktor Arnold Masing, õppealajuhataja Aino Rebane, klassijuhataja Arnold Salk, Reet Nõgene, Marju Lõhmus, Jüri Vaikmaa;

2. rida: Ene Mõisaäär, Irene Engo, Linda Sass, Ene Tamm, Anne Vaher, Sirje Erik, Kai Jäddal, Mare Teras;

3. rida: Erik Maasik, Juho Kiivet, Ants Sildam, Tõnu Jurovski, Jüri Saar, Vello Rooni, Lembit Vain, Rein Aasa.

1956 /57. õppeaasta
VI A klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Urmas Muuk, Harri Richter, Vello Rooni, Toivo Lill, Tõnu Jurovski;
2. rida: Sirje Erik, Mare Teras, Reet Nõgene, klassijuhataja Arnold Salk, Erika Luur, Marju Lõhmus, Maie Tallika;
3. rida: Viiu Rättnik, Silvi Kussov, Tiiu Jaakmees, Urve Mäsak, Ene Mõisaäär, Valve Kuri, Anne Vaher, Hille Kivi, Evi Markson, Tiina Haljas;
4. rida: Enn Ojaaru, Paavo Sakala, Jaak Kussov, Arvo Trauman, Aavo Jaaska, Ants Sildam, Gunnar Randrüüt, Toivo Hallika, Rein Saalvelt, Jüri Saar, Erik Maasik.

1957/58. õppeaasta
VII A klass

Vasakult paremale

1. rida: Urmas Sillandi, Vello Ott, Vello Rooni, Vello Uustalu, Jüri Saar;

2. rida: Tiina Haljas, Hille Kivi, Valve Kuri, õppealajuhataja Adele Varganova, direktor Arnold Masing, klassijuhataja Helene Aer, Anne Vaher, Marju Lõhmus, Erika Luur;

3. rida: Viuu Rättnik, Malle Ausmees, Tiiu Jaakmees, Silvi Kussov, Ene Mõisaäär, Marika Villberg, Urve Mäsak, Evi Markson, Sirje Erik, Mare Teras;

4. rida: Jaak Kussov, Jaak Mälk, Arvo Trauman, Enn Ojaaru, Erik Maasik, Toivo Hallika, Rein Saalvelt, Gunnar Randrüüt, Ants Sildam, Tõnu Jurovski, Mati Koppel.

1958/59. õppeaasta
VIII A klass

Vasakult paremale

1. rida: Aarne Sarap, Eerika Luur, Evi Lepp, Marju Lõhmus, Tõnu Paasoja,

2. rida: Anne Vaher, Hille Kivi, Valli Hansar, Reet Nõgene;
õppealajuhataja Adele Varganova, klassijuhataja Aimi Lukk, Tiina Haljas,
Anne Sau, Külli Rajala;

3. rida: Anneli Koch,, Malle Ausmees, Viiu Rättnik, Anne Juurse,
Tiiu Jaakmees, Sirje Erik, Marika Villberg, Urve Mäsak, Mare Teras, Lea Mitt;

4. rida: Toomas Rikas, Erik Maasik, Mihkel Mandri, Toivo Hallika, Tõnu Jurovski,
Gunnar Randrüüt, Kannel, Mati Kerner, Urmas Sillandi, Enn Silla.

1959/60. õppeaasta
IX A klass

Vasakult paremale

1. rida: Evi Lepp, Marika Villberg, Reet Nõgene, õppealajuhataja Adele Varganova, direktor Einar Vapper, klassijuhataja Lehti Jalasto, Küllikki Liik, Sirje Erik, Urve Mäsak;

2. rida: Marju Lõhmus, Evi Markson, Lea Mitt, Anne Vaher, Anneli Koch, Malle Ausmees, Anne Juurse, Külli Rajala, Valli Hansar;

3. rida: Aarne Sarap, Enn Silla, Erik Maasik, Mihkel Mandri, Tõnu Jurovski.

1960/61. õppeaasta
X A klass

Vasakult paremale

1. rida: Anu Kõrnas, Küllikki Liik, Lea Mitt, Sirje Erik, klassijuhataja Aimi Lukk, Marika Villberg, Marju Lõhmus, Tiina Haljas, Eerika Luur;

2. rida: Külli Rajala, Erna Raaga, Anne Vaher, Malle Ausmees, Anneli Koch, Anne Juurse, Valli Hansar, Reet Nõgene, Evi Lepp;

3. rida: Erik Maasik, Enn Silla, Mihkel Mandri, Tõnu Jurovski.

1961/62. õppeaasta
XI A klass

Vasakult paremale

1. rida: Marju Lõhmus, õpetaja Erich Kärner, õpetaja Leida Tarand, klassijuhataja Säde Nigul, direktor Einar Vapper, õppealajuhataja Adele Varganova, õpetaja Kiira Kübarsepp, õpetaja Svetlana Varganova;

2. rida: Valli Hansar, Erna Raaga, Anneli Koch, Aasa Krillo, Anne Juurse, Marika Villberg, Külli Rajala, Tiina Haljas, Lea Mitt, Evi Lepp;

3. rida: Küllikki Liik, Malle Ausmees, Anne Vaher, Erik Maasik, Enn Silla, Tõnu Jurovski, Sirje Erik, Eerika Luur, Anu Kõrnas.

1955/56. õppeaasta
V B klass

Vasakult paremale

- 1. rida:**,, Toivo Lill,,
2. rida: Raivo Lill,, õpetaja Vaike Breslavskaja,
direktor Arnold Masing, klassijuhataja Aimi Lukk, Harri Richter,
3. rida: Lilian Ploom, Viiu Rättnik, Tiiu Jaakmees,, Urve
Mäsak, Evi Markson,, Ille Kivi;
4. rida:,,,,,,
.....,, Peep Kastein.

1956/57. õppeaasta
VI B klass

Vasakult paremale

1. rida: Ivo Talvar, Reet Palm, Inge Hammelman, õpetaja Lea Matsi, Mare Parelo,
..... Avalaht, Agnes Saaliste, Guido Lõhmus;

2. rida: Saima Sumeri, Anne Avik, Maie Jupoševski, Silvi Välamäe, Reet Usar,
Maarja Umal, Anne Järvasoo, Imbi Vägi, Anne-Liis Maandi, Ingrid Erkas,
Milvi Majos;

3. rida: Enn Kesa, Peep Kastein, Toomas Meimer, ,
.....; Rein Meltsas, Madis Nakk, Urmas Tiivel, Timo Jaas, Ants Allikma,
Soosalu.

1957/58. õppeaasta
VII B klass

Vasakult paremale.

1. rida: Toivo Inno, Andres Tiivel, Ülo Joosia;

2. rida: Mare Parelo, Agnes Saaliste, Anne-Liis Maandi, õppealajuhataja Adele Varganova, klassijuhataja Lea Matsi, Avalaht, Reet Palm, Anne Avik, Inge Hammelman;

3. rida: Reet Usar, Saima Sumeri, Tiia Liim, Silvia Väljamäe, Maie Jupoševski, Lillemann, Maarja Umal, Ingrid Erkas, Milvi Major, Imbi Vägi, Milvi Opi;

4. rida: Guido Lõhmus, Mihkel Oviir, Vello Meiusi, Mati Liivamees, Siimpöeg, Peep Kastein, Rait Reisin, Toomas Meimer, Rein Meltsas.

1958/59. õppeaasta
VIII B klass

Vasakule paremale

1. rida: Maldo Allet, Aime Talmeister, Inge Hammelman, Anne Lillemann, Ilona Helvik, Ülo Joosia;

2. rida: Mare Parelo, Anne Avik, Küllike Pilt, õpetaja Ingrid Sotter, õppealajuhataja Adele Varganova, klassijuhataja Lea Matsi, Urve Lepist, Imbi Vägi, Mare Kurvits;

3. rida: Reet Usar, Kunda Kuslar, Saima Sumeri, Liia Järvelaid, Heidi Laanemäe, Ingrid Erkas, Milvi Maior, Vaike Aasmaa, Talvi Vilde, Anne-Liis Maandi, Maarja Umal;

4. rida: Mihkel Oviir, Vello Meiusi, Enn Läll, Harald Mirt, Vello.Kruusimäe, Egon Truve, Toivo Hinno, Raivo Lill.

1959/60. õppeaasta
IX B klass

Vasakult paremale

1. rida: Inge Hammelman, Anne Avik, Viive Serahnova, Anne Arula, klassijuhataja Leida Tarand, Maria Umal, Küllike Pilt, Urve Lepist, Imbi Vägi, Helgi Nurmik;

2. rida: Talvi Vilde, Ingrid Erkas, Kusler Kunda, Reet Usar, Saima Sumeri Milvi Major, Vaike Aasmaa, Heinmets;

3. rida: Ülo Joosia, Toivo Inno, Egon Truve, Mihkel Oviir, Vello Meiusi, Tiit Rehepap, Malde Allet.

1960/61. õppeaasta
X B klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Imbi Vägi, Maaria Umal, Mare Parelo, direktor Einar Vapper, klassijuhataja Leida Tarand, Anneliis Maandi, Anne Avik, Urve Lepist;
2. rida: Tiit Rehepap, Helgi Nurmil, Milvi Major, Ingrid Erkas, Saima Sumeri, Vaike Aasmaa, Inge Hammelman, Ülo Joosia;
3. rida: Egon Truve, Mihkel Oviir, Vello Meiusi, Raivo Lill, Maldo Allet.

1961/62. õppeaasta
XI B klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Küllike Pilt, Inge Sammelman, õpetaja Kiira Kübarsepp, direktor Einar Vapper, klassijuhataja Leida Tarand, õppealajuhataja Adele Varganova, Viive Serahnova, Anne Avik, Urve Lepiste;
- 2. rida:** Helgi Nurmik, Vaike Aasmaa, Milvi Major, Saima Sumeri, Reet Usar, Mare Parelo, Anne-Liis Maandi, Imbi Vägi, Maarja Umal;
- 3. rida:** Ülo Joosia, Maldo Allet, Vello Meiusi, Kalle Maide, Egon Truve, Tiit Rehepap.

Fotolt puudub Mihkel Oviir.

1955/56. õppeaasta
V C klass

Vasakult paremale

1. rida: , , , , Mati Laaneoks ;

2. rida: Valli Hansar , , ,
 õpetaja Aimi Lukk, klassijuhataja Gerta Reinhold , , Evi Markson ,
 ;

3. rida: , , , Heidi Laanemäe ,
 , , , ;

4. rida: , , Egon Truve, Enn Silla, ,
 Tiit Rehepap , , ,

1956/57. õppeaasta
VI C klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** , , ;
2. rida: , , , ,
klassijuhataja Aimi Lukk, , ;
3. rida: , , , , ,
..... , , ;
4. rida: , , Tiit Rehepap, Egon Truve, Enn Silla,
..... , , Raivo Lill, Mati Laaneoks,

1957/58. õppeaasta
VII C klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** , , , ;
- 2. rida:** , , , klassijuhataja Aimi Lukk,
 direktor Arnold Masing, õppealajuhataja Adele Varganova, ,
 ;
- 3. rida** , Heidi Laanemäe, ,
 , , , ,
 , ;
- 4. rida:** , , , , Tiit Rehepap
 , , Enn Silla, Mati Laaneoks, Raivo Lill,

1955/56. õppeaasta
V D klass

Vasakult paremale

1. rida: Tiiu Sõber, Mare Parelo, Inge Hammelman, Inge Tšernõšov,
klassijuhataja Lea Matsi, Avalaht, Agnes Saaliste, Reet Palm;

2. rida: Mihkel Oviir, Saima Sumeri, Sinaida Pavlova, Maie Jupošovski,
Õie Lillemäe, Imbi Vägi, Anne Avik, Milvi Major, Ingrid Erkas, Marje Kiil;

3. rida: Jüri Sihver, Juhan Vares, Ivo Talvar, Toomas Meier, Robert Okasmaa,
..... Soosalu, Ants Allikmaa, Madis Nakk, Mati Taal.

18. Keskkooli IV lennu ühisfoto

Vasakult paremale

1. rida: õpetaja Erich Kärner, õpetaja Svetlana Varganova, õpetaja Säde Nigul, õpetaja Leida Tarand, direktor Einar Vapper, õppealajuhataja Adele Varganova, kooli hoolekogust Ernst Noor, õpetaja Kiira Kübarsepp, õpetaja Anastasia Lebedeva, õpetaja Richard Püilberg;

2. rida: Küllike Pilt, Anneli Koch, Valli Hansar, Anne Vaher, Erna Raaga, Aasa Krillo, Anne Juurse, Marika Villberg, Sirje Erik, Eerika Luur, Tiina Haljas, Ingrid Erkas, Mare Parelo, Imbi Vägi, Helgi Nurmik, Saima Sumeri, Reet Usar;

3. rida: Evi Lepp, Marju Lõhmus, Maarja Umal, Lea Mitt, Malle Ausmees, Külliki Liik, Külli Rajala, Inge Sammelman, Urve Lepiste, Tiit Rehepap, õpetaja Arnold Salk, Ülo Joosia, Anne Avik;

4. rida: Mihkel Oviir, Enn Silla, Vello Meiusi, Tõnu Jurovski, Raivo Lill, Egon Truve, Maldo Allet, Erik Maasik.

Meenutused ja fotod kooliajast

ÕPETAJA SÄDE NIGUL

Õpetajatele jäävad meelde mitte üksnes eeskujulikud ja hea õppeedukusega õpilased, vaid ka värvikad ja vaimukad, tunde mõnikord segavad tegelased, kes on ilmselt teistest üle. Neil on igav ja nad panevad oma võimed õpetajate närvide peal proovile. Üks selliseid oli Mihkel Oviir. Ta koos oma pinginaabri Vello Meiusoga käisid vahetundidel, kui olin korrapidaja õpetaja, mu kannul ja kutsusid vaikselt nuruva tooniga mind oma klassi vene keele õpetajaks. Ja tõesti, kui õpetaja Lebedeva läks puhkusele, määrati mind tema asendajaks ja nii jäingi nende klassi õpetajaks kooli lõpuni. Nende esimesse tundi minnes olin valmis igasugusteks ootamatusteks. Siiski knopkat toolil polnud, konna või hiirt lauasahelis ka mitte. Aga poisid istusid viimases pingis pikad jalad lohakalt välja sirutatud. Mul oli kombeks klassis ringi liikuda. Astusin nende jalgadest sõna lausumatta lihtsalt üle. Järgmisel päeval panin jalga peene kontsaga kingad. Küllap mu nägugi reetis halba kavatsust. Aga kui kontsad hakkasid aeglaselt allapoole vajuma, kadusid poiste jalad välgukiirusel pingi alla. Edaspidi istuti korralikult, aga iga kord erinevates pinkides, küll koos, küll eraldi. Õppevahendeid laual ikkagi polnud. Ka vastamast keelduti.

Ühel päeval tuli tundi külastama õppealajuhataja Varganova. Mihkel istus õpetaja laua vastas ja sosistas: „Ärge mind küsige. Teate küll, missugune aeg praegu on. Kui õpilane ei oska, on õpetaja süüdi.“ Lasin tal haududa omas mahlas ja kutsusin teda vastama viimaste hulgas. Teemaks oli kokkuvõtte loetud raamatutest või nähtud filmist. Mihkel oli erutatud ja ilmselt mitte eriti ette valmistunud, aga ta keerutas ennast neljale välja. Oli taju tark poiss, kuldsuu, kes võis varese ka valgeks rääkida. Sellest päevast hakkas Mihkel tööle ja vastama.

Vello Meiusi tavatses sageli minu poole küljega, isegi pooleldi seljaga istuma. Kavatsesin lõpetada lause ja siis noorhärarat hoiatada, et olen väga armukade. Õpilane jõudis ette ja ütles käsi südamel „Õpetaja, te saate ju aru. Ta on nii ilus tüdruk, et ma lihtsalt pean teda vaatama.“

Teisel tunnil „hiilgas“ jälle Mihkel. Jutustasin Nekrassovi poeemist „Vene naised“, kuidas kaks dekabristide naist sõitsid oma väljasaadetud meestele Siberisse järele. Üks jättis isegi väikese lapse maha oma õe hoolde. Tema küsimuse peale „Õpetaja, kui tema sõjaväelasest mees oli kogu aeg kodust ära, kust siis see naine lapse sai“ pahvatas kogu klass naerma, mina olin naerust kõveras, pisarad voolasid mööda põski alla. Helises päästev koolikell ja õpilased jooksid söögivahetunnile. Kodune ülesanne jäi muidugi andmata, tahvlile ka ei kirjutatud.

Kord pani Mihkel mind tõsiselt muretsema. Valimiste ajal korraldati kontserte. Kava mina kokku ei pannud, aga vastutajaks määrati. Mihkel nagu tavaliselt oli suurepärase konferansje. Ta õrritas mind lubades mõned numbrid kavas ringi tõsta. Oli ka tema nagu minagi taibanud, et ettekannete järjestust oleks võidud mõningaid etteasteid nõukogudevastasteks tembeldada. Jäi loota, et ei märgata ja pahandust üles ei puhuta. Minu väikseim karistus oleks olnud käskkiri. Väljastpoolt tulnud kaebuse korral oleks

võidud meid mõlemaid kõrvaldada. Mihkel sellist rumalusest teha ilmselt ei kavatsenudki. Püüdsin tema õrritustest näiliselt mitte välja teha. Lavale läksid esinejad väikesest teiseldatavast trepist. Kord, kui soovisin lavalt alla tulla, oli trepp kadunud, Mihkel samuti. All nurgas itsitas grupp nooremate klasside poisse. Seisin nõutult. Ilmus Mihkel, kes pakkus abi. Ma tegin asja lavale tagasi. Mihklil õnnestus lavalt alla tõsta üks noor väikest kasvu algklasside õpetaja. Ma ootasin veidi, kuni väikesed poisid olid lahkunud. Tulin lavalt alla omal jõul, tõstes kitsa kleidi seelikuosa kõrgemale. Järgmisel päeval Mihkel puudus koolist. Koolis levis kõmu, et Mihkel olla noorte naisõpetajate lavalt alla tõstmisega oma naba ära venitanud. Mihkli klassijuhataja oli õpetaja Tarand.

Kord mainis ta, et Oviir ja Meius kurtvat talle, et õpetaja Nigul näeb klassis ainult neid. Mulle tundus, et ta isegi uskus oma poisse rohkem kui mind.

Mihkel saavutas oma eesmärgi pärast pikaajast pingutamist kogu oma näitlejavõimeid käiku pannes. Tal õnnestus mitte midagi tehes ega öeldes mind endast välja viia nii, et läksin sõnagi lausumata klassist välja. Jõin kooli sööklas klassi teed. Olin pahane mitte Mihkli, vaid enda peale. Tagasi läksin kaks sammu edasi, üks tagasi. Avasin ukse. Minu ees seisis viisaka kummardusega tahvli ees seisev Mihkel Oviir: „Õpetaja, kuni teie ära käisite, tegelesime meie vene keelega. Ma kirjutasin harjutuse tahvlile. Palun kontrollige, et vead ära parandada“. Kas see pidi olema vabandus või sai ta aru, et seekord läks ta üle piiri ja ma olin peaaegu valmis teda lööma. Igatahes jättis ta tembutamise. Mida mõtlesid teised õpetajad? Kuuldavasti polnud ma ainus noor õpetajanna, kelle kallal ta katseid sooritas. Jah, aga ilma Mihklita oleks selles klassis igavavõitu olnud.

Mälestusi kooliajast aastatel 1956 -1962, neljas lend, B-klass Anne Rekkaro, kooliajal Anne Avik, sündinud Roswitha-Anne Browarzyck

Selgituseks:

Kõigepealt eetikast koolimälestuste kirjapanekul. Kellest kirjutada, kas enda viguritest, mida muidugi autorina ise kõige paremini tean? Kaasõpilastest, kellega suhtlesin? Sest nendest, kellega kokkupuude piirdus enamjaolt vaid ühiste ruumide ja hingatava õhu jagamises, tean ju õigupoolest vaid muljete põhjal, mida nad mulle paratamatult jätsid ja mis kujundas mu suhtumise neisse. Mitte, et nad oleksid teistest halvemad õppurid või vähemväärtuslikud koeruste tegijad olnud. Ei, pigem peegeldas minu suhtumine neisse ka nende suhtumist minusse. Lihtsalt, meievaheline sümpaatia-antipaatia oli mõne puhul kaldu ühele, teiste puhul teisele poole. Kindlasti olid nad kõik toredad koolikaaslased ja nii mõnestki oleks ehk võinud mulle hea sõber või sõbranna saada, kuid läks lihtsalt teisiti. Nagu elus ikka juhtub. Ja mulle piisas täiesti nendest, kes tollal mu „lähikonda“ kuulusid.

Kuidagi oli nõnda kujunenud, et meie klass oli väikesteks kampadeks, viisakalt öeldes, sõpruskondadeks jaotunud. Spontaanseid ühistempe ei tehtud, enamasti mitte. Seda olid ka õpetajad märganud. Küllap oli neil kerge meid ohjes hoida, sest klassis valitsevad jõulisemad isiksused ei olnud kuigi sageli ühel meelel. Ei maksa arvata, et me kogu aeg kaklesime või vaidlesime. Lihtsalt, kui ühed otsustasid eesootavast tunnikontrollist pigem mitte osa võtta ja vaikselt koolimajast kadusid, istus õpetaja

klassituleku ajal ikka mõni oma pingis, et eesootavat rasket katsumus vapralt läbi teha.

Või rääkida õpetajatest, armastatutest ja arusaajatest, keda nähes juba tunni alguses laste suud naeratuseks venisid? Või kardetud ja austatud teadustemplitest, kelle tundi enamus alustas lootusega, et ehk täna veab, ei küsita. Muidugi oli ka neid õpetajaid, keda nii armastati kui austati. Kuid kahjuks on selliseid igas koolis vähevõitu. Vihatavaid pedagooge ei olnud, sest tollal oli õpetaja amet alles au sees ja õpilastel ei tulnud pähegi halva hinde saamises õpetajat süüdistada.

Et oma mälestusi mitte haigutamaajavalt pikaks venitada, loobun koolimaja eks- ja interjööri kirjutamisest. Küllap see tekstis juhuse tahtel isegi selgub. Märgin vaid ära, et meie koolimaja ees kasvasid siis ja kasvavad tänagi kaunid lopsakad kastanid. See on oluline, sest meie lennu lõpumärgil on seetõttu just kastanileht

Niisiis alustan viiendasse klassi tulekust. Põhjus lihtne, esimesed neli klassi läbisid mitmed mu edaspidised klassikaaslased Kevade tänaval asuvas 4. keskkoolis. Mina ka. Ka mujalt tuldi nn. Vabriku tänava kooli. Kusjuures suure Stalini surmajärgse õpetajate halamise pidulikul mälestusseisakul kooli saalis tegime veel Kevade tänava koolis läbi. Kindlasti oli laste silmades palju arusaamatust, võib-olla ka hirmu, et maailmalõpp on tulekul. Keegi ei osanud, ega tohtinudki meile kinnitada, et sellega sai tegelikult üks hull aeg, küüditamiste aeg, otsa. Õnn ja vabadus olid alles väga kaugel, kuid tookordsele tagasi vaadates tundub, otsekui oleks saatuse õiglane käsi meie pingul kaeluse kraenööbi avanud.

Niisiis, viies D klass. Miks just D ja mitte B, ei mäleta. Igatahes istus juba mitu tuttavat nägu enne mind klassis. Mu senine pinginaaber Reet Usar oli endale uue naabri leidnud. Ju ta ei teadnud, et tulen ka sellesse kooli. Elasime lähestikku, Reet Kalevi, mina Valgevase tänavas. Kuid Saima Sumeri, sihvakas, ilusate kuldsete juustega Saima, kellega olime sageli koos kooliteed Kevade tänavale käinud, istus veel üksinda pingis. Seda võimalust ei lasknud ma käest ja nii said meist ülejäänud seitsmeks aastaks mitte üksnes pinginaabrid, vaid ka head sõbrad, kellega kooliajal sai kõike jagatud, millel vähegi väärtust oli. Olgu siinkohal mainitud, et oleme kogu eluks Saimaga headeks sõpradeks jäänud. Tundub, et meie generatsioon hindas sõpruse püsivust enam kui tänapäeval. Kuid see võib ka ainult minu silmis nii olla.

Kahjuks ei saa ma meie koolielu aastate või klassinumbrate kaupa üles ehitada. Mälu eksitab juba tihtilugu, ma ei saa pähetulevaid daatumeid usaldada, kuid mäletan täpselt sündmusi. Niisiis võtan need vabas järjestuses ette, et saaksite pildi nii õppuritest, õpetajatest, kui elust Tallinna 18. Keskkoolist pealkirjas viidatud aastatel.

Lapsed:

Kõik algas suurest segadusest. Hea hulk üksteisele võõraid, varemnähtuid ja ka ammuseid sõpru tuli koolimajja. Neli klassi kooliteed juba selja taga. Tähelepanuväärne mürsikuiga kätte jõudmas. Küllap oli keegi õpetaja, kes suunas lapsi õigel korrusel õigesse klassiruumi. Allkorrusel möllasid alles vene õpilased. Valgete põlled ja suurte lehvidega juustes tüdrukud ning hallides, laia nahkrihmaga võõratud frentšides poisid. Vaskpandlad ähvardavalt kõhu peal. Mina kartsin neid, nii poisse kui pandlaid. Teadsin juba tollal, et vene sõduritel oli kombeks kaklustes teritatud võõpandlaid kasutada. Mida tollal kõike sosinal ei räägitud! Kuid olin ise

vanalinnas kolades sattunud nägema madruste kaklust, just rihmade ja pannaldega. Nii hoidsin end igaks juhuks allkorrusest eemal. Õnneks kadusid venelased mingil ajal majast. Vastasseisud eesti ja vene poiste vahel olid sellega lõppenud.

Meie klassis oli algul mitmeid lapsi, kes hiljem, aastatega, kuhugi kadusid ja teisi, kes kusagilt asemele tulid. Vahetati koole, mõni jäi ehk istuma, mõned said perega Siberist Eestisse tagasi. Mitmed kasvasid vanavanemate või teiste lähisugulaste juures, sest vanemad olid küüditatud. Mõne pere lapsed olid sugulaste vahel ära jaotatud, üks kasvas vanavanemate juures, teine tädi või onu peres Hulk lapsi kasvas isata. Osa isadest jäi sõtta, mitmetest ei teatud midagi, need olid valel poolel sõdimise eest ikka veel vangilaagrites. Oli neidki, kelle vanemad olid sõja jalust Rootsi pagenud, laps aga jäi saatuse keerdkäikude tõttu kodumaale, Eestisse. Vahel imestasime, kui üks või teine kaasõpilane järgmisel õppeaastal enam meie kooli ei tulnud, kuid küsida ei olnud kellegi käest. Tollal oli palju saladusi. Parem, kui laps ei küsinud. Vastused olid tihti umbmäärased või vahetati teemat. Varsti harjusime uute klassikaaslastega, kelledest mitmed kõnelesid eesti keelt kerge vene aktsendiga, oli selliseid õpetajaidki meie koolis.

Siinkohal tooksin ära nende nimekirja, kes lõpetasid 1962. aastal meie kooli 11. B klassi

Poisid: Mihkel Oviir – klassiorganisaator (loe: klassivanem),

Vello Meiusi,

Kalle Maide,

Egon Truve,

Tiit Rehepap,

Raivo Lill,

Maldo Allet,

Ülo Josia.

Tüdrukud:

Vaike Aasma,

Helgi Nurmik,

Saima Sumeri,

Anne Avik,

Küllike Pilt,

Imbi Vägi,

Reet Usar,

Maarja Umal,

Inge Hammelmann,

Mare Parelo,

Anneliis Maandi,

Milvi Maior,

Viive Serahnova,

Urve Lepist,

Ingrid Erkas.

Kokku niisiis 23 lõpetajat.

Toon siinjuures ära ka nende laste nimed, kes tulid kusagilt ja kadusid kuhugi, olles aasta või paar meiega koos kooliteed tallanud:

Madis Nakk, Risto Soosaar, Rein Meltsas, Toomas Meimer, Robert Oksmaa, Mait Loddes, Guido Lõhmus, Andres Tiivel, Ivo Talvar, Enn Kesa, Juhan Vares, Mati

Liivamäe, Peep Kastein, Mati Taal, Timo Jaas, Ants Hallikmaa, Enn Läll, Raid Reisin, Jüri Sihver, Toivo Inno, Silvia Väljamäe, Maie Jupoševski, Anne Arula, Heidi Laanemäe, Agnes Saliste, Zinaida Pavlova, Marje või Sirje Kiin, Reet Palm, Talvi Vilde, Anne Järvasoo, Ilona Helvik, Aime Tallmeister, Tiiu Sõber, Milvi Oppi, Mare Kurvits, Kunda Kusler, Tiia Liim. Ning mõned, kelledest meenuvad vaid ees- või perenimed: Piia..., ... Heinmets, ... Siimpoeg, ...Tšernišev, ...Lillemäe, ... Avalaht...jne. Andku andeks, kelle nimi mainimata jäi, rohkem ei tule tõesti meelde!

Meenutusi

Madis Nakk oli pisikene poiss, liikuv nagu kotinõel, naeris ise palju ja naerutas teisigi. Õpetaja ei saanud algul tema perenimest aru. Madis kõneles pisut nasaalse hääldusega ja kui ta õpetaja küsimise peale ainult „nakk“ tegi, jäi õpetaja mõttesse ja küsis siis üle, et kas see oli nüüd „nahk“ või? Ja kogu klass, Madis ise kaasaarvatud, naeris laginal. Ei saanud keegi aru, kas me naersime Madist, tema nime või õpetaja kimbatust, igatahes oli situatsioon heatahtlikult koomiline ja õpetajagi muigas lõbustatult.

Klassi ees, tahvli ja akende vahelises nurgas seisis suur kapp. Mida selles hoiti, ei mäleta. Kell oli tundi helisenud aga õpetajat polnud veel trepist üles tulemas näha. Madis ronis kapi taha, vinnas enda üles, nii et pea oli üle kapi näha ja tegi meile nägusid. Oli lõbus. Keegi tugevam poiss läks vaikselt kapi juurde ja lükkas kapi vastu seina, nii et Madis ei pääsenud kapi tagant nurgast enam välja. Samal hetkel astus õpetaja klassi. Madis ei julgenud algul piuksugi teha, kükitas äraootavalt kapi taga. Tund algas, nagu poleks midagi juhtunud. Kuid õpilased olid naeru pidamisest näost punased, mõnigi ei suutnud turtsatust tagasi hoida. Õpetaja vaatas sinna, kuhu laste silmad sihtisid, ei näinud aga midagi. Hakkas juba nagu pahaseks saama, kui taipas. Küsis, kas keegi on kapi taga ja kui Madis hädise häälega „jah“ piiksatas, plahvatas naerupomm. Eks muidugi päästeti poiss sealt ära ja tund võis edasi minna.

Õpetaja Salk oli sirge härrasmees. Kui ta su vastama kutsus, siis värises hing sees. Õpetajale meeldis, et teda kardeti. Kui ta tahtis nalja saada, siis hõõrus käsi ja ütles: „Noh, Andres- poeg, mis sina sellest või teisest asjast ka tead?“ Andres Tiivel oli pika taibuga. Ta läks sellise pöördumise peale alati nii närvi, et ei saanud sõna suust. Asi lõppes „Istu, kaks!“ ja ma nägin, õpetaja näol rahulolu, ta oli saanud, mida tahtis. Andresest oli muidugi kahju, aga mingi rõõmukübeke oli ka minul hinges, et see mina ei olnud, kelle arvel õpetaja nõnda nalja sai. See õpetas aru saama, et rõõmul ja rõõmul on vahe.

Olin suur jutupaunik. Ei suutnud tunniski keelt hammaste taga hoida, ikka pidin Saimaga vaterdama. Eks siis pandi mind poisi kõrvale istuma, heas usus, et ega me nüüd ei leia ühist teemat. Aga läks otse vastupidi. Enn Kesa oli suur raadiohuviline. Joonistas muudkui raadioskeeme ja seletas mulle tunni ajal, kuidas need töötavad. Pean ütleva, et see tundus mulle palju huvitavam kui õpetaja jutt. Nii sain varsti Saima kõrvale tagasi. Ei võinud ju õpetaja teada, et koduõues mängisingi enamasti poistega, sealkandis lihtsalt oli vähe tüdrukuid. Olin poistega harjunud ja isegi poisiliku olekuga. Ronisin koos nendega üle aedade ja õunapuude otsas, vilistasin ja loopisin tennispalli poiste moodi, õla tagant.

Kord tuli meie klassi külaline. Tallinnas avati just Tõnismäel Laste Turismi- ja Ekskursioonijaam. Oligi kohe sellise pika lohiseva nimega asutus. Laine Repnau, tolle asutuse juhataja, tuli meid sinna kutsuma. Olime siis 11-12 aastased ja seiklushimu

täis. Muidugi läksime. Ja ei kahetsenud seda iial. Hakkasime seal käima kaks korda nädalas ja me ei murdnud tolele kollastest tellistest imekenale hubasele lossikesele Tõnismäe pargis kuni keskkooli lõpuni truudust. Algul tulid peaaegu kõik

klassikaaslased, siis jäi osa kas huvipuudusest või muul põhjusel ära. Põhituumik käis aga vapralt niikaua, kui meid täiskasvanuks saamise puhul enam sinna tulla ei lubatud. See koht oli meie jaoks justkui teine kodu, kus me kõik nagu ühe pere lapsed õhtuid veetsime. Suviti matkasime, muul ajal käisime tehastes ja vabrikutes ekskursioonidel. Aga see on juba hoopis teine jutt.

Kooliski toimus alati midagi huvitavat. Koolipidudel esinesime oma klassi tütarlaste ansambliga. Vahel saatis Egon Truve meid klaveril, vahel Heidi Laanemäe, kes sel ajal õppis muusikakoolis kandlemängu. Näiteringiga kandsime ette katkendit A.Kitzbergi „Kauka Jumalast“, kus peremeest, Mogri Märti mängis Vello Meusi, mina olin saunanaine, kes oma poega karjaseks kauples. O Lutsu „Kapsapeas“ olin ka saunaeit, kes oma „nunnut“ käis taga nõudmas. Igasuguste punaste pühade puhul koostas õpetaja Kübarsepp pikki nn luulemontaaže. Igaüks pidi mõne salmi pähe õppima ja selle õigel hetkel lavalt ette kandma. Kord esinesime nn ohvitseride majas. Proovi tehes selgus, et sellel laval on kummaline akustika. Seal räägitu kostis küll saali, publikule, meie ise laval aga üksteist ei kuulnud. Kuna seisime esinedes üksteise kõrval sirges reas, siis ei saanud me ka näha, millal on kellegi kord suu lahti teha. Õpetaja lahendas siis olukorra nii, et istus ise saalis esimeses reas ja tõstis iga kord näppu, kui järgmine pidi oma salmidega pihta hakkama. Meie siis lugesime ära, mitmes esineja keegi on ja laval olles loendasime õpetaja näputõsteid. Läks korda, kõik alustasid õigel ajal. Tasuks vaeva eest oli viis klassipäevikus.

Kord läks õpetaja Kübarsepp millegipärast endast välja. Vastamas oli just Mati Taal. Lüheldane, ümara kõhuga väga heasüdamlik ja naljalembene poiss, kelle pükstel olid nõõpidega traksid. Ei mäleta, mis juhtus, kuid õpetaja haaras Mati traksidest, et teda nurka lükata. Traksil lendas aga nõõp järsust tõmbamisest eest ja nii pidigi vaene Mati nurgas seisma, vaid üks traksiharu hoidmas pükse üleval. Kogu klass oli ehmunud. Saima hakkas hirmust nutma. Tonksasin teda küünarnukiga ja küsisin sosinal: „Miks sa nutad?“ Saima vastas pisaraid pühkides: „Hapukurki tahan, sellepärast!“

Õpetaja Kübarsepaga juhtus veel üks üsna dramaatiline lugu, mis oleks kõigile osalenutele võinud halvasti lõppeda, kuid hoolimata punasest terrorist tuli täiskasvanutel ikka viimasel hetkel mõistus pähe ja asjad lahendati kahju kannatamata. Olime Saimaga korrapidajad. Tulime pool tundi varem koolimajja, et klassi põrandat pühkida, ruum tuulutada jne. Saime kõik kenasti tehtud, klassikaaslased olid ka juba kohal, kui märkasime, et õpetaja tooli üks jalg on kuidagi imelikult viltu. Asja lähemal uurimisel selgus, et tooli jalg oli tapist lahti tulnud. Oli juba hilja minna tervet tooli otsima ja me tõstisime katkise tooli klassinurka, laua juurest ära. Juba tuligi õpetaja, kiirete sammudega kõrgetel kontsadel tippides. Nägi nurgas tooli, kiirustas selle juurde ja enne kui me ahh või ohh teha saime, tõstis tooli laua taha ja istus. Siis see juhtuski, meie kõigi õuduseks. Toolijalg murdus ja õpetaja kukkus peaga vastu tahvliseina. Hoidsime hirmu pärast hinge kinni. Siis õpetaja tõusis ja tormas uksest välja. Tagasi tuli ta koos direktoriga. Õnneks lõppes kõik hästi. Direktor uskus meie selgitusi ega karistanud meid. Mina aga ei saanud rahu. Ikka mõtlesin, miks küll õpetaja kohe kõige inetumat uskus, et see oli talle meelega korraldatud. Jah, praegu kaugete aegade tagant vaadates võin küll kinnitada, et seda õpetajat ei armastatud, teda kardeti. Ometi olen mitmel korral mõtelnud, et jumal

tänaud, et too õpetaja meile keeleõpetust andis! Tema kõige vihatumad vaenlased olid germanismid ja need rookis ta küll meist viimseni välja. Kuigi, kirjanduse analüüse tehes oleksime ehk tahtnud oma peaga mõteldes, oma arusaamade ja maitse järgi loetut analüüsida. Kuid seda ei tohtinud, sest siis ütles õpetaja kohe, et kirjandusõpikus pole sellest sõnagi kirjutatud.

Juhtus veel üks uskumatu lugu, kui õpetaja meid ei usaldanud. Olime Saimaga koostanud oma salakirja. Lugada sai seda vaid tähestiku abil täht-tähelt lahti dešifreerides. See oli nagu mingi põnev mäng. Igal hommikul vahetasime kodus kirjutatud kirju. Muidugi ei osanud keegi teine seda kirja lugeda ja me võisime rahuliku südamega kirjutada kõigest, mis hinge kriipis. Inglise keele tunnis kutsus õpetaja Sotter mind vastama. Pidin õpikust lugema teksti ja midagi sellega tegema. Õpiku vahelt kukkus välja Saima kirjutatud salakirjas kiri. Jah, meil olid ka omad varjunimed ja isegi vapid joonistatud. Õpetaja lasi paberi enda kätte anda, uuris seda, ei mõistnud lugeda, kuid nägi vappi. Ei kujuta ette, mida ta mõtles. Kirja võttis ta endaga tunni lõpul kaasa. Vahetunnis kutsuti meid Saimaga direktori kabinetti. Too küsis: „Kummal teist on sugulased välismaal?“ Saimal oli isa valel pool võitlemise eest vangis. Kuid see oli Venemaal, Siberis, mitte välismaal. Minu sugulased olid minu teada kõik surnud või ka Siberis. Ma ei teadnud neist midagi, alles pärast kooli lõpetamist avanes võimalus leida üles õde ja vend. Vastasimegi siis mõlemad, et mitte kummalgi ei tea olevat sugulasi välismaal. Direktor lehvitas salakirja. Seletasime, et see on selline mäng. Ta tahtis teada, mis sinna on kirjutatud. „Lugege!“ Jumal hoidku, seda me ei võinud teha! „Me loeme seda ainult tähestiku abil, aga seda pole kaasas“. Homme olgu olla! Õnneks oli vahepeal öö. Direktor tuli mõistusele ja enam selle kirja kohta ei pärinud. Küllap ta rääkis juhtunust kodus naisele ja see ainult naeris ja ütles, et need on tüdrukute romantilised mängud. Mis seal kirjas ikka muud on, kui armastusest.

Meie aga lugesime hoopis sarja „Seiklusjutte maalt ja merelt“. Ei mäleta, keda me sellel hetkel kirju vahetades kehastasime, kuid mäletan, et ühes võimlemise tunnis oli suur vastasseis õpetaja Vabasalu/Tuusiga. Mis tähendab seda, et rahulolematuse oli mõlemapoolne. Pilt mu silme ees on selline. Mina, Saima ja Ilona Helvik, kehastunud kolmeks musketäriks, toetudes üleolevas poosis vastu võimla seina ja õpetaja korraldusi eirates, sest küllap pidasime teda salakavalaks Mileediks, kuigi ta ise seda ju ei aimanudki.

...Mõnikord ei pidanud me naljaga piiri. Ja kord läks asi täiesti käest ära, mida häbenen tänase päevani. Oli vene keele tund. Hingetõmbamise tund paljudele, kes vene keelt vabalt kõnelesid ja kes võib-olla ainult vene keele käänamist ja perfektiiv - imperfektiiv kodus pisut harjutama pidid. Õpetaja Lebedeva kirjutas midagi tahvlile, seljaga klassi poole. Seda kasutati kohe ära. Hakati vadistama, keegi naeris pihku, keegi kolistas. Õpetaja ei lasknud ennast sellest segada. Karistamatusetunne võttis hoo üles. Hakati loopima paberkuulikesi. Keegi meisterdas paberist lennuki ja lasi selle üle klassi lendu. Järgnesid teised. Varsti oli juba hea hulk lennukeid õhus. Õpetaja sai tahvlil valmis ja istus õpetaja laua taha. Ja nüüd see juhtus! Üks lennuk lendas otse õpetaja suunas ja põrkas vastu tema nägu. Nüüd oli õpetaja kannatuse karikas täis. Ta ei öelnud ühtegi kurja sõna, istus, käed näo ees ja mulle tundus, et ta nuttis. See oli ootamatu reaktsioon. Tardusime hiirvaikseks. Viskaja ei vabandanud, kui ta üldse tajus, et just tema oli selle lennuki visanud. Ootasime õpetajapoolset plahvatust. Kuid seda ei järgnenud, Õpetaja kogus end ruttu ja õppetöö läks edasi. Nii häbi oli! Õpetaja Lebedeva oli üks meie lemmikõpetajaid, heatahtlik, kannatlik, intelligentne ja nüüd

meie hoolimatuse ohver. Mõtlen siiani, miks küll keegi meist ei tõusnud ega vabandanud. Olime ju ka ehmunud, kartsime karistust. Olen mõttes palju kordi õpetajalt andeks palunud, aga mis see enam aitab!

Õpetaja Lea Matsi oli algusaastatel meie klassijuhataja ja geograafia õpetaja. Väikest kasvu, ilus, tugeva loomuga. Imetlesime ja kartsime teda. Juba selle kaardikepi plaksu pärast vastu õpetaja lauda, mis käis luust ja lihast läbi, ehmatades nagu püssipauk klassi vaikseks. Ning jäädes elu lõpuni meelde. Ühel tüdrukul oli sünnipäev, ta sai 15-aastaseks. Vist oli see Marje Kiin. Ema oli lubanud tal lokirullid ööseks juustesse keerata. Nii tuligi ta tol päeval kooli lakkispäi oma tavaliselt sirgete juuste asemel. Kui õpetaja Matsi klassi tuli, märkas ta seda kohe. Marje seletas küll ja meie kõik palusime, et ta võiks selle sünnimuse puhul ja ainult täna koolis lokitud soengut kanda, kuid miski ei aidanud. Kord oli kord ja õpetaja viis tüdruku otse klassist kraani alla pead pesema. Olime tookord pahased õpetaja peale, et ta ei tunnistanud võimalust teha erandit. Aga üks õpetajatelgi olid tol ajal omad hirmud. Kord tegin endale õpetaja Matsi ees häbi, austasin ju teda oma südames tegelikult. Meeldis tema konkreetne, hea ainetundmine, riietuse ja soengu äärmine korrektsus, sirge kehahoid. Kõiges selles oli tunda kõrget eneseteadvust isegi uhkust.

Olime Saimaga jälle kord korrapidajad. Meie klass oli tol aastal kooli „lae“ all, ülemisel neljandal korrusel. Nagu sel puhul ikka, tulime Saimaga juba pool tundi varem hommikul kooli. Läksime pikast trepist üles. Maja oli alles vaikne, ükski uks ei kriiksatanud, ainult meie kahe sammud kajasid trepikojas. Kõnelesime omavahel vaikselt. Ei mäleta enam, mille ümber jutt keerles, kui äkki täiesti spontaanselt ütlesin valju häälega: „Matsi on loll!“ Saima ei vastanud selle peale midagi. Neljandale korrusele jõudes tõstisime silmad trepilt ja meie ehmatuseks seisis alles valgustamata trepimademel õpetaja Matsi. Muidugi oli ta mu hüüatust kuulnud ja mu süda vajus saapasäärde. Samal ajal oli ka häbi, et olin tema kohta nii inetult väljendunud. Kuid mis tehtud, see tehtud. Õpetaja oli tõsise näoga, lasi peale meie teretusele vastamist Saimal endast mööduda ja palus mul jääda. Küsis, miks ma teda lolliks nimetasin. Võtsin kõik oma julguse kokku, vaatasin talle silma ja rääkisingi, miks olin nõnda öelnud. Olime tüdrukud juba selles eas, et paljudel algas menstruatsioon. Tüdrukud ei oska ju algul veel asjade kulgu ette näha ja juhtus, et kellelgi jõudis see aeg keset koolipäeva ootamatult kätte. Tavaliselt aitas kooli medõde siis hädast välja. Temal leidis ikka marlit või vatti. Kui aga medkabineti uks oli lukus, siis võis veel ainult õpetaja aidata. Mitte kõik õpetajad ei lubanud tüdrukutel poolest koolipäevast koju minna. Ja õpetaja Matsi kuulus just nende hulka. Võib-olla oli keegi tema usaldust kuritarvitanud, et sel moel kardetud vastama kutsumisest või tunnikontrollist pääseda. Seda ma kahjuks ei tea. Kuid õpetaja Matsi auks pean ütleva, et sellest päevast peale ei teinud ta enam tüdrukutele takistusi kojuminekuks, kui asi ikka tõsine oli. Ja ta ei muutnud oma head suhtumist minusse, sest olin talle ausalt ära rääkinud, miks nii inetult ütlesin. Tundsin, et ta usaldas ja austas minu tookordset arvamust. See imponeeris mulle tema juures väga.

Kõige meeldivama kogemuse õpetaja Matsiga saime aga siis, kui ta kevadel kogu klassi ekskursioonile viis. Ei mäletagi, kus me tookord käisime, mäletan vaid, et õpetajal oli abikaasa kaasas, sest ta oli beebioteel. Meie tavaliselt tõsine klassijuhataja oli tookord nagu äravahetatud. Ta oli lõbus, rääkis ja naeris palju, ta mees oli samuti väga sümpaatne. Ja mis peaasi, me ei kartnud teha midagi valesti, teenida ära õpetaja noomivat pilku või korralekutsumist. Oli tõeliselt hea tunne vabana koolis valitsevast sisepingest nautida loodust ja avastada tore õpetaja.

Kord küsis inglise keele õpetaja Ingrid Sotter tunnis, kas kellelgi on kodus seljakotti. Ta rääkis meile, et kavatseb sõita Kanadasse külla oma sugulastele ja tahaks seal ka pisut matkata. Selline võimalus tollal, sõita lausa teisele poole maakera, kui kõik piirid olid kinni ja matkata saime ainult Nõukogude Liidu piirides, oli harukordne. Küllap oli õpetaja palju vaeva pidanud nägema, et talle selline luba anti. Või oli tal kusagil kõrgemal pool keegi tuttav. Mulle oli sünnipäevaks kingitud tšehhi seljakott, ilus helehall, pisut nagu ranitsat meenutav. Pehmete viltvooderdusega kanderihmadega. Olin ise nn turismijaama grupiga nii mõnegi matka Eesti piires kaasa teinud ja teadsin, kui mõnus on matkata. Ma ei olnud ka õpetaja Sotteri peale tolle salakirja juhtumi pärast enam pahane. Nii ma siis andsingi talle oma tuttuue seljakoti kaasa. Õpetaja oli tõesti kõvasti matkanud. Nähtavasti oli tal punane kampsun seljas olnud ja ta oli selles kõvasti higistanud. Kui ta mulle peale reisi seljakoti tagasi andis, oli selle helehall seljaosa punane. Õpetaja oli seda pesnud ja püüdnud punasest laigust lahti saada, kuid see ei õnnestunud. Seljakotis oli aga pakike. Selles leidsin ilusa lillelise siidise taskuräti. Selliseid meil ei müüdnud. See oli Kanadast kaasa toodud ja ma olin selle taskuräti üle uhke. Väga harva raatsisin seda kasutada. Aastaid hiljem töötasin õpetaja Sotteriga koos Pedagoogika Uurimisinstituudis. Hindasin teda kolleegi ja inglise keele teadurina. Me saime suurepäraselt läbi, kuid me ei kõnelnud iial salakirja ega seljakoti teemal.

Õpetaja Kärner, kes meile matemaatilisi aineid andis ja keda me Käruks hüüdsime, oli seisukohal, et tüdrukud ei taipa matemaatikast mõhkugi. On juba kord sellisteks loodud. Ega meie, tüdrukud, julgenudki tunnis lisaselgitusi paluda. Olime vait, kui aru ei saanud. Lootsime, et ehk kodus keegi oskab üle seletada. Minul käis ühel aastal üks vanema klassi tüdruk kodus matemaatikas järele aitamas. Sain tema seletustest samavähe tolku kui õpetaja seletustest tunnis. Kuid üks tüdrukul oli taskuraha vaja ja niipalju abi oli temast ikkagi, et aitas mul kodused matemaatika ülesanded ära teha. Teisel aastal käisin ise üle tänava elava noore arhitekti Andrelleri juures. Mäletan, et ta joonistas mulle igasugu kolmnurki, pööras joonistatut ja aina rääkis. Ta oli kena noor mees, mina just esimeste armumiste eas. Pea huugas, kael tulitas aga aru sain ikka vähevõitu. Kevadel oli tulemuseks suvetöö märkus tunnistusel. Korra sain koolimajas õpetaja küllap tahtis ka õpetaja minu õpetamise asemel suvel puhata. Ta lihtsalt ei tulnud kohale. Sügisel pabistasin kõvasti, kas olen nüüd istuma jäetud. Seda häbi siis! Kuid ei, olin ikka koos teistega järgmisse klassi üle viidud. Olin õnnelik. Kasuema käskis lilled osta ja õpetajale viia. Õpetaja Kärnerit ma koolimajas ei näinud, sain tema aadressi ja viisin nelgid Kadriorgu, kus ta elas. Teda ei olnud aga koduski ja nii said lilled naaberkorterisse antud. Loodetavasti sai ta need lõpuks ikka kätte.

Küpsuseksam algebras. Olin eksamiks kaua õppinud. Seisime eksamiruumi ukse taga. Mul oli käes esimese Eesti aegne viikingilaeva kujutisega vaskmünt. Kõigutasin seda keti otsas, kui õpetaja Kärner minust möödudes ütles: „Avik, Avik, see teid ei aita!“ Tõmbasin pileti number üks. Enesekindlust lisas komisjoni laua taga istuv õpetaja Peets, Kustiks hüütud, sest Gustav oligi ta eesnimi. Vaatasin tookord suulisel algebra eksamil vastates aina tema poole, sest ta noogutas kogu aeg innukalt. Saingi algebra eksami eest viie, küllap esimese ja ainukese viie algebras üldse. Olin üksi eksamiks valmistudes paljustki aru saanud, mille peale varem mõistus ei hakanud.

Viies-kuues klass. Alailma üks tormlemine vahetunnis. Küll kästi kassiruumist lahkuda, aga meie kargasime pinkide otsas, oli ka käsikähmlusi. Juba olid tekkinud esimesed tüdrukute-poiste vahelised sümpaatiatunded. Seda ei osatud veel õieti välja

näidata, sellest siis üks igavene mäslemine. Olime kord tüdrukutega mitmete lemmiku, Timo, kallal. Midagi ta ikka oli teinud, kas loopis kellegi portfelli või midagi muud. Igatahes olime tüdrukutega tema peale tigidad ja sakutasime vaest poissi üsna hoolega. Äkki sain tugeva kõrvakiilu, nii et pea kumises. Keegi oli Timo kaelal punetavat vistrikku mäsu käigus puutunud, mina juhtusin just tema ees olema ja sain selle tugeva obaduse endale. Keskeas ilmnes, et kuulen ühe kõrvaga halvasti. Kohe tuli jõuline kõrvakiil meelde. Kuid kergendusega taipasin, et see ei olnud see kõrv, mis hoobi sai.

Teine kord juhtus, et Robert, suur ja tugev poiss, oli mul käsivarrest haarates mu koolikleidi varruka otsast rebinud. Eks need tollal vanadest rõivastest ümbertehtud kleidid olidki pudedavõitu. See oli varem mu kasuõe Lenderi- kooli vormikleit olnud. Tulin koju, kleidivarrukas portfellis. Kasuema nõudis, et Roberti ema peab selle varruka kleidi külge tagasi õmblema. Nii tuligi ta järgmisel päeval kooli ja sai, mis tahtis. Mingit pahandust sellest ei tekkinud, kuid minul oli piinlik, oleksin isegi osanud juba nii palju õmmelda, aga kasuema tahtmine pidi peale jääma. Tema meelest oli poiss karistust väärt.

Talvisel ajal nõudis kasuema, et pidin kooli minnes villased püksid jalga panema. Ikka lapse pärast, et ta ei külmetaks. Aga püksid olid kootud karedast maavillasest ja hammustasid. Seda ma ei mõtelnudki kannatada. Läksin kõrvalmaja koridori, võtsin püksid jalast ja pistsin portfelli. Klassis oli alailma portfelli loopimist. Keegi haaras teise porta ja pistis sellega jooksu. Porta omanik järel. Siis lendas portfell kellegi teise kätte ja see pistis omakorda mööda pinke või pingiridade vahel jooksma. Olin alailma paanikas, et minu portfelli keegi ei puutuks. Nägin vaimusilmas juba, kuidas lukk läheb lahti ja mu valged villased püksid lendavad klassi lae all. No seda kaaslaste naeru ei oleks ma küll üle elanud! Vaat siis, millised hirmud veel lisaks igapäevastele koolihirmudele!

Äpardusi juhtus mul teisigi. Mingil koolipeol deklameerisin lavaäärel eesriide ees seistes luuletust. Selle lõppedes tegin kummarduse, publik plaksutas ja äkki ei leidnud ma eesriide vahekohta. Sebisin paanikas kätega eesriide voltides, kuid õnneks taipasin siis lava küljelt ära imbuda. Õnneks keegi saalis isegi ei turtsatanud.

Kord lugesin jälle lavalt luuletust, oli selline emotsionaalne, paatoslik luuletus, kui äkki ühe rea lõpp oli peast kadunud. Vait ma igatahes ei jäänud, alandasin veidi hääletugevust ja pomisesin midagi tobedat, mitte midagi ütlevat, kuid sobivas rütmis ja riimigi oli vist omal kohal. Õnneks tuli järgmine rida kohe meelde ja luuletuse lõpuosa esitasin jälle täie võimsusega. Kuulajatele võis jääda mulje, et nad ei pannud ise öeldut hästi tähele, või et selle koha peal pidigi sellisel saladuslikul moel väljenduma.

Kord enne tunde kodus toimetades (millegipärast algasid sellel päeval tunnid hiljem) , märkasin alles viimasel hetkel, et kipun kooli hilinema. Kähku mantel selga ja jooksuga Vabriku tänava poole. Kooli rieteruumis mantlit seljast võttes selgus, et olin unustanud kirjulillelist kodupõlle koolivormi musta põlle vastu vahetada. Kiskusin kodupõlle eest ja tormasin trepist üles, põlle käigult portfelli toppides. Jumal tänatud, et olin rieteruumis viimasena üksi olnud! Ja jumal tänatud, et üldse olin märganud vale põlle, ega tormanud kirju põllega otse klassi!

Veel üks põlletugu. Mulle tehti kasuõe kunagine Lenderi kooli vormikleit parajaks. See oli ilus pruun kleit, kreemikat bubikraed sai vahetada ja must põll käis ette. Et olin õudne nihveldis, temperamenti mul jätkus ja kaugeltki iga tund ei olnud minu meelest nii põnev, et ma liikumatult pingis istuda maldas, kulus kleidi istmiku alla

jääv osa mõne kuuga tüki heledamaks, lausa kollakaks. Kodus leiti, et kleidi seelikuosa tuleb pöörata nii, et kollased kannikajäljed põlle alla jäävad. Seda tehtigi ja kleit oli jälle kandmiskõlblik. Kord kooli tultes avastasin aga, et olin kiirustades unustanud koolipõlle ette panna. Tunnid hakkasid juba peale ja ma ei jõudnud enam koju põlle järele minna. Tegin tundides enda siis pingis nii väikeseks ja nähtamatuks, kui ainult oskasin, ise jumalat paludes, et mind ei küsitaks. Vahetunnis ütlesin korrapidajatele, et kõht valutab, ei saa klassist välja minna. Tundub, et läks õnneks. Kujutan ette, kuidas oleksin klassi ees seisnud, kaks suurt kollast kannikajälge pruuni kleidi kõhu peal, klass tagasihoitud naerust võppumas.

Äpardusi juhtus kindlasti teistelgi meie klassi õpilastel. Ühte mäletan, sest olin ise selle tunnistajaks. Keskkoolis oli mingil aastal meil võimalus autojuhtimist õppida. Õpetajaks oli Nõu -nimeline õpetaja. Auto oli sõjaväest mahakantud vana villis. Sellega tänavale sõita ei tohtinud, harjutasime kooliõuel. Olime mitmekesi auto tagaistmel, õpetajat seekord autos ei olnud, Reet juhtis. Ülo seisis kooliõuel kõrvalhoone nurgal ja vaatas meie sõiduproovimist. Reet sõitis nurgast ja Ülost aeglaselt möödudes liiga nurga lähedalt, nii et vaene Ülo jäi majanurga ja auto vahele. Sai parajalt pitsitada. Küllap tal valus oli, nägin seda ta näogrimassist. Istusin just selle akna all, mis jäi Ülo poole, kui Ülo valuline nägu nagu aegluubis aknast möödus. Õnneks ei juhtunud Üloga midagi hullemat, oli vait ja kannatas ära. Usun aga, et saime kõik paraja ehmatuse osalisteks. Mind, muuseas, õpetaja Nõu kunagi üksi rooli ei lubanud. Pidas vist nii pööraseks. Keset kooliõue oli miskipärast paarimeetrise läbimõõduga auk kaevatud, ehk kanalisatsiooni tarvis, ei tea. Igatahes pidin ise roolis olles äärepealt sinna auku sõitma, õpetaja sai veel õigel ajal käsipidurit tõmmata. Nii et tal oli põhjust minuga ettevaatlik olla.

Meie Saimaga koolis ei söönud. Juba Kevade tänava kooli kolmandas klassis toiduraha makstes mainis üks suurem tüdruk mulle, et selle raha võib rahulikult endale jätta. Ema ei pea seda teadma. See oli vast avastus! Taskuraha tollal lastele ei antud. Vähemasti minu sõpradele mitte. Küllap oli ka jõukamaid peresid, kus lapsed võisid vanematelt raha nuruda. Meie kodudes oli alati rahapuudus ja meile ei tulnud pähegi niisama raha küsida. Jah, kui õpetaja käskis päevikusse kirjutada, et homme peab viiskümmend kopikat kooli tooma, siis küll. Seda vanemad lugesid ja aktsepteerisid. Nii et oma isikliku kopika omamine oli ikka tõeliselt suur asi. Kuid kõht oli ju tühi. Kooli sööklas oli puhvet, kus müüdi saiakesi ja teed, ka šokolaadi. Kui nälg väga näpistama kippus, ostsime vahel endile saiakese ja kuuma magusat teed. See aitas. Saiakestes võis vahel leida asju, mis sinna üldse ei oleks tohtinud sattuda. Kord pidin hamba murdma, kui hammustasin kõverat naela saias. Teine kord läks hullemini. Nagu esimese suutäie ampsasin, oli suu verd täis ja midagi krigises võikalt hammaste all. Olin sattunud klaasitüki peale. Puhvetitadi vahetas saia teise vastu ja selles õnneks ei olnud üllatusi.

Õpetajad

Veel mälestusi õpetajatest. Muljeid, mida nad minule jätsid, käitumise eripära, suhtumine õpilastesse jne. Kõik väga subjektiivselt võetav, mis mõne teise minu klassikaaslase silmis on ehk tõest väga kaugel, sest igaüks näeb asju ja olukordi vaid oma silmadega, tunneb tundmusi oma tunnetega ja mõtleb mõtteid, mis just tema pähe on tee leidnud.

Niisiis, meie õpetajatest, kellest veel ei ole juttu olnud. Alustan hierarhiaredeli ülemisest otsast. Direktorid. Viktor Masing. Vastuvaidlematu autoriteet õpilastele. Juba ainuüksi selle sõna, direktor, tõttu. Venemaa eestlane. Suur tüüakas linalakk. Punase näoga, eriti kui juhtus vihastama. Valju hääle ja energilise olekuga. Kõneles kerge vene aktsendiga. Koolimajas käis talvel kõrgete hallide viltidega. Küllap alumisel korrusel, kus tema kabinet asus, oli põrand külm. Lähemalt õppisime teda tundma siis, kui õppekavas oli majandusgeograafia. Minule täiesti arusaamatu aine. Õigemini küsimus, kuidas seda õppida? Ja milleks? Hõlmas muidugi ainult N.Liitu. Jumalale tänu! Aga suur ja lai oli maa, mida pidime kodumaaks nimetama. Kontuurkaardil sadu ringikesi, mis kõik tähistasid linnu. Loomulikult mitte ühtegi nimetust kaardil. See pidi kõik su enda peast tulema. Juba ainuüksi nende sadade linnade asukohtade tundmine näis mulle võimatu. Oleks siis, et üksnes liiduvabariikide pealinnad, aga ei. Kui selles linnas oli traktoritehas, pidid seda teadma, kaardil suutma leida ja ringikese juurde linna nime kirjutama. Ning traktoritööstuse märgi joonistama. Mina õppisin arusaamisega. Kui sain asjale pihta, jäi see ka meelde. Siin ei olnud selle meetodiga midagi peale hakata. Ma lihtsalt ei suutnud sellist ainet õppida! Ja tulemus, veerandi hindeks kaks! No nii kehv õpilane ma ka ei olnud, aga nii see oli. Nüüd mobiliseerisin kõik oma arunatukese, et aastahinne ikka vähemalt kolme peale tõuseks. Rohkemat loota oleks patt olnud. Ja häid võimalusi hakkas tulema. Õpetaja Masingul ei olnud aega ega tahtmist teha enda tundide illustreerimiseks näidismaterjali, õppevahendeid, kaarte, diagramme, skeeme jne. Pakkusin ennast neid tegema ja mu initsiatiiv ehk päästev seeme langes viljakale pinnasele. Saima tuli loomulikult pinginaabrile appi. Mäletan meid kahekesi peale tunde tahvli ees käpuli maas suurtele paksudele joonestuspaberilehtedele joonistamas, värvimas, pealdisi kirjutamas. Direktor oli rahul, klassipäevikusse ilmus vahetevahel mu kahtede kõrvale ka mõni viis ja nõnda sai see kadalipp tol õppeaastal valutult läbitud. Kord, kui viisime peale tunde järjekordse värskelt valminud õppevahendi direktorile ära, näitas ta meile fotosid oma reisist Rootsi Kuningriiki. Mida ju tollal vaid väga üksikud väljavalitud endale lubada said. Küllap oli meie direktor eriti kõva parteilane.

Järgmine direktor oli Einar Vapper. Alati naeratav, juuksed peadligi kammitud, heledas ülikonnas, pintsakunõõbid alati korrektselt kinni. Mahedalt meelitava, vaikse häälega. Millegipärast ma teda eriti ei usaldanud. Liiga hea, et olla tõsi. Võrreldes eelmisega, kes nagu tuulispask tuiskas läbi koridoride, lapsed dire jalust kahele poole eest ära kargamas.

Jätkan meesõpetajatega, sest meil oli õnne õppida päris mitme meesõpetaja käe all. Õpetajad Salk, Kärner ja Peets olid juba eespool mainitud. Samuti autoõpetaja Nõu. Väga mõnus oli tööõpetuse õpetaja Piilberg. Rahu ja enesekindlust hoovas temast meile kõigile. Ma ei tea tundi, mida oleksin rohkem oodanud. Eriti meeldis mulle puutöö. Juba ainuüksi kuuma puuliimi lõhn puutööklassis oli nauditav. Meeldisid kõik võtted, millega puitu töötlesime. Õpetaja lubas, et tohime puidust valmistada ka asju, mida kodustel vaja läheb. Mäletan, et mu kasuõde töötas sel ajal sanepidjaama keemialaboris. Tema palvel tegin mitu katseklaasi alust. Muidugi tegin ka lõikelaua, väikese riivi, lindude söögimaja ja mida kõike veel. Põnev oli puitplaadile mustreid põletada, vineerisaega ornamente välja saagida ja treipingil ilusaid käepidemeid teha. Ühel aastal olid ka tütarlastele ette nähtud metallitöö tunnid. Sealgi sain vajalikke asju teha, juurvilja riivi, istutuskühvli koos väikese rehaga ja pika varrega prügikühvli, mille mu tädi oli mul teha palunud.

Naisõpetajatest mäletan peale õpetajate Matsi, Lebedeva, Kübarsepa ja Sotteri, kellest juba eespool juttu oli, veel keemiaõpetaja Laidret, kes viis tunnid enamasti läbi allkorrusel keemia-bioloogia klassis. Seal sai siis keemiaimesid näha. Küll tekitas õpetaja plahvatusi, küll muutus kahe värvitu vedeliku kokkuvalamisel kolvi sisu värviliseks jne. See kõik oli põnev ja lõbus. Tore oli ka seebikivi abil seepi keeta. Mina ei olnud siiski keemias kuigi tugev, kartsin tunnikontrolle, sest ei saanud kuidagi näiteks terasesulatamise reaktsioone pähe topitud. Avastasin, et õpetaja Laidre armastas tunnikontrolli ajal klassis ringi jalutada ja klassi ette seisma jäädes ning esimese pingi vastu nõjatudes tervet klassi jälgida. Seega oli parim paik, kuhu õpetaja kunagi ei vaadanud, tema ees, esimeses pingis. Tunnikontrolli ajaks pidime alati ühekaupa istuma. Kasutasin sageli võimalust ette istuda, et seal vahetevahel riskivabalt õpikusse piiluda.

Õpetaja Varganova, sinakashallide pisut klaasjate silmadega tüüakas botaanika õpetaja oli mingil ajal meie koolis õppealajuhataja. Vist Narva kandist pärit, igatahes aktsendiga eesti keelt kõnelev. Õppealajuhatajana kamandav, ähvardav, võimukas. Uskus, et omab hüpnotiseerimise võimet. Meie viimases või eelviimases klassis õppides oli käimas kampaania: terve klassiga komsomoli. Küllap seda loodeti ka meie klassist. Seisime niisiis koridoris ühe klassi ukse taga ootel. Sisse kutsuti ükshaaval. Klassis „töötles“ Vargann lapsi. Kes ei tahtnud komsomoli astuda, seda ähvardas ta mitte lasta kooli lõpetada. See mõjus hästi. Ka minu pinginaaber Saima väljus pärast kõnelust klassis avalduse blanketiga näpus ja pisaratega silmis. Mina valmistusin äraütlemiseks. Kaalusin sõnu ja argumente, mis oleksid mõjusad. Lõpuks, kui ukse taha olime jäänud vaid mina ja Mihkel Oviir, lõpetati sissekutsumine ja öeldi, et võime koju minna. Olin hämmingus, vist isegi pisut nõrduinud, et ei saanud ettevalmistatud argumente välja käia, kuid muidugi ka kergemalt hingates. Arvasin, et võib-alla homme võetakse meid Mihkliga ette, kuid midagi sellist ei juhtunud. Lõpuks taipasin -- mina olen sakslane, Mihkel aga kirikuõpetaja poeg. Meie kaks ei sobinud komnoorte hulka, sest olime kahtlane element. Keegi ei keelanud mul aga koos värskete komnoortega vabatahtlikult sõita kolhoosi kapsaid võtma. Saima, mu pinginaaber, oli ju sunnitud komsomoli astuma, ja ma ei jäänud temast maha. Olime harjunud kõike, mis kooli või turismi jaama puutus, koos tegema.

Tütarlaste käsitööõpetaja oli õpetaja Villem, meenutades nii välimuse kui olekuga hoolitsevat muumimammat. Ta oli täiuslik käsitöötundja. Õnneks küll mitte väga arm sundija, nii et isegi need tüdrukud, kelle sõrmed ei olnud küllalt vilkad ega täpsed, ei saanud ial halbu hindeid. Mäletan, et õmblesin endale koduseks toimetamiseks kirju poolpõlle, mida oli lihtne teha. Pilutamisega jäin aga jänni ega saanudki linikut lõpuni valmis. Kannatus lõppes enne otsa. Viimases klassis tegime beebiriideid. See oli armas tegevus ja tänu koolis õpitule õmblesin oma kasuõe tütrele enne tema sündimist hulga beebile vajalikke asjakesi. Õde oli hea kuduja, tema tegi jakikesed ja muud villased asjad. Kududa oskasid meie peres kõik. Juba viieaastasena püüdsin oma mängukarudele sülle kududa, kuid kui olin mõned kasuema kallid eestiaegsed puuvardad murdnud, keelati mul see tegevus. Kasuema lasi siis pikkadest naeltest mulle raudvardad teha ja ma võisin edasi kududa. Oli ju pealesõja aeg ja poed tühjad, isegi vardaid ei olnud müügil. Viimases, 11. klassis käisin õhtuti raudteeklubis õmbluskursustel. Kangaid poes ei olnud, esimese kitsa seeliku õmblesin endale ühe meestuttava vanadest ülikonnapäikstest ja pluusi kahest mulle kellegi poolt „ohverdatud“ pluusist.

Ühel aastal õppisime toiduvalmistamist, mida juhendas õpetaja Annilo. Oli selline

aeg, kui kõht oli alailma tühi. Mitte, et kodus poleks küllaldaselt raha olnud toidu ostmiseks või et poes poleks midagi söödavat osta olnud, ka mitte sellepärast, et me Saimaga koolitoiduraha endile taskurahaks jätsime. Hoopis kasvamine oli see, mis nõudis pidevalt millegi põske pistmist. Kes kuidas sai. Mina näppasin meie kodukoridori toidukapist alailma midagi. Külmkappe ju tollal veel ei olnud. Ema õde, kes meiega elas, tegi meie peres süüa. Tal oli kombeks kõike, mis lauale tõi, loendada. Praadis räime ja ütles, mitu igauks võib süüa. Nii olid alati kotletid ja kapsarullid ja muu loetud. Ainult kartuleid ei loetud. Näljast ma küll ei olnud, aga ikka tundus, et tahaks veel. Sellepärast valmistasime kooli sööklas hea meelega midagi suupärast. Ei mäletagi enam, mida keetsime või praadisime, igatahes pärast sai kõik kenasti ära söödud ja see oli mõnus. Klassiõhtutel tegime võileibu. Mäletan, et puhastasin karbitäie kilusid, lõikasin mingit salatit. Kord morssi keetes valas keegi kogemata kopsikuga keeva vett mu käele. Segasin parajasti suhkrut tulise morsi sisse. Piltidel olen seotud käega. Nägu ikkagi naerul, sest koos toitu teha oli lõbus.

Laulmist andis õpetaja Vetemaa, lõpuaastal õpetaja Podelski. Lauluklass oli kõrge ja kitsuke nagu kiriku käärkamber. Seinal mõned kuulsate heliloojate pildid, nurgas vana hea harmoonium. Laule õppisime kuulmise järgi. Oli ka noodiõpetust, kuid liiga vähe, et oleksime saanud noodi järgi laulda. Tüdrukutele meeldis laulda, poisse kiskus laulutund haigutama ja muuga tegelema. Laulsime ka mudilaskooris, mis tundus enam sundlaulmisena, sest kes viitsis peale pikka koolipäeva veel koorilaulu minna? Samas, kui olid juba kord üle saaliukse astunud, siis laulsid päris hea meelega. Tavaliselt laulsin teist sopranit, aga kuna madalahääelseid oli tüdrukute seas vähe, minul aga küllalt suur hääleulatus, pani õpetaja mind sageli hoopis teise aldi rühma laulma. Seal ma siis jorisesin, kuni hääli vajuski nii palju, et ülejäänud elu pean esimese aldina läbi ajama.

Kui tuli õpetaja Podelski, siis muutus laulutund sageli jututunniks, sest õpetaja oli parajasti abikaasast, tuntud heliloojast Gennadi Podelskist lahutamas ja tal oli vajadus meiega oma lahutuse käiku ja perepahandusi arutada. Meid köitis tema usaldus ja see, et ta suhtus meisse kui peaaegu täiskasvanutesse. Kõigele lisaks oli ta ilus, hoolitsetud välimusega, külgetõmbav ja üldse mitte õpetajalik. Ajapikku muutus ka koolis lauldav repertuaar. Enam ei kõlanud „Suur Lenin, ta oli üllas...“ , „ Meil laulud aitavad elada, võita...“ , „Suur ja lai on maa, mis on mu kodu...“ või „Naistraktoristide marss“, mille sõnugi ma enam ei mäleta, kuid tean, et esitasime mingil tähtpäeval koolis. Asemele tulid rahvalaulud ja hoogsad uued estraadilaulud nagu „ Karepa valss“ ja teised.

Õpetaja Vabasalu, kes abielludes muutus Tuuriks, andis võimlemist. Enamus sellest, mis oli võimlemistunni ehk kehka sisuks, oli minule vastumeelt. Ehk ainult see oli hea, et vahel sai majast välja, värsket linnaõhu kätte. Kuid seegi oli tavaliselt piinav. Olin kehv jooksja. Jalad lühikesed, hing juba paarisaja meetri järel rinnus kinni. Mind ei olnud keegi kunagi korralikult jooksma õpetanud. Ei mäleta, et seda oleks ka koolis tehtud. Lihtsalt kästi joosta, sest VTK norm tuli täita. Tookord ma isegi ei teadnud, et VTK tähendab „valmis tööks ja kaitseks“. Ei tundnud ka huvi selle vastu. Kuid vaja oli hinnet saada ja nii ma siis koos teistega lippasingi. Oma lühikesevõitu jäsemete tõttu ei saanud ma ka kitsest üle ja kord, kui õpetaja sundimise peale siiski katsetasin, kukkusin kitse alla ja lõin pea vastu kitse rauast jalga veriseks. Sellest ajast ma protestisin õpetaja Tuuri korralduste vastu niipea, kui tundsin, et harjutus on mulle ohtlik. Antipaatiat oli ilmselt vastastikune, kuid ma ei mäleta, et pahandused oleks direktori või klassijuhatajani läinud. Õpetaja Tuur lihtsalt leidis, et mul on „kinnised lihased“, nagu ta ütles ja jättis mu rahule. See ei tähenda aga, et mul oleksid üldse

kehalised võimed puudunud. Granaadiviskes ja köiel ronimises olin kindlalt teistest tüdrukutest üle, sest olin ju maast madalast mänginud poistega, roninud ja visanud. Minu protest võimlemistunnis algas juba rivistusest tunni algul, sest ma seisin alati rivi eesotsas Saima kõrval, kes oli minust peajagu pikem. Minu õige koht oluks aga päris rivi viimaste seas. Algul ikka õpetaja püüdis mind õigele kohale suunata, kuid lõi viimaks käega ja ütles ainult muiates: „Avikul on jälle suurusehullustus!“

Kahjuks ei mäleta ma joonestusõpetaja nime. Ühel õppeaastal tuli joonestada mingite masinaosade vaateid. Selleks tõi õpetaja klassi tulles kaasa metallist jublaka. Pani selle õpetaja lauale ja jagas laiali paksud joonestuspaberi lehed. Kõigepealt tõmbasime üle terve paberi suure risti. Siis tuli üles vasakule joonestada jublaka eestvaade, seejärel paremale külgsuuna ja lõpuks vasakule alla altvaade. Kuna ese lebas ju laual ja alt polnud seda võimalik vaadelda, tuli see vaade ise eelmiste põhjal konstrueerida. Minu jaoks oli see imelihtne, isegi huvitav tegevus. Imestan praegugi, sest paljud, kellel ei olnud head ruumilist kujutlusvõimet, tegid seda vastumeelselt ja raskustega. Mina olin olnud nii geomeetrias kui stereomeetrias nõrk, kuid joonestamises, kus sedasama võimet tuli kasutada, ometi tugev.

Kaks õpetajat olen meelega üsna mälestuste lõppu jätnud. Teadlikult, sest neil on olnud eriline koht mu elus ja mõju mu elukutsevalikutele.

Õpetaja Tarand, meie keskkooliaegne klassijuhataja. Näen teda praegugi seismas õpetaja laua ääres. Ühe käega lauale toetades, teine puusal. Pisut ettepoole, laua kohale kaldu. Seda poosi, seda kuju, seda kõnelevat suud olen nii kaua ja ilmselt nii intensiivselt vaadelnud, et see on mu silmadesse tänaseni kinni jäänud. Sama on häälega, võin igal hetkel kuulda teda karedavõitu häälega midagi ütlemas. Kusjuures ta ei olnud mu lemmikõpetaja, kuid vastuvaidlematult autoriteet, läbi ja lõhki Õpetaja suure algustähega. Tema teadmiste ulatus oli piiritu mitte ainult ajaloo, mida ta meile õpetas. Ta lihtsalt teadis kõike, huvitus kõigest. Õpetamine oli tema eluviis, kinni tema olemuses. Kuidas ta meid küsitles, alustades mingil ajaloo teemal vestlust, seda paari lausega sisse juhatades ja siis nagu muuseas pingiridade vahel hinnetemärkmikuga käes ringi jalutades ühe ja teise arvamust küsis! Ma ei saanud algul sellise küsitluse meetoodikale pihta. Ei teadnud, mida minult taheti, ei taibanud küsimustki, kui ei olnud tähelepanelikult algust kuulnud. Üle nelja ma selle tõttu ajaloo ei saanudki. Ja ma olen selle nelja eest veel tänulikki, kuigi nn jutustavates ainetes olid mul enamasti viied. Oli nii harjumatu, et õpetaja suunas sind oma peaga mõtlema! Ja aktsepteeris igäühe arvamust, kuigi parandas, kui leidis vajaliku olevat. Lauslollusi ei julgenud keegi padrata. Meiegi tundsime endid isiksustena, nagu oli tema. Imetlen tänaseni tema oskust jääda ausaks ka selliste teemade juures nagu Teine Maailmasõda, mida meie pidime suureks Isamaasõjaks nimetama ja mida jätkus terveks aastaks. Kui keegi juhtus tunni lõpul küsima, millise peatüki alt äsja kuulnud õpikust leida võib, ütles õpetaja ainult: „Ei mina tea, otsige ise!“ Kord saime kooliaasta algul õpikute hulgas ka Eesti NSV ajaloo õpiku. Õhuke ta ju oli, õbluke, nagu Eesti riik suure Venemaa kõrval. Me ei teinud seda kooliaasta jooksul kordagi lahti. Kevadel küsisime õpetajalt, mida selle õpikuga peale hakata. Ta soovitas suve jooksul ise läbi lehitseda. Eesti ajaloo ei olnud õpetaja kordagi rääkinud. Küllap lootis ta kodudes kõneldava peale. Koolimajas tema tõtt rääkida ei tohtinud ja valetada ta ei suutnud. Mihkel ikka esitas vahetevahel tunnis nn provokatiivseid küsimusi, ärgitades õpetajat Eestist rääkima, kuid see ei õnnestunud tal tavaliselt. Sõbralikult, kuid kindlalt juhiti jutt teistele teemadele. Kord kutsus õpetaja Tarand mu vahetunnis endaga kaardiruumi. Arvasin, et on vaja mõnda kaarti klassi viia, kuid

õpetaja küsis, kas ma tean, kust on pärit mu eesnimi, Roswitha. Muidugi ei teadnud ma seda. Siis rääkis õpetaja Tarand mulle Hrotsvit von Gandersheimist, benediktiini kloostris nunnast, keda peetakse esimeseks saksa poetessiks (935 - 973). Taipasin, et kasuema oli käinud koolimajas temaga minust kõnelemas. Ju tundis, et seda õpetajat võib usaldada. Sest minu nimest ei tohtinud ju keegi teada, olin Königsbergist näljasurmast päästetud ja kasvasin eesti peres. Mõned aastad pärast kooli lõpetamist sain loa sõita Ida-Saksamaale oma õele ja vennale külla. Tagasi tulles külastasin õpetaja Tarandit tema palvel. Tema abikaasa, Helmut Tarand oli juba sel ajal Siberi vangilaagrist koju saanud. Rääkisin kohvilauas oma Saksamaa sõidu muljeid. Helmut Tarand kinkis mulle mälestuseks saksakeelse raamatu, Wilhelm Buschi „Max und Moritz“.

Klassijuhataja tunnis, mis toimus kord nädalas, tutvustas õpetaja Tarand meile psühholoogiat ja loogikat, mida ta juba enne sõda oli õpetanud. Näited, mida ta tõi ja põnevad katsed meiega äratasid minus huvi inimpsüühika vastu. Töötasin hiljem aastaid lastepsühholoogina.

Kord kutsus õpetaja Tarand mu jälle vahetunnis kõrvale ja küsis, kust ma raha saan. Ta oli märganud, et vahel ostsin koolipuhvetist saia ja teed. Mõnikord isegi väikese šokolaaditahvli, mida jagasin Saimaga. Maiustusi sai tollal harva ja lastel on ju ikka suur vajadus magusa järele. Seletasin siis õpetajale, et mul on naabermajas sõbranna, kelle juurest ma alati, kui kodust poodi saadetakse, läbi lähen, et ka tema poesoovi küsida. Poest tagasiantud peenraha annab ta alati minule. Õpetaja küsis siis minu sõbranna vanust. Ütlesin, et üle neljakümne. See pani teda veidi imestama. Tookord rääkisime veel pikalt heategudest ja üksteise abistamise vajadusest. Õpetaja jäi mu seletustega rahule. Minu hing jäi aga kipeldama, sest ma kartsin, et mu koolitoidu raha vale kasutus võib välja tulla. Olingi selline tegelane, kes kogu lapsepõlve kartis aina keelatud tegude ilmsikstulekut. Aga tegemata jätta ka ei suutnud. Tahtsin hirmsasti saada täiskasvanuks, et keegi ei saaks minuga enam pragada.

Inglise keelt andsid meile järjest õpetajad Reinhold, kes oli ka kooli raamatukoguhoidja, seejärel õpetaja Ingrid Sotter ja lõpuklassides õpetaja Ave Kerkel. Viimane oli maitsekalt riietatud ilus noor pedagoog, kes võttis oma tööd väga tõsiselt, südamega. Algul isegi pisut üleliia karmi olekuga, nagu kartes, et paneme ta proovile, mida uute õpetajatega ju vahel tehti. Aga ei. Seda ei juhtunud ja ka õpetaja leebus pisut, kuid ei andnud nõudlikkuses mitte grammigi järele. Mina imetlesin teda. Algul kui õpetajat, hiljem ka kui isiksust. Temas oli selgroogu ja ta tegevus tunnis oli alati hästi läbi mõeldud, ainult keeleõppele suunatud. Ta naeratas tunnis väga harva ega lasknud end iial mingi klassist tuleva küsimusega kõrvalistele teemadele juhtida. Osa õpilasi pelgas teda pisut, sest tema tunnis pidid end viimseini kokku võtma. See oli pingutav. Tabasin üsna ruttu ära, et kui ta uut ainet edasi võttis ja sellekohaseid küsimusi klassile esitas, siis olin mina see, kelle käest ta lõpuks õige vastuse sai. Soovisin talle meeldida, tema naeratust ära teenida ja sellepärast õppisin alati ka järgmise „lessoni“ õpikus ära. Küllap ta aimas seda, kuid ei keelanud ega heitnud seda mulle ette. Viimases klassis tõi ta mulle kodunt inglise klassikute teoseid lugeda. Ei olnud kerge neist läbi murda, mu keeleoskus ei küündinud veel nii kõrgele. Seda suurem oli aga mu rõõm, kui viisin läbiloetud raamatu tagasi ja võisin õpetajaga selle sisu üle arutleda, muidugi eesti keeles. Hiljem käisin vahetevahel õpetaja juures kodus, kus ta lasi mul raamatutest ette lugeda ja mu häädust lihvis. Seal nägin ma teda hoopis teises valguses. Oli tore, isegi rõõmsameelne inimene, väga

intelligentne, väljapeetud ja tundeline. Klassis ei andnud ta iial tunda, et suhtlesime ka väljaspool kooli. Pärast kooli lõpetamist astusingi Tartu Ülikooli inglise keelt õppima. Majanduslikel ja muudelgi põhjustel pidin selle aga kahjuks pooleli jätma.

Veel koolielusse puutuvat

Meie kooli kõrval asus kooliaed, kus kasvasid vanad õunapuud ja igal klassil olid oma katsepeenrad. Suviti pidime igaüks teatud arv tunde kooliaias õpetaja Annilo juhendamisel töötama. Kevadel maha külvatud taimede eest tuli ju hoolt kanda. Neid taimed ja vilju kasutati botaanika tundides näidismaterjalina ja küllap sealt jätkus ka midagi kooli sööklale. Sügiseti toodi kastiga õunu kooliaias majja. Need kadusid ruttu laste kõhtu, sest mitte igal lapsel ei olnud koduaeda ja oma õunapuud.

Spordipäevad toimusid Tööjõureservide staadionil, mis asus Šnelli tiigi taga orus. Seal sai siis joosta, kaugust hüpata, kuuli tõugata ja kõike muud teha, mis kooliõuel või võimlatunnis õpitud. Muidugi saadi ka heade tulemuste eest diplomeid. Mina ei saanud küll iialgi, sest ma olin kehv sportlane. Armastasin rohkem vaba liikumist, telkimise ja lõkke tegemisega matkamist. Talvel käisime Saimaga pea igal nädalavahetusel Mustamäe metsas suusatamas. Suusad saime tookord „bassust“, sest neid lapsi oli vähe, kellel olid oma suusad. Õnnelik oli laps, kelle peres oli sõjaeelsest ajast säilinud nn soome kelk. Paljudel oli lihtsalt jämedast ümarrauast painutatud riistapuu, millel kaks pikka jalast all ja nende vahel kõver käepide, millest toda riista sai juhtida. Jää peal sai nendega hea hoo sisse, ainult istumisvõimalus puudus. Jalgrattadki olid ennesõjaaegsed täiskasvanute rattad, kogemata kombel sõja ajal rekvireerimata jäänud. Valju raginaga veerevaid tõukerattaid tegid poisid kuullaagritest ja lauajuppidest ise.

Ühel sügisel alustas tööd kooliraadio. Diktori leidmiseks korraldati võistlus. Iga osavõtja luges varjunime all mingit teksti, mida terve koolipere oma klassi seinal oleva „krapa“ abil kuulata sai. Mind valiti diktoriks. Käisin mõned korrad allkorrusel asuvas raadiokubrikus etteantud tekste lugemas. Siis lõpetati kooliraadio töö millegipärast. Kuid nn“ettelugejaks“ jäin ma oma klassis ikkagi. Kui mõni tund õpetaja haigestumise tõttu ära jäi, oli minu amet klassi ees, mõnikord kaks tundi järjest, raamatut ette lugeda. Püüdsin lugeda soravalt, selge häälduse ja hea intonatsiooniga, samal ajal loetava sisule tähelepanu pööramata. Lugemist lõpetades ei teadnud ma iial, millest raamatus oli juttu olnud.

Vanapaberi ja vanaraua kogumine oli korraldatud klassidevahelise võistlusena. Käisime oma tänaval majast majja vanapaberit küsimas. Seda anti hea meelega, sai rämpsust lahti. Meie maja õuel oli kõrgete ratastega vagonetitaoline metallist käsikäru. Sellega siis viisime oma paberipakid ja metalli koolimaja õuele. Kuna mitmed tänavad, nagu Valgevase tänav, kus mina elasin, olid alles munakivikattega, siis kostis metallratastega käru kõrvulukustav kolin üle terve kvartali. Metalli koguti samuti kodudest, aga et seda rohkem saada, käis osa lapsi vanal unarusse jäetud Kalamaja kalmistul raudriste toomas. Neid vedeles hulgi meie kooliõuel. Heidi Laanemäe, kes elas Malmi ja Kopli tänava nurgal, kutsus mu kord endaga kaasa rauda tooma. Vana see küll ei olnud, aga peaasi, et raud. Pugesime õhtul pimedas Heidi maja juurest üle tee raudteelaste klubi kõrvalt läbi planguaugu mingi tehase hoovi, kus lebas virnas mitmesuguse mõõduga raudtorusid ja -latte. Tirisime need läbi aiaaugu välja ja tassisime kahe vahel kooliõue. Hea veel, et keegi tehase

valvuritest meile peale ei sattunud!

Isetegevus oli koolis au sees. Pidupäevadel oli alati korralik kontsert, kus laulis mudilaskoor, esitati katkendeid näitemängudest, laulis tütarlaste ansambel ja muidugi soleeris imeilusa kõrge häälega Els Himma, kes oli paar aastakäiku meist ees. Luulet esitas alati Helle Veetõusme, kes seda väga väljendusrikkalt tegi.

Ka ainetundmises ja isetegevuses võisteldi. Ühel aastal võitsin kooli inglise keele konkursi, kuid ülelinnalisel konkursil jäin tahapoole, pabistades tegin tobedaid vigu. Kooli luulevõistlusel leidsid õpetajad, et Ave Alavainu armastusteemaline, minu meelest väga ilus luuletus ei ole õpilasele kohane ja nii said esikoha minu luuletused.

Mingil aastal ilmus ka kooli kirjandusalmanahh.

Viimasel kooliaastal lasime eraviisiliselt teha oma klassile koolisõrmused. Olime ikka kõik hingelt sini-must-valged, aga see värvikombinatsioon oli rangelt keelatud, sellepärast läksime küllalt libedale kompromissile ja lasime vapikujulistel sõrmustel sinise asendada rohelisega. Mingit kokkulepet meil teiste klassidega ei olnud, selle tõttu oli igal klassil isesugune sõrmus. Hõbeda pidi igaüks ise hankima. Mina murdsin vana hõbelusika pooleks ja sellest saingi sõrmuse. Niipalju, kui tean, läks ka koolilõpumärgiga niisamuti, et lendudel on erineva kujundusega märgid. Meie, 4.lennu koolilõpumärgil on kastanileht. Sõrmused saime varakult kätte ja kandsime koolis, kuid õpetajatele see ei meeldinud. Ehk oli neile kõrgemalt poolt korraldus antud mitte lubada neid koolis kanda. Minu sõrmuse võttis õpetaja Peets kord ära, aga hiljem andis jälle tagasi, manitsedes seda koolis mitte kandma. Oli ju selgelt näha sinise asenduse mõte ja vapi kaju toonitas seda veelgi. Eestimeelsus oli rangelt keelatud.

Keskkooli neljanda lennu kooli lõpumärk ja –sõrmus.

Fotod kooliajast.

18. KESKKOOLI V LEND

1952/53 - 1953/54 õa

1955/56 - 1962/63 õa

SISUKORD

SAATEKS	164
I klass	166
II klass	167
IV A klass	168
IV B klass	169
V A klass	170
V B klass	171
VI A klass	172
VI A klass	173
VI B klass	174
VII A klass	175
VII B klass	176
VIII A klass	177
VIII B klass	178
IX klass	179
X klass	180
XI klass	181
Meenutused	182

..

SAATEKS

1952. aasta sügisel avati Tallinna 5. Keskkoolis üks eesti õppekeelega I klass. Klassijuhatajaks oli Ljubov Heinmets.

See klass sai Vabriku tänava koolis õppida vaid kaks aastat. Siis jagati õpilased teistesse koolidesse laiali. Vabriku tänava koolis aga jätkas vene õppekeelega 5. Keskkool.

1955 aasta sügisest, kui valmis Kalamaja tänaval uus koolimaja ja 5. Keskkool viidi uude majja, avati Vabriku tänava koolimajas eestikeelne Tallinna 18. Keskkool. Osa 1952. aastal selles koolimajas õpinguid alustanud õpilastest tulid kooliteed jätkama oma vanasse koolimajja. Nad asusid õppima IV klassi. Teised IV klassi õppima asunud õpilased toodi siia üle teistest koolidest.

1955/ 56. – 1959./ 60. õppeaastatel oli selles lennus kaks klassikomplekti. Alustas IV klassides 76 õpilast. Õppeaasta lõpetas edukalt 69 õpilast. A-klassi klassijuhataja oli Vanda Habicht ja B-klassi klassijuhataja oli Hilda Jürman.

1956/ 57. õppeaastal alustas V klassides 96 õpilast ja lõpetas edukalt 72 õpilast. A-klassi klassijuhataja oli esimesel poolaastal Vanda Habicht ja teisel poolaastal Arnold Salk. B-klassi klassijuhataja oli Lydia Trees.

1957/ 58. õppeaastal alustas VI klassides 84 õpilast ja lõpetas edukalt 76 õpilast. A-klassi klassijuhataja oli Õie Laidre ja B-klassi klassijuhataja oli Lydia Trees.

1958/ 59. õppeaastal alustas VII klassides 76 õpilast ja lõpetas edukalt 60 õpilast. A- klassi klassijuhataja oli Õie Laidre ja B- klassi klassijuhataja oli Lydia Trees.

1959/ 60. õppeaastal alustas VIII klassides 62 õpilast ja lõpetas edukalt 56 õpilast. A-klassi klassijuhataja oli Õie Laidre ja B-klassi klassijuhatajaks oli Ada Leesment.

1960/ 61. õppeaastast oli selles lennus vaid üks klass. IX klassis alustas 35 õpilast ja lõpetas 33 õpilast. Klassijuhataja oli Õie Laidre.

1961/ 62. õppeaastal alustas X klassis 32 õpilast ja lõpetas edukalt 31 õpilast. Klassijuhataja oli Õie Laidre.

1962/ 63. õppeaastal alustas õpinguid XI klassis 27 õpilast ja kooli lõpetas edukalt samuti 27 õpilast. Klassijuhataja oli Õie Laidre.

Märkus: Õppeaastat alustanud õpilaste arv on saadud „Tallinna Linna 18. Keskkool. Pass. 1956-1960“ ja „Tallinna 18. Keskkool. Pass. 1960-1966“ andmetest.

Klassi edukalt lõpetanud õpilaste arv on saadud klassifotol olevate õpilaste loendamise tulemusel.

Selles lisa on esitatud vaid nende 18. Keskkooli viienda lennu klassiastmete fotod, kelle õppetöö toimus Vabriku tänava koolimajas.

Tallinna 5. Keskkool

1952/53. õppeaasta

I klass

Vasakult paremale

1. rida: Tiia Leet, Silvi Roosiväli, Tiiu Tarmel, Aili Tali, Kersti Getrei, Tiia Teiste, Reet Rikolas;

2. rida: Marit Rikas, Õie Hallika, Veronika Stepulov, Krista Kollin, Lembi Pennonen, klassijuhataja Ljubov Heinmets, Tiia Rehepap, Maie Vill, Ebe Kaarend, Naima Valt, Anne Õunmann;

3. rida: Benita Laagus, Riina Kiigemäe, Tiina Ideon, Maimu Salm, Juta Rogov, Thea Rist, Miralda Laagus, Virve Kastein, Juta Lossmann;

4. rida: Kalle Peetsi, Ivar Truve, Arvo Isak, Viktor Moorits, Ülo Liiver, Toomas Sammal, Arvi Paalandi, Ago Elbing, Uno Lillepea;

5. rida: Harri Karu, Endel Suitso, Enn Rohumaa, Jaak Luige, Jüri Vähi, Rein Järva, Mati Soonik, Jüri Kruus.

1953/54. õppeaasta
II klass

Vasakult paremale

1. rida: Maie Villa, Naima Valt, Aili Tali, Marit Rikas, Tiia Teiste, Reet Rikolas, Õie Hallika, Tiina Ideon, Veronika Stepulov;

2. rida: Benita Laagus, Juta Rogov, Juta Lossmann, Virve Kastein, Endel Suitso, klassijuhataja Ljubov Heinmets, Tiia Rehepap, Krista Kollin, Elle Raavel, Tiiu Nagel, Ebe Kaarend;

3. rida: Kersti Getrei, Miralda Laagus, Ella Tamm, Maimu Salm, Thea Rist, Tiia Leet, Riina Kiigemäe, Hille Virrok, Anne Õunmann, Tiiu Tarmel, Silvi Roosiväli;

4. rida: Arvo Isak, Ivar Truve, Viktor Moorits, Ain Eero, Ülo Liiver, Arvi Paalandi, Toomas Vaher, Ago Elbing, Toomas Sammal;

5. rida: Jüri Kruus; Enn Rohumaa, Jüri Vähi, Jaak Luige, Rein Järva, Harri Karu, Mati Soonik.

Tallinna 18. Keskkool

1955/56. õppeaasta
IV A klass

Vasakult paremale

1. rida: Kaarel Tiitmaa, Toivo Loitmets, Anne Vägi, Villu Sau, Viktor Moorits;

2. rida: Tiiu Seström, Aili Nurme, Tiia Riisoja, Marit Rikas, klassijuhataja Vanda Habicht, Malle Raud, Tiia Rehepap, Svea Rosen, Aime Ehasalu;

3. rida: Eiri Peaske, Helle Kaljo, Ly Menno, Tiina Annuk, Juta Lossmann, Thea Rist, Tiia Leet, Malle Timmas, Tiiu Mänd, Reet Rikolas;

4. rida: ... Samarüütel, Kalev Vaim, Priit Hämarsalu, Ants Tarn, Toomas Timmas, Vello Roosioks, Valdo Supka, Guido Povar, Kesküla.

1955/56. õppeaasta
IV B klass

Vasakult paremale

1. rida: Rein Laar, Rein Reinsalu, Anne Õunapuu, , Erika Opener, Ebe Kaarend, Tiiu Tarmel, Ingrid Kusmin, Toomas Sammal;

2. rida: Juta Rogov, Hille Sarapuu, Naima Valt, Erika Saarlaid, õpetaja Raul Uulman, õpetaja Aino Rebane, klassijuhataja Hilda Jürima, Õie Hallika, Elle Schmidt, Ingeborg Freiberg;

3. rida: Kersti Getrei, Kersti Mäelt, Virve Kastein, Elle Raavel, Elle Einsalu ?, Silvi Järv, Anu Plinte, Juta Brandt, Signe Mandre, Gisela Vanaselja;

4. rida:, Riho Murd, Egon Jurjev, Mati Elbing, Jaan Kuri, Tiit Niine, Ivar Truve, Vello Gustavson, Enn Kullaste, Tiit Nõu, Toomas Kant.

1956/57. õppeaasta
V A klass

Vasakult paremale

1. rida: Toivo Loitmets, Kalev Vaim, Arvi Paalandi, Ahto Laanemäe,
Mihkelson;

2. rida: Aili Nurme, Tiia Riisoja, Marit Rikas, Tiia Rehepap, õpetaja Heljo
Randmäe, klassijuhataja Arnold Salk, Malle Raud, Svea Rosen, Anne Kull;

3. rida: Helle Kaljo, Ulvi Teder, Lilian Ploom, Tiina Annuk, Ly Menno,
Sirje Buinitski, Juta Lossmann, Tiiu Mänd, Malle Timmas, Thea Rist,
Reet Rikolas, Anne Vägi;

4. rida: Juhan Tenimäe, Jaan Oidekivi, Mati Tulp, Aarne Heinmaa,
Kesküla, Kaarel Tiitmaa, Viktor Moorits, Valdo Supka, Priit Hämarsalu, Guido
Povar, Peeter Rajala.

1956/57. õppeaasta
V B klass

Vasakult paremale

1. rida: Elle Schmidt, Erika Saarlaid, Naima Valt, Rein Reinsalu, Rein Laar, Gisela Vanaselja, Õie Hallika, Ingrid Kusmin;

2. rida: Silvi Järv, Anu Plinte, Ene Tamm, klassijuhataja Lydia Trees, õpetaja Õie Laidre, Signe Mandre, Viivi Ann Viilu, Anne Palmik, Ebe Kaarend;

3. rida: Juta Rogov, Kersti Getrei, Virve Kastein, Hille Nurm, Kersti Mäelt, Riina Kiigemäe, Elle Einsalu või Einloo, Erika Opener, Elle Raavel, Juta Brandt, Tiiu Tarmel;

4. rida: Mait Loddess, Raimond Sentifolie, Egon Jurjev, Mati Taal, Mati Elbing, Jaan Kuri, Ivar Truve, Tõnu Verro, Enn Kullaste, Tiit Nõu, Jüri Vaikmaa.

1957/58. õppeaasta
VI A klass

Vasakult paremale

1. rida: Tiia Riisoja, Helve Tsernõsova, Tiia Rehepap, Marit Rikas, Svea Rosen, Anne Kull, Anne Vägi, Malle Raud;

2. rida: Mihkelson, Kalev Vaim, Tiiu Mänd, Sirje Buinitski, Ulvi Teder, Ly Menno, Helle Kaljo, klassijuhataja Õie Laidre, Lilian Ploom, Tiina Annuk, Juta Lossmann, Thea Rist, Aili Nurme, Kaarel Tiitmaa;

3. rida: Juhan Tenimäe, Priit Hämarsalu, Peeter Rajala, Viktor Moorits, Ants Tamp, Mati Tulp, Vahur Heidemann, Aarne Heinmaa, Guido Povar, Toivo Loitmets, Ahto Laanemäe, Arvi Paalandi.

1957/58. õppeaasta
veelkord VI A klass

Vasakult paremale

1. rida: Toivo Lill, Arvi Paalandi, Aili Nurme, Tiia Rehepapp, Svea Rosen,
..... Mihkelson, Ahto Laanemäe;

2. rida: Juhan Tenimäe, Marit Rikas, Helve Tsernõsova, õppealajuhataja Adele Varganova, õpetaja Arnold Salk, klassijuhataja Õie Laidre, Toivo Loitmets, Jaan Oidekivi;

3. rida: Helle Kaljo, Ly Menno, Lilian Ploom, Tiina Annuk, Juta Lossmann, Ulvi Teder, Tiiu Mänd, Sirje Buinitski, Thea Rist, Tiia Riisoja, Anne Vägi, Anne Kull;

4. rida: Ants Tamp, Peeter Rajala, Kaarel Tiitmaa, Urmas Muuk, Aarne Heinmaa, Mati Tulp, Priit Hämarsalu, Vahur Heidemann, Viktor Moorits,
.....

Fotolt puuduvad: Kalev Vaim, Guido Povar, Malle Raud.

1957/58. õppeaasta
VI B klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Lembit Nuut, Tiit Nõu, Jüri Vaikmaa, Ebe Kaarend, Ingrid Kusmin, Õie Hallika, Toomas Sammal, Rein Laar;
- 2. rida:** Gisela Vanaselja, Tiiu Tarmel, Rutt Lepik, õpetaja Lea Matsi, klassijuhataja Lydia Trees, Naima Valt, Anne Palmik, Elle Raavel, Erika Saarlaid;
- 3. rida:** Juta Rogov, Virve Kastein, Ille Nurm, Kersti Getrei, Riina Kiigemäe, Signe Mandre, Erika Opener, Ene Tamm, Viivi Ann Viilu, Juta Brandt, Kersti Mäelt, Mare Rosenbaum;
- 4. rida:** Raimond Sertifolie, Mait Loddes, Egon Jurjev, Mati Taal, Mati Elbing, Timo Jaas, Jaan Kuri, Ants Hallikmaa, Toivo Sahtel, Enn Kullaste, Risto Soosalu.

Fotolt puuduvad: Anne Agurauja, Linda Sass

1958/59. õppeaasta
VII A klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Arvi Paalandi, Malle Raud, Anne Vägi, õppealajuhataja Adele Varganova, direktor Arnold Masing, Aime Kull, Svea Rosen, Ahto Laanemäe;
2. rida: Helle Kaljo, Ly Menno, Juta Lossmann, Lilian Ploom, Elo Avasalu, Aino Sepp, Thea Rist, Aili Nurme, Marit Rikas, Tiia Riisoja, Helve Tsernõsova;
3. rida: Juhan Tenimäe, Kalev Vaim, Vahur Heidemann, Priit Hämarsalu, Aarne Heinmaa, Tõnu Argos, Peeter Rajala, Urmas Muuk, Vello Ott, Vello Rooni, Toivo Loitmets.

1958/59 õppeaasta
VII B klass

Vasakult paremale

1. rida: Elle Raavel, Agnes Saliste, Juta Brandt, Mare Rosenbaum, klassijuhataja Lydia Trees, õppealajuhataja Adele Varganova, Erika Saarlaid, Silvia Läll, Õie Hallika;

2. rida: Juta Rogov, Ille Nurm, Riina Kiigemäe, Virve Kastein, Signe Mandre, Gisela Vanaselja, Erika Opener, Tiiu Tarmel, Ebe Kaarend, Kersti Getrei, Rutt Lepik, Ingrid Kusmin;

3. rida: Raimond Sentifolie, Egon Jurjev, Mait Loddes, Toomas Meimer, Enn Kullaste, Ivar Truve, Jüri Vaikmaa, Risto Soosalu, Jaan Põllumäe.

Fotolt puuduvad: Linda Sass, Toivo Sahtel, Rein Laar, Tiit Nõu

1959/60. õppeaasta
VIII A klass

Vasakult paremale

1. rida: Anne Vägi, Anne Kull, Tiia Rehepap, õppealajuhataja Adele Varganova, direktor Einar Vapper, klassijuhataja Õie Laidre, Malle Raud, Svea Rosen, Tiia Riisoja;

2. rida: Marit Rikas, Evi Rikko, Aili Nurme, Lilian Ploom, Juta Lossmann, Ly Menno, Liia Jõgisoo, Helle Kaljo, Thea Rist, Elo Avasalu, Aino Seema, Mai Kärk, Maie Mikker;

3. rida: Arvi Paalandi, Urmas Muuk, Kaarel Tiitmaa, Ants Tamp, Aarne Heinmaa, Toivo Lill, Vello Rooni, Ahto Laanemäe.

1959/60. õppeaasta
VIII B klass

Vasakult paremale

1. rida: Õie Hallika, Erika Saarlaid, Silvia Läll, õppealajuhataja Adele Varganova, direktor Einar Vapper, klassijuhataja Ada Leesment, õpetaja Lehti Jalasto, Ingrid Kusmin, Linda Sass, Maie Karelson;

2. rida: Maie Vutt, Tiiu Jaakmees, Kadri (Ibhadrja)Hisjamentinov, Signe Mandre, Rutt Lepik, Kersti Getrei, Virve Kastein, Juta Rogov, Riina Kiigemäe, Ille Nurm, Tiiu Tarmel, Ebe Kaarend, Juta Brandt, Gisela Vanaselja, Helju Ventsel;

3. rida: Jaan Põllumäe, Ivar Truve, Ants Hallikmaa, Egon Jurjev, Olev Truumets, Enn Kullaste, Toivo Sahtel, Tiit Nõu.

1960/61. õppeaasta
IX klass

Vasakult paremale

1. rida: Marit Rikas, Tiia Riisoja, Tiia Rehepapp, Aili Nurme, Anne Vägi, klassijuhataja Õie Laidre, direktor Einar Vapper, õpetaja Are Kerkel, Anne Kull, Ingrid Kusmin, Helju Ventsel, Ebe Kaarend, Kersti Getrei;

2. rida: Jaan Põllumäe, Lilian Ploom, Tiina Annuk, Gisela Vanaselja, Signe Mandre, Thea Rist, Tiiu Tarmel, Hille Nurm, Virve Kastein, Juta Lossmann, Ruth Lepik, Õie Hallika, Tiit Nõu;

3. rida: Toivo Sahtel, Enn Kullaste, Ants Tamp, Ants Hallikma, Olev Truumets, Egon Jurjev, Kaarel Jaanits, Toivo Hallika, Ahto Laanemäe, Arvi Paalandi.

1961/62. õppeaasta
X klass

Vasakult paremale:

1. rida: Marit Rikas, Tiia Rehepap, Aili Nurme, Anne Vägi, klassijuhataja Õie Laidre, õpetaja Leida Tarand, Ebe Kaarend, Anne Kull, Helju Ventsel, Õie Hallika;

2. rida: Jaan Põllumäe, Linda Sass, Gisela Vanaselja, Thea Rist, Juta Lossmann, Signe Mandre, Tiiu Tarmel, Virve Kastein, Kersti Getrei, Ruth Lepik, Maie Karelson, Toivo Sahtel;

3. rida: Arvi Paalandi, Enn Kullaste, Toivo Hallika, Ants Tamp, Ivar Truve, Olev Truumets, Egon Jurjev, Ants Hallikma, Kaarel Jaanits, Tiit Nõu, Ahto Laanemäe.

1962/63. õppeaasta
XI klass

Vasakult paremale:

- 1. rida:** Linda Sass, Anne Vägi, Anne Kull, õppealajuhataja Varganova, õpetaja Kiira Kübarsepp, õpetaja Ljubov Heinmets, Õie Hallika, Ebe Kaarend, Tiiu Tarmel;
- 2. rida:** Helju Ventsel, Juta Lossmann, Aili Nurme, Thea Rist, Gisela Vanaselja, Signe Mandre, Kersti Getrei, Rutt Lepik, Virve Kastein, Tiia Rehepap, Marit Rikas;
- 3. rida:** õpetaja Johannes Kasemetsa, klassijuhataja Õie Laidre, õpetaja Erich Kärner;
- 4. rida:** Toivo Hallika, Ants Tamp, Kaarel Jaanits, Olev Truumets, Egon Jurjev, Ivar Truve, Ants Hallikmaa, Toivo Sahtel, Enn Kullaste, Arvi Paalandi.

Meenutused

V lennu vilistlased Linda Sass-Hallika ja Signe Mandre-Rattiste meenutavad siin erinevaid mällusööbinud inimesi ja hetki kooliajast: tundides, vabal ajal; suhteid jm.

Linda

Meie koolil olid oma lõpumärk ja -sõrmus. Viiendal lennul lõpumärki ei olnud. Oli küll võimalik mõlemad tellida, aga eelistasime üsna üksmeelselt ainult sõrmuse kasuks.

Saime sõrmused X klassis ja läksime ühe klassikaaslase ehitusjärgus eramusse neid “sisse õnnistama”. Täiskasvanuid meiega polnud, ka õpetajale ei rääkinud me midagi. Söök oli tüdrukute rida, alkohol oli poiste kohustus. Nii panimegi sõrmuse igauks oma tühja pitsi ja viin kallati sisse. Loomulikult ei olnud meie hulgas kedagi, kes poleks pitsi tühjaks joonud ja nii saigi igauks endale sõrmuse sõrme panna. Alkoholi oli igatahes rohkem kui ühe pitsi jagu! Rääkisime anekdoote, mängisime seltskondlikke mängu, tantsisime. Lõbu ja lusti oli laialt. Mõni tagasihoidlik ja vaikne klassikaaslane oli kui ära vahetatud, aga kõik toimus viisakuse piirides, ülemäära purjus polnud keegi. Hommikul läksime esimese bussiga koju. Kuna pidu toimus konspiratsiooni mõttes keset nädalat, siis oli järgnev päev koolipäev. Ligi pooled õpilased olid kohusetundlikult kooli tulnud, söba silmale saamata. Esimene tund oli füüsika. Õpetaja Peets tuli klassi, vaatas ja muigas. Kuidagi said need tunnid ära istunud. Aga mingeid pahandusi sellest peost ei tulnud, kõik õpetajad olid väga mõistvad. Arvan, et meie klassijuhataja, õpetaja Laidre närveeris, aga mul pole see enam nii täpselt meeles ...

Sellisenä mäletan mina seda toredat pidu.

Signe

Mälestusi kooliajast on palju ja mitmekesiseid, neist võiks vähem laisk isegi terve raamatu kokku kirjutada – saaks Agu Sihvka lugudele tublisti täiendust... Mõni neist lugudest mahub ehk siia.

Võibolla on poole sajandi pikkune ajavari muutnud neid mälu pilte mõneti roosade-prillide-vaateliseks, kuid mõni võrtsitera leidub seal ehk senini. Aga igal juhul, ei teadnud meie oma kooliajal midagi koolistressist ega vajanud meist enamik psühhoanalüütiku abi. Vaatamata sellele, et olime sõjalõpu lapsed, enamik meist vähemalt ühe vanemata, mõnel polnud kumbagi ... TÄNU NEILE, KES MEIE JAOKS OLEMAS OLID KODUS JA KOOLIS! Ja nüüd mõned lood ka! Meenutused ei ole kronoloogilises järjekorras, pigem emotsionaalses, nii nagu nad meelde “kargasid”.

APRILLINALJAD

Meil oli koolis väga sümpaatne matemaatika õpetaja Salk. Miks just tema meie, V või VI klassi tüdrukute, aprillinalja-ründe alla sattus, on raske arvata. Aga õpetaja Salgal oli tollal – meie silmis veider – komme astuda oma kalossidesse (sel ajal kaitsti kingi märja ilmaga ja talvelgi nende peale tõmmatavate kalossidega) neid seina äärest nagi alt eemale tõstmata. Nii me siis leidsime, et oleks marunaljakas need kalossid põranda külge naelutada. Asja tegi põnevaks veel see, et õpetajate riided-jalanõud olid õpetajate toa, õppealajuhataja kabineti ja kaardikambri uste ees asuvas esikus. See aga tähendas, et tuli valvata hetke, mil kedagi nendes ruumides ei olnud, ka koridoris oli valve tegutsejate hoiatamiseks. Ja õnnestuski! Tõsi, naelad olid väikesed ja peenikesed – suuremate naelte kasutamine oleks ka suuremat kolistamist eeldanud. Kahjuks ei õnnestunud meil oma tegevuse tulemust näha. On tõenäoline, et nii peenikeste naelte puhul tulid kalossid kergesti põranda küljest lahti ja õpetaja ei pruukinud tähelegi panna, et nad kinni olid. Igal juhul, järelkaja sellele loole ei tulnud ...

Suhteliselt “hambutu” oli aprillinali tahvlilapiga, mis sai kinnitatud peene nõõri külge, “suunatud” tahvli tagant ja selle ees oleva madala poodiumi ja õpetaja laua alt keskmise pingireani, kust keegi poistest (enam ei mäleta, kes) tõmbas nõõrist, kui õpetaja käe tahvlilapi järele sirutas.

See lugu juhtus aga minu venna klassis, kes õppis minust klassi võrra tagapool ja jutustas seda kodus. Nemad olid pulkhaaval lahti lammutanud õpetaja tooli ja siis selle jälle õrnalt kokku pannud. Kui matemaatika õpetaja Kaupmees klassi tuli ja toolile istuda tahtis, oli tulemus ootuspärane – õpetaja põrandal pikali. Puánt aga, miks peale seda sellest (nais)õpetajast just poisid eriti lugu hakkasid pidama, oli õpetaja reaktsioon suurele naerule klassis. Ta tõusis püsti, rapsis seeliku sirgeks, vaatas klassi läbi prillide ja kostis: “ Oleksin ise ka naernud sellist pilti nähes”.

ÕpetajaD

Siin esitatavad lühipildid/ mälestused meie õpetajatest on ainult minu nägemus neist, mis ei pruugi ilmtingimata kattuda minu endiste kaasõpilaste mälupiltidega. Üldiselt suhtusin kooliajal ja suhtun praegugi kõigisse oma õpetajatesse suure austuse ja armastusega. Mäletan kõiki, kes meiega töötasid, siin toon välja vaid mõned minu silmis eredamad isiksused.

Õpetaja Trees – klassijuhataja ja vene keele õpetaja - on mulle meelde jäänud erakordse daamilikkusega, südamliku kannatlikkuse, sügava empaatiavõime pärast, misjuures oskusega mitte üritada sulle hinge pugeda. Kinkis mulle V klassi lõpus Uurali mägede kivimite- ja mineraalide näidiste kollektsiooni, grotiks kujundatuna.

Õpetaja Laidre – klassijuhataja, keemia ja bioloogia õpetaja – väga tolerantne, õpetaja kes suutis välja kannatada meie üliaktiivse, temperamentse

klassiseltskonna pulbitseva puberteedia kõige teravamad väljaastumised, lapsiku julmuse ja vahel ka piisavalt tobedad teod. Käis koos meiega tervisehädadest hoolimata matkadel. Koos korraldasime vahvaid klassi üritusi, millest toredad fotod säilinud tänaseni. Vändaga üleskeeratava grammofonidiskod, karnevalid, kokandustunnid-klassiõhtud – sirvin kooliaegsete fotode albumit ja meenutan ...

Õpetaja Peets – tark, muhe, mõistev füüsika ja astronoomia õpetaja, kes ei teinud suuremat numbrit piasajadest. Silmas pidades, et tal oli ka GULAGi kogemus seljataga, oli tema muhe tolerantsus eriti hinnatav. Mäletan, et kord kontrolltöö ajal Helju, kes minu selja taga istus, oli hädas. Ette öelda ma ei saanud, istusin esipingis vastu õpetaja lauda. Avasin siis õpiku õigelt leheküljelt ja seadsin Heljule nähtavaks. Õpetaja ei teinud teist nägugi, istus ja luges lehte. Ei armastanud sportlasi, vaatamata asjaolule, et ta vend oli tollal tuntud mitmevõistleja (aga võibolla hoopis sellest tingitult). Tema löökklause sportlaste aadressil oli venekeelne “Бери побольше, кидай подальше“ (Võta rohkem, viska kaugemale), mida ta ei jätnud igal mugaval võimalusel kasutamata.

Õpetaja Tarand – ajaloo õpetaja, kes oskas õpetada ajalugu “ilma lipuvärvideta”, ehk teisisõnu – ülepolitiseerimata; minu jaoks väga usaldustäratav õpetaja, milles oli ka võimalus veenduda.

Õpetaja Podelski on jäänud meelde šarmantse, mitmekülgset erudeeritud noore õpetajana, keda paljud meist oleks tahtnud oma sõbraks, klassijuhatajaks (mis ei jäänud teadmata õp. Laidrele – tegime sellega temale väga ülekohtuselt haiget).

Õpetaja Vetemaa – lauluõpetaja ja koorijuht – tilluke kuivetu, elust vintsutatud naine. Aga oma tööd tegi sedavõrd suure pühendumusega, et Tallinna lastekooride võistulaulmisel õnnestus meie kooli kooril ühel aastal võita isegi Heino Kaljuste tollase Pioneeride palee lastekoori – juba siis eliitkoori! Juhtus see millalgi kevadel aastal 1959 või 1960. Tänu õp. Vetemaale laulis kooli koor ka 1960. a. laulupeol.

Õpetaja Kübarsepp – “partisan” (pika musta nahk- või kummeeritud mantli pärast antud hüüdnimi) – väga temperamentne, kohati taltsutamatu, kättemaksuhimuline õpetaja, kes võis õpilasi sõimata sõnu valimata, hindas sageli ebaobjektiivselt, kuid samas väga professionaalne emakeele ja kirjanduse õpetaja.

Õpetaja Arro – joonestusõpetaja, kellel oli probleeme enesekehtestamisega klassi ees. Kui väga jänni jäi, karjatas üle klassi “Standardkiri!”, mis tähendas, et kui järgmiseks tunniks standardkirja töö tegemata oli, võis klassipäevikusse hinnetest “1” tulba moodustada (mida ta muide ka tegelikult tegi). Oli väga kasulik kogemus, mis õpetas korrektselt teksti vormistama, hilisemaks eluks pani aluse kirjakunstihuvile.

Õpetaja Sarapuu – joonistamis- ja joonestusõpetaja – värskelt ERKI lõpetanuna meile kooli õpetajaks sundsuunatud kunstnik-sambist, kes pidas vahel meid nõmedikeks (mille tõesust me aegajalt ka kinnitasime). Kinkis meie klassi

tüdrukutele naistepäevaks oma maali. Selle nimi oli „Kõhuvalu“ – abstraktne (tollal kõva sõna!) maal sinistes-mustades põhitoonides, mis mõnda aega rippus klassi seinal oleval stendil. Kuhu see hiljem sai, ei tea ... Ju ta meist midagi pidas, et oma pildi kinkis – pole teada, et mõni teine klass samasuguse tähelepanu osaliseks sai.

LINDA

Mäletan, et selle maali kinkimisele eelnes seik, et „meestepäevaks“, 23. veebruariks kujundasime klassi poistele õnnitlus-stendi. Ja minu mäletamistpidi tegid poisid vastukäigu ja tellisid selle pildi õpetaja Sarapuult meie tüdrukutele naistepäevakingiks.

Ja nii võiks aina jätkata

ETTEVÕTMISED

Ühe eredama ettevõtmisena X klassist mäletan meie poolt korraldatud ülekoollist naistepäevapidu-kohviõhtut. Sellel oli ka eel- ja järellugu. Ja mälestusväärseks muutus see üritus just nende kontekstis.

Kuna me valmistusime keskkooli lõpetamise puhul bussiekskursiooniks mööda Eestit-Lätit-Leedut ja raha enamikul meie peredest ei olnud, siis kogusime seda 3 aastat kübemehaaval, pannes kõrvale kasvõi 20 kopikat nädalas ja „teenides“ lisa kõikvõimalikel viisidel.

Üheks rahateenimise võimaluseks osutus ka see naistepäevaõhtu. Valmistasime ette väikese päevakohase eeskava, kutsusime külla sel hetkel väga populaarsed noored luuletajad Enn Vetemaa, Arvi Siia (kelle õde töötas meil õpetajana) ja Paul-Eerik Rummo (viimane küll jättis tulemata), kellel oli hiljuti ilmunud nende esimene loomingukassett „NAK“.

Avatud oli ka puhvet, kus müüsimise enda valmistatud võileibu, küpsetisi, kohvi ja mahla-jäätisekokteile. Kõik suupisted, joogid ja jäätise valmistasid meie tüdrukud koos kodustega ise. Ka mahlad, kohvid-suhkrud toodi kodust kaasa. Minu ülesandeks oli jäätise valmistamine, mis ise oli samuti erakordselt värvikas sündmus: käisime jääkuupi varastamas öösel Kopli kaubajaamast, tegime vanaema retsepti järgi kreem-brülee-jäätist vanaema vanas jäätisemasinas (selleks ja ööpäevaseks säilitamiseks jääd vaja oligi). Jäätist sai palju, nii palju, et peoõhtul lõppes mahl, millega jäätisekokteile tegime, aga jäätis mitte. Kuna kokteilidel oli hea minek, tuli keegi poistest ideele asendada mahl suhkruveega. Läksid edukalt ka need võltskokteilid ja ... tulu aina kasvas. Raha läks ühiskassasse klassijuhataja kätte.

Ja oma plaanid viisime ellu: reis toimus ja meie jaoks tegelik lõpuõhtugi toimus Kaunase restoranis Metropolis (muide, üheaegselt Kaunase Polütehnilise Instituudi lõpetajatega – väga lõbus oli!) ja tantsuga ümber Kaunase kesklinnas asuva kiriku.

Unustamatuks jäi ka muu sellel reisil nähtu-kogetu – esimene „välismaa“-reis ju!

Ja neid lugusid muudkui tuleks – põnevad jalgsimatkad, klassi- ja ülekooolilised karnevalid koos endavalmistatud või laenutatud kostüümidega, kontserdid, endalavastatud näidendid, tulemuslikud osalemised olümpiaadidel ja spordivõistlustel... Nagu eelpool öeldud – meenutusi jätkuks raamatujagu.

Keskkooli viienda lennu lõpusõrmus

Fotod lennu lõpuaktusest

18. KESKKOOLI VI LEND

1953/54 - 1954/55 õa

1955/56 - 1963/64 õa

SISUKORD

SAATEKS	190
I A klass	191
II A klass	192
III A klass	193
IV A klass	194
V A klass	195
VI A klass	196
VII A klass	197
VIII A klass	198
IX A klass	199
X A klass	200
XI A klass	201
III B klass	202
IV B klass	203
V B klass	204
VI B klass	205
VII B klass	206
VIII B klass	207
IX B klass	208
X B klass	209
XI B klass	210
III C klass	211
IV C klass	212
V C klass	213
VI C klass	214
VII C klass	215
VI lennu pidulik ühisfoto	216
Õpilastest foto, kes selles koolimaja said õppida kõik 11 aastat	217

SAATEKS

1953. aasta sügisel võeti Tallinna 5. Keskkoolis vastu üks klassikomplekt eesti õppekeelega esimese klassi õpilasi. Nad õppisid I A klassis. Klassijuhatajaks oli Lilian Randna.

1954. aastasügisel jätkasid nad õpinguid II A klassis. Klassijuhataja oli Lilian Randna.

1955 aasta sügisest asus koolimajja eestikeelne Tallinna 18. Keskkool.

1955/56. õppeaastal oli kolm III klassi: A, B ja C klass. Alustas III klassis 123 õpilast. Õppeaasta lõpetas edukalt 118 õpilast. A klassi klassijuhataja oli Lilian Randna, B klassi klassijuhataja oli Vello Abrams ja C klassi klassijuhataja oli Õili Kauküla.

1956/57. õppeaastal alustas IV klassi 130 õpilast ja lõpetas klassi edukalt 116 õpilast. A klassi klassijuhataja oli Lilian Randna, B klassi klassijuhataja olid Salme Kass (I ja II veerand) ning Herman Mäemets (III ja IV veerand) ja C klassi klassijuhataja oli Õili Kauküla.

1957/58. õppeaastal alustas V klassi 129 õpilast ja lõpetas edukalt klassi 119 õpilast. A klassi klassijuhataja oli Sonja Kaupmees, B klassi klassijuhataja oli Anastasia Lebedeva ja C klassi klassijuhataja oli Vanda Habicht.

1958/59. õppeaastal alustas VI klassi 116 õpilast ja lõpetas edukalt klassi 105 õpilast. A klassi klassijuhataja oli Malle Annilo, B klassi klassijuhataja oli Anastasia Lebedeva ja C klassi klassijuhataja oli Vanda Habicht.

1959/60. õppeaastal alustas VII klassi 111 õpilast ja lõpetas edukalt klassi 96 õpilast. A klassi klassijuhataja oli Malle Annilo, B klassi klassijuhataja oli Svetlana Varganova ja C klassi klassijuhataja oli Vanda Habicht.

1960/61. õppeaastal oli koolis vaid VIII A ja VIII B klass. Alustas VIII klassis õpinguid 83 õpilast ja lõpetas edukalt klassi 65 õpilast. A klassi klassijuhataja oli Erich Kärner ja B klassi klassijuhataja olid Anastasia Lebedeva (I-III veerand) ja Are Kerkel (IV veerand).

1961/62. õppeaastal alustas IX klassi 68 õpilast ja lõpetas klassi edukalt 60 õpilast. A klassi klassijuhataja oli Erich Kärner ja B klassi klassijuhataja oli Are Kerkel.

1962/63. õppeaastal alustas X klassi 53 õpilast ja lõpetas klassi edukalt 47 õpilast. A klassi klassijuhataja oli Erich Kärner ja B klassi klassijuhataja oli Kiira Kübarsepp.

1963/64. õppeaastal alustas XI klassi 49 õpilast ja lõpetas klassi edukalt 45 õpilast. A klassi klassijuhataja oli Raoul Jürme ja B klassi klassijuhataja oli Kiira Kübarsepp.

Märkus: Õppeaastat alustanud õpilaste arv on saadud „Tallinna Linna 18. Keskkool. Pass. 1956-1960“ ja „Tallinna 18. Keskkool. Pass. 1960-1966“ andmetest.

Klassi edukalt lõpetanud õpilaste arv on saadud klassifotol olevate õpilaste loendamise tulemusel.

Selles lisas on esitatud vaid nende 18. Keskkooli kuuenda lennu klassiastmete fotod, kelle õppetöö toimus Vabriku tänava koolimajas.

Tallinna 5. Keskkool

1953/54. õppeaasta

I A klass

Vasakult paremale

1. rida: Illar Rätsep, Toomas Žukov, Lembit Rähni, Maie Sepp, Malle Alavee, Jaan Paasoja, Ants Kingsepp, Aldo Kiin, Kalle Puna;

2. rida: Evi Müür, Merle Tereškova, Enna Muru, Peet Lossmann, õpetaja Lilian Randna, Aleksander Tšernov, Guido Täker, Mare Raag, Silva Raudver, Inna Roop;

3. rida: Marika Tuulsemäe, Maie Tagasaar, Helju Vahtra, Milvi Roosimägi, Kaja Kuprianov, Tiiu Talvi, Anne Tapper, Silvi Randmaa, Anu Pilvar, Malle Karpa, Reet Ringimäe;

4. rida: Vello Valm, Jaak Kivi, Olaf Eber, Rein Randväli, Harry Luhajõe, Jaak Piil, Tiit Vahe, Mart Liipa.

Tallinna 5. Keskkool

1954/55. õppeaasta

II A klass

Vasakult paremale

1. rida: Maie Sepp, Pille Sinilaid, Malle Alavee, Silva Raudver, Reet Ringimäe, Evi Müür, Malle Karpa, Inna Roop;

2. rida: Merle Tereškova, Mare Raag, Maie Tagasaar, Tiit Vahe, õpetaja Lilian Randna, õpetaja Helene Pannal, Rein Randväli, Enna Muru, Anne Tapper, Milvi Roosimägi;

3. rida:, Harry Luhajõe, Enn Rohumaa, Vello Valm, Kalle Peetsi, Anu Pilvar, Krista Reštšinski, Enda Käär, Marika Tuulsemäe, Tiiu Talvi, Helju Vahtra, Kaja Kuprianov, Aleksander Tšernov;

4. rida: Peet Lossmann, Kalle Puna, Ants Kingsepp, Jaan Paasoja, Mart Liipa, Olaf Eber, Jaak Piil, Guido Täker, Lembit Rähni, Toomas Žukov, Illar Rätsep, Aldo Kiin.

Tallinna 18. Keskkool

1955/56. õppeaasta

III A klass

Vasakult paremale

1. rida: Tiiu Talvi, Elvi Sumeri, Merle Tereškova, Mare Raag, Evi Müür, Anne Tapper, Enna Muru, Kaja Kuprianov;

2. rida: Reet Ringimäe, Silva Raudver, Malle Alavee, Jaan Paasoja, õpetaja Lilian Randna, õpetaja Aino Rebane, Rein Randväli, Milvi Roosimägi, Inna Roop, Maie Tagasaar;

3. rida: Milvi Allikvee, Enda Käär, Marika Tuulsemäe, Anu Pilvar, Krista Reštšinski, Helju Vahtra, Kalle Peetsi, Enn Rohumaa, Mart Liipa, Vello Valm;

4. rida: Aleksander Tšernov, Kalle Puna, Jaan Jürna, Olaf Eber, Tiit Vahe, Jaak Piil, Anni Kadakas, Harry Luhajõe, Aldo Kiin, Lembit Rähni, Ants Kingsepp.

1956/57. õppeaasta
IV A klass

Vasakult paremale

1. rida: Jaan Paasoja, Ants Kingsepp, Guido Täker, Inna Roop, Maie Sepp, Elvi Sumeri, Jaak Piil, Olaf Eber;

2. rida: Kaja Kuprianov, Milvi Roosimägi, Mare Raag, Enna Muru, Rein Randväli, õpetaja Lilian Randna, Silvia Raudver, Viive, Anni Kadakas, Pille Sinilaid;

3. rida: Mesike Orn, Enda Käär, Milvi Allikvee, Marika Tuulsemäe, Maie Tagasaar, Krista Reštšinski, Helju Vahtra, Anne Õunmann, Ülle Uus, Tiiu Talvi, Anne Tapper;

4. rida: Mart Liipa, Vello Valm, Aleksander Tšernov, Peet Lossmann, Kalle Peetsi, Tiit Vahe, Harry Luhajõe, Kalle Puna, Jaan Jürna, Aldo Kiin, Lembit Rähni, Valdur Järv.

1957/58. õppeaasta
V A klass

Vasakult paremale

1. rida: Guido Täker, Aldo Kiin, Pille Sinilaid, Valdur Järv, Jaan Jürna;

2. rida: Silva Raudver, Milvi Roosimägi, Ülle Uus, õpetaja Sonja Kaupmees,
õpetaja Vanda Habicht, õpetaja Aino Rebane, õpetaja Anastasia Lebedeva,
Rein Randväli, Reet Ringimäe, Anni Kadakas, Elvi Sumeri;

3. rida: Mesike Orn, Enda Käär, Anu Pilvar, Maie Tagasaar, Helju Vahtra,
Krista Reštšinski, Mare Saari, Kaja Kuprianov, Mare Raag, Enna Muru,
Anne Õunmann, Tiiu Talvi, Tiiu Seström, Maie Sepp;

4. rida: Peeter Grutkin, Mart Liipa, Valdo Supka, Kalle Peetsi, Aleksander Tšernov,
Vello Valm, Peet Lossmann, Kalle Puna, Tiit Vahe, Harry Luhajõe, Ants Kingsepp,
Jaak Piil, Jaan Paasoja.

1958/59. õppeaasta
VI A klass

Vasakult paremale

1. rida: Jaan Jürna, Valdur Järv, Jaan Paasoja, Anni Kadakas, Milvi Roosimägi, Aldo Kiin, Guido Täker;

2. rida: Tiiu Seström, Reet Ringimäe, Arvi Vain, klassijuhataja Malle Annilo, õpetaja Adele Varganova, õpetaja Lea Matsi, õpetaja Anastasia Lebedeva, Pille Sinilaid, Elvi Sumeri;

3. rida: Maie Tagasaar, Enda Käär, Tiiu Talvi, Kaja Kuprianov, Ülle Uus, Mare Raag, Krista Reštšinski, Anu Pilvar, Helju Vahtra, Mare Saari, Enna Muru, Anne Õunmann;

4. rida: Jaan Oidekivi, Mati Tulp, Kalle Peetsi, Aleksander Tšernov, Peet Lossmann, Mart Liipa, Rein Randväli, Harry Luhajõe, Mati Michkelson, Lembit Rähni, Jaak Piil, Kalle Puna.

1959/60. õppeaasta
VII A klass

Vasakult paremale

1. rida: Krista Reštšinski, Milvi Roosimägi, Reet Ringmäe, Pille Sinilaid, õpetaja Adele Varganova, klassijuhataja Malle Annilo, Anni Kadakas, Elvi Sumeri, Enna Muru, Mare Raag,

2. rida: Vello Valm, Matti Michkelson, Helju Vahtra, Anne Õunmann, Maie Tagasaar, Mesike Orn, Tiiu Talvi, Enda Käär, Kaja Kuprianov, Ülle Uus, Silva Raudver, Lembit Rähni, Jaan Jürna, Aleksander Tšernov;

3. rida: Kalle Peetsi, Tiit Vahe, Rein Randväli, Peet Lossmann, Arvi Vain, Peeter Rajala, Harry Luhajõe, Jaak Piil, Jaan Paasoja, Aldo Kiin, Guido Täker, Valdur Järv.

1960/61. õppeaasta
VIII A klass

Vasakult paremale

1. rida: Ülle Toom, Elvi Sumeri, Reet Ringimäe, Maie Tagasaar, õpetaja Gustav Peets, direktor Einar Vapper, klassijuhataja Erich Kärner, õpetaja Are Kerkel, Anu Pilvar, Silva Raudver, Pille Sinilaid, Tiina Kukli, Mai Alev;

2. rida: Jaak Gleser, Mare Raag, Juta Brandt, Urve Urm, Ülle Uus, Krista Reštšinski, Tiiu Talvi, Mesike Orn, Malle Tedre, Anne Öunmann, Kaja Kuprianov, Milvi Roosimägi, Urve Reinsalu, Enna Muru, Helju Vahtra, Aldo Kiin;

3. rida: Lembit Rähni, Jaan Paasoja, Jaak Piil, Harry Luhajõe, Tiit Vahe, Peet Lossmann, Arvi Vain, Vello Valm, Rein Randväli, Kalle Peetsi, Aleksander Tšernov, Guido Täker, Toomas Marga, Valdur Järv.

1961/62. õppeaasta
IX A klass

Vasakult paremale

1. rida: Reet Ringimäe, Juta Brandt, Anu Pilvar, Ülle Uus, õpetaja Gustav Peets, klassijuhataja Erich Kärner, Pille Sinilaid, Tiina Kukli, Enna Muru, Ülle Toom;

2. rida: Arvi Vain, Anne Õunmann, Mare Raag, Urve Urm, Kaja Kuprianov, Tiiu Talvi, Milvi Roosimägi, Maie Tagasaar, Krista Reštšinski, Malle Tedre, Urve Reinsalu, Mai Alev, Helju Vahtra, Peet Lossmann;

3. rida: Matti Michkelson, Aleksander Tšernov, Guido Täker, Jaan Paasoja, Tiit Vahe, Rein Randväli, Jaak Piil, Aldo Kiin, Harry Luhajõe, Jaak Gleser, Lembit Rähni, Valdur Järv.

1962/63. õppeaasta
X A klass

Vasakult paremale

1. rida: Kaja Kuperjanov, Pille Sinilaid, Elvi Sumeri, Tiiu Talvi, Enna Muru, Malle Tedre, Reet Ringimäe, Mai Alev, Anu Pilvar;

2. rida: Tiit Vahe, Harry Luhajõe, Urve Urm, Mare Raag, Milvi Roosimägi, Maie Tagasaar, Ülle Uus, Krista Reštšinski, Aldo Kiin, Valdur Järv;

3. rida: Matti Michkelson, Aleksander Tšernov, Peet Lossmann, Jaak Piil, Tiit Nõu, Rein Randväli, Jaak Gleser.

1963/64. õppeaasta
XI A klass

Vasakult paremale

1. rida: Ülle Uus, Elvi Sumeri, Pille Sinilaid, klassijuhataja Raoul Jürme, Anu Pilvar, Maie Tagasaar, Enna Muru;

2. rida: Mai Alev, Reet Ringimäe, Mare Raag, Urve Urm, Krista Reštšinski, Milvi Roosimägi, Tiiu Talvi, Kaja Kuprianov, Valdur Järv;

3. rida: Matti Michkelson, Jaak Gleser, Tiit Vahe, Peet Lossmann, Harry Luhajõe, Rein Randväli, Aldo Kiin, Aleksander Tšernov.

1955/56. õppeaasta
III B klass

Vasakult paremale

1. rida: Urve Heinla, Tiiu Jõe, , Ingrid Simisker, Piia Lindus, ,
Epp Tiivel, Marin Kusmin;

2. rida: Eve Rande, Merike Kingsepp, Aili Kolga, klassijuhataja Vello Abrams,
Marje Lepik, Eve Reinson, Tamara Blinova, Urve Jalakas;

3. rida: Tõivo Sarmet, Ain Eero, Aare Sauman, , Urmas Jaamul,
Georg Tšentropov, Karl Prens, Henn Henno, , Peeter.Näär ,
Jaak Kivi;

4. rida: Siim Betlem, Jüri Grünberg, Ants Mandel, Mato Viira, Jaan Suu, Ants
Kareva, Eduard Griin, Rein Välja, Kalle Kuusler, Ago Elbing,

Fotolt puuduvad Helle Rebane ja Erika Müller

1956/57. õppeaasta
IV B klass

Vasakult paremale

1. rida: Urmas Siirmaa, Siim Betlem, Rein Välja, Kalle Kuusler, Ants Mandel
Mato Viira, Eduard Griin, Jüri Grünberg;

2. rida: Tiit Arvisto, Jaak Kivi, Tamara Blinova,
klassijuhataja Herman Mäemets, Marin Kusmin, Urve Jalakas, Peeter Näär,
....., Jaan Suu;

3. rida: Eve Rande, Merike Kingsepp, Aili Kolga, Ingrid Simisker, Marje Lepik,
Helle Rebane, Epp Tiivel, Erika Müller, Tiiu Jõe, Tiia Kant, Eve Heinla;

4. rida: Riho Murd, Tõivo Sarmet, Kustavson, Ain Eero, Aare Saumann,
Kalev Niidumaa, Georg Tsentropov, Karl Preams, , Henn Henno,
.....

Fotolt puuduvad Piia Lindus ja Urmas Jaamul

1957/58. õppeaasta

V B klass

Vasakult paremale

1. rida: , Mato Viira, Eduard Griin, Kalle Kuusler, Piia Lindus, Jaan Suu, Ants Mandel, Rein Välja, Ago Elbing;

2. rida: Merike Kingsepp, Heinlo, Tiiu Jõe, Erika Müller, klassijuhataja Vanda Habicht, õppealajuhataja Aino Rebane, õpetaja Anastasia Lebedeva, Helle Rebane, Tiiu Kant, Evi Erba;

3. rida: Jaak Kivi, Aili Kolga, Marje Lepik, , , Järv, Tamara Blinova, Marin Kusmin, Urve Jalakas, Epp Tiivel;

4. rida: Riho Murd, Tõivo Sarmet, Kalev Niidumaa, Ain Eero, Georg Tsentropov, Urmas Jaamul, , Karl Prems, Urmas Siirmaa, Siim Betlem, Peeter Näär.

Fotolt puudub Jüri Grünberg

1958/59. õppeaasta
VI B klass

Vasakult paremale

1. rida: Rein Välja, Ants Mandel, Jaan Suu, Kalle Kuusler, Ago Elbing;

2. rida: Lembit Nuut?, Epp Tiivel, Marin Kusmin, Piia Lindus, õppealajuhataja Adele Varganova, klassijuhataja Anastasia Lebedeva, Tamara Blinova, Evi Erbe, Peeter Näär;

3. rida: Aili Kolga, Merike Kingsepp, Marje Lepik, Viivian Viilu, Sanna Jevova, Sirje Buinitski, Erika Müller, Helle Rebane, Tiia Kant, Urve Jalakas;

4. rida: Mati Elbing, Tõivo Sarmet, Kalev Niidumaa, Georg Tsentropov, Urmas Jaamul, Urmas Siirmaa, Karl Prens, Jaak Kivi, Tiit Arvisto, Keskküla?, Siim Betlem, Rein Reismaa?.

Fotolt puuduvad Jüri Grünberg ja Riho Murd

1959/60. õppeaasta
VII B klass

Vasakult paremale

1. rida: Tamara Blinova, Kasela, Sirje Buinitski, klassijuhataja Svetlana Varganova, direktor Einar Vapper, õppealajuhataja Adele Varganova, Evi Erbe, Erika Müller, Urve Jalakas;

2. rida: Mati Elbing, Ants Mandel, Marin Kusmin, Sanna Jevova, Viivian Viilu, Marje Lepik, Aili Kolga, Helle Rebane, Viluoja, ,
..... , Timo Jaas;

3. rida: Jaan Suu, Peeter Näär, Urmas Siirmaa, Urmas Jaamul, Tõivo Sarmet, Karl Prens, Jaak Kivi, Siim Betlem, Rein Välja, Ago Elbing.

1960/61. õppeaasta
VIII B klass

Vasakult paremale

1. rida: Eevi Palgi, Katrin Takkel, Urve Jalakas, Tamara Blinova, Elle Schmidte, direktor Einar Vapper, klassijuhataja Are Kerkel, õpetaja Erich Kärner, Helve Tamm, Sirje Laansoo, Anne Blekte, Aet Abro, Inge Freimuth;

2. rida: Ants Mandel, Jüri Grünberg, Erika Müller, Epp Tiivel, Marin Kuzmin, Marje Lepik, Aili Kolga, Inge Johani, Ene Mae, Naima Valt, Virve Männiko, Helle Rebane, Tõnu Aug, Kalle Mõöl;

3. rida: Rein Välja, Siim Betlem, Urmas Jaamul, Vello Räim, Tõivo Sarmet, Toivo Otstaavel, Jaan Villert, Jaak Kivi, Alar Mandre, Toomas Valdmäe, Ants Puhm.

1961/62. õppeaasta
IX B klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Sirje Laansoo, Inge Freimuth, Aet Abro, Evi Erbe, õpetaja Are Kerkel, Elle Schmidt, Tamara Blinova, Helve Tamm, Erika Müller;
2. rida: Alar Mandre, Marin Kusmin, Virve Männiko, Inge Johani, Marje Lepik, Aili Kolga, Helve Hamburg, Ene Mae, Anne Blekte, Ants Puhm;
3. rida: Ants Mandel, Vell Räim, Jaan Villert, Urmas Jaamul, Tõivo Sarmet, Jüri Grünberg, Kalle Mööl, Tõnu Aug.

1962/63. õppeaasta
X B klass

Vasakult paremale

1. rida: Helle Rebane, Helve Hamburg, Tõnu Aug, direktor Einar Vapper, klassijuhataja Kiira Kübarsepp, õpetaja Johannes Kasemetsa, Tamara Blinova, Virve Männiko;

2. rida: Erika Müller, Aet Abro, Helve Tamm, Marje Lepik, Tõivo Sarmet, Ene Mae, Marin Kusmin, Inge Freimuth, Sirje Laansoo;

3. rida: Urmas Jaamul, Vello Räim, Jaan Villert, Jüri Grünberg, Ants Puhm, Kalle Mõöl, Alar Mandre.

1963/64. õppeaasta
XI B klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Helve Tamm, Virve Männik, Tamara Blinova,
klassijuhataja Kiira Kübarsepp, Anne Blekte, Erika Müller, Sirje Laansoo;
2. rida: Marje Lepik, Helve Hamburg, Inge Johani, Aili Kolga, Ene Mae, Marin
Kusmin, Aet Abro (ei lõpetanud), Helle Rebane;
3. rida: Vello Räim, Urmas Jaamul, Jüri Grünberg, Tõivo Sarmet, Alar Mandre,
Ants Puhm, Kalle Mõöl, Tõnu Aug.

Klassis õppisid veel, kuid ei lõpetanud Inge Freimuth ja Jaan Villert.

1955/56. õppeaasta
III C klass

Vasakult paremale

1. rida: Sirje Laansoo, Inge Ormus, Inge Juhani, Urve Pitkal, Helve Tamm, Ülle Toom, Urve Reinsalu, Malle Tepre, Ingrid Polakes, Kaja Krinal;

2. rida: Maimu Viller, Asta Mürsepp, Inge Freimuth, õppalajuhataja Aino Rebane, klassijuhataja Õili Kaukula, Aet Arbo, Mai Alev, Evi Palgi, Katrin Takkel;

3. rida: Toivo Ojakäär, Harri Karu, Toivo Mäeots, Mati Laur, Toomas Marga, Uno Väljas, Jaan Villert, Toivo Aus, Paavo Meero, Toomas Valdmäe;

4. rida: Heini Mölder, Uno Bruks, Tõnu Aug, Alat Mandre, Erkki Saari, Ants Puhm, Toomas Rajala, Toomas Elts, Tõnu Oad, Toomas Hõbejärv, Kalle Mõöl, Urmas Tiisvelt.

1956/57. õppeaasta
IV C klass

Vasakult paremale

1. rida: Toomas Elts, Toomas Valdmäe, Aet Abro, Katrin Takkel, Ülle Toom, Paavo Meero, Toomas Rajala;

2. rida: Paul Samarüütel, Toivo Ojakäär, Mai Alev, Evi Palgi, klassijuhataja Õili Kauküla, Inge Freimuth, Maimu Viller, Kaja Krinal, Toomas Hõbejärv, Kalle Mõöl;

3. rida: Inge Ormus, Malle Tedre, Ingrid Polakes, Urve Pitkal, Helve Tamm, Ene Mae, Asta Mürsepp, Inge Johani, Urve Reinsalu, Anne Blekte, Sirje Laansoo;

4. rida: Harri Karu, Vello Räim, Toivo Mäeots, Uno Valjas, Toomas Marga, Alar Mandre, Uno Bruks, Toivo Aug, Ants Puhm, Heini Mölder.

1957/58. õppeaasta
V C klass

Vasakult paremale

1. rida: Toomas Hõbejärv, Paavo Meero, Urmas Tiisvelt, Toomas Valdmäe, Valdur Lehtla, Villu Sau;

2. rida: Ingrid Polakes, Inge Ormus, Helve Tamm, Urve Pitkal, klassijuhataja Vanda Habicht, õppealajuhataja Aino Rebane, Inge Johani, Virve Männiko, Urve Reinsalu;

3. rida: Alar Mandre, Uno Valjas, Toivo Mäeots, Harri Karu, , Vello Räim, Mati Laur, Jaan Villert, Toivo Ojakäär, Paul Samarüütel;

4. rida: Katrin Takkel, Evi Palgi, Ülle Toom, Aet Abro, Inge Freimuth, Maimu Viller, Mai Alev, Sirje Laansoo, Asta Mürsepp, Ene Mae, Anne Blekte, Malle Tedre;

5. rida: Erki Saari, Kalle Mõöl, Toomas Hiieväli, Uno Bruks, Tõnu Aug, Ants Puhm, Toomas Rajala, Toomas Elts.

1958/59. õppeaasta
VI C klass

Vasakult paremale

1. rida: Ants Puhm, Kalle Mõöl, Toomas Valdmäe, Inge Freimuth, Katrin Takkel, Elle Smith,, Paavo Meero, Urmas Tiisvelt;

2. rida: Maimu Viller, Aet Abro, õpetaja Malle Annilo, õpetaja Lydia Trees, õppeajajuhataja Adele Varganova, klassijuhataja Vanda Habicht, Evi Palgi, Ülle Toom;

3. rida: Urve Pitkal, Helve Tamm, Urve Reinsalu, Inge Ormis, Virve Männiko, Inge Johani, Ene Mae, Malle Tedre, Asta Mürsepp, Anne Blekte, Sirje Laansoo, Mai Alev;

4. rida: Toivo Ojakäär, Paul Samarüütel, Harri Karu, Mati Laur, Toivo Mäeots, Uno Väljas, Toomas Hiieväli, Alar Mandre, Tõnu Aug, Villu Sau.

1959/60. õppeaasta
VII C klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Elle Smith, Ülle Toom, Maimu Viller, Urve Pitkal,
õppealajuhataja Adele Varganova, direktor Einar Vapper, klassijuhataja
Vanda Habicht, Asta Mürsepp, Katrin Takkel, Evi Palgi, Anne Blekte;
- 2. rida:** Toivo Ojakäär, Paavo Meero, Tõnu Aug, Aet Abro, Malle Tedre,
Virve Männiko, Inge Johani, Inge Ormus, Naima Valt, Urve Reinsalu, Ene Mae,
Sirje Laansoo, Ants Puhm, Kalle Mõöl, Paul Samarüütel;
- 3. rida:** Toomas Valdmäe, Toomas Hiieväli, Vello Räim, Harri Karu, Uno Väljas,
Jaan Villert, Toivo Mäeots, Mati Laur, Alar Mandre, Valdur Lehtla, Toomas Marga,
Jaan

VI lennu pidulik ühisfoto

Vasakult paremale

1. rida: Erika Müller, kooli lastevanemate komitee esimees Ernst Noor, õpetaja Jelena Tatintseva, õppealajuhataja Aino Rebane, õpetaja Kiira Kübarsepp – XI B klassijuhataja, direktor Einar Vapper, õpetaja Raoul Jürme - XI A klassijuhataja, õpetaja Asta Leetma, õpetaja Erich Kärner, Anne Blekte;

2. rida: Jaak Piil, Helve Tamm, Mare Raag, Milvi Roosimägi, Aili Kolga, Marje Lepik, Ene Mae, Helle Rebane, Inge Johani, Tiiu Talvi, Tamara Blinova, Maie Tagasaar, Kaja Kuprianov;

3. rida: Urmas Jaamul, Tõivo Sarmet, Urve Urm, Enna Muru, Reet Ringmäe, Anu Pilvar, Ülle Uus, Pille Sinilaid, Elvi Sumeri, Mai Alev, Sirje Laansoo, Vello Räim, Alar Mandre;

4. rida: Ants Puhm, Valdur Järv, Rein Randväli, Tiit Vahe, Aleksander Tšernov, Matti Michkelson, Peet Lossmann, Harry Luhajõe, Aldo Kiin, Tiit Nõu, Jaak Gleser, Tõnu Aug.

Õpilased, kes ainsana koolimaja 100. aastases ajaloos, käisid selles koolimaja läbi kõik 11 klassi. Need olid VI keskkooli lennu alljärgnevad vilistlased:

1. reas: Mare Raag, Enna Muru, Reet Ringimäe, Anu Pilvar, Maie Tagasaar, Milvi Roosimägi, Pille Sinilaid, Tiiu Talvi, Kaja Kuperjanov, Krista Reštšinski;
2. rida: Jaak Piil, Aleksander Tšernov, Harry Luhajõe, Peet Lossmann, Rein Randväli, Tiit Vahe, Aldo Kiin.

**18. Keskkooli
I põhikooli lend**

1954/55. – 1961/62. õa

SISUKORD

SAATEKS	220
I A klass	221
II A klass	222
III A klass	223
IV A klass	224
V A klass	225
VI A klass	226
VII A klass	227
VIII A klass	228
I B klass	229
II B klass	230
III B klass	231
IV B klass	232
V B klass	233
VI B klass	234
VII B klass	235
VIII B klass	236
II C klass	237
III C klass	238
IV C klass	239
V C klass	240
VI C klass	241
VII C klass	242

SAATEKS

1954/55. õppeaastal asus koolimajas Tallinna 5. Keskkool. See kool oli venekeelne, milles olid ka mõned eestikeelsed klassid.

1954/55. õppeaastal oli koolis kaks klassikomplekti eestikeelse õppega I klassi: A ja B klass.

A klassi klassijuhataja oli Helene Pannal, B klassi klassijuhataja oli Mari Lang.

Alates 1955/56. õppeaastast asus koolimajas eestikeelne Tallinna 18. Keskkool.

1955/56. õppeaastal oli koolis kolm klassikomplekti II klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Helene Pannal, B klassi klassijuhataja oli Mari Lang, C klassi klassijuhataja oli Liia Siig.

1956/57. õppeaastal õppeaastal oli koolis kolm klassikomplekti III klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Helene Pannal, B klassi klassijuhataja oli Mari Lang, C klassi klassijuhataja oli Liia Siig.

1957/58. õppeaastal õppeaastal oli koolis kolm klassikomplekti IV klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Helene Pannal, B klassi klassijuhataja oli Mari Lang, C klassi klassijuhataja oli Liia Siig.

1958/59. õppeaastal õppeaastal oli koolis kolm klassikomplekti V klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Arnold Salk, B klassi klassijuhataja oli Helene Aer, C klassi klassijuhataja oli Jelena Tatintseva.

1959/60. õppeaastal õppeaastal oli koolis kolm klassikomplekti VI klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Arnold Salk, B klassi klassijuhataja oli Helene Aer, C klassi klassijuhataja oli Jelena Tatintseva.

1960/61. õppeaastal õppeaastal oli koolis kolm klassikomplekti VII klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Arnold Salk, B klassi klassijuhataja oli Helena Aer, C klassi klassijuhataja oli Jelena Tatintseva.

1961/62. õppeaastal õppeaastal oli koolis kaks klassikomplekti VIII klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Evi Tuur, B klassi klassijuhataja oli Helene Aer.

Järgneva uurimuse aluseks on säilinud klasside fotod, klassitunnistused ja isiklikud mälestused. Mälu järgi on tuvastatud fotode järgi toonaste klassikaaslaste nimed ning seetõttu võib esineda ka nimedes vigu. Osadel fotodel on õpilaste nimesid puudu ning II B, III B, VI B ja VII B klassi fotodel puuduvad need sootuks. Kroonika koostaja ei ole suutnud leida mõnda nendes klassides õppinud õpilast, kes oleks pannud klassi fotode alla fotol olevate õpilaste nimed. Kahjuks ei leidnud koostaja ka lennu lõpetajate hulgast kedagi, kes oleks meenutanud kooliaegseid lugusid.

See lend oli Vabriku tänaval asuva Tallinna 18. Keskkooli esimene põhikooli lend.

Tallinna 5. Keskkool

1954/55. õppeaasta

I A klass

Vasakult paremale

1. rida: , , Paul Poolsaar, Illi Kallas, Vello Timin;

2. rida: Harri Pekri, Mihkel Mardim, Riho Aleksandrov, Aado Salvet
õpetaja Lilian Randna, klassijuhataja Helene Pannal, Inge Saar, Heljo Sepp, Milvi
Luik, Rutt , Õime Laaneoks;

3. rida: Peeter Talts, , Marje Ild, Avo Järvesalu, Maire Keskmäe,
Toomas Aguraiuja, Uno Poola, Sirje Välja, Taivo Tilling, Jaan Rello, Rein Pilvik;

4. rida: Ruudi Kongas, Urve Brun, Külli , Sirve Ehapalu, Aino Soonik,
Rein Kolk, Arvo Tüür, Tõnu Nagel, Carmen Arulo, , Aet Randla.

Tallinna 18. Keskkool

1955/56. õppeaasta
II A klass

Vasakult paremale

1. rida: Jaan Rello, Toomas Kleesmann, Illi Kallas, Külli, Ruudi Kongas, Vello Timin;

2. rida: Õime Laaneoks, Heljo Sepp, Marika Rüütelmaa, Inge Saar, klassijuhataja Helene Pannal, Rutt, Ado Salvet, Tõnu Nagel, Milvi Luik;

3. rida: Maire Keskmäe, Sirje Välja, Marje Ild, Reet Rudi, Toomas Agurauja, Uno Poola, Riho Aleksandrov, Taivo Tilling, Arvo Tüür;

4. rida: Jüri Viks, Harri Pekri, Rein Pilvik, Sirve Ehapalu,, Urve Brun, Aet Randla, Carmen Arulo, Mihkel Mardim, Rein Kolk, Paul Poolsaar.

1956/57. õppeaasta
III A klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Harri Pekri, Ruudi Kongas, Arvo Tüür, Tõnu Nagel, Vello Timin;
2. rida: Aino Soonik, Rutt,, Urve Brun, klassijuhataja
Helene Pannal, Milvi Luik, Külli, Õime Laaneoks;
3. rida: Reet Rudi, Marje Ild, Sirje Välja, Tereškina, Malle Alavee,
Carmen Arulo, Sirve Ehapalu, Aet Randla;
4. rida: Avo Järvesalu, Toomas Agurauja, Uno Poola, Peeter Talts,
Riho Aleksandrov, Taivo Tilling, Jaan Rello, Rein Pilvik, Toomas Kleesmann,
Aado Salvet.

1957/58. õppeaasta
IV A klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Tõnu Nagel, Arvo Tüür, Tõnu Keertam, Rein Kolk, Külli ,
Merike Brinkmann, Harri Pekri, Jüri Viks, Vello Timin;
- 2. rida:** , Urve Brun, Aino Soonik, Rutt , Heljo Saar,
õppealajuhataja Aino Rebane, klassijuhataja Helene Pannal, Õime Laaneoks,
Inge Saar, Kaia Sepp;
- 3. rida:** Riina Rohtmets?, Marje Ild, Sirje Välja,Tereškina, Malle Alavee,
Mare Haljas, Carmen Arulo, Sirve Ehapalu, , Riina Lillemets,
Aet Randla;
- 4. rida:** Avo Järvesalu, Uno Poola, Ervin Kraus, Olaf Eber, Peeter Talts, Jüri Talvistu,
Rein Pilvik, Jaan Rello, Ruudi Kongas, Rein Lillemets, Toomas Kleesmann,
Aado Salvet.

1958/59. õppeaasta
V A klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Harri Pekri, Toomas Kleesmann, Tõnu Keertam, Tõnu Nagel;
2. rida: Taivo Tilling, Sirve Ehapalu, Aet Randla, Urve Brun, klassijuhataja Arnold Salk, Rutt, Külli, Õime Laaneoks, Kaia Sepp, Vello Timin;
3. rida: Reet Rudi, Tereškina, Malle Alavee, Sirje Välja,,
....., Riina? Lillemets, Aino Soonik, Heljo Sepp, Rein Lillemets;
4. rida: Ervin Kraus, Uno Poola, Peeter Talts, Jüri Viks, Riho Aleksandrov,
Jüri Talvistu, Rein Pilvik, Jaan Rello, Rein Kolk, Aado Salvet.

1959/60. õppeaasta
VI A klass

Vasakult paremale

1. rida: Külli Jaanus, Aet Raudla, Marika Rüütelmaa, Maie Sepik, Sirve Ehapalu, Maie Lillemets, klassijuhataja Arnold Salk, Carmen Arulo, Aino Soonik, Heljo Saar, Urve Brun, Ruth Jaanus, Õime Laaneoks;

2. rida: Ervin Kraus, Rein Pilvik, Peeter Talts, , Sirje Välja, Marje Ild, Reet Rudi, Merle Tereškova, Tatjana Mürsepp, Uno Poola, Olaf Eber, Riho Aleksandrov, Avo Järvesalu;

3. rida: Arvo Tüür, Harri Pekri, Taivo Tilling, Tõnu Nagel, , Jüri Talvistu, Rein Lillemets, Ants Kingsepp, Rein Kolk, Tõnu Kleesment, Tõnu Keertam, Aado Selvet, Ruudi Kongas.

1960/61. õppeaasta
VII A klass

Vasakult paremale

1. rida: Õime Laaneoks, Marika Rüütelmaa, Ruth Jaanus, Sirve Ehapalu, Aet Randla Aino Soonik, klassijuhataja Arnold Salk, direktor Einar Vapper, Maie Lillemets, Carmen Arulo, Urve Brun, Heljo Saar, Külli Jaanus, Kaia Sepp;

2. rida: Tõnu Keertam, Riho Aleksandrov, Rein Lillemets, Mare Haljas, Tatjana Mürsepp, Merle Tereškova, Reet Ruudi, Marje Ild, Mare Saari, Sirje Välja Jaan Rello, Toomas Sammal, Ants Kingsepp;

3. rida: Ruudi Kongas, Rein Kolk, Toomas Kleesment, Rein Pilvik, Olaf Eber, Ervin Kraus, Avo Järvesalu, Peeter Talts, Tõnu Kallas, Uno Poola, Jüri Talvistu, Ado Salvet, Harri Pekri, Arvo Tüür.

1961/62. õppeaasta
VIII A klass

Vasakult paremale

1. rida: Õime Laaneoks, Marika Rüütelmaa, Lüüli Kesamaa, Marika Lukki, Sirje Sõmer, klassijuhataja Evi Tuur, Irina Jurjeva, Maie Lillemets, Meeli Liim, Diana Nassalevitš, Helle Malkus, Aile Toim;

2. rida: Kaia Sepp, Mare Haljas, Silvi Raus, Epp Tiivel, Silvi Randma, Liia Sagur, Juta Mann, Anne Nahkur, Tatjana Mürsepp, Helle Kruusimäe, Ülla Roomet, Urve Brun, Leili Jalakas, Karin Lang, Reet Loddes;

3. rida: Ülo Nõo, Andres Keernik, Peeter Lill, Hugo Bluman, Uno Poola, Ervin Kraus, Andres Nõmm, Vello Valm, Rein Pilvik, Valdur Lehtla, Jaan Käit, Riho Aleksandrov, Paavo Nurm, Arvo Tüür.

1954/55. õppeaasta
I B klass

Vasakult paremale

1 rida: Maie Leping, Sirje, Anne Summatavet, Inna Roop, Anne Toom, Tiiu Kasemets, Helve Taal, Urve Roosiväli, Niina Rasva, Eha Mutso, Lehte Toompuu, Anu Loot;

2 rida: Nelli Rebane, Tiiu Jõe, Helgi Erkas, Tiia Kant, Anne Lõhmus, Diana Nasalevits, Maiga Paumets, Merike Tamberg, Ülle Selks, Kai Breede, Hille Virrok,? Reet Rosenthal, Piia Lindus, Tiina Parmet;

3. rida: Andres Keernik, K. Kuusler, A. Mõttus, Uku Trepp, Hansson, Rivo Sillaste, Heino Lokberg, Tõnu Raamsalu, Georg Tsentropov, Priit....., Eduard Griin,? Harri Metsküla, Ülo Treufeldt.

1955/56. õppeaasta
II B klass

1956/57. õppeaasta
III B klass

1957/58. õppeaasta
IV B klass

Vasakult paremale

1. rida: , , Jaan Tamm, ,
Andres Mõtus, Uku Trepp;

2. rida: Helve Taal, Helgi Erkas (Kaaman), Niina Rasva, Urve ,
Lehte , Sirje Aabel (Norkroos), Anne Summataavet,
Maie Leping (Müürisepp), Anu Loot (Kuusing), Eha Mutso;

3. rida: , Tiina Parmet, Reet Roosentel, Maiga Paumets,
Kai Breede, Diana Nasalevitš, Ingrid Simisker, Ülle Selks, Tiiu Kasemets,
Merike Tamberg, Tõnu Raamsalu;

4. rida: Neeme Ninnas, Andres Keernik, Ülo Treufeldt, Kalev Põld,
Harri Metsküla, Raivo Randrüüt, Tõnu Oad, , Ülo Elbing

1958/59. õppeaasta
V B klass

Vasakult paremale

1. rida: Eha Mutso, Lehte, Anne Summatavet,, Sirje Abel, Niina Rasva, Anu Loot;

2. rida: Anne Lõhmus, Juta Heinla, Tiina Parvet, klassijuhataja Helene Aer, õppealajuhataja Aino Rebane, Urve, Maie Leping, Reet Rosenthal, Helve Taal;

3. rida: Eve, Ingrid Simisker, Ülle Selks, Kai Breede, Merike Tamberg, Tiiu Kasemets, Hille Virrok, Maiga Paumets, Diana Nasalevitš, Nelli Rebane, Tiiu

4. rida: Tõnu Raamsalu,, Ravo Sillaste, Priit, Raivo Randrüüt, Helgi Erkas, Inna Roop;

5. rida: Ülo Elbing, Uku Trepp, Tõnu Oad, Harri Metsküla, Andres Keernik, Ülo Treufeldt, Neeme Ninnas.

1959/60. õppeaasta
VI B klass

1960/61. õppeaasta
VII B klass

1961/62. õppeaasta
VIII B klass

Vasakult paremale

1. rida: Anne Summatavet, , Aet Randla, Nelli Rebane, Tiiu Kasemets, Anu Loot (Kuusing), klassijuhataja Helene Aer, Sirje Abel, , Pii Lindus, Maie Leping (Müürisepp), Evi Palgi;

2. rida: , Lehte Toompuu, Diana Nasalevits, , Heljo Saar, Helgi Erkas (Kaaman), Helve Taal, Ülle Selks, Kai Breede, Anne Lõhmus, Maiga Paumets, Karmen Arulo, , Rutt , Harri Peekri;

3. rida: , Kalle Kuusler, Ülo Treufeldt, Tõnu Kleesmann, , , Tõnu Raamsalu, Toivo Otstaavel, Avo Järvesalu, Georg Tsentropov, , Uku Trepp, Andres Mõtus, Jaan Rello, Ado Salvat, Andres Keernik.

1955-1956 õppeaasta
II C klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Juta Mann, Sirje Sõmer, Ülle Valtna, Ene Reimets, Maie Riisoja, Karin Lang;
2. rida: Ülo Nõo, Liia Sagur, Irina Jurjeva, Marika Lukki, klassijuhataja Liia Siig, Mall Puusepp, Helle Malkus, Reet Loddes, Vello Koso;
3. rida: Edmund, Andres Nõmm, Urmas Randrüüt, Andres Kruus, Paavo Nurm, Helle Kruusimäe, Fred Kuzmin, Andres Veel, Tauno Koit, Ülle Riitsalu;
4. rida: Toomas Žukov, Dagmar Moritz, Ülla Roomet, Ardo Saagen, Tiit Vellis, Peeter Lill, Enn Koppel, Rein Uussaar, Rein Metsamäe.

1956/57. õppeaasta
III C klass

Vasakult paremale

1. rida: Andres Nõmm, Peeter Lill, Vello Koso, Karin Lang, Reet Loddes, Enn Koppel, Rein Metsamäe;

2. rida: Juta Mann, Sirje Sõmer, Irina Jurjeva, Liia Sagur, Ülo Nõo, Maie Riisoja, Helle Malkus, Ülle Valtna;

3. rida: Helle Kruusimäe, Ülle Riitsalu, Maie Artel, Aile Toim, klassijuhataja Liia Siig, Marika Lukki, Dagmar Moritz, Ülla Roomet;

4. rida: Urmas Randrüüt, Andres Veel, Andres Kruus, Tauno Koit, Rein Uussaar, Paavo Nurm, Fred Kuzmin, Tiit Vellis, Toomas Žukov.

1957/58. õppeaasta
IV C klass

Vasakult paremale

1. rida: Tiit Vellis, Vello Koso, Valter Pundi, Juta Mann, Toomas Žukov, Ülo Nõo, Rein Metsamäe;

2. rida: Sirje Sõmer, Ülla Roomet, Mall Puusepp, Dagmar Moritz, Helle Malkus, õpetaja Salme Eslas, klassijuhataja Liia Siig, Aita Reinsoo, Ülle Valtna, Karin Lang, Reet Loddess;

3. rida: Silvi Randma, Helle Kruusimäe, Ülle Riitsalu, Maie Riisoja, Leili Jalakas, Maie Artel, Meeli Liim, Marika Lukki, Liia Sagur, Irina Jurjeva, Aile Toim;

4. rida: Andres Nõmm, Urmas Randrüüt, Heini Mölder, Andres Kruus, Olev Lätt, Andres Veel Tauno Koit, Rein Uussaar, Paavo Nurm, Pavel Grigorjev,
Fred Kuzmin.

1958/59. õppeaasta
V C klass

Vasakult paremale

1. rida: Tauno Koit, Rein Metsamäe, Ülo Nõo;

2. rida: Aile Toim, Ene Reimets, Ülla Roomet, Mall Puusepp, õppealajuhataja Aino Rebane, klassijuhataja Jelena Tatintseva, Aita Reinsoo, Reet Loddes, Karin Lang;

3. rida: Helle Kruusimäe, Silvi Randma, Maie Riisoja, Leili Jalakas, HelleSaar, Liia Sagu, Irina Jurjeva, Meeli Liim, Marika Lukki, Sirje Sõmer, Juta Mann;

4. rida: Ain Eero, Toomas Rajala, Andres Nõmm, Jaan Tamm, Andres Kruus, Heini Mölder Andres Veel, Toomas Žukov, Pavel Grigorjev, Viktor Feinmann;

5. rida: Paavo Nurm, Fred Kuzmin, Tiit Vellis, Valter Pundi, ,
Jaan Käit, Peeter Lill, Vello Koso.

1959/60. õppeaasta
VI C klass

Vasakult paremale

1. rida: Reet Loddes, Lüüli Kesamaa, Ülla Roomet, Aile Toim, Liia Sagur, Sirje Sõmer, klassijuhataja Jelena Tatintseva, Juta Mann, Meeli Liim, Irina Jurjeva, Helle Malkus, Ene Reimets, Karin Lang;

2. rida: Uno Pruks, Fred Kuzmin, Paavo Nurm, Toomas Žukov, Helle Saar, Maie Riisoja, Silvi Randma, Helle Kruusimäe, Tiiu Seström, Marika Lukki, Leili Jalakas, Hugo Bluman, Valter Pundi, Jaan Käit, Ain Eero;

3. rida: Rein Metsamäe, Viktor Feinmann, Peeter Lill, Heini Mölder, Rein Rässa, Villu Sau, Andres Nõmm, Tauno Koit, Andres Kruus, Pavel Grigorjev, Andres Veel, Vello Koso, Ülo Nõo.

1960/61. õppeaasta
VII C klass

Vasakult paremale

1. rida: Karin Lang, Helle Saar, Lüüli Kesamaa, Aile Toim, Marika Lukki,
õpetaja Jelena Tatintseva, Meeli Liim, Maie Riisoja, Helle Malkus, Leili Jalakas,
Reet Loddes;

2. rida: Ülo Nõo, Paavo Nurm, Hugo Bluman, Ülla Roomet, Irina Jurjeva, Juta Mann,
Helle Kruusimäe, Anne Nahkur, Silvi Randma, Sirje Sõmer, Liia Sagur, Andres Veel,
Tiit Vellis Valter Pundi;

3. rida: Peeter Lill, Vello Koso, Jaan Käit, Heini Mölder, Rein Räsä, Andres Nõmm,
Jüri Hiieväli, Tauno Koit, Uno Pruks, Valdur Lehtla, Andres Kruus, Viktor Feinmann,
Rein Metsamäe.

18. KESKKOOLI
II PÕHIKOOLI LEND
1955/56 – 1962/63 õa

SISUKORD

SAATEKS	245
I A klass	246
II A klass	247
III A klass	248
IV A klass	249
V A klass	250
VI A klass	251
VII A klass	252
VIII A klass	253
I B klass	254
II B klass	255
III B klass	256
IV B klass	257
V B klass	258
VI B klass	259
VII B klass	260
VIII B klass	261
I C klass	262
II C klass	263
III C klass	264
IV C klass	265
V C klass	266
VI C klass	267
VII C klass	268
VIII C klass	269
I D klass	270
II D klass	271
III D klass	272
IV D klass	273
V D klass	274
VI D klass	275
Meenutusi ja pilte kooliajast	276
Fotosid A klassi kokkutulekutest	296
Fotod 50. aastat pärast kooli lõpetamist.....	309

SAATEKS

1955 aasta sügisest asus koolimajja eestikeelne Tallinna 18. Keskkool.

1955/56. õppeaastal oli koolis neli klassikomplekti I klasside õpilasi: A, B, C ja D klass.. A klassi klassijuhataja oli Silvia Ird, B klassi klassijuhataja oli Heljo Randmäe, C klassi klassijuhataja oli Silvia Ird, D klassi klassijuhataja oli Luule Külvik. C klass käis ainukesena koolis hommikul kella 8st. Teised klassid käisid koolis alates kella 14st

1956/57. õppeaastal oli koolis neli klassikomplekti II klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Silvia Ird, B klassi klassijuhataja oli Heljo Randmäe, C klassi klassijuhataja oli Hedvig Bürger, D klassi klassijuhataja oli Maiu Loor

1957/58. õppeaastal õppeaastal oli koolis neli klassikomplekti III klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Silvia Ird, B klassi klassijuhataja oli Heljo Randmäe, C klassi klassijuhataja oli Hedvig Bürger, D klassi klassijuhataja oli Herman Mäemets.

1958/59. õppeaastal õppeaastal oli koolis neli klassikomplekti IV klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Silvia Ird, B klassi klassijuhataja oli Heljo Randmäe, C klassi klassijuhataja oli Hedvig Bürger, D klassi klassijuhataja oli Herman Mäemets.

1959/60. õppeaastal õppeaastal oli koolis neli klassikomplekti V klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Lea Matsi, B klassi klassijuhataja oli Heldi Sutt, C klassi klassijuhataja oli Ingrid Sotter?, D klassi klassijuhataja oli Silvia Parts,.

1960/61. õppeaastal õppeaastal oli koolis neli klassikomplekti VI klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Lea Matsi, B klassi klassijuhataja oli Heldi Sutt, C klassi klassijuhataja oli Reti Mikk, D klassi klassijuhataja oli Silvia Parts

1961/62. õppeaastal õppeaastal oli koolis kolm klassikomplekti VII klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Lea Matsi, B klassi klassijuhataja oli õppeaasta algul Heldi Sutt ja hiljem teda asendas Inna Tšelõševa, C klassi klassijuhataja oli Angelika Mäses.

1962/63. õppeaastal õppeaastal oli koolis kolm klassikomplekti VIII klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Lea Matsi, B klassi klassijuhataja oli Inna Tšelõševa, C klassi klassijuhataja oli Angelika Mäses.

1955/56. õppeaasta

I A klass

Vasakult paremale

1. rida: Tiiu Aavik, Reet Ilves, Laine Liik, Silja Rosin, Sirje Ahi, Virve Jalakas, Sirje Treimann, Mare Niinepuu;

2. rida : Kalju Põldemaa, Malle Hiie, Tiiu Link, Valter Kalikov, klassijuhataja . Silvia Ird Katrin Tarkpea Mati Plaat, Raigo Piilberg, Mart Leen;

3. rida: Anne Moks, Helle Jõgi, Maia Demin, Paul Poolsaar, Enn Metsjärv, Paul Nagel, Leo Kittask, Marina Feodorova, Helve Kasemets, Leo Paramonov, Sirje Kopelmann, Roland Markov;

4. rida: Kaido Mets, Urmas Räts, Maia Kivistik, Krista Sander, Katrin Simisker Elvi Rink, Toivo Adamson, Heiki Abel, Heiki Erm.

1956/57. õppeaasta
II A klass

Vasakult paremale

1. rida: Maia Demin, Marina Feodorova, Helve Kasemets, Helle Jõgi, Virve Jalakas, Maia Kivistik, Leo Paramonov, Roland Markov;

2. rida: Ene Pill, Maire Keskmäe, Mati Plaat, Niina Hübbe, õpet. Silvia Ird, Raigo Piilberg, Mart Leen, Silja Rosin, Sirje Treimann, Katrin Simisker;

3. rida: Urmas Räts, Toivo Adamson, Peep Valdre, Elvi Rink, Tiiu Link, Malle Hiie, Krista Sander, Aleksander Selge, Mihkel Mardim, Katrin Tarkpea, Laine Liik, Heiki Neiver, Rein Viller;

4. rida: Rein Rooste, Sirje Ahi, Anne Moks, Mare Niinepuu, Heiki Abel, Paul Nagel, Kaido Mets, Enn Metsjärv, Leo Kittask.

1957/58. õppeaasta

III A klass

Vasakult paremale

1. rida: Heiki Abel, Anne Moks, Milvi Luik, Rein Rooste, Mihkel Mardim;

2. rida: Tiiu Link, Mare Niinepuu, Katrin Tarkpea, Krista Sander, õpetaja Silvia Ird, Laine Liik, Helle Jõgi, Elvi Rink;

3. rida: Mart Leen, Rein Puksmann, Ene Pill, Silvi Dreiberg, Niina Hübbe, Silja Rosin, Sirje Ahi, Peep Valdre, Raigo Piilberg;

4. rida: Marina Feodorova, Maia Kivistik, Maia Demin, Helve Kasemets, Reet Ilves, Katrin Simisker, Sirje Treimann, Valter Kalikov, Aleksander Selge;

5. rida: Leo Paramonov, Roland Markov, Heiki Neiver, Paul Nagel, Enn Metsjärv, Rein Viller, Kaido Mets, Leo Kittask.

1958/59. õppeaasta

IV A klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Maia Kivistik, Reet Ilves, Katrin Simisker, Marina Feodorova, Helle Jõgi, Sirje Treimann, Helve Kasemets;
- 2. rida:** Laine Liik, Tiiu Link, õpet. Hedvig Bürger, õppealajuhataja Aino Rebane, õpet. Silvia Ird, Krista Sander, Maia Demin, Elvi Rink;
- 3. rida:** Ene Pill, Silvi Dreiberg, Niina Hübbe, Maire Keskmäe, Silja Rosin, Mare Niinepuu, Katrin Tarkpea, Sirje Ahi;
- 4. rida:** Mati Plaat, Raigo Püilberg, Gunnar Aava, Mart Leen, Peep Valdre, Rein Rooste, Valter Kalikov;
- 5 rida:** Leo Kittask, Roland Markov, Kaido Mets, Milvi Luik, Anne Moks, Heiki Aabel, Paul Nagel, Enn Metsjärv.

1959/60. õppeaasta
V A klass

Vasakult paremale

1. rida: Marina Feodorova, Inge Saar, Maia Demin, Krista Sander, Sirje Treimann, Anne Moks, õpetaja Lea Matsi, Laine Liik, Milvi Luik, Helve Kasemets, Elvi Rink, Reet Ilves, Maia Kivistik;

2. rida: Mati Plaat, Katrin Simisker, Sirje Ahi, Tiiu Link, Silvi Dreiberg, Silja Rosin, Ene Pill, Ingrid Simisker, Niina Hübbe, Maire Keskmäe, Katrin Tarkpea, Mare Niinepuu, Helle Jõgi, Raigo Piilberg;

3. rida: Heiki Neiver, Leo Kittask, Enn Metsjärv, Rein Rooste, Valter Kalikov, Henn Henno, Gunnar Aava, Mart Leen, Peep Valdre, Jüri Viksi, Heiki Aabel, Kaido Mets, Paul Nagel, Roland Markov.

1960/61. õppeaasta
VI A klass

Vasakult paremale

1. rida: Maia Kivistik, Reet Ilves, Laine Liik, Maia Demin, Krista Sander, õppealajuhataja Adele Varganova, õpetaja Lea Matsi, Tiiu Link, Sirje Treimann, Helve Kasemets, Inge Saar Marina Feodorova;

2. rida: Elvi Rink, Mare Niinepuu, Anne Moks, Sirje Ahi, Silja Rosin, Ene Pill, Ingrid Simisker, Niina Hübbe, Maire Keskmäe, Silvi Dreiberg, Katrin Tarkpea, Katrin Simisker, Milvi Luik, Helle Jõgi;

3. rida. Paul Nagel, Leo Kittask, Heiki Aabel, Valter Kalikov, Peep Valdre, Mati Plaat, Raigo Piilberg, Mart Leen, Rein Rooste, Tõnu Pitk, Heiki Neiver, Roland Markov.

1961/62. õppeaasta
VII A klass

Vasakult paremale

1. rida: Helle Jõgi, Inge Saar, Katrin Tarkpea, Maia Demin, Krista Sander, klassijuhataja Lea Matsi, Raina Vender, Laine Liik, Reet Ilves, Maia Kivistik, Marina Feodorova;

2. rida: Helve Kasemets, Katrin Simisker, Sirje Ahi, Anne Moks, Feja Feklistova, Sirje Treimann, Maire Keskmäe, Tiiu Link, Ene Pill, Silja Rosin, Taidi Korju, Ene Karro, Mare Niinepuu, Elvi Rink, Milvi Luik;

3. rida: Paul Nagel, Heiki Neiver, Aare Puström, Rein Rooste, Rein Mätlik, Raigo Piilberg, Mati Plaat, Peep Valdre, Enn Niidumaa, Heiki Abel, Toivo Väljari, Leo Kittask, Leopold Jõelett, Kaido Mets.

1962/63. õppeaasta
VIII A klass

Vasakult paremale

1. rida: Sirje Ahi, Marina Feodorova, Katrin Tarkpea, Inge Saar, Milvi Luik, klassijuhataja Lea Matsi, Maia Demin, Maia Kivistik, Helve Kasemets, Helle Jõgi, Anne Moks;

2. rida: Rein Mätlik, Mare Niinepuu, Feja Feklistova, Sirje Treimann, Maire Keskmäe, Silja Rosin, Ene Pill, Niina Hübbe, Taidi Korju, Laine Liik, Raina Vender, Krista Sander, Elvi Rink, Leopold Jõelegt;

3. rida: Kaido Mets, Paul Nagel, Heiki Neiver, Leo Kittask, Toivo Väljari, Mart Leen, Mati Plaat, Raigo Piilberg, Enn Niidumaa, Rein Rooste, Heiki Abel, Peep Valdre.

1955/56. õppeaasta
I B klass

Vasakult paremale

1. rida: Toivo Randrüüt, Mai Soomre, Krista Mõttus, Urve Kauksi, Angelika Johanson, Sirje Jelinkin, Elmo Kuul;

2. rida:, Malle Kuuskor, Krista Kanne, Aili Pärnasalu, Ülle Abel, klassijuhataja Heljo Randmäe, Thea Mitt, Silvi Tammeveski, Maire Saar, Hellen Gleser, Eva Latsius;

3. rida: Jaak Osa, Toomas Triba, Tiina Žukova, Katrin Roosaar, Tõnu Sonn, Aino Pille, Arno Raid, Eve Loot, Anti Kipper, Evi Meidla, Jaan Hallika;

4. rida: Ain Kruusman, Sulev Vaim, Are Valt, Hendrik Relve (Orgissaar), Vambola Kerde, Ilmar Vaher, Väino Lant, Sven Loodus, Uno Armei.

1956/57. õppeaasta
II B klass

Vasakult paremale

1. rida: Uno Tammiku, Jaan Hallika, Toivo Randrüüt, Malle Kuuskor, Tõnu Sonn, Arno Raid, Hendrik Relve;

2. rida: Helle Voog, Eva Latsius, Krista Kanne, Silvi Tammeveski, õpetaja Heljo Randmäe, Aili Pärnasalu, Maire Saar, Ene Papp, Thea Mitt, Angelika Johanson;

3. rida: Sven Loodus, Väino Lant, Heinar Randrüüt, Urve Kauksi, Tiina Žukova, Eve Loot, Evi Meidla, Katrin Roosaar, Krista Mõttus, Hellen Gleser, Ülle Abel, Mai Soomre;

4. rida: Uno Armei, Ilmar Vaher, Einar Ellik, Vambola Kerde, Sulev Vaim, Ain Kruusman, Elmo Kuul, Are Valt, Jaak Osa.

1957/58. õppeaasta
III B klass

Vasakult paremale

1. rida: Anti Kipper, Malle Kuuskor, Eve Loot, Katrin Roosaar, Tõnu Sonn, Arno Raid;

2. rida: Ülle Abel, Hellen Gleser, Krista Mõttus, õpetaja Heljo Randmäe, Tiina Žukova, Urve Kauksi, Helve Kerba, Evi Meidla;

3. rida: Angelika Johanson, Thea Mitt, Sirje Jelinkin, Eva Latsius, Ene Papp, Silvi Tammeveski, Maire Saar, Mai Soomre, Krista Kanne, Helle Voog, Aili Pärnasalu;

4. rida: Toivo Randrüüt, Rein Topper, Vello Nurme, Sulev Vain, Vambola Kerde, Ain Kruusman, Väino Lant, Hendrik Relve, Are Valt, Uno Armei;

5. rida: Einar Ellik, Sven Loodus, Jaak Osa, Ilmar Vaher, Peeter Tali, Heinar Randrüüt.

1958/59. õppeaasta
IV B klass

Vasakult paremale

1. rida: Arno Raid, Evi Meidla, Helve Kerba, Tõnu Sonn, Tiina Žukova, Eve Loot, Peeter Tali;

2. rida: Helle Voog, Krista Kanne, Mai Soomre, Ülle Abel, õpetaja Heljo Randmäe, õpetaja Hedvig Bürger, Hellen Gleser, Krista Mõttus, Katrin Roosaar;

3. rida: Angelika Johanson, Thea Mitt, Sirje Jelinkin, Eva Latsius, Ene Papp, Aili Pärnasalu, Silvi Tammeveski, Maire Saar, Malle Kuuskor;

4. rida: Toivo Randrüüt, Rein Topper, Elmo Kuul, Sulev Vain, Vambola Kerde, Hendrik Relve, Are Valt, Ain Kruusman, Ilmar Vaher;

5. rida: Uno Tammiku, Väino Lant, Sven Loodus, Uno Armei, Einar Ellik, Jaak Osa, Heinar Randrüüt, Anti Kipper.

1959/60. õppeaasta

V B klass

Vasakult paremale

1 rida: Eve Loot, Evi Meidla, Helve Kerba, Krista Mõttus, Malle Kuuskor, klassijuhataja Heldi Sutt, Helle Voog, Hellen Gleser, Katrin Roosalu, Urve Kauksi, Tiina Žukova;

2 rida: Einar Ellik, Aili Pärnasalu, Mai Soomre, Silvi Tammeveski, Eva Latsius Angelika Johanson, Sirje Jelinkin, Krista Kanne, Maire Saar, Ülle Abel, Peeter Tali;

3. rida: Rein Topper, Tõnu Sonn, Ilmar Vaher, Väino Lant, Vello Nurme, Hans Arro Toomas Rajala, Hendrik Relve, Sven Loodus, Jaak Osa, Heinar Randrüüt, Arno Raid Toivo Randrüüt.

1960/61. õppeaasta
VI B klass

Vasakult paremale

1. rida: Tiina Žukova, Helve Kerba, Krista Mõttus, Malle Kuuskor, Ülle Abel, õpetaja Heldi Sutt, Helle Voog, Hellen Gleser, Katrin Roosaar, Urve Kauksi, Eve Loot;

2. rida: Krista Kanne, Mai Soomre, Maire Saar, Eva Latsius, Thea Mitt, Angelika Johanson, Sirje Jelinkin, Silvi Tammeveski, Aili Pärnasalu, Ene Papp, Rein Topper;

3. rida: Toivo Randrüüt, Tõnu Sonn, Jaak Osa, Väino Lant, Sven Loodus, Hans Arro Vello Nurme, Peeter Tali, Hendrik Relve, Ilmar Vaher, Heinar Randrüüt, Arno Raid.

1961/62. õppeaasta
VII B klass

Vasakult paremale

1. rida: Urve Kauksi, Helve Kerba, Eve Loot, Krista Mõttus, õpetaja Heldi Sutt, õpetaja Inna Tšelõševa, Katrin Roosar, Tiina Žukova, Malle Kuuskor, Hellen Gleser;

2. rida: Einar Ellik, Helle Voog, Krista Kanne, Maire Saar, Ülle Abel, Mai Soomre, Angelika Johanson, Thea Mitt, Sirje Jelinkin, Eva Latsius, Silvi Tammeveski, Aili Pärnasalu, Urve Haavik, Valeri Matisen;

3. rida: Peeter Vaik, Rein Kaisma, Jaak Osa, Vello Nurme, Hendrik Relve, Toivo Randrüüt Peeter Tali, Valdur Silvere, Väino Lant, Heinar Randrüüt, Ilmar Vaher, Alfred Stepulov.

1962/63. õppeaasta
VIII B klass

Vasakult paremale

1. rida: Urve Kauksi, Katrin Roosaar, Krista Mõttus, Eve Loot, Tiina Šukova, klassijuhataja Inna Tšelõševa Helve Kerba, Hellen Gleser, Malle Kuuskor, Maie Ehaste, Külli Jaanus;

2. rida: Valdur Silvere, Rein Topper, Mai Soomre, Krista Kanne, Ülle Abel, Aili Pärnasalu, Helle Voog, Thea Mitt, Angelika Johanson, Eva Latsius, Sirje Jelinkin, Urve Haavik, Silvi Tammeveski, Sven Loodus;

3. rida: Alfred Stepulov, Väino Lant, Aare Puström, Vello Nurme, Jaak Osa, Hendrik Relve, Valeri Matisen, Rein Kaisma, Einar Ellik, Heinar Randrüüt, Toivo Randrüüt.

1955/56. õppeaasta
I C klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Silvi Koovit, Tiiu Allikvee, Sirje Randoja, Sirje Sumel, Anne Raup, Krista Kuuskemäe, Ellen Lepik;
- 2. rida:** Ene Pello,, Mait Kasemets, Rein Veetõusme, klassijuhataja Silvia Ird, Eena Kirsipuu Koidu Logberg, Kaupo Vilto, Leon Konstantin;
- 3. rida:** Enn Raud, Holger Praks, Anne Tšernova, Riho Soosalu, Külli Tišler, Jüri Sõmer, Villi Gontšarov, Teet Tiivel, Aare Brinkman, Toivo Lambur, Heiki Neiver, Vello Palgi;
- 4. rida:** Tõnu Metsis, Harri Vald, Leo Meigas, Jüri Mardim, Urmas Haug, Heino Toom.

1956/57. õppeaasta
II C klass

Vasakult paremale

1. rida: Jüri Sõmer, Anne Tšernova, Sirje Saar, Heino Toom, Aare Brinkman, Tiiu Vahe, Ellen Lepik, Külli Tišler;

2. rida: Mati Jõe, Aadu Virtaal, Rein Veetõusme, Kaupo Vulto, klassijuhataja Hedvig Bürger, Jüri Mardim, Ene Pello, Aime Pajula, Silvi Koovit;

3. rida: Tõnu Metsis, Toivo Lambur, Tiiu Allikvee, Koidu Logberg, Eena Kirsipuu, Anne Raup, Sirje Sumel, Reet Lembra, Sirje Randoja, Holger Praks, Ardo Saagim;

4. rida: Mait Kasemets, Leo Meigas, Alfred Mahmastal, Enn Raud, Krista Kuuskemäe, Urmas Haug, Villi Gontšarov, Teet Tiivel.

1957/58. õppeaasta
III C klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Enn Raud, Holger Praks, Jüri Sõmer, Aare Brinkman, Enn Koppel;
2. rida: Tõnu Metsis, Krista Kuuskemäe, Reet Lembra, Anne Tšernova, õpetaja Hedvig Bürger, Külli Tišler Sirje Saar Tiiu Vahe, Teet Tiivel;
3. rida: Toomas Agurauja, Koidu Logberg, Ellen Lepik, Tiiu Allikvee, Anne Raup, Sirje Sumel Anu Narusk Silvi Koovik, Aime Pajula, Õie Purgats, Ene Pello;
4. rida: Alfred Mahmastal, Urmas Haug, Mait Kasemets, Jüri Mardim, Heino Toom, Kaupo Vילו, Rein Veetõusme, Urmas Tiirmaa, Lembit Herbe, Aadu Virtaal, Leo Meigas.

1958/59. õppeaasta
IV C klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Aare Brinkman, Alfred Mahmastal, Holger Praks, Külli Tišler, Mait Kasemets, Jüri Sõmer, Teet Tiivel, Enn Raud;
2. rida: Tõnu Metsis, Leo Meigas, Sirje Saar, klassijuhataja Hedvig Bürger, õppealajuhataja Aino Rebane, õpetaja Silvia Ird, Anne Tšernova, Enn Koppel;
3. rida: Ene Pallo, Õie Purgats, Silvi Koovit, Aime Pajula, Illi Kallas, Tiiu Allikvee, Anne Raup, Koidu Logberg, Hellen Lepik, Reet Lembra;
4. rida: Toomas Aguraiuja, Aadu Virtaal, Urmas Tiirmaa, Olev Lätt, Rein Veetõusme, Rein Uussaar, Kaupo Vilto, Eino Toom, Jüri Mardim, Urmas Haug, Villi Gontšarov.

1959/60. õppeaasta
V C klass

Vasakult paremale

1. rida: Anne Tšernova, Ellen Iepik, Reet Lembra, Koidu Logberg, Aita Reinsalu, klassijuhataja Anu Narusk, Aime Pajula, Anne Raup, Ülle Valtna, Külli Tišler;

2. rida: Toomas Agurauja, Jüri Sõmer, Alfred Mahmastal, Silvi Koovit, Tiiu Allikvee, Eve Raude, Illi Kallas, Holger Praks, Enn Raud, Enn Koppel, ;

3. rida: Teet Tiivel, Tõnu Metsis, Kaupo Vilto, Rein Uusaar, Aadu Virtaal, Olev Lätt, Heino Toom, Tõnu Räsä, Urmas Haug, Aare Brinkman.

1960/61. õppeaasta
VI C klass

Vasakult paremale

1. rida: Anne Tsernova, Ülle Valtna, Reet Lembra, Koidu Logberg, Anne Raup, klassijuhataja Reti Mikk, õpetaja Hedvig Bürger, Anu Narusk, Viive Šironina, Aime Pajula Ellen Lepik, Külli Tišler;

2. rida: Rein Uussaar, Tõnu Rassa, Enn Koppel, Silvi Koovik, Eve Raude, Tiiu Allikvee, Aita Reinsalu, Urmas Haug, Jüri Sõmer;

3. rida: Teet Tiivel, Holger Praks, Tõnu Metsis, Erki Saari, Olev Lätt, Kaupo Vilto, Heino Toom, Enn Raud, Aare Brinkman, Toomas Agurauja.

1961/62. õppeaasta
VII C klass

Vasakult paremale

1. rida: Merike Brinkman, Anne Kirss, Ellen Lepik, Anne Raup, Anne Tšernova, õppealajuhataja Adele Varganova, õpetaja Angelika Mäses, Ülle Vahtra, Aime Pajula, Viive Šironina, Reet Lembra, Tiiu Allikvee;

2. rida:, Mare Kruuda, Anne Nõmm, Iivi Marran, Viivi Heinla, Eve Rande, Airi Traks, Illi Kallas, Annika Oad, Silvi Koovik;

3. rida: Aare Brinkman, Enn Raud, Mart Kapp, Alfred Mahmastal, Enn Koppel, Rein Uussaar, Erki Saari, Enn Aamisepp, Toomas Agurauja, Kaupo Vilto, Tõnu Metsis, Heino Toom, Jüri Sõmer, Urmas Haug, Teet Tiivel.

1962/63. õppeaasta
VIII C klass

Vasakult paremale

1. rida: Anne Narusk, Reet Lembra, Ellen Lepik, Viive Šironina, Merike Brinkman, õpetaja Angelika Mäses, Aari Traks, Anne Raup, Aime Pajula, Anne Kirss, Anne Tšernova;

2. rida: Jüri Sõmer, Ülle Valtna,, Silvi Koovit, Aita Reinsoo, Iivi Marran, Viivi Heinla, Anne Nõmm, Mare Kruuda, Illi Kallas, Annika Oad, Tiiu Allikvee, Urmas Haug;

3. rida: Mart Kapp, Enn Raud, Enn Koppel, Enn Aamisepp, Kaupo Vilto, Toomas Aguraiuja, Olev Lätt, Heino Toom, Rein Uussaar, Tõnu Metsis, Aare Brinkman.

1955/56. õppeaasta
I D klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Raivo Pöder, Rein Sepp, Toivo Nurmela, Mart Kapp, Tõnu Pilliroog;
2. rida: Anne Nõmm, Ene Karro, Annika Oad, Koidu Meil, klassijuhataja
Luule Külvik, Taidi Korju, Anne Kaljula, Viivi Heinla, Toivo Väljari;
3. rida: Priit Pihelgas, Leopold Jõelett, Valeri Matiisen, Tõnu Polakes, Anne Kirss,
Robert Koso, Aile Toompalu, Maili Klaas, Ivi Reinhold, Enno Mür;
4. rida: Valdur Silvere,, Georg Ottas, Harri Saarm, Aare Puström,
Peeter Välk, Rein Mätlik, Hannes Koljal.

1956/57. õppeaasta
II D klass

Vasakult paremale

1. rida: Leopold Jõelet, Mart Kapp, Aime Roosileht, Ivi Reinhold, Aile Toompalu, Anne Kirss, Taidi Korju, Enno Määr, Tõnu Poolakes;

2. rida: Viivi Heinla, Urve Aavik, Anne Nõmm, Mare Kruuda, õpetaja Maiu Loor, Katrin Aavik, Annika Oad, Ene Karro, Koidu Meil, Feja Feklistova;

3. rida: Raivo Põder, Hans Luukas, Tõnu Pilliroog, Vello Aljas, Toivo Nurmela, Peeter Vaik, Hannes Koljal, Peeter Väik, Hans Sammul;

4. rida: Rein Sepp, Valdur Silvere, Alfred Stepulov, Priit Pihelgas, Valeri Matiisen, Enn Niidumaa, Georg Ottas, Toivo Väljari, Aare Puström.

1957/58. õppeaasta
III D klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Valeri Matiisen, Aime Roosileht, Ivi Reinhold, Anne Kirss, Mare Kruuda, Heidi Poolsaar, Aile Toompalu, Rein Mätlik,
2. rida: Viivi Heinla, Urve Aavik, Anne Nõmm, Katrin Aavik, klassijuhataja Herman Mäemets, Annika Oad, Ene Karro, Koidu Meil, Taidi Korju;
3. rida: Ülo Liiver, Enn Aamisepp, Tõnu Pilliroog, Vello Aljas, Hans Luukas, Peeter Vaik Hannes Koljal;
4. rida: Hans Sammul, Valdur Silvere, Mart Kapp, Alfred Stepulov, Aare Puuström, Toivo Väljari, Leopold Jõelet, Peeter Välk, Enn Niidumaa, Priit Pihelgas, Enno Müür.

1957/58. õppeaasta
IV D klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Enno Määr, Valeeri Matiisen, Mart Kapp, Alfred Stepulov,
2. rida: Aile Toompalu, Ivi Reinhold, Heidi Poolsaar, õppealajuhataja Aino Rebane, klassijuhataja Herman Mäemets, Taidi Korju, Merike Brinkman, Anne Kirss;
3. rida: Viivi Heinla, Urve Aavik, Anne Nõmm, Katrin Aavik, Mare Kruuda, Aari Traks, Annika Oad, Ene Karro, Feja Feklistova;
4. rida: Ülo Liiver, Loit Meil, Enn Aamisepp, Peeter Vaik, Vello Aljas, Hans Luukas, Enn Niidumaa, Toomas Pitk, Peeter Välk;
5. rida: Toivo Väljari, Valdur Silvere, Rein Mätlik, Hans Sammul, Harri Saarm, Aare Puström, Tõnu Pitk, Leopold Jõelett.

1958/59. õppeaasta
V D klass

Vasakult paremale

1. rida: Annika Oad, Aari Traks, Heidi Poolsaar, Koidu Meil, Katrin Aavik, klassijuhataja Silvia Parts Mare Kruuda, Feja Feklistova, Taidi Korju, Anne Kirss, Aile Toompalu;

2. rida: Loit Meil, Leopold Jõelet, Mart Kapp, Iivi Marran, Urve Aavik, Viivi Heinla, Anne Nõmm, Ene Karro, Valeri Matiisen, Harri Saarm, Enn Aamisepp;

3. rida: Toivo Väljari, Rein Mätlik, Enn Niidumaa, Peeter Vaik, Kiira Matto, Hans Luukas, Vello Aljas, Toomas Pitk, Aare Puström, Enno Müür.

1959/60. õppeaasta
VI D klass

Vasakult paremale

1. rida: Merike Brinkman, Raina Vender, Annika Oad, Mare Kruuda, Viivi Heinla, klassijuhataja Silvia Parts, Aari Traks, Heidi Poolakes, Feja Feklistova, Koidu Meil, Anne Kirss;

2. rida: Loit Meil, Harri Saarm, Aare Puström, Anne Nõmm, Urve Aavik, Ivi Marran, Ene Karro, Katrin Aavik, Silvi Luukas, Toivo Väljari, Valeri Matiisen, Enn Aamisepp;

3. rida: Mart Kapp, Valdur Silvere, Rein Mätlik, Hans Luukas, Tõnu Päss, Vello Haljas, Enn Niidumaa, Peeter Vaik, Leopold Jõelet, Alfred Stepulov.

Meenutusi ja pilte kooliajast aastatel 1955-1963

Meenutused

1.september 1955. aastal oli imeilus, päikesepaisteline päev. Sellel aastal sai Vabriku tänaval asuv kool jälle eesti õppekeelega kooliks ja ta nimeks pandi Tallinna 18. Keskkool. Sel õppeaastal alustas oma kooliteed neljas I klassis 161 õpilast. Üldse asus sel aastal kooli õppima 26 klassikomplektis 901 õpilast. Eelnevatel, 1953 ja 1954 aastal sai Vabriku tänava koolis alustada oma kooliteed vaid üks eestikeelne klass. Kõik ülejäänud õpilased olid sunnitud õppima mujal. Osa neist olid varem küll alustanud Vabriku tänava koolis, kuid siis vahepeal õppinud teistes koolides. Nüüd said nad jälle siia tagasi tulla.

Sel ilusal septembripäeval rivistati I klasside õpilased kooli õuele. Pärast pidulikke kõnesid viidi nad oma koolimajja, igaüks oma klassiruumi. I A klassi klassijuhatajaks oli Silvia Carmen Ird, I B klassi klassijuhatajaks Heljo Randmäe, I C klassi klassijuhataja on teadmata. I C klassi lõpufotol on õpetajaks küll Silvia Ird. Kas ta täitis ühel õppeaastal kahe klassi klassijuhataja kohuseid, on teadmata. I D klassijuhatajaks oli Luule Külvik.

Õpetaja Silvia Carmen Ird

Õpetaja Heljo Randmäe

Õpetaja Luule Külvik

Õpetaja Maiu Loor

Õpetaja Herman Mäemets

Õpetaja Hedvig Bürger

A ja B klasside klassijuhatajad olid selles ametis algkooli lõpuni. II C klassi klassijuhatajaks sai teisel poolaastal Hedvig Bürger, kes oli ka ametis neljanda klassi lõpuni.

D klassi klassijuhatajad aga vahetusid. I D klassi klassijuhatajaks oli Luule Külvik. Kui ta asus aasta pärast kõrgkooli õppima, tuli üheks õppeaastaks Maiu Loor, seejärel oli algkooli lõpuni klassijuhatajaks Herman Mäemets. 1959 aasta kevadel vabastati ta õpetaja ametist tema usuliste veendumiste tõttu.

Esimeses klassis oli meil õppeaineteks eesti keel (1 ja 2 veerandil vaid suuline, hiljem ka kirjalik), aritmeetika, joonistamine, laulmine, kehaline kasvatus, kirjatehnika (alates kolmandast veerandist) ja tööõpetus. Klassijuhataja andis meile enamikke tundidest. Vaid laulmist õpetas Maimu Vetemaa. Ta oli ka väga aktiivne koorilaulu propageerija. Sel ajal oli koolis 3 laulukoori-mudilaskoor, lastekoor ja poistekoor. Laulukoore juhatas ka õpetaja Helene Pannal. Õpetaja Vetemaa pani meid juba III klassis aktiivselt laulukoorides laulma.

Kooli lastekoor võttis osa ka 1960 aasta üldlaulupeost ja meie lennu õpilastel oli au laulda suure laulukaare all.

Õpetaja Maimu Vetemaa

Klassitunnistustel oli tavaliste õppeainete hinnetele lisaks ka hinded korralikuse-, hoolsuse- ja käitumise eest. Paljudele poistele valmistas muret kirjatehnika ja hinded hoolsuse eest ei olnud neil ka kiita. Käitumise hinnet vähendati juba väga tõsiste korrarikumise puhul. Õnneks juhtus algkoolis seda suhteliselt harva.

Teises klassis lisandus uue õppeainena vene keel, õpetajaks Hedvig Bürger, D klassis aga alates kolmandast õppeaastast Herman Mäemets. Helve Kasemets meenutab: „Koolimaja tundus tollal väga suur ja keeruline. Oli ruume, kuhu õpilased minna ei tohtinud, näiteks I korrus, kus olid direktori kabinet, kantselei ja veel mingid ruumid. Esiuksest meie siseneda ei tohtinud. Käisime tagauksest, mis viis keldrikorrusele ja kus olid garderoobid ja söökla. Koolis valitses karm kord. Klassidesse pääses maja küljel asuvatest treppidest. Trepid olid väga kulumud astmetega, nii et me kartsime kohutavalt seal libiseda. Teise ja kolmanda korruse keskel paiknesid saal ja aula.

Mäletan, et saalis korraldati kogunemisi ja keegi rääkis või esines, aga mida räägiti, seda ei mäleta. Ainus asi, mis püsib meeles, on see, et vahel õhtuti toimusid kinoseansid. Siis oli väga põnev: sai kaaslastega kokku ja filmid tundusid eriti huvitavad. Ju siis tollane laps sai vähe selliseid elamusi. Etendati sõja- ja lastefilme, aga oli ka välismaiseid- india melodraamasid. Filmid katkesid tihti ja siis tuli kaua oodata, aga ikka oli tore“.

Anne Moks meenutab:

„Õpetaja Irdil oli kombeks jahutada „aktiivseid“ poisse sellega, et pani neile tüdrukud pinginaabriteks. Mina istusin Helle Jõgiga. Ja meid lahutatigi. Minu uueks pinginaabriks vist tervelt pooleks aastaks sai Enn Metsjärv ja Helle pinginaabriks keegi teine „paha“ poiss. Mulle ei meeldinud see kohe üldsegi, kuid teha polnud midagi. Õpetaja Irdist on jäänud väga soojad mälestused. Ta oli ikkagi meie kooliaja esimene õpetaja.

Kolmandas klassis lisandus kohustuslik töö kooliaias. Rohisime peenraid ja tegime ka muid vajalikke töid.

Milvi Luik meenutab:

„Mäletan, et pidime toitma koolis akvaariumi kalu. Selleks pidime kaevama vihmausse ja neid tükkideks hakkima. See oli selle asja juures kõige jubedam“.

Neljandas klassis lisandus lausa kolm õppeainet - geograafia, ajalugu ja bioloogia. Ajalugu õpetas meile Aino Rebane, bioloogiat Malle Annilo ja geograafiat Lea Matsi.

Õpetaja Aino Rebane

Õpetaja Malle Annilo

Õpetaja Lea Matsi

Algklasside õpilastel oli kohustus koguda vanapaberit ja vanarauda. Seda kogumistööd pidi tegema muidugi oma vabast ajast. Paraku oli sel ajal ka muud huvitavat teha. Kui tähtaeg hakkas „kollitama“, oli nii mõnelgi „väga kiire“. Osa panid koolist poppi, et korjamise plaani täita, mõned korjasid vanarauda ka sealt, kust seda teha ei tohtinud. Karistused tunnist puudumise tõttu olid aga kiired tulema. Vanapaberi ja vanametalli eest anti vahetuspunktides koolile raha, mille eest siis parimad kogujad klassid said ekskursioonidel käia.

Kuna mõnel õppeaastal ei mahtunud kõik õpilased koolimajja ära, siis korraldati õppetöö nii, et osa klasse käis õhtupoelses vahetuses. Tunnid algasid kell 14.15 ja lõppesid kella 18-19 paiku. Olime meiegi mõnel aastal n. ö. teises vahetuses.

Paljudel on meeles kellatädi, kes suure „lehmakellaga“ helistas tundide algust ja lõppu. Tema laud ja tool asusid esimesel korrusel peasissekäigust vasakul pool. Pärast oli ta töökoht eraldatud klaasseinaga. Sirje Ahi mäletab, et ühe kellatädi nimi oli Maria Johanson. Esimesele korrusel peasissekäigust vasakule jäi ka füüsika klass, kus näidati erinevaid õppefilme ja tehti ka füüsika katseid. Peasissekäigust paremat kätt jäi aga bioloogia - keemia kabinet. Seal tehti ka keemia katseid.

1959. aasta kevadel lõpetas kooli esimene keskkooli lend. Lõpetajaid oli 47.

1959. aasta sügisel, viiendast klassist algas meil põhikool. Vahetusid klassijuhatajad. A klassi klassijuhatajaks sai Lea Matsi, B klassi klassijuhatajaks oli 5. ja 6.klassis Heldi Sutt. 7. klassis aga vahetus B klassis klassijuhataja. Seoses ühe koolikaaslase tapmisega visati koolist välja üks B klassi õpilane. Selletõttu lahkus õpetaja Sutt klassijuhataja kohalt. Uueks klassijuhatajaks sai Inna Tšelõševa, kes oli sellel kohal 8. klassi lõpuni. C klassi juhatas 5. klassis Reti Mikk ja alates 6. klassist kuni põhikooli lõpuni Angelika Mäses. V D ja VI D klassi klassijuhatajaks oli Silvia Parts. 1961 aasta sügisel likvideeriti ruumipuuduse tõttu koolis VI D klass. Õpilased jätkasid paralleelklassides.

Õpetaja Heldi Sutt

Õpetaja Silvia Parts

Õpetaja Angelika Mäses

Õpetaja Inna Tšelõševa

Õpetaja Ingrid Sotter

Õpetaja Reti Mikk

Kui 1960/61 õppeaastal oli neljas paralleelis kokku 137 õpilast, siis 1961/62 õppeaastal vaid 119 õpilast. Osa õpilasi oli ilmselt koolist lahkunud.

Põhikoolis andsid tunde juba aineõpetajad. Viiendas klassis lisandus õppeainena inglise keel (kaks korda nädalas) ning kohustuslik õppe- ja tootmispraktika, mille pidi läbima suvepuhkuse ajal. Vene keelt hakkas õpetama Inna Tšelõševa. Inglise keelt õpetas V klassis Ingrid Juta Sotter ja alates VI klassist Angelika Mäses. Vahest asendas Sotterit Reti Mikk. Kuuendas klassis lisandusid uute õppeainetena füüsika ja hindega tootmispraktika. Viimane tähendas seda, et suvel tehtud tööle pidi tööandja andma hinde. Füüsikat õpetas VI ja VII klassis Arnold Salk ja VIII klassis Arvi Laanet. Seitsmendas klassis lisandus õppeainena keemia, mida õpetas Õie Laidre. Eesti keele ja kirjanduse tunde andis V ja Vi klassis Vanda Habicht VII ja VIII klassis aga Helene Aer. Ajalugu õpetas põhikooli algul Aino Rebane ja lõpus Leida Tarand. Bioloogiat õpetasid õpetajad Malle Annilo ja Õie Laidre.

Õpetaja Vanda Habicht

Õpetaja Helene Aer

Õpetaja Leida Tarand

Õpetaja Arnold Salk

Õpetaja Õie Laidre

Õpetaja Lembit Sarapuu

Õpetaja Raul Uulman

Õpetaja Helin Haavik

Õpetaja Richard Piilberg

Matemaatikat õpetas V ja VI klassis Heldi Sutt ja VII ja VIII klassis Asta Leetmaa. Geograafiat õpetas klassijuhataja Lea Matsi. Õpetaja dekreedis oleku ajal, 1961 aastal, aga õpetaja õde Vanda Grau. Joonistamist andis V klassis Endel Arro, Vi klassis Tõnis Soop ja edasi Lembit Sarapuu. Õpetaja Arro oli väga tagasihoidlik mees ja õpilased kasutasid selle kohe pahasti ära. Sageli riputasid ta pintsaku külge pesupulga ja siis sai alles naerda, kui õpetaja sellega vahetunnil ringi käis. Õpetaja Soop oli aga õpetaja Arrole vastandina väga käre mees. Alati, kui ta klassi tuli, siis käratas ta kohe algul "Päevikud lauale". Eks see oli ikka sellepärast öeldud, et väiksemagi korrarikumise korral said kohe päevikusse märkuse kirjutada. Ja siis ei saanud keegi öelda, et päevik on koju jäänud. Õpetaja Sarapuu vaatas meile vist ülevalt alla. Ta oli tõeline kunstnik ja ega meil kellelgi vist erilist kunstiannet polnud. Ta kannatas mõnegi korrarikumise ära, aga kui mõõt täis sai, siis „koslepi“ tema käest ka said.

Võimlemist andis poistele Raul Uulman ja tüdrukutele algul Helin Haavik ja alates 1961 aasta kevadest Ester Killar. Poistele oli tööõpetuse õpetajaks Richard Piilberg ja tütarlastele käsitöö õpetajaks Salme Villem. Poiste tööõpetuse klassid olid esimesel korrusel; puutööklass oli akendega õuepoole aga metallitöö klass akendega tänava poole. Tüdrukute käsitöö klass asus teise ja kolmanda korruse vahelisel alal Kopli poolses osas. Tuli astuda 2-3 trepiastet ja väikeses klassiruumis olidki. Kopli poolses osas 1 ja 2 korruse vahel asus pioneeride tuba. Laulmise klass asus linnapoolses osas 2. ja 3. korruse vahel. Linnapoolses osa 1 ja 2 korruse vahel asus ka meditsiiniõe kabinet. Seal anti arstiabi, tehti kaitstesüste ja puuriti ka hambaid nii, et suitsupilv oli pea kohal ja kõrbehais ninas. Aga parandatud need hambad said. See on meelde jäänud mitte just meeldiva ruumina.

Õpetaja Asta Leetma Õppealajuhataja Adele Varganova Direktor Arnold Masing

Helve Kasemets meenutab põhikooli aega:

„Võimla aknad olid kaetud trellidega. Millegipärast mäletan ma võimlemistunde üsna hästi. Kohati tundusid nõuded rasked ja vastikud. Nõuti keerulisi harjutusi. Tüdrukud igatsesid saada tunnist vabastusi, aga seda ei lubatud. Mäletan hästi harjutusi rööbaspuudel, mida enamik vihkas. Jooksmas käisime Snelli tiigi ääres ja norme täitmas isegi Snelli staadionil. Suusatunnid toimusid Hiul, kuhu sõitsime peale tunde. Puudunud tunnid tuli järele teha.

Õppisime suures klassiruumis, kus asusid rasked koolipingid. Need koosnesid istmest ja lauast, mille klapp lahti käis. Lauaklappide kolin käis alati õpetajatele närvidele, sest mõned kolksatasid klappi alati mõnuga.

Mustad lauad soditi täis, alatasa võis sealt midagi lugeda. Must klassitahvel soditi ka ära, vahetundidel pidid korrapidajad seda lapiga pesema. Lapp tundus ikka võikalt räpane. Veneaegne kriit pudises kohutavalt. Põrandat kattis paks kriidikord. Õpilased pidid ise klassi koristama, tahvlit ja põrandat pesema. Mina olin väike tüdruk, seetõttu mäletan, et koolipinkide küljelekeeramine tundus hirmraske ning ma kartsin viga saada.

Klassis õpilaste arv oli üsna suur, ulatus isegi 40-ni. Istuma jäeti kergesti: 2 puudulikku ja kohe kordasid klassi. Seetõttu muutus klassi koosseis igal aastal. Mida me tundides õppisime, seda tean uduselt. Mu meeles mõlgub pilt, kus ma lahendan ruudulises vihikus mingeid ülesandeid. Natuke on meeles eesti keele tunnid – lõputu reeglite tuupimine ja pikad keeleharjutused. Kodus tuli palju õppida, selleks läks mitu tundi. Anti jutustada, keeleharjutusi ja matemaatikat. Mulle meeldis kirjandeid kirjutada. Lausa nautisin seda, mida enamik vihkab. Eesti keele õpetaja nime mäletan., Ta oli õp. Vanda Habicht. Omapärase joonistusõpetajana meenub õp. Sarapuu, kes on praegu tuntud kunstnik. See, mida tollal lastelt nõuti, tundub tänapäeval mõttetu, aga me pidime kõikidele vihikutele ja õpikutele paberi ümber panema ning vihikute kuivatuspaberid mingi nõoriga vihiku külge ühendama. Vihikute korda nõuti ülima täpsusega. Tihti pidi ülesandeid ümber kirjutama, sest vihikus olid tindiplekid või liigselt mahatõmbamisi.

Iga päev nõuti koolivormi. Tütarlapsed kandsid pruuni kleiti valge kraega, mida võis lahti harutada ja siis ära pesta. Kleidi peal pidi olema must põll. Pidulikuks juhuks tuli kanda ka valget põlle. Juuksed tuli kas hobusesabasse panna või patsid teha. Riidetuse suhtes oldi väga ranged. Kuidas tollal ilma pesumasinateta kõik esmaspäeva hommikuks korda saadi, ei kujuta enam ette. Võibolla seetõttu pesti ka vähem – ainult koolivaheajal - ja eriti poiste vormid olid üsna räpased. Mingeid kampsuneid vormi peal kanda ei tohtinud, seetõttu külmetasime talviti, kui aknast puhus jääne tuul“.

Ene Karro:

"Mind pandi osalema näidendisse Kapsapea, kus ma sain sõduri osa endale. Etteaste ajal söödi ka kapsasuppi. Seda esinemise lugu mäletan väga hästi siimaani väikese lavalise äparduse tõttu. Laval, kui läks kapsasupi helpimiseks hakkasid mul nina alt vuntsid ära kukkuma. Suures hirmus leidsin väljapääsu ja surusin puulusikaga vuntse tugevasti vastu ninaalust. Mul vedas ja vuntsid püüsid näidendi lõpuni nina all. Korraks tegin laval ka lubamatu liigutuse ja keerasin korraks saalile selja, et veenduda kas vuntsid ikka on tugevasti nina all. Näidend lõppes õnnelikult ja me saime saalist suure aplausi osaliseks."

Anne Moks ja Milvi Luik meenutavad:

„Igas klassis oli pioneerirühmas kaks salka. Meie olime teises pioneerisalgas. Pioneerid pidid omandama erinevaid majapidamisoskusi, ka toidu valmistamist Mäletame, et ühel pühapäeval kutsus õpetaja Matsi meid oma koju. Ta elas sel ajal Paldiski maanteel, hoovipealse maja esimesel korrusel. Mäletame, et korter oli 2 toaline, lisaks köök. Iga õpilane pidi toiduained kaasa tooma ja siis õpetaja Matsi õpetas meid nendest toitu valmistama. Mäletame, et soolaseks toiduks tegime kotletti. Oli veel ka mingi magustoit. Sõime need toidud siis koos ära, oli vägagi maitsev. Olime üsnagi meelitatud, et õpetaja kutsus meid oma koju ja pühendas meile oma väärtuslikku pühapäevast aega. See kokakoondus on meeles siiani“

Koolis tegutses peale näiteringi ka kirjandusring. 1962 aastal koostati 18. Keskkooli esimene õpilasalmanahh „Sulesõbrad“. Senini oli õpilaste kirjanduslik tegevus piirdunud kooli seinalehega, kuid selle raamid olid jäänud noortele sulesõpradele kitsaks. Selles almanahhis kirjutasid ka meie lennu õpilased Maia Demin, Helve Kasemets, Anne Moks, Urve Kauksi ja Helgi Erkas. Vastutav toimetaja oli õpetaja Helene Aer.

Hästi töötas rahvatantsuring õpetajate Asta Nõmmani ja Asta Leetma juhendamisel. Nagu koolides ikka, juhtus ka meie koolis aeg-ajalt pahandusi, enamasti küll poistega. Et tõhustada tööd koolis halvasti edasijõudvate õpilastega, võeti nad õpetajate šefluse alla. Nii pikendati nende kooliaastat kahe nädala võrra. Selle aja jooksul üritasid õpetajad siis nende teadmiste lünki likvideerida. Nagu õpilastel ikka, juhtus ka meil tundides korrarikumisi. Osad õpetajad saatsid korrarikkujad esimesele korrusele kooli kella alla seisma, osad aga lasid lihtsalt klassiruumis tunni lõpuni seista. Kella all seisjad aga võisid peale tundide lõppu olla seal veel hulk aega, enne kui neid ära lasti. Kes vaheajal korda rikkus, need pandi koridori keskele seisma ja seal nad seisid vahetunni lõpuni.

Aga klassis juhtus nii mõndagi. Milvi Luik meenutab:

„Meie taga klassis istusid Aare Puström ja Rein Mätlik. Nad sidusid meid põllepaelttega pingi külge kinni. Õpetaja kutsus Inget vastama ja ta ei saanud muidugi minna, sest oli pingi küljes kinni. Pärast seda lõi Inge neist ühele oma päevikuga pähe nii, et päevik läks pooleks“.

Ene Karro:

Muidugi on veel üks täiesti ülemeelik lugu, mille üle ma praegugi uhke ei ole, aga julgen meenutada ja avalikustada. Lugu oli siis lihavõttepühadeks värvitud ja kooli koksimiseks kaasa võetud munadega. Koksisime ja sõime mune, olime rõõmsad ja

ülemeelikud. Kuna mune oli piisavalt kaasa võetud, kippus neid ülegi jääma, aga seda ei saanud ju lubada. Minul tekkis tahtmine, et saan ühele koolivennale, kellega meil oli kana kitkuda, korraldada väikese kättemaksuaktsiooni. Tugeva käehooga saatsin ilusa kirju ja parajalt pehme muna Heiki Abeli poole. Õnnetuseks lendas see otsejoones aknaklaasi, mis purunes klirinaga.

Probleem lahenes vaikselt. Isa tuli kooli ja vahetas katkise aknaruudu terve vastu. Isa kommentaar asjale oli soovituslik. Tütar, tulevikus sihi paremini!

Võimlemistunnid toimusid kas võimlas, saalis või õues. Saali oli paigaldatud võimlemis riistad - hobune, kits ja rööbaspuud. Kuna võimla oli väike, siis ei mahtunud nad sinna kuigi hästi ära. Harjutusi neil tehti muidugi hinnete peale. Võimlas mängiti palli, joosti, hüpati kõrgust ja kaugust.

Kehalise kasvatusõpetaja Ester Killar: „Koolilt nõuti, et õppekavas olnud harjutused pidid õpilased sooritama vähemalt hindele kolm ja seda kontrolliti hoolikalt. Samuti pidid õpilastel olema kindlat värvi võimlemisriided (lühike maika särk ja lühikesed püksid). Need nõuded olid liiga karmid“.

Jooksud toimusid ikka ümber Kalamaja pargi (praegu on pargi asemel Salme Kultuuripalee). Jalgpalli mängisid poisid kooli staadionil, Nooremates klassides mängiti peamiselt rahvastepalli. Algklassides käies vahetasime võimlemisriided klassis, põhikooli ajal aga võimlas. Võimla uksest sisse minnes oli vasakut kätt pikk koridor, mille lõpus võimlemisõpetajate tööruum, siis tütarlaste riietusruum ja koridoris eespool poiste riietumise koht. Pesta sai vaid keldrikorruse WC-c, kus voolas vaid külm kraanivesi.

Sportipäevad toimusid Snelli tiigi ääres Tööjõureservide Staadionil. Pikemad jooksuvõistlused aga ümber tiigi. Koolis oli loodud kergejõustiku, võrkpalli, korvpalli, akrobaatika, suusatamise ja vibuspordi sektsioonid. Vibuspordi sektsiooni juhtis õpetaja Merike Pähn. Vaatamata meie kooli võimlas olevatele kehvadele sportimistingimustele, tulime 1963. aastal korvpallis oma vanuserühmas Tallinna välkturniiril koolinoorte meistriks. Finaalmäng toimus Tallinna 6. keskkoolis Kadriorus, Võistlesime selle, vene kooli võistkonnaga. Nende treeneriks oli sel ajal tuntud Eesti Televisiooni spordireporter Fjodor Prussakov. Võistkonnas olid põhiliselt VIII A klassi poisid, kapten Toivo Randrüüt ja Jaak Osa olid VIII B klassist, Toomas Voore, Jaan Hallika ja Avo Siirmaa olid aga VII klassist.

Sel ajal kui õppisime VII ja VIII klassis, oli koolil ka oma orkester. Juhatas seda vist Arvi Laanet. Kaido Mets ja Peeter Tali mängisid trompetit, Leo Kittask ja Paul Nagel klarnetit, Raigo Piilberg kitarri ja Heiki Neiver trummi. Muide Heiki õppis lastemuusikakoolis oboed.

Neil aastatel oli meie koolis ka tuntud pillimees, perekonnanimega Pille. Ta mängis Eesti Raadio estraadiorkestris trompetit. Oli plaanis teha 5-6 liikmelise koosseisuga bänd, kus suurem osa poisse oleks olnud A klassist. Millegipärast jäi see üritus aga soiku.

Viimasel kooliaastal toimusid meil ka tantsukursused, juhendas härra Rosin. Nendest osavõtt oli küll rohkearvuline. Tänu kursustele ei kartnud me tantsupidudel esimestena pörandale minna ka siis kui esimene tants oli mõni klassikaline tants, nagu valss või tango. Sel ajal oli kõige popim tants muidugi twist. Aga tants ei olnud kõrgematele nõukogulikele haridustöötajatele meeltemööda, selle vastu võitlemine ei

andnud aga tulemusi. Meie õppealajuhataja leidis lahenduse. Ta ütles, et twist on kehaliste harjutuste kogum, mida muusika saatel tehakse. Seega- nagu võimlemistund muusika saatel.

Põhikooli lõpus olid meil eksamid eesti keeles (kirjand), matemaatikas (kirjalik ja suuline) ning vene keel (suuline)..

Raigo Piilberg:

„Mäletan, et enne esimest eksamit, milleks oli eesti keele kirjand, pabistasin kõvasti. Nägin mitu ööd eksamit ka unes. Sel ajal olin väga huvitatud kosmose teemast ja kosmonautide rännakust Kuule ja teistele planeetidele. Olin selleteemalisi kirjandeid kirjutanud eesti keele tundides ka varem. Õnneks üks kirjandi teemadest võimaldas kosmoseteemast ka kirjandit kirjutada. Teema nime enam ei mäleta, aga kirjutasin seal, kuidas nõukogude ja USA kosmonaudid koos Kuul olles sattusid hätta ja kuidas nad siis teineteist aidades lõpuks maale tagasi pääsesid. Kõige huvitavam oli aga see, et kui järgmisel aastal meist järgmine lend asus kirjandit kirjutama, siis olevat neile enne eesti keele tunnis ette loetud minu kirjutatud kirjand kui eeskuju, kuidas peab olema kirjandis kajastatud rahvastevaheline sõprus ja nõukogude inimeste omakasupüüdmatu abi.

Veel üks mulle meelde jääv seik kooliajast. Mulle meldis VIII klassis väga füüsika. Üks osa füüsika kursusest oli aatomifüüsika. Aatomifüüsikast olin ma sel ajal väga huvitatud, lugedes iseseisvalt läbi mitu selleteemalist populaarteaduslikku raamatut. Aatomifüüsika kontrolltöös saadud hinne 5+ on ka kõrgeim hinne, mida ma ealeski koolis saanud olen.“

Ene Karro:

”Aastad on kiiresti läinud. Vaadates tagasi sellele ajale ja klassikaaslastele, on hea tõdeda, et igaüks on leidnud oma tee ja õnne. See oli 1963. aasta kevadel, kui tuli teha iseseisvalt õigeid valikuid. Ei kutsutud tol ajal koolidesse lahtiste uste päevadele, rääkimata nõustamistest ja testimistest sobiva kooli või tulevase elukutse valikuks. Õnnelikud olid need klassikaaslased, kelle vanemad oskasid märgata lapses peituvaid andeid ja siis soovitada just nendega tegeleda ja edasi arendada. Usun, et otsesest suurt kutsumust ja selget nägemust, kelleks saada ja mida valida, oli vähestel. Põhjuseid ja probleeme oli igasuguseid, miks just kellegi elusaatus kujunes selliseks nagu ta kujunes.

Nii mõnedki klassikaaslased alustasid tööelu varakult, ilma piisava hariduse ja kogemusteta. Ainult tugevad suutsid töö kõrvalt lõpetada keskkooli ja unistada edasiõppimisest. Paljudel ei olnud vanemate toetust ega tõsist elunägemust. Valikud kujunesid katse-eksituse tulemusel erinevateks. Paljud põletasid oma elutuld mõtlematult ereda leegiga ja nemad ei võta osa meie taaskohtumisest. Mälestustes algkoolist jäävad nad väga armastatud ja unustamatuteks kaaslasteks.”

Peale lõpueksameid toimusid koolis muidugi lõpupeod. Ja sealt edasi valis igaüks meist erineva elu- ja koolitee jätkamise viisi. Kes läks keskkooli, kes tehnikumi ja kes tootvale tööle.

.....ja pildid kooliajast

See foto on tehtud 5A klassis Eks see matemaatikast arusaamine nõudis üksjagu tööd

See foto on ka 5A klassi matemaatika tunnist Pildistamine koolis ei olnud just igapäevane

Kui Sirje Ahi lahendas tahvli juures ülesannet, siis Maia Demin vastas suuliselt

Need V klassi fotod on tehtud tütarlaste käsitöö klassis.

Need kaks fotot on tehtud Šnelli tiigi ääres, kus toimusid kooli spordipäevad

Siin fotol A, B ja C klassi poisid Siin neli A klassi poissi ja Jaak Osa B klassist

Foto VI A klassi inglise keele tunnist. Õpetajaks oli Reti Mikk

Sirje Ahi vastamas inglise keele tunnis

Samas tunnis pidi vastama ka Mart Leen

VI klassis pidi käima tootmispraktikal

Milvi sai selle eest ka aukirja

VI klassis käidi ka ekskursioonidel

Klassijuhatajal olid abijõud ka kaasas

Ekskursioonid olid õpilastele elamusterikkad

A klassi priimus Helve Kasemets teeb

Temalgi tekkis kahtlusi kas ta ikka kõike õigesti

Mart Leen VIII klassi eksamil

Eksamid on edukalt läbitud

Põhikooli lõpuaktusel

Viimased hetked veel kõik koos

Õnnitlused lähedastelt

Ja nüüd veel mõned sõbrapildid

Fotosid A klassi kokkutulekutest

1983. aasta kokkutulek

Vasakult paremale

- 1. reas istuvad:** Sirje Ahi (Määrits), Katrin Tarkpea (Saar), Inge Saar (Loddes)
Milvi Luik (Heli), õpetaja Lea Matsi, Maia Demin (Luus)
Helle Jõgi (Piliste), Reet Ilves (Kauge)
- 2. reas seisavad:** Mare Niinepuu (Naumova), Feja Feklistova (Räim)
Sirje Treimann (Saat), Maire Keskmäe (Puusepp), Ene Karro
(Kaljula), Silja Rosin (Karjahärm), Raina Vender (Kokkota)
Krista Sander (Roos), Elvi Rink
- 3. reas seisavad:** Rein Mätlik, Paul Nagel, Mati Plaat, Raigo Piilberg, Enn Niidumaa
Rein Rooste, Heiki Abel

1998. aastal kokkutulek koolimajas

1999. aasta kokkutulek

- 1. reas istuvad:** Ene Karro, õpetaja Lea Matsi, Maia Demin
- 2. reas seisavad:** Sirje Treimann, Raina Vender, Mare Niinepuu
Helve Kasemets (Vorsmann), Elvi Rink, Feja Feklistova
- 3. reas seisavad:** Krista Sander, Enn Niidumaa, Paul Nagel, Maire Keskmäe
Katrin Tarkpea, Raigo Piilberg

2011. aasta kokkutulek

Vasakult paremale

- 1. rida:** Raina Vender, Elvi Rink, õpetaja Lea Matsi, Maia Demin, Ene Karro
Helle Jõgi, Marina Feodorova, Mare Niinepuu, Sirje Ahi, Anne Moks
Silja Rosin, Katrin Tarkpea
- 2. rida:** Milvi Luik, Inge Saar, Krista Sander, Enn Niidumaa, Maire Keskmäe
Sirje Treimann, Toivo Väljari, Raigo Piilberg, Paul Nagel

Sirje Ahi

Milvi Luik

Inge Saar

Klassivennad 2013 aastal

Heiki Neiver

Mart Leen

Aare Puuström

Meie alati nooruslik klassijuhataja Lea Matsi

Fotod II põhikooli lennu pidulikust koosviibimisest koolimajas 24.05.2013

Juubelitort

Paul peo ettevalmistamisel

Šampuselaud on peagi valmis

Rahvast hakkab kogunema

Õpetajad Herman Mäemets ja Lea Matsi on kohale jõudnud

Taaskohtumine peale 50. aastat

Helle Jõgi ja Anne Moks

Paul Nagel avakõnet pidamas

Peost osavõtjad avakõnet kuulamas

**Kooli direktor hr. Marko Rööpson tuli meiga kohtuma ja korraldas
meile koolimajas ekskursiooni**

Kooli raamatukogus

Miks ta meid nüüd pildistab

Õpetajate toas

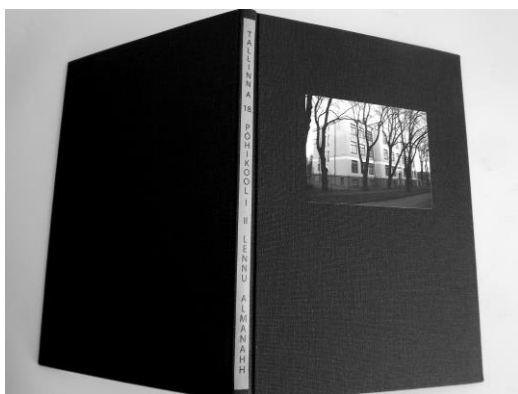
Almanahhi esitus

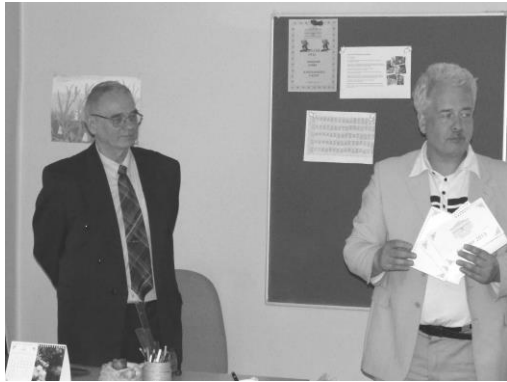
Algus paistab huvitav olema

Vaatamishuvi jätkus esitluse lõpuni

Pühendusega almanahhi esimene eksemplar kingiti oma armsale koolile

Kooli direktor meile kingitusi jagamas

Paul tänab almanahhi esitlejat Raigo't

Tiina Žukova kooli mälestusi jagamas

Maire Keskküla mälestusi kuulamas

Teiste meenutusi on alati huvitav kuulata

Viivi Heinla huviga kuulamas

Herman Mäemetsal oli mida meenutada

A klassi kallis klassijuhataja Lea Matsi

Paul Nagel ja Sirje Ahi vestlemas

Klassiõed Raina Vender ja Feja Feklistova

Ivi Marran huviga kuulamas

Feja Feklistova meenutamas

Inge Saar, Milvi Luik ja Sirje Treimann

Helle Jõgi

Katrin Aavik

Krista Mõttus

Tiina Žukova

Koidu Meil

Tiina Žukova, Krista Mõttus ja Ene Karro

Ühisfoto oma armsa koolimaja ees

18. KESKKOOLI
III PÕHIKOOLI
LEND

1956/57 – 1963/64 õa

SISUKORD

SAATEKS	315
I A klass	316
II A klass	317
III A klass	318
IV A klass	319
V A klass	320
VI A klass	321
VII A klass	322
VIII A klass	323
VIII A klass	324
VIII B klass	325
VIII C klass	326

SAATEKS

1956 aasta sügisel asus õppima Tallinna 18. Keskkooli III põhikooli lend.

1956/57. õppeaastal oli koolis kolm klassikomplekti I klasside õpilasi: A, B, C ja D klass.. A klassi klassijuhataja oli Hilda Jürima, B klassi klassijuhataja oli, C klassi klassijuhataja oli

1957/58. õppeaastal oli koolis kolm klassikomplekti II klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Hilda Jürima, B klassi klassijuhataja oli, C klassi klassijuhataja oli

1958/59. õppeaastal oli koolis kolm klassikomplekti III klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Hilda Jürima, B klassi klassijuhataja oli, C klassi klassijuhataja oli.....

1959/60. õppeaastal oli koolis kolm klassikomplekti IV klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Hilda Jürima, B klassi klassijuhataja oli, C klassi klassijuhataja oli

1960/61. õppeaastal oli koolis kolm klassikomplekti V klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Vanda Habicht, B klassi klassijuhataja oli Asta Leetma, C klassi klassijuhataja oli Maimu Vetemaa.

1961/62. õppeaastal oli koolis kolm klassikomplekti VI klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Vanda Habicht, B klassi klassijuhataja oli Asta Leetma, C klassi klassijuhataja oli Maimu Vetemaa.

1962/63. õppeaastal oli koolis kolm klassikomplekti VII klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Vanda Habicht, B klassi klassijuhataja oli Asta Leetma, C klassi klassijuhataja oli Maimu Vetemaa.

1963/64. õppeaastal oli koolis kolm klassikomplekti VIII klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Vanda Habicht, B klassi klassijuhataja oli Asta Leetma, C klassi klassijuhataja oli Maimu Vetemaa.

Selle lennu B ja C klassi õpilastega puudus kroonika koostajal side. Õnnestus saada vaid B ja C klassi VIII klasside fotod koos nimedega. A klassi kroonikas puudub I A klassi foto. Ülejäänud klasside fotod on kroonikas olemas koos nimedega.

1956/57. õppeaasta
I A klass

Foto puudub

1957/58. õppeaasta
II A klass

Vasakult paremale

1. rida: Liia Meidla, Sirle Välißon(?), Evi Kuuskoja, Sirje Urb, Kersti Mäeots, Harri Okas, Airi Piip, Sirje Nõu, Galja Abakanova, Sirje Ulst, Maire Traks;

2. rida: Liia Sepp, Ulve Käsk, Meeli Penjam, Aino Ojasoo, Jaan Riikoja, klassijuhataja Hilda Jürima, Aili Rätsep, Reet Remi, Ene Reiljan, Virve Jalakas, Reet Pöld;

3. rida: Toomas Liivoja, , Kalev Reinok, Robert Kose, Viktor Kaasikmäe, Rein Brigo, Peeter Kahem, Ivo Jõe, Guido Pajuste, Aavo Siirma, Rein Raamets, Peeter Oeselg, Kai Koplus, Helle Peterson;

4. rida: , Kaato Gross, Andres Abiline, Gunnar Talv, Rein Sepp, Toomas Voore, Toivo Adamson, Heiki Uus, Olev Eidermann, Vello Lepik,

..... .

1958/59. õppeaasta
III A klass

Vasakult paremale

1. rida: Aavo Siirma, Jaan Riikoja, Sirje Nõu, Galja Abakanova, Liia Meidla, Peeter Oeselg, Rein Raamets;

2. rida: Sirje Urb, Aili Rätsep, Sirle (Väljasson või Villemson?), Reet Põld, õpetaja Hilda Jürima, õppealajuhataja Aino Rebane, Kersti Mäeots, Airi Piip, Sirje Ulst;

3. rida: Liia Sepp, Meeli Penjam, Ulve Käsk, Helle Peterson, Aino Ojasoo, Kai Koplus, Maire Traks, Ene Reiljan, Virve Jalakas, Reet Remi;

4. rida: Rein Puksman, Toomas Voore, Rein Sepp, Vello Leppik, Toivo Adamson, Heiki Uus, Kaato Gross, Andres Abiline, Gunnar Talv, Toomas Liivoja;

5. rida: Robert Kose, Harry Okas, Olev Eiderman, Kalev Reinok, Rein Brigo, Guido Pajuste, Viktor Kaasikmäe(?), Ivo Jõe.

1959/60. õppeaasta
IV A klass

Vasakult paremale

1. rida: Sirje Ulst, Galja Abakanova, Airi Piip, Reet Põld, Aili Rätsep, Sirje Urb, klassijuhataja Hilda Jürima, Maire Traks, Ene Reiljan, Kai Koplus, Sirje Nõu, Kersti Mäeots, Liia Meidla;

2. rida: Harri Okas, Kalev Reinok, (Rein Villemson?), Aino Ojasoo, Ulve Kask, Velli Tomson, Helle Peterson, Meeli Penjam, Liia Sepp, Reet Remi, Maire Raud, Toomas Liivoja, Robert Kose, ;

3. rida: Rein Raamets, Guido Pajuste, Rein Brigo, Andres Abiline, Vello Leppik, Rein Sepp, Toomas Voore, Tõnu Pitk, Iivo Miil, Heiki Uus, , Ivo Jõe, Peeter Oeselg, Aavo Siirma.

1960/61. õppeaasta
V A klass

Vasakult paremale

1. rida: Liia Meidla, Sirje Ulst, Sirje Nõu, Kai Koplus, Sirje Urb, Aili Rätsep, õpetaja Vanda Habicht, Galja Abakanova, Aino Ojasoo, Aile Toompalu, Reet Põld, Airi Piip, Kersti Mäeots;

2. rida: Toivo Adamson, Rein?, Vello Leppik, Reet Remi, Meeli Penjam, Velli Tomson, Liia Sepp, Maire Traks, Helle Peterson, Ulve Käsk, Ene Reiljan, Heiki Uus, Iivo Miil, Toomas Voore,

3. rida: Rein Raamets, Peeter Oeselg, Rein Brigo, Kalev Reinok, Olev Eidermann, Felix Loit, Rein Sepp, Aavo Kuik, Leo Meigas, Andres Abiline, Harri Okas, Enn Metsjärv, Guido Pajuste,

1961/62. õppeaasta
VI A klass

Vasakult paremale

1. rida: Aili Rätsep, Ulve Käsk, Liia Meidla, Sirje Nõu, Galja Abakanova,
Kai Koplus, klassijuhataja Vanda Habicht, Aile Toompalu, Airi Piip, Sirje Urb,
Aime Roosileht, Kersti Mäeots, Aino Ojasoo;

2. rida: Heiki Uus, Harri Okas, Iivo Miil, Meeli Penjam, Katrin Aavik, Helle
Peterson, Liia Sepp, Ene Reiljan, Reet Remi, Maie Kamm, Jaan Kamm, Felix Loit,
Tõnu Pitk;

3. rida: Avo Siirmaa, Rein Raamets, Leino Saar, Kalev Reinok, Vello Lepik,
Holger Praks, Hans Arro, Ants Luukas, Toomas Voore, Enn Metsjärv,
Olev Eidermann, Rein Brigo, Peeter Oeselg.

1962/63. õppeaasta
VII A klass

Vasakult paremale

1. rida: Liia Meidla, Sirje Nõu, Aime Roosileht, Airi Piip, Maie Kamm, klassijuhataja Vanda Habicht, Galja Abakanova, Ulve Kask, Aile Toompalu, Sirje Urb, Kersti Mäeots;

2. rida: Olev Eiderman, Ilmar Vaher, Enn Metsjärv, Aili Rätsep, Meeli Penjam, Aino Ojasoo, Katrin Aavik, Liia Sepp, Helle Peterson, Ene Reiljan, Reet Remi, Heiki Uus, Leino Saar, Aavo Siirma;

3. rida: Rein Raamets, Vello Lepik, Jaan Kamm, Iivo Miil, Ants Luukas, Toomas Voore, Hans Arro, Holger Praks, Tõnu Rassa, Harry Okas, Peeter Oeselg, Rein Brigo.

1963/64. õppeaasta
VIII A klass

Vasakult paremale

1. rida: Kersti Mäeots, Sirje Nõu, Aime Roosileht, Liia Meidla, klaasijuhataja Vanda Habicht, õpetaja Johannes Kasemetsa, Ene Reiljan, Galja Abakanova, Aile Toompalu, Sirje Urb;

2. rida: Rein Raamets, Tõnu Räsä, Airi Piip, Aili Rätsep, Maie Kamm, Katrin Aavik, Aino Ojasoo, Helle Peterson, Reet Remi, Ulve Käsik, Meeli Penjam, Ilmar Vaher, Avo Siirmaa;

3. rida: Rein Brigo, Leino Saar, Holger Praks, Iivo Miil, Peeter Vaik, Toomas Voore, Jaan Kamm, Harri Okas, Vello Leppik, Olev Eidermann, Peeter Oeselg.

1963/64. õppeaasta
VIII A klass

Vasakult paremale

1. rida: Galja Abakanova, Aile Toompalu, Liia Meidla, õpetaja Asta Leetma, direktor Einar Vapper, klassijuhataja Vanda Habicht, õpetaja Merike Pähn, Sirje Nõu, Airi Piip, Aime Roosileht;

2. rida: Vello Leppik, Ene Reiljan, Reet Remi, Meeli Penjam, Maie Kamm, Ulve Käsk, Aino Ojasoo, Kai Koplus, Helle Peterson, Aili Rätsep, Kersti Mäeots, Sirje Urb, Ants Luukas;

3. rida: Leino Saar, Rein Brigo, Harri Okas, Olev Eidermann, Hans Arro, Iivo Miil, Jaan Kamm, Toomas Voore, Holger Praks, Heiki Uus, Ilmar Vaher, Rein Raamets, Avo Siirmaa.

1963/64. õppeaasta
VIII B klass

Vasakult paremale

1. rida: Anne Metsamäe, Sirje Puström, Maili Klaas, õpetaja Vanda Habicht, direktor Arnold Masing, klassijuhataja Asta Leetma, õpetaja Merike Pähn, Reet Randmaa, Vaike Luur, Ivi Reinot;

2. rida: Gunnar Aava, Sirje Reitel, Sirje Kaseväli, Helle Kivistik, Tiia Raidma, Helle Aljas, Maire Traks, Sirje Sumel, Helle Tomingas, Vello Saar, Vallot Neumann;

3. rida: Jüri Lään, Alo Abel, Jaan Hallika, Toomas Sander, Ardo Saagen, Heiki Kadak, Sven Metslaid, Harri Põldsalu, Tiit Rosin, Enn Metsjärv, Ants Tali, Riho Pilvik.

1963/64. õppeaasta
VIII C klass

Vasakult paremale

1. rida: Sirje Metsamärt, Marina Fjodorova, Malle Meitern, õpetaja Vanda Habicht, direktor Einar Vapper, klassijuhataja Maimu Vetemaa, õpetaja Merike Pähn, Kersti Valgmäe, Krista Rašinski, Hilja Kruusi;

2. rida: H. Saarm, Anne Tammekänd, Milvi Lind, Velli Tompson, Eeva Latsius, Õie Klesmann, Anne Kadak, Ellen Luhter, Tiina Matvei, Sirje Kessel, Riho Räni;

3. rida: Aare Brinkman, Jaan Talvistu, V. Häitson, Sven Mets, Toivo Räim, Valter Kalikov, Priit Pihelgas, Aadu Virtal, Allan Sepp, Peeter Tali, Toivo Saaret, Igor Nikitin, Enn Loog.

**18. 8 - KLASSILISE
KOOI I LEND
1957/58 – 1964/65 õa**

SISUKORD

SAATEKS	329
I A klass	330
II A klass	331
III A klass	332
IV A klass	333
V A klass	334
VI A klass	335
VII A klass	336
VIII A klass	337
VIII A klass	338
VIII B klass	339
Lennu foto	340
Meenutusi ja pilte kooliajast	341

SAATEKS

1957. aastal alustas oma kooliteed kaks esimest klassi: A ja B klass

1957/58. õppeaastal oli koolis kaks klassikomplekti I klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Lilian, B klassi klassijuhataja oli

1958/59. õppeaastal oli koolis kaks klassikomplekti II klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Lilian Randna, B klassi klassijuhataja oli

1959/60. õppeaastal õppeaastal oli koolis kaks klassikomplekti III klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Hedvig Bürger, B klassi klassijuhataja oli

1960/61. õppeaastal õppeaastal oli koolis kaks klassikomplekti IV klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Hedvig Bürger, B klassi klassijuhataja oli

1961/62. õppeaastal õppeaastal oli koolis kaks klassikomplekti V klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Silvia Parts, B klassi klassijuhataja oli

1962/63. õppeaastal õppeaastal oli koolis kaks klassikomplekti VI klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Raul Uulman ja, B klassi klassijuhataja oli

1963/64. õppeaastal õppeaastal oli koolis kaks klassikomplekti VII klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Lea Matsi, B klassi klassijuhataja oli

1964/65. õppeaastal õppeaastal oli koolis kaks klassikomplekti VIII klasside õpilasi.

A klassi klassijuhataja oli Lea Matsi, B klassi klassijuhataja oli Arnold Salk.

A klassi kohta sai koostaja selle klassi vilistlaste käest fotod I – VIII klassini koos nimedega. B klassi vilistlaste käest on saadud vaid VIII klassi foto koos nimedega.

A klassi klassijuhataja oli kaks esimest aastat Lilian Randna. 1959/60. õppeaasta algul koondati nende klassijuhataja. Koondamise põhjuseks oli Liliani usulised veendumused. Ta laulis jõulupäeval kirikukooris, seda märgati ja see oli ka põhjuseks tema koolist koondamisel.

1957/58. õppeaasta

I A klass

Vasakult paremale

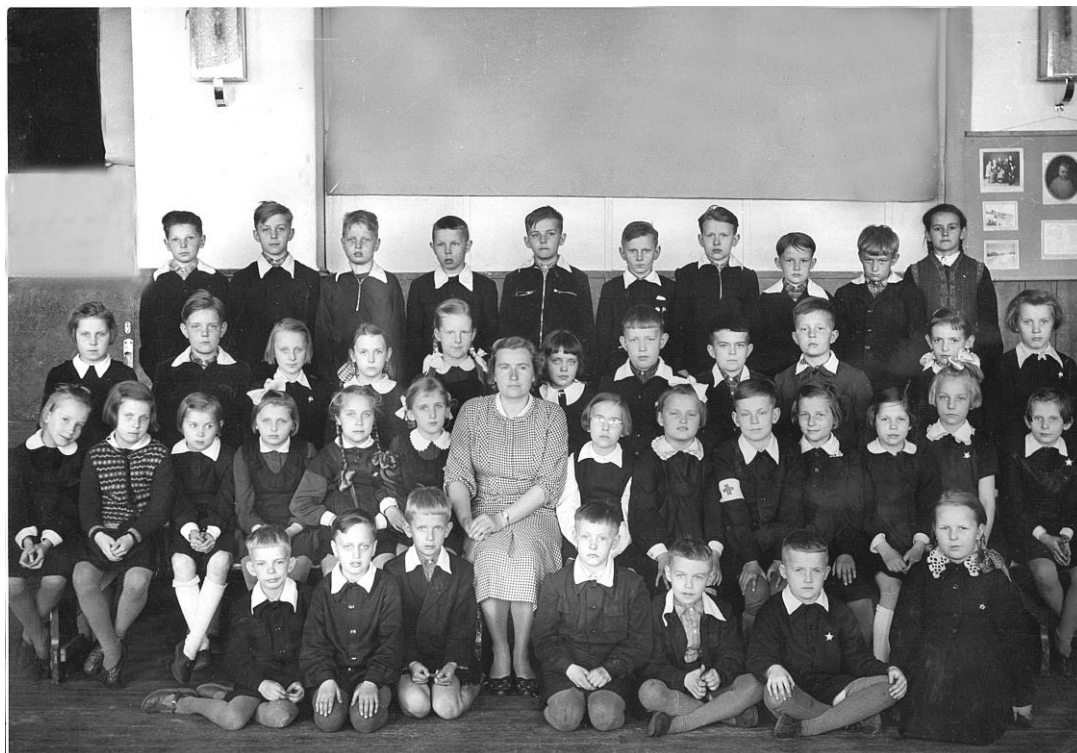
1. rida: Mirje Kärner, Jüri Annist, Koit Järv, Tiina Tuha, Mare Kask, Uudo Pajuste, Aare Luik, Allan Švaiko, Tõnu Kiisk, Jüri Teras;

2. rida: Ülle Putmaker, Anu Pitk, Ruth Koobak, Tiiu Urb, klassijuhataja Lilian Randna, Viivi Eek, Anu Tähka, Lembe Talts, Katrin Arikas, Ülle Ojavee;

3. rida: Kädi Riikoja, Sirle Rand, Urve Pärn, Eha Albert, A. Luhaaru, Tiina Tuberg, Kersti Köster, Kaaja Sikkenberg, Anu Kipper, Ülle Kiviaru, Õie Oks, Ollemaa, Tiina Mäe, Reet Ilves;

4. rida: Mart Maripuu, Harry Kaunispäik, Jaan Tagasaar, Priit Ringimäe, Hillar Vaik, Arvo Talvi, Karl Talts.

1958/59. õppeaasta
II A klass

Vasakult paremale

1. rida: Feliks Feklistov, Udo Pajuste, Harry Kaunispaik, Rein Mölder, Aare Luik, Hillar Vaik, Anu Tähka;

2. rida: Tiina Mäe, Anu Kipper, Ülle Kiviaru, Kersti Köster, Kaaja Sikkenberg, Tiiu Urb, klassijuhataja Lilian Randna, Kädi Riikoja, Anu Pitk, Arvo Talvi, Eha Albert, Helle Pöld, Katrin Arikas, Sirle Rand;

3. rida: Tiina Tuha, Jüri Teras, Mare Kask, Ülle Putmaker, Ruth Koobak, A. Luhaaru, Jüri Virtal, Jüri Annist, Kalev Brandt-Kure, Reet Ilves, Mirje Kärner;

4. rida: Jaan Tagasaar, Mart Maripuu, Peeter Kahem, Jüri Maasikas, Karl Talts, Tõnu Kiisk, Priit Ringimäe, Allan Švaiko, Koit Järv, Lembe Talts.

1959/60. õppeaasta
III A klass

Vasakult paremale

1. rida: Leili Virkunen, Anu Pitk, Kaaja Sikkenberg, Kersti Köster, Tiina Mäe, Anu Tähka, klassijuhataja Hedvig Bürger, Tiina Tuberg, Mare Kask, Helle Pöld, Eha Albert, Ülle Putmaker, Kädi Riikoja;

2. rida: Jüri Virtal, Harry Kaunispak, Karl Talts, Katrin Arikas, Lembe Talts, Tiina Tuha, Virve Jalakas, Mirje Kärner, Viivi Eek, Reet Ilves, Ülle Ojavee, Jüri Maasikas, Priit Ringimäe, Jüri Teras;

3 rida: Uudo Pajuste, Koit Järv, Raivo Mölder, Tõnu Kiisk, Jaan Tagasaar, Mart Maripuu, Kalev Brandt-Kure, Jüri Annist, Arvo Talvi, Hillar Vaik, Feliks Feklistov, Aare Luik.

1960/61. õppeaasta
IV A klass

Vasakult paremale

1. rida: Sirle Rand, Ülle Ojavee, Kaaja Sikkenberg, Ülle Putmaker, Tiina Tuberg, Tiina Mäe, klassijuhataja Hedvig Bürger, Katrin Arikas, Helve Lillemaid, Kersti Köster, Anu Tähka, Leili Virkunen, Anu Pitk;

2. rida: Jüri Teras, Kalev Brandt-Kure, Eha Albert, Tiiu Kuik, Reet Ilves, Virve Jalakas, Mirje Kärner, Viivi Eek, Tiina Tuha, Lembe Talts, Urve Pärn, Jüri Virtal, Mart Maripuu;

3. rida: Feliks Feklistov, Raivo Mölder, Hillar Vaik, Jüri Maasikas, Jaan Tagasaar, Priit Ringimäe, Jüri Annist, Sulev Kütt, Harry Kaunisaik, Tõnu Kiisk, Koit Järv, Allan Švaiko, Aare Luik.

1961/62. õppeaasta

V A klass

Vasakult paremale

1 rida: Eha Albert, Anu Pitk, Kaaja Sikkenberg, Ülle Putmaker, Anu Tähka, klassijuhataja Silvia Parts, Tiina Tuberg, Sirje Ulst, Sirle Rand, Ülle Ojavee, Urve Pärn, Aare Luik;

2 rida: Jüri Annist, Jüri Teras, Tiina Mäe, Tiiu Kuik, Tiina Tuha, Mirje Kärner, Viivi Eek, Reet Ilves, Lembe Talts, Katrin Arikas, Rein Sepp, Mart Maripuu, Arvo Talvi;

3 rida: Feliks Feklistov, Allan Švaiko, Tõnu Kiisk, Sulev Eber, Jaan Tagasaar, Sulev Kütt, , Jüri Karro (seisab madalamal), Jüri Virtal, Harry Kaunispaik, Jüri Maasikas,,, Are Kaarma.

1962/63. õppeaasta
VI A klass

Vasakult paremale

1 rida: Kaaja Sikkenberg, Ülle Ojavee, Tiina Tuberg, Anu Tähka, Katrin Arikas, õpetaja, õpetaja Raul Ulman, Sirje Ulst, Ülle Putmaker, Eha Albert, Urve Pärn, Sirle Rand;

2 rida: Sulev Eber, Allan Švaiko, Hillar Vaik, Rein Mölder, Tõnu Kiisk, Lembe Talts, Sirje Tauts, Reet Ilves, Tiiu Kuik, Tiina Mäe, Toomas Veskimets, Veiko Eslon, Jüri Maasikas,, Aare Luik;

3 rida: Jüri Karro, Are Kaarma, Kalev Reinok, Sulev Kütt, Harry Kaunispaik, Jüri Annist, Jüri Teras, Lembit Erbe, Rein Sepp, Jüri Virtal, Mart Maripuu, Priit Ringimäe, Jaan Tagasaar, Arvo Talvi, Tiirmaa.

1963/64. õppeaasta
VII A klass

Vasakult paremale

- 1. rida:** Tiina Tuberg, Sirje Tammiku, Sirle Rand, Anu Tähka, klassijuhataja
Lea Matsi, Urve Pärn, Kaaja Sikkenberg, Sirje Saar, Sirje Ulst, Eha Albert;
2. rida: Tõnu Kiisk, Kalev Reinok, Rein Mölder, Tiina Mäe, Lembe Talts,
Sirje Tauts, Reet Ilves, Tiiu Kuik, Ülle Putmaker, Toomas Veskimets, Veiko Eslon,
Are Kaarma;
3. rida: Arvo Talvi, Jaan Tagasaar, Harry Kaunispaid, Jüri Virtal, Jüri Teras, Villu
Tee, Lembit Erbe, Mart Maripuu, Priit Ringimäe, Jüri Annist, Sulev Kütt, Hillar Vaik,
.....

1964/65. õppeaasta
VIII A klass

Vasakult paremale

1 rida: Tiiu Vaab, Sirje Saar, Ülle Putmaker, Sirje Tammiku, Urve Pärn, klassijuhataja Lea Matsi, Tiina Tuberg, Eha Albert, Sirle Rand, Anu Tähka, Lembe Talts;

2 rida: Jaan Tagasaar, Harry Kaunispaik, Veiko Eslon, Tiina Mäe, Kaaja Sikkenberg, Sirje Tauts, Maire Austa, Tiiu Kuik, Reet Ilves, Toomas Veskimets, Hillar Vaik, Rein Mölder;

3 rida: Are Kaarma, Mart Maripuu, Priit Ringimäe, Jüri Annist, Jüri Teras, Sulev Kütt, Kalev Reinok, Tõnu Kiisk.

1964/65. õppeaasta
VIII A klass

Vasakult paremale

1. rida: Urve Pärn, Ülle Putmaker, õpetaja Ideja Vassa, õpetaja Johannes Kasemetsa, õpetaja Raoul Jürme, õpetaja Aino Rebane, klassijuhataja Lea Matsi, õpetaja Arnold Salk, õpetaja Hedvig Bürger, direktor Ilmar Kübar, õpetaja Helene Talts, Sirje Tauts, Sirje Tammiku;

2. rida: Veiko Eslon, Tiiu Vaab, Eha Albert, Tiina Tuberg, Tiina Mäe, Tiiu Kuik, Maire Austa, Lembe Talts, Reet Ilves, Kaaja Sikkenberg, Sirje Saar, Sirje Ulst, Anu Tähka, Sirle Rand;

3. rida: Harry Kaunispaid, Rein Mölder, Toomas Veskimets, Sulev Kütt, Kalev Reinok, Priit Ringimäe, Jüri Teras, Mart Maripuu, Jüri Annist, Jaan Tagasaar, Hillar Vaik, Tõnu Kiisk, Are Kaarma.

1964/65. õppeaasta
VIII B klass

Vasakult paremale

1. rida: õpetaja Johannes Kasemetsa, õpetaja Ideja Vassa, õpetaja Raoul Jürme, õppealajuhataja Aino Rebane, õpetaja Lea Matsi, klassijuhataja Arnold Salk, õpetaja, õpetaja Hedvig Bürger, direktor Ilmar Kübar, õpetaja Helene Talts,

2. rida: Taimi Talvistu, Malle Klaas, Sirje Ojasoo, Ilona Moks, Saima Laos, Merike Nava, Sirje Thaling, Anne Soopa, Eda Ruut, Tiiu Laianpuu, Merike Muuk, Mare Randväli, Liivi Sonn;

3. rida: Sirle Väli, Jüri Arunurm, Jüri Allik, Tiit Saarep, Asso Kuul, Kalle Tiirmaa, Toivo Teder, Mati Šironin, Arvo Vettik, Aino Runge.

18. 8 klassilise kooli I lennu lõpufoto

Vasakult paremale

1. rida:, õpetaja Helene Talts, õpetaja Ideja Vassa, õpetaja Lea Matsi, õpetaja Arnold Salk, õpetaja Aino Rebane, direktor Ilmar Kübar, õpetaja Hedvig Bürger,, Anu Tähka, Sirle rand, Ülle Putmaker ;

2. rida:,,,,, Lembe Talts, Sirje Ulst, Tiiu Vaab, Sirje Tauts, Reet Ilves,..... Maire Austa, Kaaja Sikkenberg, Johannes Kasemetsa;

3. rida:, Tiina Mäe, Tiiu Kuik,,, Toomas Veskimets, Tõnu Kiisk, Hillar Vaik,,, Sirje Tammiku, Tiina Tuberg, õpetaja Raoul Jürme;

4. rida: Are Kaarma,, Rein Mölder, Veiko Eslon,, Priit Ringimäe, Mart Maripuu, Kalev Reinok, Sulev Kütt, Harri Kaunispaik, Jüri Annist, Jüri Teras, Jaan Tagasaar.

Jüri Annist meenutab

Nagu kombeks, kogunesime koos emadega (ikkagi julgem) kooli 1.septembril. Aasta oli siis 1957.

Mille järgi meid A-kateks ja B-kateks jaotati, seda ei mäleta meist keegi. Kuidagi meid pooleks jagati, misjärel saime arglikult sammuda oma klassi. Meid oli praeguseid standardeid arvestades väga palju - tervelt 40 last. Klassiruumis ootas ees uus probleem – pinginaabri leidmine. Loomulikult paarusid poisid poistega ja tüdrukud tüdrukutega. Sobivate paariliste leidmine võttis aega, aga tehtud ta sai – vast esimene tõsine valik elus.

Nüüd asus meie tulevane klassijuhata õp.Randna tutvustama esmalt ennast, siis meid, koolikorda ja järgmiste päevade tegemisi. Mõte aastaid kestvast kooliskäimisest oli loomulikult hirmutav, aga algus oli tehtud ja ees ootas süvenemine tähestikku, aabitsasse ja korrutustabelisse.

Kevadeks 1958 olime juba sedavõrd õppust saanud, et meiega võidi lausa rahva hulka minna. Pildil oleme siirdumas ekskursioonile Hundikuristikku. Klassijuhatajal (paremal, heleda mantliga) on meie ohjeldamiseks kaasa võetud 2 lapsevanemat. Meie aga kanname tähtsalt vormimütse, portfelle (neist me ei raatsinud ometi loobuda) võileibadega ja naudima täiega päikeselist kevadilma. Mantlid on mõnel meist paar numbrit suuremad – kasvamise jagu, nagu oli kombeks öelda – aga see ei tundu kedagi häirivat.

Etterutates võib öelda, et ekskurseerimine jätkus ka järgnevatel aastatel. Mitte küll Petserisse ega Pariisi, aga meie jaoks kõlbasid ka lähedased kohad – pea-asi, et sai koos olla ja ringi karelda. Kõrvalolev pilt on tehtud Pirita jõe ääres 1960.a. kevadel, kui oleme lõpetamas kolmandat klassi. Tasub tähele panna, et areng on olnud kõva – mantlid on asendunud jopedega ja käekell ning fotoaparaat on saanud asiste koolipoiste aksessuaarideks.

Paraku olime selleks ajaks ilma jäänud oma armastatud klassijuhatajast õp. Randnast. Keegi pealekaebamist viljelev persoon oli näinud teda sisenemas kirikusse ja sellest piisas – õp.Randna sai oma ametist priiks. Ta oli meiega jõudnud olla vaid kaks aastat. Kolmandast klassist alates oli meie klassijuhatajaks õp.Hedvig Bürger. Tema sai omale teatepulgana üle võtta 38 õpilast. Ka õp. Bürgeri valitsemisaeg jäi lühikeseks. Viienda klassi pildil on klassijuhataja positsioonis juba õp.Silvia Parts. Tema lapsepuhkusele minek jõudis kätte kuuenda õppeaasta keskepaigas, misjärel klassijuhatajateks määrati võimlemisõpetajad.Raul Uulman ja Seitsmenda ja kaheksanda klassi klassijuhatajaks on kõigi poolt armastatud õp.Lea Matsi. Kõhklusteta võtsime omaks tema väga tabava hüüdnime – Nuku. 1965.a. kevadel lõpetas meid 31. Paljud alustanud olid meist maha jäänud või Kalamajast ärakolimise tõttu teistesse koolidesse siirdunud. Loomulikult oli ka juurdetulijaid. Vaid 18 meist läbisid põhikooli algusest peale kuni lõpuaktuseni.

Pöördugem nüüd siiski tagasi aastatesse 1957...58. Tolle aja lapsed olid koolivälisel ajal vabad nutitelefonide ja mängukonsoolide painest. Televisoreidki ei olnud, vähemalt mitte tavalises peres. Mänguasjugi oli napisti ja niiviisi johtuski, et hoopis huvitavam oli tegutseda õues, kui konutada toas. Poiste üheks lemmiktegevuseks oli mäng, mida ma pole moodsama aja laste “relvastuses” enam kohanud. Nimetaksin seda tegevust “tünnivitsa veeretamiseks”. Vaja läks kahte abivahendit: metallist võru läbimõõduga 50...70 cm ja tugevamast traadist kepjat moodustist, mille alumises otsas oli U- kujuline hark ja teine ots oli ca 15 cm ulatuses tagasi painutatud, et traat paremini pihus püsiks.

Metallvõru lükati veerema ja peoshoitava traadi otsas oleva hargiga anti rattale hoogu juurde ja suunati tema liikumist. Võruks kõlbas jalgratta ratas, millelt oli rehvi maha võetud ja kõik kodarad kõrvaldatud. Minu isa töötas Masinatehases ja tema valmistas

mulle poeletolisest torust paraja mõõduga võru. Sellega olin ma tehtud mees. Minu "masin" ületas suurepäraselt väheldasemaid kive ja võttis sõnakuulelikult raskeimadki kurvid mahamärgitud slaalomirajal.

Kui saag ja haamer juba käes püsisid, siis meisterdas hakkaja poiss omale tõukeratta. Selleks läks tarvis paari lauajuppi, peotäit naelu ja kahte suuremat kuullaagrit. Praegused väikeste ratastega kokkukäivad tõukerattad on tolleaegsete edasiarendused, aga need tegid sõites suurepäraselt kõrvupaitavat kõrinat, mida nüüdsed oma plastikratastega ei suuda.

Tüdrukutel nii põnevaid mänguvahendeid ei olnud. Nemad pidid leppima hüppenööri ja keksukividega. Viimaste õige valimine oli otsustava tähtsusega keksumängu tulemis. Poistel tüdrukuid keksus või hüppenööriega hüppamises võita ei õnnestunud ühegi trikiga.

Kooliaastate edenedes lisandus loomulikult mitmeid oskusi, mille seas oli omandatud sulega kirjutamise peen kunst. Selle tarvis pidi käepärast olema sulg, sulepea ja tint. Algul ei tahtnud tint kuidagi koolipingi keskel asunud tindipotis püsida – ikka sattus pritsmeid nii vihikutele/raamatutele kui ka riieteale. Hiljem asi paranes, aga tindivalaja kindlat kätt nõudvat ametit said pidada vaid usaldusväärsed õpilased. Pildil oleme jõudnud III-sse klassi ja tinti on valamas Kersti Köster. Tunnisisese distsipliini huvides on algusaasta poiss-poiss ja tüdruk-tüdruk pinginaabrusest saanud õpetajate sunni läbi valikuliselt poiss-tüdruk kooslused. Piinlik ju hakata tüdrukuga midagi sosistama! Pildil on hästi näha ka lapsevanemate õudusunenägu – koolivormide kohustuslikud valged kraed. Esiplaanil olevas pingireas eest tahapoole liikudes istuvad Kädi Riikoja ja Feliks Feklistov; Sirle Rand ja Karl Talts; Mirje Kärner ja Jüri Virtal; Kaaja Sikkenberg, Viivi Eek, Katrin Arikas. Aknapoolses reas saavad rahumeelsemad poisid nautida omakeskel olemist. Eespool Mart Maripuu ja Arvo Talvi; viimases pingis Jüri Annist ja Priit Ringimäe.

Märkamatult olid kätte jõudnud pioneeriaastad. Koondused toimusid regulaarselt. Rahvaste sõpruse edendamine oli kasvatustöös esiplaanil. Pildil on saali ette koridori üles rivistatud IV a klassi pioneerid, et pidulikult vastu võtta küllatunud vene õppekeelega 5.Kk õpilasi. Asjaosaliste mäletamist mööda kulgesid koondused rahulikult, ilma väga totaalse ajupesuta. Pioneeriks astumine oli “sunniviisiliselt vabatahtlik”, aga kui keegi ikka pioneeriks saada ei tahtnud, siis sellest eriliselt suurt numbrit ei tehtud.

Seltskondlikud mängud olid niisuguste kohtumiste kohustuslikuks osaks.

Läbi kooliaastate lavastati pidulikel puhkudel ettekandmiseks näidendeid. Lavastajaks oli kas klassijuhataja või hiljem eesti keele õpetaja, kes need iga-aastased näitemängud kätte õpetas. Viimane näitemäng tuli maha mängida veel ka kaheksandas klassis. Ülaloleval pildil on käimas stseen metsaelanike elust III a klassi õpilastega kandvates osades. Siilidena Priit Ringimäe ja Mart Maripuu; kaastundlike oravatena vaatamas Kaaja Sikkenberg ja Kersti Köster; hullusti haiget jänest, Karl Taltsi paitamas Lembe Talts.

Oli täiesti loomulik, et igaüks meist lõi kaasa erinevates ettevõtmistes: usinasti käidi erinevates trennides, terasema kõrvaga õpilased angžeeriti laulukoori ja/või ansamblitesse; mitmed lapsed käisid tavakooli kõrval veel ka muusikakoolis; Raudteelaste klubis tegutses rahvatantsuring; Pioneeride Palee ukсед olid kõigile avatud. Olime igale poole oodatud. Lapsevanemate rahakotti need tegevused ei kergendanud. Tagantjäre tarkusena, aitasime täita ringide isikkoosseise ehk teisisõnu – ringid juhendajad püüsid palgal.

Need lillepärgadega haldjad pildil on (eest vasakult) Sirle Rand, Lembe Talts, Kersti Köster, Helle Pöld.

Tagareas vasakult Anu Tähka, Kaaja Sikkenberg, Katrin Arikas.

Aktusteks tuli kindlasti ette valmistada sobivad etteasted. Pildil esineb IV a klassi tüdrukute tantsurühm. Huvitava nüansina tasub tähele panna, et hoolimata tolleaegsest mitte eriti lopsakast majandusseisust, on kõigi meie ettevõtmiste puhul kasutuses korralikud kostüümid, mis emade abiga õigeaks ajaks valmis said (vt. kahte viimast fotot). Kui graatsiliste tüdrukute loomupäraseks tegevuseks oli tants, siis kohmakamaid poisse lihviti osavamaks püramiidide ehitamisega. Igal aktusel oli laval võimalik näha kuhja üksteise peale roninud poisse, kes kunstliku naeratuse saatel püüdsid tasakaalu säilitada. Paraku pole meil säilinud ühtegi fotot arvukatest inimtornidest, mida noil aastail ehitasime.

Meie elu käis tuntud laulusalmi: "...käib töö ja vile koos..." järgi. "Vilest" on üksjagu juttu olnud, pöördugem "töö" juurde. Ühiskondlikult kasuliku töö ehk ÜKT normtunnid tuli igalühel meist täis saada. Mitmed meie klassi õpilased käisid ÜKT tunde tegemas Riiklikus Loodusmuuseumis Laial tänaval. Sealsed akvaariumid olid mitmel aastal meie hoole all. Pinginaaber, Priit Ringimäe, meenutas, et kõhnade poistena olime sobilikud pugema viirpapagoide ja kanaarilindude puuridesse, et nende sisemus üksipulgi puhtaks saaks. Üsna ränka vaeva nõudis vanapaberi normi täitmine. Kergendus saabus, kui mõni lapsevanem organiseeris oma töökohast suurema koguse makulatuuri klassi normi täiteks

kohale. Pakuksin, et 1963...65 aastatel turritasid koolimaja taga õuel kõrged vanarauamäed. Käis hoogne klassidevaheline vanaraua kogumise võistlus. Efekttiivseks tegevuseks jagunesime peale kooli 3...4 inimeselistesse gruppidesse, mis asusid tänavate kaupa hoove ja nurgataguseid läbi kammima, et vedelevat rauakola leida. Ega me põlanud ära ka ustele koputada ning elanikelt metallesemid küsida. Klassiruumide remont lasus samuti meie enda ja loomulikult ka meie isade-emade hinge peal. Ühe meie klassi poisi isa oli trükivärvitööstuse direktor. Tema organiseeris meile värvi koolipinkide ülevärvimiseks. Pintseldamisega saime kenasti hakkama, aga värv ei tahtnud kuidagi ära kuivada. Trükivärv ei ole ju mõeldud puidu värvimiseks. Paraku ei tule mälusoppidest enam esile seda, kuidas me värvi naksumise üsna põletavaks kujunenud probleemi lahendasime. Klassiruumi põhjalikumal koritamisel ja pesemisel tuli õpilastel agarasti kaasa lüüa.

Mida suuremaks me sirgusime, seda kaugemale kodust laienes meie tegutsemismaa. Ja seda rohkem saime koos aega veeta. Tegelikult elasime kõik üksteisega väga lähestikku: meie "kuningriigi" piirideks olid Kopli tn, Volta tn, Tööstuse tn/Niine tn, Valgevase tn/Malmi tn. Õhtuid täitsid rahvastepalli lahingud, kus ikka veel tüdrukud kippusid poistest osavamad olema. Luuremängud olid rohkem poiste pärusmaaks. Luuramise tarbeks olid ideaalsed mitmed läbikäidavad hoovid või mõne salamisi lahtikopsitud plangulaua abil läbitavaks muudetud õued. Talvel võis meid leida suusatamas Rahumäe/Nõmme/Hiiu nõlvadel. Mitmed meist käisid suusatrennis, aga trennivabadel päevadel haarati kaasa ka teisi klassikaaslasi, et lõbustada ennast suusarongina mäest alla tuhisedes. "Vedur" võttis kepid käest, asetask need kükki laskudes ristipidi omale sülele ja ootas, kuni järgmine "vagon" samuti talitades vabanenud kätega "veduri" keppidest kinni haarab ehk end "veduri" külge haagib jne. Mida "vaguniterohkem" rong sai, seda tõenäolisemalt see enne allajõudmist kummuli

käändus ja seda rohkem kilkamist ning lõkerdamist oli. Loomulikult oli aeg niikaugel, et põnevus suurenes, kui tüdruk- ja poissvagunid vaheldumisi paiknesid. Teine osa meist fännas uisutamist. Sai valida, kas minna Šnelkale, Hernekale või Elektriijaama juurde. kus mängis muusika ja kui külm näpistas, sai osta paari kopika eest kuuma teed. Meil oli ka oma “kodukino”. Loomulikult olid meeliskohtadeks kino “Lembitu” rõdu esimese rea toolid. Vihmaseid päevi sai sisustada “Seiklusjuttudega maalt ja merelt”, mis parasjagu raamatuhaaval trükivalgust nägi. Kui omal mõni raamat puudu oli, siis aitas välja Niine tn alguses asunud raamatukogu.

Ega koerusedki tegemata jäänud. Üheks põnevamaks poollegaalseks tegevuseks oli Kopli tn. jalakäijate raudteeviaduktil jõlkumine. Tuli passida, millal mõni auruvedur viadukti alt läbi sõidab ja siis püüda, olenevalt aastaajast, kas sülitada või visata lumepall veduri korstnasse. Aurupahvaku sees silkamine oli igal juhul garanteeritud. Kusagil varjulises hoovinurgas või põõsastikus sai süüdatud esimene sigarett ja lahti korgitud esimene veinipudel, aga need pahelised tegevused ei pääsenud kooliajal prevaleerima mõistlike ettevõtmiste üle. Tundides valitses üldjuhul kord, sest õpetajad olid asjalikud ja ega halbu hindeid ei tahtnud keegi saada. Joonistamist/joonestamist andis meile hilisem tuntud

kunstnik Lembit Sarapuu. Tema tundides võis natuke vabamalt võtta. Poisid, kuriloomad, kasutasid vabadust pisut kurjasti – hasartseks tegevuseks kujunes õpetaja Sarapuu suurde

habemesse pisikeste plasteliinikuulikeste loopimine.

Üheks populaarsemaks huviringiks alates VI-st klassist oli nn. Matkakool, mille õpperuumid paiknesid Tõnismäel praeguse Rahvusraamatukogu taga asunud Noorte Naturalistide Maja ruumides. Hakatuseks sai esimesel talvel õpitud seljakoti pakkimist, lõkke süütamist, esmaabi andmist, telgi püstitamist, orienteerumist jt. tarvilikke oskusi. Järgnesid arvukad matkad mööda Eestit jalgsi, suuskadel või jalgratastel. Tolleaegsetest nn. rahvamatkadest võtsime lausaliselt kohustuslikus korras osa. Hiljem olime abiks nende läbiviimisel.

Pildile on jäänud matkakooli püsiv tuumik: pingil vasakult Tiiu Kuik, Reet Ilves, Tiina Mäe, Sirle Rand, Anu Tähka. Pingi taga on hakatuseks üks poiss kusagilt teisest koolist, Jaan Tagasaar ja Lembe Talts. Pildistas Jüri Annist.

Jalgrattad andsid suurema liikumisruumi ja kujunesid meie lemmikuteks. Siiski oli üheks meeldejäävamaks sündmuseks jalgsimatk piki Peipsi järve rannikut 1964.a. kevadel. Paar päeva sai kõnnitud poolest säärest saadik vees, tüdimuseni ujutud, kalurilt saadud kalast uhhaad keedetud ja vanausuliste juures ehedat söesamovari teed joodud.

Järgmisel pildil on matkaseltskond joogivett varumas kusagil maapere elamise juures. Tollel ajal oli näha selge erinevus vaesemalt elavate läänlaste ja jõukamate Kesk-Eesti asukate vahel. Ent reeglina just Läänemaa elanikud keeldusid meilt piima, munade ja kartulite eest raha võtmast. Sageli lisati kaasa veel tükk soolaliha munade praadimiseks. Mujal kujunes toidust meie kõhnale rahakotile ikkagi oluline väljaminek.

Taaskord tasub tähele panna, et oleme omale hankinud ühtsed roheliseruudulised pluusid, mida me muul ajal ei kandnud ja nii pidasid need vastu, kuni lõpetasime keskkooli ja ühtlasi ka matkakooli. Nimelt jätkasime matkakoolis käimist ka veel pärast seda, kui olime põhikooli lõpetanud ja erinevatesse keskkoolidesse laiali siirdunud.

Viimastelt piltidelt saab aimu ka 60-te aastate ühest moe hitist – õhukestest puuvillastest dressipükstest. Nendele õmmeldi sääрте otsa jala talla alt läbipandavad kummipaelad. Püksid tiriti võimalikult üles ja fikseeriti peene nahkrihmaga.

Et püksid alla ei libiseks, pidi rihm karmilt pingul olema. Mõningased kaasned võivad kannatused kompenseeris asjaolu, et rihm töötas korsetina, mis naiseliku keha silmapaitava liivakella vormi rohkem esile tõi.

Poiste *cool*'iks garderoobi detailiks oli must küülikunahkne läki-läki. Selle kõrvad tuli kindlasti alla keerata ja paelad ainult otsapidi kokku siduda. Nii lipendasid mütsi kõrvad tuules ja karvamütsi sai peast võtta ilma paelu lahti sõlmimata. Kõvemad poisid asendasid oma mütsidel kokkuköidetud paelad peene metallketiga, mis lõdvalt lõua all kõlkus. Kaheksandas klassis (1965) või hiljemalt 1966.a. tuli koolipluusi all kanda sinisetriibulist madrusesärki. Klassiruumid olid tavaliselt soojad, mistõttu paks alussärk oli selgesti liiast, aga see tuli ära kannatada – madrusesärgita kutil polnud lootustki pälvida klassiõdede tähelepanu.

Kaheksandas klassis vahetati punane kaelarätik välja komsomolipiletiga. Nüüd seati klassi komsomolisekretär õpetajate kõrval kaasvastutajaks õppeedukuse ja distsipliini eest. Meie klassi komsomolisekretäril tuli vastu võtta komsomoli rajoonikomitee noomitus, selle eest, et üks meie klassi poiss kippus klassikursust kordama jääma. Sealjuures see noormees ise ei kuulunud kommunistliku noorsooühingu ridadesse. Eks rajoonikomitee asjapulgad pidid näitama, kui kõvad tegijad nad on.

Kool hoolitses selle eest, et me edaspidises elus üheski olukorras hätta ei jääks.

Kohustuslikus korras õpetati meile selgeks peotantsud. Meie klassis oli tantsude edukaks omandamiseks väga soodus poiste ja tüdrukute suhe – 14:17. Mõni õrnema tervisega tüdruk ikka puudus ja siis olid paarid parasjagu täis.

1965.a. kevadel oligi aeg pillid kotti panna.

VIII A klassi tüdrukud

Vasakult paremale

1. rida: Ülle Putmaker, Urve Pärn, Sirje Saar, Kaaja Sikenberg, Maire Austa, Tiina Tuberg, Lembe Talts, Reet Ilves;

2. rida: Sirje Tammiku, Tiiu Vaab, Tiina Mäe, Eha Albert, Sirje Tauts, Tiiu Kuik, Anu Tähka, Sirlle Rand.

VIII A klassi poisid

Vasakult paremale

1. rida: Tõnu Kiisk, Jaan Tagasaar, Veiko Eslon, Harry Kaunispaik, Rein Mölder, Mart Maripuu, Hillar Vaik, Are Kaarma;

2. rida: Kalev Reinok, Jüri Teras, Jüri Annist, Priit Ringimäe, Sulev Kütt, Toomas Veskimets.